KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

Call No M 919 Acc. No 22369

Author [illegible]

Title [illegible]

BOOK To READER

* Thank you for not tearing my pages.
* Grateful for not Writing Comments or putting unsightly markings.

CALLING URGENT ATTENTION

1. Tearing of pages causes permanent damage to the Book. Please think of the Reader who finds missing pages after reading that far. It is cruelty to the innocent.

2. Writing Comments and putting markings disfigure the Book. Please take care.

Secretary

1291

22369

ശതാബ്ദങ്ങൾക്കപ്പുറത്തു നിന്നുള്ള ശബ്ദങ്ങൾ

22369

(Malayalam)

Satabdangalkkappurathuninnulla Sabdangal

Archaeology

M913
Sa0-S

By T. C. SANKARA MENON
Devi Nivas, Ernakulam-6

First Published May 1965

Printed at
INDIA PRESS, KOTTAYAM

Price Rs. 3.50

Copyright
T. C. Sankara Menon

Publishers:
Sahitya Pravarthaka Co-operative Society Ltd., Kottayam, Kerala State

Sales Department:
NATIONAL BOOK STALL
Kottayam Kerala State India

ശതാബ്ദങ്ങൾക്കപ്പുറത്തു നിന്നുള്ള ശബ്ദങ്ങൾ

22369

ടി. സി. ശങ്കരമേനോൻ

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM.

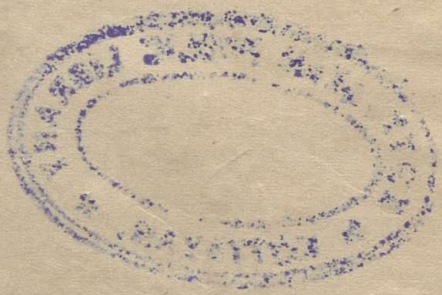
പ്രസാധകന്മാർ
സാഹിത്യപ്രവർത്തക സഹകരണസംഘം

നാഷനൽ ബുക്ക് സ്റ്റാൾ
കോട്ടയം

വില ക. 3.50

NATIONAL BOOK STALL
SPCS
KOTTAYAM

M913

S1704 B1052 76/64-65 1-1000

22369

ഉള്ളടക്കം

മുഖവുര	7
ചരിത്രാന്വേഷികൾ	13
ചില പുരാവസ്തുകേന്ദ്രങ്ങൾ	51
കേന്ദ്രങ്ങളുടെ തിരോധാനം	88
മറവിൽനിന്നു വെളിച്ചത്തേക്ക്	107
സംരക്ഷണവും പുനർനിർമ്മാണവും	127
പുരാതനതാഗണിതം	150
ചരിത്രനിർമ്മാണം	160
മോഹഞ്ചൊദാറൊ—ഹാരപ്പ	197

ഭൂപടങ്ങൾ

ഭാരതത്തിലെ ചില അവശിഷ്ടകേന്ദ്രങ്ങൾ 53
ഹംപി (വിജയനഗരം) അവശിഷ്ടങ്ങൾ 56, 58
ആങ്കോർപ്ലാൻ 64
മെസൊപ്പൊട്ടേമിയയിലെ കേന്ദ്രങ്ങൾ 71
നീലനദിപ്രദേശം 73
കിഴക്കെ യൂറോപ്പ് 77

ചിത്രങ്ങൾ

റോസെറ്റാകല്ലിന്റെ ആകൃതി 32
ആഴിത്തട്ടിൽ കോസ്റ്റുവിന്റെ അന്വേഷണം 44
അഗ്നിപർവ്വതം പൊട്ടിത്തെറിച്ചു പട്ടണങ്ങൾ മൂടിപ്പോകുന്നതു് 98
ഹിസാർളിക്കു് കുന്നിൽ ടോയിഖനനം 104
ഹരോവയുടെ തലയിണ 112
കുന്തമുനയിൽക്കൂടി കല്ലറയിലേക്കു് 123
രണ്ടു് ദ്വാരവും ഒരു വീണയും 125
രാജകീയസവാരിക്കസാല 139
ഷുബാദ് രാജ്ഞിയുടെ ചക്രമില്ലാരഥം 140
ബാബിലോൺമദ്ദളലിഖിതം 161
സൂര്യഭഗവാനും ഹമ്മുറബിയും 162
ആപ്പെഴുത്തു് (കോണക്ഷരം) 165
ഈജിപ്റ്റിലെ ചിത്രലിപികൾ 167
സിന്ധുപ്രദേശത്തെ ചിത്രലിപി 169
മോഹഞ്ചൊദാരൊ സ്നാനമന്ദിരം 203
ആടിന്റെ ആകൃതിയിൽ പുരാതനസംസ്കാരപേടകം 208

മുഖവുര

ചരിത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ അനവധി സംഭവങ്ങളെക്കുറിച്ചു വിസ്തരിച്ചിട്ടുള്ളതു വായിക്കുമ്പോൾ ചില സമയത്തു് നമ്മുടെ മനസ്സിൽ ഒരു് സംശയമുണ്ടാകുവാനിടയുണ്ടു്. കാരണം, ആ സംഭവങ്ങൾ ശതാബ്ദങ്ങൾക്കും അല്ലാ സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കും മുമ്പുണ്ടായിരുന്നവയായിരിക്കും. അവയെക്കുറിച്ചു് എഴുതുന്നവരാകട്ടെ, നമ്മുടെ സമകാലീനർ, അഥവാ, അടുത്തകാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്നവർ. ഇവരെങ്ങനെ പണ്ടുണ്ടായ കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി അറിഞ്ഞു എന്ന സംശയമാണു് നമ്മളിലുദിക്കുന്നതു്.

ഉദാഹരണമായി ക്രിസ്തുവർഷം 79-ൽ വെസൂവിയസ് അഗ്നിപർവ്വതം പൊട്ടിത്തെറിച്ചു് പോംപെ നഗരം നാമാവശേഷമായി എന്നും, ക്രിസ്തുവിനു് ഏകദേശം 500 വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു് ഷേഷ്യക്കാർ ഈജിപ്തിനെ ആക്രമിച്ചു എന്നും, സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പു് മെസൊപ്പൊട്ടേമിയമരുഭൂമിയിൽ വലിയ പട്ടണങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും മറ്റും ഈ അടുത്തകാലത്തു് എഴുതപ്പെട്ട പുസ്തകങ്ങളിൽ നാം വായിക്കുന്നു. നാലായിരം സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പു് ഇന്ത്യയിൽ സിന്ധുനദീതടം ഒരു വിശിഷ്ടസംസ്കാരത്തിന്റെ കേന്ദ്രമായിരുന്നു എന്ന വസ്തുത ഈയിടെ മാത്രം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ഇന്ത്യാചരിത്രപുസ്തകങ്ങളിലാണു് പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഇത്തരം വസ്തുതകൾ സ്ഥൂലരൂപത്തിൽ പറഞ്ഞുവെയ്ക്കുകമാത്രമല്ല ഈ ചരിത്രകാരന്മാർ ചെയ്യുന്നതു്. അതിപുരാതനകാലത്തെ കച്ചവടസമ്പ്രദായങ്ങൾ, പൊതുജനാരോഗ്യരക്ഷണത്തിനുണ്ടായിരുന്ന സജ്ജീകരണങ്ങൾ, ഉത്സവങ്ങൾ, കായി

കമത്സരങ്ങൾ, വാഹനങ്ങൾ, ആയുധങ്ങൾ എന്നുതുടങ്ങി സ്ത്രീകളുടെ കുറിക്കുട്ടുകൾ, കുട്ടികളുടെ കളിസ്സാമാനങ്ങൾ മുതലായവകൂടി ഇവരുടെ സൂക്ഷ്മവും സവിസ്തരവുമായ പരാമർശങ്ങൾക്കു വിഷയമായിട്ടുണ്ട്.

ഈ വിവരങ്ങളെല്ലാം ഇന്നത്തെ ഗ്രന്ഥകർത്താക്കൾ എങ്ങനെ സമ്പാദിച്ചു? ഒരുകൂട്ടർ സ്വീകരിച്ച മാർഗ്ഗം നമുക്കറിയാം. അവർ മുൻഗാമികൾ എഴുതിയ കുറെ പുസ്തകങ്ങൾ വായിച്ചു, കാര്യങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കി, അവയെ സ്വന്തം വ്യാഖ്യാനങ്ങളും അഭിപ്രായങ്ങളും ചേർത്തു് പുനരാവിഷ്കരിക്കുക മാത്രമാണു ചെയ്തതു്. എന്നാൽ ഇവക്കു മാർഗ്ദർശകങ്ങളായ മൂലഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിച്ചവക്കു മേല്പറഞ്ഞ സമ്പ്രദായം അവലംബിക്കുക അസാദ്ധ്യമായിരുന്നുവെന്ന സ്പഷ്ടമാണല്ലൊ. അവർ യഥാർത്ഥത്തിൽ സത്യാന്വേഷികൾതന്നെയായിരുന്നു. പരാപേക്ഷകൂടാതെ, തന്നത്താൻ അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തി ചരിത്രസംഭവങ്ങൾക്കു തെളിവുകൾ കണ്ടെത്താതെ ചരിത്രനിർമ്മാണം ചെയ്യുന്ന രീതി അവക്കു തൃപ്തികരമായിത്തോന്നിയില്ല. അതുകൊണ്ടു് അവർ പ്രാചീനകാലത്തെ ചരിത്രത്തിലേക്കു വെളിച്ചം വീശാനിടയുള്ള അവശിഷ്ടങ്ങൾ നേരിട്ടു പരിശോധിച്ചു. പഴയ ലിഖിതങ്ങൾ, ഗൃഹോപകരണങ്ങൾ, കലാസൃഷ്ടികൾ മുതലായവയെല്ലാം ഇവരുടെ സൂക്ഷ്മനിരീക്ഷണത്തിനു വിധേയമായി. പുരാതനദേവാലയങ്ങൾ, കോട്ടകൾ, കെട്ടിടങ്ങൾ, ശ്മശാനങ്ങൾ എന്നിവയെക്കുറിച്ചു് അവർ സ്ഥലത്തുതന്നെ ചെന്നു് അന്വേഷണംനടത്തി. ഈവിധത്തിലെല്ലാം കഴിയുന്നേടത്തോളം വിവരങ്ങൾ ശേഖരിച്ചു്, സ്വന്തം ഭാവനയും ആവശ്യവുമനുസരിച്ചു് അവയെ അപഗ്രഥിക്കുകയും ഉദ്ഗ്രഥിക്കുകയും ചെയ്തു്, ഒരു രാജ്യത്തിന്റേയോ സംസ്കാരത്തിന്റെ

യോ ചരിത്രം രൂപപ്പെട്ടുത്തിയെടുക്കുകയാണ് ആ ചരിത്ര കാരന്മാർ ചെയ്തത്.

സത്യാന്വേഷികളായ ചരിത്രകാരന്മാരെസംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അമൂല്യങ്ങളായ അവശിഷ്ടങ്ങൾ നാനാവിധത്തിലുള്ളവ, ആക്കും പരിശോധിക്കുവാൻ സൗകര്യമാകത്തക്കവണ്ണം പല രാജ്യങ്ങളിലുള്ള കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽ ഇന്നാകട്ടെ സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഒരുകാലത്തു് അവ കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിലൊന്നുമല്ല കിടന്നിരുന്നതെന്നു് നിശ്ചയമാണല്ലൊ. പിന്നെ എവിടേയാണു് അവ കിടന്നിരുന്നതു്? കാട്ടുകയറിയും മണ്ണടിഞ്ഞും മറ്റും മറഞ്ഞുകിടന്നിരുന്ന ഈ സാധനങ്ങൾ ആരു കണ്ടുപിടിച്ചു? എങ്ങനെ കണ്ടുപിടിച്ചു? ഇടിഞ്ഞുതകർന്നും ദ്രവിച്ചുപൊടിഞ്ഞതുമായ പുരാതനവസ്തുക്കളിൽനിന്നു് എത്ര വിവരങ്ങളാണു മനസ്സിലാക്കുവാനുള്ളതു്? എങ്ങനെയാണു് അവ മനസ്സിലാക്കുന്നതു്? ഈ ചോദ്യങ്ങൾക്കു് ഉത്തരം കണ്ടെത്തുവാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ നമുക്കു മനസ്സിലാകും, പണം വെള്ളംപോലെ ചെലവഴിച്ചും, കഠിനമായ കായക്ലേശം സഹിച്ചും, കാലനേക്കൂടി വെല്ലുവിളിച്ചുംകൊണ്ടാണു് ചിലർ ചരിത്രാന്വേഷണം നടത്തിയിട്ടുള്ളതെന്നു്. ഇപ്രകാരം അന്വേഷണംനടത്തിയിട്ടുള്ള ചില മഹാപുരുഷന്മാരുടെ അനുഭവങ്ങളേയും പ്രവർത്തനരീതികളേയുംപറ്റി, കേവലം ഒരു മുഖവുരയെന്നനിലയിൽ ചില കാര്യങ്ങൾ പ്രതിപാദിക്കുവാൻ മാത്രമാണു് ഞാൻ ഈ പുസ്തകത്തിൽ ഉദ്യമിക്കുന്നതു്.

ഏകദേശം ഇരുപത്തിയഞ്ചുവർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു് മദിരാശിസർവ്വകലാശാലയിലെ ഓണററി റീഡർ ആയിരുന്നപ്പോൾ ചെയ്ത പ്രസംഗങ്ങളിൽ രണ്ടുമൂന്നെണ്ണത്തിലെ വിഷയമാണു് ഈ പുസ്തകത്തിലുള്ളതു്. ഈ വിഷയ

ത്തെപ്പറ്റി അന്നു് ഇംഗ്ലീഷിൽ നടത്തിയ ആ പ്രസംഗപരമ്പരയ്ക്കു് 'Voices Across the Centuries' എന്നായിരുന്നു തലക്കെട്ടു്. പ്രസംഗങ്ങൾ കേൾക്കുവാൻ വന്ന ചില സ്നേഹിതന്മാർ അവയെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തണമെന്നു് അഭിപ്രായപ്പെട്ടുകയുണ്ടായി. പക്ഷേ, പല കാരണങ്ങളാലും അതിനെക്കുറിച്ചു ഞാൻ അന്നു് ആലോചിച്ചില്ല, അച്ചടിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചതുമില്ല. അടുത്തകാലത്തു് എന്റെ പഴയ കടലാസ്സുകൾ തിരയുന്നതിന്നിടയ്ക്കു മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രസംഗങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചു് ഞാൻ തയ്യാറാക്കിയിരുന്ന കുറിപ്പുകൾ കിട്ടി. അന്നത്തെ പ്രസംഗങ്ങളിൽ പറഞ്ഞ ചില കാര്യങ്ങൾ കുറച്ചൊന്നു പുതുതാക്കി മലയാളത്തിലെഴുതിയാണു് ഈ പുസ്തകത്തിന്നു രൂപം കൊടുത്തിരിക്കുന്നതു്.

ഇൻഡ്യാ, ഈജിപ്തു് മുതലായ രാജ്യങ്ങളിലെ പ്രാചീനസംസ്കാരത്തിന്റെ വിവരങ്ങൾ അടങ്ങിയ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ മലയാളഭാഷയിലുണ്ടു്. എന്നാൽ ആ വിവരങ്ങൾ എങ്ങനെ സമ്പാദിക്കുന്നു എന്നു്, അതായതു് പുരാവസ്തുശാസ്ത്രവിശേഷങ്ങളെപ്പറ്റിയും, പുരാവസ്തുഗവേഷകന്മാരേയും അവരുടെ പ്രവർത്തനമാർഗ്ഗങ്ങളേയും കുറിച്ചു് പറയുന്ന പുസ്തകങ്ങൾ നമ്മുടെ സാഹിത്യത്തിൽ ഇതുവരെ കണ്ടതായി ഓർക്കുന്നില്ല. അപ്രകാരമുള്ള പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ ഒന്നുമില്ലെന്ന വിശ്വാസമാണു് വിപുലമായ ഈ ശാസ്ത്രത്തിന്റെ ചില മുഖങ്ങളെ മാത്രം സ്പർശിക്കുന്ന ഈ ലഘുപുസ്തകം എഴുതുവാനുള്ള ധൈര്യം എനിക്കു തന്നതു്.

ഓണറബിൾ റീഡർഷിപ്പ് പ്രസംഗങ്ങൾ മദിരാശി സർവ്വകലാശാല ഏർപ്പെടുത്തിയതു് സാധാരണക്കാർക്കു്

ഓരോ വിഷയങ്ങളുടെ വിവിധമുഖങ്ങളെ വിവരിച്ചുകാണിച്ച് അവയുടെ ഒരു ഏകദേശരൂപം മനസ്സിലാക്കിക്കൊടുക്കുക എന്ന ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയായിരുന്നു. ആ ഒരു ഉദ്ദേശം മാത്രമാണ് അന്നത്തെ പ്രഭാഷണങ്ങൾക്ക് ഇന്ന് ഈ ഗ്രന്ഥരൂപംകൊടുക്കുമ്പോൾ എന്റെ മനസ്സിലും ഉണ്ടായിരുന്നതു്. അതുകൊണ്ടു് ഇതിനകത്തു് വിദഗ്ധന്മാർ പ്രതീക്ഷിക്കാവുന്ന നവീനാശയങ്ങളോ സൂക്ഷ്മവിവരങ്ങളോ കണ്ടില്ലെന്നുവന്നേക്കാം. അവയെ ഇതിൽ ചേർക്കുവാൻ ഞാൻ പ്രത്യേകമായി ശ്രമിച്ചിട്ടില്ല.

അല്പമായ ഈ പുസ്തകത്തെ എന്റെ അച്ഛൻ സാഹിത്യകുശലൻ ശ്രീ ടി. കെ. കൃഷ്ണമേനോനും അമ്മ സാഹിത്യസഖി ശ്രീമതി ടി. സി. കല്യാണിഅമ്മയ്ക്കുമായി ഞാൻ ഏറ്റവും ആദരപോടുകൂടി സമർപ്പിക്കുന്നു.

ടി. സി. ശങ്കരമേനോൻ

അദ്ധ്യായം 1

ചരിത്രാന്വേഷികൾ

1 ട്രോജൻ കഥയും ഷ്ലീമനും

ഇൻഡ്യയിൽ മഹാഭാരതമെന്നപോലെ, പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിൽ വളരെ പ്രചാരമുള്ള ഒരിതിഹാസമാണ് പ്രസിദ്ധ യവനകവിയായ ഹോമറുടെ 'ഇലിയഡ്' എന്ന മഹാകാവ്യം. ട്രോജൻയുദ്ധത്തിന്റെ കഥയാണ് ഇതിലെ ഇതിവൃത്തം. 'ഇലിയഡി'ലെ കഥ മലയാളഭാഷയിൽ തർജ്ജമചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കാമെങ്കിലും, അതിന്റെ ഒരു സംഗ്രഹം ഇവിടെ പറയുന്നതു് അസ്ഥാനത്താവില്ലെന്നു കരുതുന്നു.

ഏഷ്യാമൈനറിലെ ട്രോയി എന്ന പ്രദേശത്തു് പണ്ടു് പ്രയാം എന്നു പേരായ ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മകനായിരുന്ന പാരിസ് രാജകുമാരൻ. യുവാവും സുന്ദരനുമായിരുന്ന പാരിസ്, ഗ്രീസിൽ സ്പാർട്ടയിലെ രാജാവായിരുന്ന മെനലോസിന്റെ പത്നിയും സ്ത്രീസൗന്ദര്യത്തിന്റെ മൂർത്തീകരണവുമായിരുന്ന ഹെലനിൽ ആകൃഷ്ടനായി. അദ്ദേഹം ഹെലനെ വശീകരിച്ചു് ട്രോയിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി. ക്രുദ്ധരായിത്തീർന്ന ഗ്രീക്കുകാർ, പകരംവീട്ടുവാനായി, ട്രോയിനഗരം ആക്രമിച്ചു് അഗ്നിക്കിരയാക്കി.

'ഇലിയഡി'ൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ കഥ, പാരിസിന്റേയും ഹെലന്റേയും പ്രേമകഥ, പല രാജ്യങ്ങളിലും അനവധി തലമുറയിലെ വായനക്കാർ വായിച്ചു രസിച്ചു. എങ്കിലും, ഈ കഥയിലെ സംഭവങ്ങൾ ഹോമറുടെ ഭാവനാസാമ്രാജ്യത്തിൽ നടന്നവയാണെന്നല്ലാതെ വായനക്കാരിൽ ആരുംതന്നെ കരുതുകയുണ്ടായില്ല. ആരുംതന്നെ, എന്നു പറയുന്നതു് ശരിയല്ല: ഒരാൾക്കു് ചില സംശയങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. സംശയമല്ല, അദ്ദേഹത്തിനു വിശ്വാസംതന്നെയുണ്ടായിരുന്നു, ഇലിയഡിലെ കഥ വെറും കെട്ടുകഥയല്ലെന്നും, വാസ്തവത്തിൽ നടന്ന ഒരു ചരിത്രസംഭവംതന്നെയായിരിക്കണമെന്നും. ഹെൻറിക് ഷ്ളീമൻ എന്നൊരാൾക്കാണു് ഈ വിശ്വാസം ഉണ്ടായിരുന്നതു്.

ഷ്ളീമൻ ജർമ്മനിയിൽ ഒരു സാധുകുടുംബത്തിൽ ജനിച്ചു. അദ്ദേഹം തന്റെ കുട്ടിക്കാലത്തു് അച്ഛൻ പറഞ്ഞു് ട്രോയിയുടെ കഥ പലതവണ കേട്ടിരുന്നു. അതിലെ പല രംഗങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ പതിഞ്ഞു. അങ്ങനെയിരിക്കെ ഒരുദിവസം, മനോഹരങ്ങളായ ചിത്രങ്ങളോടുകൂടി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്ന ഒരു ട്രോജൻ യുദ്ധകഥാഗ്രന്ഥം ആ ബാലന്റെ കൈയിൽ കിട്ടി. ബാഹ്യദൃഷ്ടികൾ ആ ചിത്രങ്ങളിലും ഭാവനാചക്ഷുസ്സു് ട്രോജൻയുദ്ധരംഗങ്ങളിലും അപ്പിച്ചു് അനേകം മണിക്കൂറുകൾ ഇരുന്നായിരുപ്പിൽത്തന്നെ ഇരിക്കുക ആ കുട്ടിയുടെ ഒരു പതിവായിത്തീർന്നു. ഗ്രീക്കുകാരുടേയും ട്രോജന്മാരുടേയും യുദ്ധസന്നാഹങ്ങൾ, സൈന്യാധിപന്മാരുടെ വീരപരാക്രമങ്ങൾ, ട്രോയിനഗരത്തിലെ ഉത്തുംഗസൗധങ്ങൾ, അവ കത്തി ആകാശത്തിലേക്കുയരുന്ന അഗ്നിജ്വാലകൾ, മുതലായവയുടെ ചിത്രങ്ങൾക്കു് ആ ബാലനെസ്സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അദൃശ്യമായ ഒരു വശീകരണശക്തിയുള്ള

തായി അനുഭവപ്പെട്ട. "ട്രോജൻയുദ്ധം കെട്ടുകഥയല്ല." ഷ്ളീമൻ പറയാറുണ്ട്, "വാസ്തവത്തിൽ നടന്ന ഒരു സംഭവമാണതു്. ട്രോയിനഗരം ഹോമർ തന്റെ മനോരാജ്യത്തിൽ കെട്ടിപ്പൊക്കിയതല്ല. വാസ്തവത്തിൽ അതു് എവിടെയോ നിലനിന്നിരുന്നു. ഞാൻ ആ സ്ഥലം കണ്ടുപിടിക്കും." ഷ്ളീമന്റെ കൂട്ടുകാരാകട്ടെ "തനിക്കു് പിരിയില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു് അദ്ദേഹത്തെ കളിയാക്കിയതേയുള്ളു.

വീട്ടിലെ ധനസ്ഥിതി മോശമായിരുന്നതിനാൽ ഷ്ളീമനു് ബാല്യകാലത്തുതന്നെ നിത്യവൃത്തിക്കുവേണ്ടി ജോലിയിലേർപ്പെടേണ്ടിവന്നു. ആദ്യം ഒരു പലചരക്കു കടയിൽ സാമാനങ്ങൾ എടുത്തുകൊടുക്കുന്ന ജോലിയാണു കിട്ടിയതു്; ദിവസം പതിനഞ്ചും പതിനെട്ടും മണിക്കൂർ സമയം കടയിൽ ജോലിചെയ്യേണ്ടിവന്നു; എങ്കിലും ഷ്ളീമന്റെ മനസ്സിൽനിന്നു് ട്രോയിയുടെ ചിത്രങ്ങളോ, ആ സ്ഥലം കണ്ടുപിടിക്കുവാനുള്ള ആഗ്രഹമോ ഒട്ടും വിട്ടുമാറിയില്ല. തന്റെ ആഗ്രഹസാദ്ധ്യത്തിനു് എന്തെങ്കിലും പ്രത്യേകപരിജ്ഞാനം വേണ്ടിവരുമെന്നോ, എത്ര ചെലവുവരുമെന്നോ ഒന്നും ഷ്ളീമൻ അന്നു് ഗ്രഹിച്ചിരുന്നില്ല. എങ്കിലും, പീടികയിൽ സാമാനങ്ങൾ അളന്നെടുക്കുമ്പോഴും പൊതിഞ്ഞുകെട്ടുമ്പോഴുമെല്ലാം ട്രോയിനഗരം കണ്ടുപിടിക്കാനുള്ള ആകാംക്ഷയാണു് ആ ബാലന്റെ ഹൃദയത്തിൽ വളർന്നുവന്നതു്.

അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഒരുദിവസം പീടികയിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരു വലിയ വീപ്പ സ്ഥലംമാറ്റിവെക്കേണ്ട ഭാരം ഷ്ളീമന്റെ ചുമലിൽ വന്നു. ആ ബാലനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം താങ്ങാൻവയ്യാത്ത ഒരുദ്ധ്യാനമായിരുന്നു അതു്. ഷ്ളീമന്റെ ദേഹത്തിനു് എന്തോ

കേട്ടപാടെ; കുറെ ചുമച്ചു; കുറെ തുപ്പി; തുപ്പലിൽ ധാരാളം രക്തവുമുണ്ടായിരുന്നു. ആ പീടികയിലെ ജോലി ഇനിയും അസാദ്ധ്യമാണെന്നുകണ്ട് ഷ്ലീമൻ മറെറാരു സ്ഥലത്തു കണക്കെഴുത്തുപണി തുടങ്ങി. ഈ കാലത്ത്, ഒഴിവുസമയങ്ങളിൽ, ഗ്രീക്കുഭാഷ പഠിക്കുവാനും ചില സ്വകാര്യവ്യാപാരങ്ങൾ നടത്തി കുറച്ചു പണം സമ്പാദിക്കുവാനും സാധിച്ചു. തന്റെ ഉദ്ദേശ്യസാദ്ധ്യത്തിനു് ആവശ്യമായ സംഖ്യ സമ്പാദിച്ചുവെന്നു ബോദ്ധ്യമായപ്പോൾ, ഷ്ലീമൻ ആ ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു വിരമിച്ചു—ട്രോയി നഗരം കണ്ടെത്തുവാൻവേണ്ടി!

ഇത്രത്തോളമായപ്പോൾ, ഈ അന്വേഷണത്തിന്റെ സാഫല്യസാദ്ധ്യതയെക്കുറിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിനു പല സംശയങ്ങളുമുണ്ടായി. സംശയനിവാരണത്തിനു പലരേയും അദ്ദേഹം സമീപിച്ചു. പക്ഷേ, ആരിൽനിന്നും ഷ്ലീമനു് പ്രോത്സാഹനമൊ, ധൈര്യമൊ കിട്ടിയില്ല. ചില വിദഗ്ധന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ പരിഹസിക്കുകൂടിച്ചെയ്തു. അവരിൽ ചിലർ അയാൾക്കു ഭ്രാന്തുണ്ടെന്നുപോലും അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. എന്നാൽ, ഈ പ്രതികൂലാനുഭവങ്ങൾ കൊണ്ടൊന്നും ഷ്ലീമനെ നിരാശപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിച്ചില്ല. 'ട്രോയി കണ്ടുപിടിക്കും' എന്ന വാശിയോടുകൂടിത്തന്നെ അദ്ദേഹം അന്വേഷണം തുടർന്നു.

കാൽനടയായും കപ്പൽ കയറിയും മറ്റും വളരെദൂരം സഞ്ചരിച്ചു്, ട്രോയിനഗരം തിരഞ്ഞുതിരഞ്ഞു്, അവസാനം 1870-ാമാണ്ടിൽ ഒരുദിവസം ഷ്ലീമൻ, ഏഷ്യാമൈനർ എന്നു നാം ഇന്നറിയുന്ന പ്രദേശത്തിന്റെ പടിഞ്ഞാറേ കടൽക്കരയ്ക്കടുത്തു്, ഹിസ്സാർളിക് എന്നൊരു മൊട്ടക്കുന്നിന്റെ മുകളിലെത്തി. തനിക്കു കിട്ടിയ ചില വിവരങ്ങൾ അനുസരിച്ചു് പുരാതനട്രോയിനഗരം

അവിടെയായിരിക്കണം സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതു് എന്നദ്ദേഹം അനുമാനിച്ചു.

ആ മൊട്ടക്കുന്നു് ഷ്ളീമൻ വിലകൊടുത്തു വാങ്ങി; കിളക്കാരെ വിളിച്ചുകൂട്ടി, കുന്നു കുഴിയാക്കുവാൻ തുടങ്ങി. കുഴിച്ചുകുഴിച്ചു കുറേ താഴ്ന്നപ്പോൾ ചില പുരാതനാവശിഷ്ടങ്ങൾ വെളിച്ചത്തുവന്നു—കെട്ടിടങ്ങളുടെ തറകൾ, വീട്ടുപാത്രങ്ങളുടെ കഷണങ്ങൾ മുതലായവ. കുഴിപിന്നേയും താഴ്ത്തി. അപ്പോഴും കണ്ടതു് വേറെ കെട്ടിടങ്ങളുടെ പൊളിഞ്ഞ തറകളും ഇടിഞ്ഞ ചുമരുകളും വീട്ടുപകരണങ്ങളും മറ്റും. അതിപുരാതനകാലങ്ങളിൽ ജനങ്ങൾ നിവസിച്ചിരുന്ന ഒരു കേന്ദ്രം നശിച്ചു മണ്ണടിയുകയും, തലമുറകൾക്കുശേഷം, പിൻഗാമികൾ ആ സ്ഥാനത്തുതന്നെ, മുൻകേന്ദ്രത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കു മീതെ പുതിയ വാസസ്ഥലങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തതായിരിക്കണം ഇതെന്നു് ഷ്ളീമൻ ശരിയായിത്തന്നെ ഊഹിച്ചു. "കിളയ്ക്കു ഇനിയും. കുഴി ഇനിയും താഴട്ടെ," എന്നായിരുന്നു കിളക്കാക്കു ഷ്ളീമൻ നല്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന നിർദ്ദേശം. കീഴോട്ടു പോകുന്തോറും ഒന്നിനുതാഴെ ഒന്നായി, ഏഴു പുരാതനപട്ടണങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കാണായി! അവയിൽ ചിലതു് ഏകദേശം മൂവായിരം വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു് അവിടെ പരിലസിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ട്രോയിനഗരത്തിന്റെയാണെന്നു് ഊഹിക്കുവാൻ ധാരാളം തെളിവുകളുണ്ടായിരുന്നു!

ട്രോജൻയുദ്ധംനടക്കുമ്പോൾ, ഗ്രീക്കുയോദ്ധാക്കൾക്കു പലപ്രാവശ്യം ശ്രമിച്ചിട്ടും, ട്രോയിനഗരത്തെ കീഴടക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ല. അവസാനം അവർ ഒരു കൗശലം പ്രയോഗിക്കുകയാണുണ്ടായതു്: അവർ മരംകൊണ്ടു ഭീമാകാരമായ ഒരു കുതിരയെ ഉണ്ടാക്കി, അതിന്റെ പൊള്ള

യായ ഉദരഭാഗത്തിന്നകത്തു കുറെ യോദ്ധാക്കളെ ഒളിപ്പിച്ചിരുത്തി; അന്നുരാത്രി അവർ ആ കുതിരയെ ട്രോയിനഗരപ്രാകാരത്തിന്റെ പുറത്തു കൊണ്ടുപോയി വെച്ചു്, പിൻവാങ്ങി. പിറേറന്നാൾ രാവിലെ ട്രോയിനഗരത്തിന്റെ കോട്ടമതിലുകളിൽനിന്നു പുറത്തേക്കു നോക്കിയ ട്രോജൻപടയാളികൾ കണ്ടതു്, കോട്ടയ്ക്കു പുറത്തു നില്ക്കുന്ന വലിയൊരശ്വരൂപമായിരുന്നു. ഗ്രീക്കുപട്ടാളത്തിന്റെ യാതൊരടയാളവും കണ്ടതുമില്ല. ശത്രുക്കൾ നിരാശപ്പെട്ടു പിൻവാങ്ങിയപ്പോൾ ഉപേക്ഷിച്ചതാണു് ആ മരക്കുതിരയെന്നു് അവർ വിചാരിച്ചു. ട്രോജൻപടയാളികൾ ആ കൗതുകവസ്തുവെ നഗരത്തിലേക്കു വലിക്കുവാൻതുടങ്ങി. കോട്ടവാതിൽക്കലെത്തിയപ്പോൾ അതിൽക്കൂടെ കുതിരയെ കടത്തുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്നു് അവർ കണ്ടു. ശത്രുക്കൾ പോയല്ലോ എന്ന ധൈര്യത്തിന്മേൽ, അവർ മതിൽ പൊളിച്ചു കുതിരയെ അകത്തുകടത്തി. അന്നു പകൽമുഴുവൻ ട്രോയിനഗരത്തിൽ വിജയാഹ്ലാദം അലയടിക്കുകയായിരുന്നു. സൂര്യൻ അസ്തമിച്ചു; സമയം ഇരുട്ടി; ശത്രുശങ്കയില്ലാതെ ട്രോജന്മാർ ശാന്തമായുറങ്ങി. ഈ തക്കത്തിൽ, കുതിരയുടെ അകത്തു് ഒളിച്ചിരുന്ന ഗ്രീക്കു്യോദ്ധാക്കൾ പുറത്തുകടന്നു കോട്ടവാതിൽ തുറന്നു. മുന്നണിയിൽനിന്നു പിൻവാങ്ങി ഒളിച്ചിരുന്നിരുന്ന ഗ്രീക്കുസൈന്യം, തുറന്ന കോട്ടവാതിലിലൂടെയും മതിൽ പൊളിച്ചതുകൊണ്ടുണ്ടായ വിടവിലൂടെയും ആർത്തിരമ്പി അകത്തുകയറി, ട്രോജന്മാരെ എളുപ്പത്തിൽ കീഴടക്കി; നഗരം തീവെച്ചു നശിപ്പിച്ചു.

ആ ഗോപുരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങളും, കോട്ടമതിൽ പൊളിച്ച സ്ഥലവും ഷ്ളീമൻ കണ്ടു. കത്തിക്കരിഞ്ഞു് ഇടിഞ്ഞുവീണ കൊട്ടാരക്കെട്ടുകളും, ചാരം നിറഞ്ഞ

പാതകളും, പഴയ ആയുധങ്ങളും, വീട്ടസാമാനങ്ങളും, പണിയായുധങ്ങളും എന്നുവേണ്ട, അന്നത്തെ ട്രോജന്മാരുടെ നിത്യജീവിതത്തിലുപയോഗിച്ചിരുന്ന പല സാധനങ്ങളും ഖനനത്തിന്നിടയ്ക്കു കണ്ടെത്തി. അങ്ങനെ, ദരിദ്രനും രോഗിയുമായിരുന്ന ഷ്ളീമൻ വളരെ ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ സഹിച്ച്, തന്റെ ചുരുങ്ങിയ സമ്പാദ്യം മുഴുവനും ചെലവഴിച്ച്, ട്രോയിനഗരത്തേക്കുറിച്ച് ഒരു സത്യാന്വേഷണംതന്നെ നടത്തി; കേവലമൊരു നാടോടിക്കഥയെന്ന് അന്നുവരെ വിദഗ്ധന്മാർകൂടി കരുതിയിരുന്ന ഇലിയഡിലെ ഇതിവൃത്തം ചരിത്രപ്രാധാന്യമുള്ള ഒരു സംഭവത്തിന്റെ ഭാവോജ്ജ്വലമായ ചിത്രീകരണമാണ് എന്നു തെളിഞ്ഞു. സത്യത്തിന്റെ മുഖത്തുനിന്ന് അങ്ങനെ ഒരു മൂടുപടം നീങ്ങിയപ്പോൾ ലോകം വിസ്മയിച്ചുപോയി.

2 ബഹിസ്റ്റൺ ലിഖിതവും റോളിൻസണും

ഈജിപ്ത്, പേഷ്യ മുതലായ രാജ്യങ്ങളുടെ പുരാതനചരിത്രത്തെപ്പറ്റി അറിയുവാൻ നമുക്കിപ്പോൾ അധികം ക്ലേശിക്കേണ്ടതില്ല. ആ ചരിത്രത്തിലേക്കു വെളിച്ചം വീശുന്ന അനവധി രേഖകളും പുസ്തകങ്ങളും പല ഗവേഷകന്മാരും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഏതാണ്ട് പത്തൊമ്പതാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാനംവരെ ഇത്തരം വിവരങ്ങൾ വളരെ കുറച്ചുമാത്രമേ പൊതുവേ ലഭ്യമായിരുന്നുള്ളൂ. ആ നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാനവർഷങ്ങളിൽ ഈജിപ്തിന്റേയും മറ്റു മദ്ധ്യപൗരസ്ത്യദേശങ്ങളുടേയും ചരിത്രത്തേയും സംസ്കാരത്തേയും സംബന്ധിക്കുന്ന അനവധി കാര്യങ്ങൾ ഗവേഷകന്മാക്ക് അറിയുവാൻ സാധിച്ചു.

ആ പ്രദേശങ്ങളിൽ പുരാതനകാലത്ത് പ്രബലരും

സംസ്കാരപ്രിയരുമായ ചില രാജാക്കന്മാർ വാണിരുന്നുവെന്നും, പരിഷ്കാരം ഒരുയന്നിലയിലെത്തിയിരുന്നുവെന്നും മറ്റും സാമാന്യമായി ഒരു ധാരണ ജനങ്ങൾക്കുണ്ടായിരുന്നുവെന്നല്ലാതെ, അന്നുവരെ, കൂടുതൽ വിശദവിവരങ്ങളൊന്നും ആക്കും ലഭിച്ചിരുന്നില്ല. അതിനുള്ള മുഖ്യകാരണം, ആ പ്രദേശങ്ങളിൽനിന്നു കിട്ടിയിരുന്ന പല പുരാതനരേഖകളും മനസ്സിലാക്കാൻ അന്നു് ആക്കും പ്രാപ്തിയുണ്ടായിരുന്നില്ല എന്നതാണു്. പല ലിഖിതങ്ങളുമുള്ള ഇഷ്ടികകൾ, മുദ്രകൾ (Seals) മുതലായവ പലക്കും ധാരാളം കിട്ടിയിരുന്നു. എങ്കിലും, അവയിലെ അക്ഷരങ്ങൾ അറിഞ്ഞു്, ലിഖിതങ്ങൾ വായിച്ചു് കായ്യം മനസ്സിലാക്കുവാൻ ആക്കും സാധിച്ചിരുന്നില്ല. അക്ഷരങ്ങൾ വേർതിരിച്ചു മനസ്സിലാക്കാൻ പലരും ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങനെ ഉത്സാഹിച്ചിരുന്നവരിൽ ഒരാളായിരുന്ന റോളിൻസൺ. ബ്രിട്ടീഷ് സൈന്യത്തിൽ ഒരുദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്ന അദ്ദേഹം. പുരാതനപേർഷ്യാചരിത്രം അദ്ദേഹത്തെ പ്രത്യേകം ആകഷ്ടിച്ചിരുന്നു. പൗരാണികചരിത്രഗവേഷണത്തിലുള്ള അത്യുത്സാഹംമൂലം, പേഷ്യ, മെസൊപ്പൊട്ടേമിയ മുതലായ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നു് തനിക്കു കിട്ടിയ പല പുരാതനലിഖിതങ്ങളും അദ്ദേഹം സൂക്ഷിച്ചുവന്നു. പക്ഷേ, അവയിലൊരെണ്ണത്തിലെങ്കിലും രേഖപ്പെടുത്തിയിരുന്ന കായ്യങ്ങളോ, അതിനുപയോഗിച്ചിരുന്ന അക്ഷരങ്ങളോതന്നെ ആക്കും അറിയാമായിരുന്നില്ല. അവയുടെ പൂണ്ണവിവരങ്ങൾ അറിയേണമെന്നു് അദ്ദേഹം തീർച്ചയാക്കി.

അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോളാണു്, പേർഷ്യയുടെ പടിഞ്ഞാറേ അതിർത്തിയിൽ ബെഹിസ്റ്റൺ എന്നൊരു ഗ്രാമത്തിന്നടുത്തു് ഒരു പാറക്കുന്നിന്മേൽ ചില രൂപങ്ങളും

അക്ഷരങ്ങളും കൊത്തിവെച്ചിട്ടുള്ളതു കണ്ട വത്തമാനം ചില വഴിയാത്രക്കാരിൽനിന്നു് റോളിൻസണ ലഭിച്ചതു്. അതെല്ലാം എന്തെന്ന പരിശോധിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു. ഏറെത്താമസിക്കാതെ, അദ്ദേഹം പടിഞ്ഞാറൻപേർഷ്യയിലേക്കു് ഉദ്യോഗമാറ്റം വാങ്ങി; ബെഹിസ്റ്റൺഗ്രാമത്തിന്നടുത്തു് താമസവും ഉറപ്പിച്ചു. ഏകദേശം 1846-ലാണു് ഈ സംഭവങ്ങൾ ഉണ്ടായതു്.

സമയം പാഴാക്കാതെ റോളിൻസൺ ആ പാറക്കുന്ന കണ്ടുപിടിച്ചു. ഭൂനിരപ്പിൽനിന്നുയരുന്ന ഭീമമായ ഒരു മതിൽപോലെയായിരുന്ന അതിന്റെ മുൻഭാഗം—കുത്തനെ, ഏകദേശം 1800 അടി ഉയരം! ആ പാറയുടെ മുഖത്തു് ഭൂമിയിൽനിന്നു് ഏകദേശം 300 അടി മുകളിലാണു് ഏതോ കാലത്തു് കൊത്തിവെച്ച ചില മനുഷ്യരൂപങ്ങളും ലിഖിതങ്ങളും കാണപ്പെട്ടതു്. വെറുതെയല്ല, ആ ചിത്രങ്ങളും അക്ഷരങ്ങളും കൊത്തിയതു് ദേവതകളാണെന്നാട്ടുകാർ വിശ്വസിച്ചുപോന്നതു്. ആ സ്ഥാനത്തു കൊത്തുപണികൾ ചെയ്യാനായി കാല്യറപ്പിച്ചുനില്ക്കുന്നതു മാത്രമല്ല, അങ്ങോട്ടെത്തുന്നതുതന്നെയും മനുഷ്യക്കു ദുസ്സാദ്ധ്യമാണെന്നു് ആർക്കും തോന്നിപ്പോകും. പാറയുടെ ശിഖരത്തിൽനിന്നാണെങ്കിൽ, അതിന്റെ കുത്തനേയുള്ള മുഖത്തുകൂടി ഏകദേശം 1400 അടി ഇറങ്ങിവരികയും, ഭൂനിരപ്പിൽനിന്നാണെങ്കിൽ ഏകദേശം 300 അടി മേല്പോട്ടു കയറിച്ചെല്ലുകയും വേണം പ്രസ്തുത സ്ഥാനത്തെത്താൻ. കൈകൾകൊണ്ടു പിടിക്കുന്നതിന്നോ, കാലുകൾ ഊന്നുന്നതിന്നോ യാതൊരു സൗകര്യവും അവിടെയുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഈ വസ്തുതകൾ അറിഞ്ഞപ്പോൾ റോളിൻസൺ അമ്പരന്നുപോയി; എങ്കിലും നിരാശപ്പെട്ടില്ല. ദിവസേന അദ്ദേഹം ആ പാറക്കുന്നിന്നടുത്തു പോകും; അതിൽക്കണ്ട പിള

പ്പുകളും ഉന്തിനിൽക്കുന്ന വക്കുകളും ഓരോന്നായി നോക്കി പ്പഠിക്കും. അങ്ങനെ കുറേനാൾ കഴിഞ്ഞു. അവസാനം അക്ഷരങ്ങളും രൂപങ്ങളും കൊത്തിയ സ്ഥലത്തെത്തുക ദുസ്സാദ്ധ്യമാണെങ്കിലും, കഠിനപ്രയത്നംചെയ്താൽ, അസാദ്ധ്യമല്ലെന്നു് അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി. താൻ കണ്ടുപിടിച്ച പിളർപ്പുകളിലും വക്കുകളിലും കൈകാലുകൾ ഉറപ്പിച്ചു്, ഉദ്ദിഷ്ടസ്ഥാനത്തെത്താൻ അദ്ദേഹം സ്വയം പരിശീലനംനേടുകയുംചെയ്തു. അവിടെ എത്തിയപ്പോൾ, പാറയുടെ മുഖത്തു്, കഷ്ടിച്ചു് ഒന്നരയടി വീതിയിൽ ഒരു വക്കു കണ്ടു. ആ വക്കത്തുകൂടി വളരെ സൂക്ഷിച്ചു നടന്നാൽ ഒരാൾക്കു് ആ ലിഖിതം മുഴുവൻതന്നെയും വളരെ അടുത്തുകാണാൻ സാധിക്കുമായിരുന്നു. റോളിൻസൺ, തന്റെ ജീവനെപ്പോലും വകവെയ്ക്കാതെ, ദിവസവും പാറമുഖത്തു് പൊത്തിപ്പിടിച്ചു കയറി ആ വക്കിലെത്തി; ലിഖിതത്തിലെ ഓരോ അക്ഷരവും അദ്ദേഹം സൂക്ഷിച്ചു പകർത്തിയെടുക്കാൻ തുടങ്ങി. പകർത്തുവാൻതക്കവണ്ണം മനസ്സിലാകാത്തവയിന്മേൽ കടലാസ്സു നനച്ചരച്ചതു് അമർത്തിവെച്ചു് അവയുടെ രൂപമെടുത്തു.

ഇങ്ങനെ ഓരോഭാഗത്തെ ജോലി തീർത്തുവരുന്നതിനിടയ്ക്കു് ഒരുദിവസം, ജോലി തുടർന്നുപോകണമെങ്കിൽ ആ പാറവക്കിലുണ്ടായിരുന്ന വലിയൊരു പിളർപ്പിന്റെ അപ്പുറത്തേക്കു് കടക്കണമെന്നു് റോളിൻസൺ കണ്ടു. ഒരു ഏണിയെടുത്തു് പാലംപോലെ വെച്ചു്, അപ്പുറത്തേക്കു കടക്കാമെന്നു് അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചു. പക്ഷേ, പിളർപ്പിന്റെ രൂപത്തിന്റെയും ഏണിയുടെ വലുപ്പത്തിന്റെയും പ്രത്യേകതകൊണ്ടു്, അതു പരത്തി ഉറപ്പിച്ചുവെക്കുവാൻ അസാദ്ധ്യമായിരുന്നു. എങ്കിലും, റോളിൻസൺ വിട്ടുകൊ

ടുത്തില്ല. ഏണിയുടെ ഒരു കാൽ മാത്രം എങ്ങനെയോ പിളർപ്പിന്റെ രണ്ടറ്റങ്ങളിലും കൊള്ളിച്ചുവെച്ചു. എന്നിട്ട് ആ കാൽ തന്റെ കൈകൾകൊണ്ടു പിടിച്ചു്, പടികളിന്മേൽ തൂങ്ങിനില്ക്കുന്ന മറേറ ഏണിക്കാലിൽ ചവിട്ടി, സാവധാനം, വളരെ സൂക്ഷിച്ചു്, വിടവിനപ്പുറത്തേക്കു കടക്കുവാൻതുടങ്ങി. കഷ്ടകാലം എന്നു പറയട്ടെ, ഇടയ്ക്കുവെച്ചു്, റോളിൻസൺ ചവിട്ടിനിന്നിരുന്ന ഏണിക്കാൽ പെട്ടെന്നു് പടികളിൽനിന്നൂരി താഴത്തേക്കു വീണു. ഏണിപ്പടികൾ തോരണംപോലെ ആടിത്തുടങ്ങി. റോളിൻസൺ, കാലുകൾ വെയ്ക്കുവാൻ സ്ഥാനമില്ലാതെ, കീഴ്പോട്ടു വീണു; പക്ഷേ, മുകളിലെ ഏണിക്കാലിൽനിന്നു കൈ പിടിവിട്ടില്ല. ആ നിമിഷത്തെ പരിഭ്രമം തീർന്നപ്പോൾ, കൈകൾ മാറിമാറിപ്പിടിച്ചു് തൂങ്ങിക്കൊണ്ടുതന്നെ, പിളർപ്പിന്റെ മറേറ അറ്റത്തു്, പാറയുടെ വക്കിൽ എത്തി. ഏണിക്കാലിൽനിന്നു് കൈകളുടെ പിടി വിട്ടിരുന്നെങ്കിൽ, 300 അടി താഴത്തേക്കു് റോളിൻസൺ വീണുപോകുമായിരുന്നു. തൽക്കാലം മരണത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടു് അദ്ദേഹം ജോലിതുടർന്നു.

പക്ഷേ, അദ്ദേഹത്തിനു പെട്ടെന്നു സ്ഥലംവിടേണ്ടിവന്നതുകൊണ്ടു് ജോലിക്കു വീണ്ടും വിഘ്നംവന്നു; പിന്നീടു വന്നു് അതു മുഴുവനാക്കിയതു് ഒരു കുട്ടിയെ ആ പാറവക്കത്തു കയററിയാണു്. വളരെ അന്വേഷണംനടത്തിയശേഷം മാത്രമാണു് തക്കപ്രായവും മെയ്സാധീനവുമുള്ള ഒരു ബാലനെ അദ്ദേഹത്തിനു കണ്ടെത്താൻകഴിഞ്ഞതു്. കുത്തനേയുള്ള ആ പാറ കയറുക ആ കുട്ടിക്കും എളുപ്പമായിരുന്നില്ല. പാറമുഖത്തു കണ്ട ചില ചെറിയ വിള്ളലുകളിലും ദ്വാരങ്ങളിലും കുററികൾ കുത്തിക്കയററി, അവയിൽപ്പിടിച്ചാണു് അയാൾ ഓരോതവണയും കയറുകയും

ഇറങ്ങുകയും ചെയ്തതു്. ആ കുട്ടിക്കു് നല്ല ധൈര്യവും മെയ്സ്വാധീനവും ഉണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടു്, റോളിൻസണു് ആ ലിഖിതം പകർത്തിയെടുക്കുന്ന ജോലി മുഴുവനാക്കാൻ കഴിഞ്ഞു എന്നു പറയുന്നതിൽ തെറ്റില്ല.

മുഴുവൻ പകർത്തിയെടുത്തശേഷം ആ ലിഖിതങ്ങൾ പരിശോധിച്ചപ്പോൾ, ഒരേവിഷയം മൂന്നു ഭാഷകളിൽ—പ്രാചീന പേർഷ്യൻ, ഇലമൈറ്റ്, ബാബിലോണിയൻ—രേഖപ്പെടുത്തിയതാണതെന്നു് റോളിൻസണു് മനസ്സിലായി. പ്രാചീനപേർഷ്യൻ അദ്ദേഹത്തിനറിയാമായിരുന്നു. അതിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി മറ്റു രണ്ടു ഭാഷകളും റോളിൻസൺ ഏതാണ്ടു മനസ്സിലാക്കി. വളരെ പുരാതനമായ ആ ഭാഷകൾ കുറച്ചു പരിചയമായതോടുകൂടി, മുമ്പു് താൻ ശേഖരിച്ചിരുന്ന ഇഷ്ടികകളിലും മറ്റും കൊത്തിയിരുന്ന അനവധി ലിഖിതങ്ങളുടെ ഉള്ളടക്കം റോളിൻസണും, ക്രമേണ മറ്റുള്ളവർക്കും ഗ്രഹിക്കുവാൻ സാധിച്ചു. ആ പഴയ ശിലകളിലുംമറ്റും കണ്ടിരുന്ന അടയാളങ്ങൾ കേവലം പോറലുകളും വിള്ളലുകളുമാണു് എന്നുകൂടി സംശയിച്ചവരുണ്ടായിരുന്നു! ആ അടയാളങ്ങൾ ചില ഭാഷകളിലുള്ള എഴുത്തുകളാണെന്നു് തെളിഞ്ഞു; ആ ഭാഷകളിലെ വാക്കുകളും വാചകങ്ങളും ക്രമേണ വ്യാഖ്യാനിക്കുവാൻ സാധിച്ചു. അതോടുകൂടി, അതുവരെ ആരും അറിയാതെ മറഞ്ഞുകിടന്നിരുന്ന പുരാതന പേർഷ്യ, അസീരിയ മുതലായ രാജ്യങ്ങളിലെ ചരിത്രവിശേഷങ്ങൾ അനാവരണംചെയ്യപ്പെട്ടുതുടങ്ങി.

ഇതിനെല്ലാം സഹായമായിത്തീർന്നതു ബെഹിസ്റ്റൺ ഗ്രാമത്തിനടുത്തു കണ്ട പാറയിലെ ലിഖിതങ്ങളാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ആ ലിഖിതങ്ങൾ, പേർഷ്യയിൽ ഒരുകാലത്തു രാജ്യഭാരംചെയ്തിരുന്ന ഡാറിയസ് എന്ന

രാജാവ് തന്റെ യുദ്ധപരാക്രമങ്ങളും വിജയങ്ങളും ബഹുജനങ്ങൾ എന്നും ഓർമ്മിക്കണമെന്നുകരുതി, ആക്കും കയറിച്ചെല്ലുവാ�ൻ എളുപ്പമല്ലാത്തതും അതേസമയം കാണുവാൻ എളുപ്പവും ആയ ആ പാറമുഖത്ത്, രണ്ടുമൂന്നു ഭാഷകളിൽ, അവയുടെ വിവരങ്ങൾ കൊത്തിവെപ്പിച്ചതായിരുന്നു. ആ ലിഖിതങ്ങൾ 2400 കൊല്ലം ജിജ്ഞാസുവായ ഒരു ധീരപുരുഷൻ കയറിവരാൻ കാത്തുനിന്നു! റോളിൻസന്റെ ധൈര്യത്തിന്റേയും ഉത്സാഹത്തിന്റേയും സാഹസികതയുടേയും ഫലമായി പ്രാചീന ചരിത്രസാമ്രാജ്യത്തിലേക്കു സുഗമമായൊരു മാർഗ്ഗം നമുക്കു മുമ്പിൽ സ്സമുദ്ഘാടനംചെയ്യപ്പെട്ടു.

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM.

3 പൗരാണിക ഇൻഡ്യയും റഖൽദാസ് ബാനർജിയും

ഇൻഡ്യസ്സ്, കഥകളും ഐതിഹ്യങ്ങളുമല്ലാതെ, ശാസ്ത്രീയമായ തെളിവുകളോടുകൂടിയ ഒരു പൗരാണികചരിത്രമില്ല എന്നാണ് 1930 വരെ പലരും വിശ്വസിച്ചിരുന്നതു്. പക്ഷേ, ഇൻഡ്യയിലെ ഒരു പുരാവസ്തുഗവേഷകനായിരുന്ന റഖൽദാസ് ബാനർജി, 1920-നും 1930-നും ഇടയ്ക്ക്, മോഹഞ്ചോദാരോസംസ്കാരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ചതോടുകൂടി, നാലായിരത്തമ്പതു വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പുതന്നെ ഇൻഡ്യയിലെ ജനങ്ങൾ ഉൽകൃഷ്ടമായ ഒരു പരിഷ്കാരസ്ഥിതിയെ പ്രാപിച്ചിരുന്നു എന്നു തെളിഞ്ഞു.

ബാനർജി ഇൻഡ്യാഗവർമ്മെണ്ടിന്റെ പുരാവസ്തുഗവേഷണവകുപ്പിൽ ഉയർന്നൊരു ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്നു. 1915 മുതൽ അദ്ദേഹത്തിനു സിന്ധുനദീതടത്തിൽ, പ്രാചീനകാലങ്ങളിൽ ജനങ്ങൾ നിവസിച്ചിരിക്കാവുന്ന

ചില പ്രദേശങ്ങളിലാണ ജോലിയുണ്ടായിരുന്നത്. അവിടത്തെ പുൽമേട്ടുകളും നീർച്ചാലുകളും മണ്ണിൻകട്ടകളും ഇഷ്ടികകളും മറ്റും പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടുനടക്കുന്നതിനിടയ്ക്ക്, ഒരുദിവസം അദ്ദേഹം ഒരു മണൽത്തിട്ടിന്നരികിലെത്തി. പുരാവസ്തുവിദഗ്ധനായ ബാനർജിക്ക് ആ തിട്ട് അല്പമെന്തോ ഒരസാധാരണത്വം ഉള്ളതാണെന്നു തോന്നി. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, തീരെ പരന്നുകിടന്നിരുന്ന പരിസരപ്രദേശങ്ങൾ നോക്കിയാൽ, അവിടെ അങ്ങനെയൊരു മണൽത്തിട്ട പ്രകൃത്യാ രൂപംപ്രാപിക്കാൻ തരമില്ലായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ആ തിട്ടും ചുറ്റുപാടുമുള്ള സ്ഥലവും നടന്നുനടന്ന്, കൂടുതൽ ശ്രദ്ധയോടെ പരിശോധിച്ചുതുടങ്ങി. അങ്ങനെ തിരയുന്നതിനിടയ്ക്ക്, അദ്ദേഹത്തിന് അവിടങ്ങളിൽനിന്നും ചിത്രലിഖിതങ്ങൾ (Pictograph writings) ഉള്ള, വളരെ പഴക്കംതോന്നിക്കുന്ന, കുറെ ഇഷ്ടികക്കഷണങ്ങളും മുദ്രകളും (Seals) കിട്ടി. അവ പരിശോധിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ, ആ മണൽത്തിട്ടിനിടയിൽ അത്തരം പുരാതനവസ്തുക്കൾ ഇനിയും കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞേക്കാമെന്നും, അതുകൊണ്ട് അവിടെ കുഴിച്ചുനോക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കുമെന്നും ബാനർജി ഊഹിച്ചു. അന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേലധികാരി സർ ജോൺ മാർഷൽ എന്ന ലോകപ്രസിദ്ധനായ പുരാവസ്തുഗവേഷകനായിരുന്നു. തന്റെ കീഴുദ്യോഗസ്ഥൻ പറയുന്നതിൽ കാര്യമുണ്ടെന്നുതോന്നിയ മാർഷൽ, അവിടെ ഖനനംതുടങ്ങുവാൻ ബാനർജിക്കു സമ്മതംകൊടുത്തു. കുഴി കുറെ താഴ്ന്നുവന്നപ്പോൾ വളരെ പഴക്കമുള്ള കെട്ടിടങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങളും ആഭരണങ്ങളും, വീട്ടുസാമാനങ്ങളും, കുട്ടികളുടെ കളിക്കോപ്പുകളും മറ്റും കണ്ടെത്തി. ഇവയെല്ലാം യഥാവിധി പരീക്ഷിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ, നാലായിരത്തി

ലധികം വർഷത്തെ പഴക്കം ഇവയ്ക്കുണ്ടെന്നാണു തെളിഞ്ഞതു്. അങ്ങനെ ശതാബ്ദങ്ങൾക്കുമുമ്പു് സിന്ധുതടത്തിലെ നിവാസികൾ പരിഷ്കൃതമായ രീതിയിലാണു ജീവിച്ചിരുന്നതെന്നു ലോകം അറിഞ്ഞു. 1924-ൽ മാർഷൽ എഴുതി: "ഒരു കണ്ണിമയ്ക്കിടയിലെന്നപോലെ നമുക്കു മനസ്സിലായി സിന്ധുതടത്തിലും പഞ്ചാബിലും അയ്യായിരം സംവത്സരങ്ങൾക്കുമുമ്പുണ്ടായിരുന്നവർ വിശേഷമായി കെട്ടിപ്പൊക്കിയ പട്ടണങ്ങളിൽ പാർത്തിരുന്നു എന്നും, അവർക്കു നല്ല കലാബോധവും കരവിരുതും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും അന്നത്തെ ആവശ്യങ്ങൾക്കുപയുക്തമായ ഒരു എഴുത്തുസമ്പ്രദായം അവർ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തി എന്നും ഉള്ള വസ്തുതകൾ." മോഹഞ്ജോദാരോഖനനം ഇൻഡ്യാചരിത്രത്തിന്റെ ഉത്ഭവകാലത്തെ അനവധിനൂറ്റാണ്ടുകൾ പിന്നോക്കംതള്ളി. ബാനർജിയുടെ ഈ കണ്ടുപിടുത്തം ഇൻഡ്യാചരിത്രത്തിന്റെ വികസനത്തിനു വിലമതിക്കുവാൻ സാധിക്കാത്ത ഒരു സംഭാവനയായിരുന്നു. മോഹഞ്ജോദാരോവിനെപ്പറ്റി ബാനർജിയും മാർഷലുംകൂടി സമ്പാദിച്ച വിവരങ്ങൾ വിശ്വവിഖ്യാതന്മാരായ ചരിത്രകാരന്മാർ ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി സ്വാഗതംചെയ്തു.

എന്നാൽ ഈ കാര്യം സാധിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ബാനർജിക്കു തന്റെ ജീവനെത്തന്നെ ബലിയർപ്പിക്കേണ്ടിവന്നു. സിന്ധുനദീതടപ്രദേശങ്ങളിൽ വേനലായാലും മഴയായാലും കാലാവസ്ഥ ദുസ്സഹമാണു്. വേനൽക്കാലത്തു പൊള്ളുന്ന ചൂടു്; ശീതകാലത്തു മരവിപ്പിക്കുന്ന തണുപ്പു്! രണ്ടും കൂട്ടാക്കാതെ, കാലഭേദം പരിഗണിക്കാതെ, ബാനർജി അദ്ധ്വാനിച്ചു. ശീതോഷ്ണസ്ഥിതികൾ നിയന്ത്രിക്കാനുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ യാതൊന്നും അദ്ദേഹത്തിനു ജോലിസ്ഥലത്താകട്ടെ, താമസസ്ഥല

ത്താകട്ടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. വെറുമൊരു ചെറിയ തു
ണിക്കൂടാരത്തിൽ താമസം; ചൂടിൽനിന്നും തണുപ്പിൽ
നിന്നും രക്ഷയില്ലാതെ, മരുഭൂമിപോലെ തരിശായി പര
ന്നുകിടന്നിരുന്ന മണൽത്തിട്ടിന്മേൽ പ്രഭാതംമുതൽ പ്ര
ദോഷംവരെ ജോലി—ഇതായിരുന്നു വളരെക്കാലം അ
ദ്ദേഹത്തിന്റെ ദിനചര്യ. ഇത്തരമൊരു ജീവിതരീതി
ആർക്കും ഗുണകരമാവില്ലല്ലോ. ബാനർജിയുടെ ആരോ
ഗ്യം ക്രമേണ ക്ഷയിച്ചു; 1935-ൽ അദ്ദേഹം ദിവം
ഗതനായി. ചരിത്രസത്യാന്വേഷണത്തിന്റെ യജ്ഞശാ
ലയിൽ ആ ജീവിതം ആഹുതിചെയ്യപ്പെട്ടു. എന്നിട്ടും,
പൗരാണികഭാരതത്തിന്റെ ചരിത്രം നിർമ്മിക്കുന്നതിലേ
ക്കു ബാനർജിയുടെ സംഭാവന നിസ്സാരമാണെന്നും, മോ
ഹഞ്ചോദാരോഗവേഷണത്തിൽ അദ്ദേഹം സാരമായ
പങ്കൊന്നും വഹിച്ചിട്ടില്ലെന്നുംമറ്റും ചിലകൂട്ടർ വാദി
ച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേലധികാരിയായി
രുന്ന സർ ജോൺ മാർഷൽതന്നെ ബാനർജിയുടെ സം
ഭാവനകളെപ്പറ്റി താഴെ എഴുതിയപ്രകാരം അഭിപ്രായ
പ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

"മോഹഞ്ചോദാരോസംസ്കാരത്തിന്റെ പഴക്ക
ത്തേയും സ്വഭാവത്തേയുംപറ്റി നമുക്കിപ്പോഴുള്ള പരി
ചയത്തിനു നാം ബാനർജിയോടാണു കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന
തു്. അദ്ദേഹവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിൻഗാമികളായ
വത്സനും ദീക്ഷിത്തും ചെയ്തിട്ടുള്ള സൂത്യർഹമായ ജോലിയെ
പ്പറ്റി പലരും കേട്ടിരിക്കും. പക്ഷേ, എങ്ങനെയുള്ള പ്ര
ദേശത്തും പരിതഃസ്ഥിതികളിലുമാണു് അവർ തങ്ങളുടെ
കൃത്യം നിർവ്വഹിച്ചതു് എന്ന വസ്തുത ആരെങ്കിലും അറി
ഞ്ഞിരിക്കുമോ എന്നു സംശയമാണു്. അവിടെ അവർക്കു
ജോലിയെടുക്കുവാനോ താമസിക്കുവാനോ സൗകര്യങ്ങൾ

ഉണ്ടായിരുന്നില്ല; അസൗകര്യങ്ങളും ബുദ്ധിമുട്ടുകളും ധാരാളം ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇവയേയെല്ലാം അവഗണിച്ച്, സവ്വാതിശായിയായ ഉത്സാഹത്തോടും കൃത്യനിഷ്ഠയോടുംകൂടി അവർ അവിടെ ഓരോദിവസവും അന്നന്നത്തെ ജോലികൾ തീർത്തുവന്നുവെന്നു് എനിക്കറിവുള്ളതുപോലെ മറ്റുള്ളവക്കു് അറിവുണ്ടാവാൻ ഇടയില്ല."

മൂന്നു ചരിത്രാന്വേഷികളെപ്പറ്റി നാം അറിഞ്ഞു. പുരാതനടോയിയുടെ വാസ്തവം അറിയാൻ ഷ്ളീമൻ തന്റെ സ്വത്തെല്ലാം ചെലവഴിച്ചു. പേർഷ്യയുടെ ആദിചരിത്രമറിയുവാൻ റോളിൻസൺ തന്റെ ജീവനെത്തന്നെ പണയംവെച്ചു് പരിശ്രമിച്ചു. ഇന്ത്യാചരിത്രത്തിന്റെ പഴക്കം എത്രയുണ്ടെന്നു കണ്ടെത്താൻ ബാനർജി തന്റെ ജീവൻ ബലികഴിക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. ഇന്ത്യയിൽ പുരാവസ്തുഗവേഷണത്തിലേർപ്പെട്ടിരുന്ന മറ്റൊരാളെ തീവെട്ടിക്കൊള്ളക്കാർ വധിച്ചു. മജുംദാർ എന്നായിരുന്നു ഈ നിർഭാഗ്യവാന്റെ പേർ. അതിസമർത്ഥനും ചെറുപ്പക്കാരനും ആയിരുന്ന മജുംദാർ സിന്ധുതടത്തിൽ ചെറുകിടഅവശിഷ്ടകേന്ദ്രങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചു് പരിശോധനനടത്തുന്നതിനിടയ്ക്കാണു് അദ്ദേഹത്തിനു് ഈ അത്യാപത്തു പറ്റിയതു്.

4 റോസെറ്റാശിലയും ഷാമ്പോളിയനും

കോഹിനൂർ എന്നൊരു കല്ലിനെപ്പറ്റി നമ്മിൽ പലരും കേട്ടിരിക്കും. ലോകത്തിൽവെച്ചു് ഏറ്റവും വലിയ വൈരക്കല്ലാണത്രേ അതു്. കോഹിനൂരിനോളമില്ലെങ്കിലും, വളരെ വിലമതിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള വജ്രങ്ങൾ പല രാജാക്കന്മാരുടേയും പ്രഭുക്കന്മാരുടേയും കൈവശവും പല ക്ഷേത്രങ്ങളിലെ ഭണ്ഡാരങ്ങളിലും കാണും.

എന്നാൽ, ചരിത്രഗവേഷകരുടെ നോട്ടത്തിൽ ഇവയ്ക്കൊന്നും വലിയ വിലയില്ല. കാരണം, അവരുടെ സത്യാന്വേഷണപ്രക്രിയയെ ഇവ വളരെ സഹായിക്കുന്നില്ല. ചരിത്രഗവേഷകർക്കുണ്ടായിട്ടുള്ള പ്രയോജനം അടിസ്ഥാനമാക്കി ചിന്തിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ലോകത്തിൽവെച്ച് ഏറ്റവും മികച്ച കല്ല്, ഒരുപക്ഷേ, ആഫ്രിക്കയിലെ നൈൽനദിയുടെ മുഖപ്രദേശത്തുനിന്ന് 1799-ാമാണ്ടിൽ കുഴിച്ചെടുത്ത ഒന്നാണ്. അതു് ഒരിക്കലും ഒരു ദിവ്യാഭരണത്തേയോ, രാജകിരീടത്തേയോ അലങ്കരിച്ചിട്ടില്ല. സ്ത്രീകളാരുംതന്നെ അതൊരാഭരണമായി ദേഹത്തിലണിയാൻ ആഗ്രഹിച്ചിട്ടില്ല. മൂന്നടി ഒമ്പതംഗുലം നീളവും, രണ്ടടി നാലരയംഗുലം വീതിയും, പതിനൊന്നംഗുലം കനവുമുള്ള ആ കല്ലിനു് ആഭരണാവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ട മോടിയോ ഇണക്കമോ ഉണ്ടാവാൻ ഇടയില്ലല്ലൊ. ഒരു കരിങ്കൽപ്പാറപ്പുലകയാണതു്. ഏകദേശം രണ്ടായിരം വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പു് ഈജിപ്തിലെ ഒരു രാജാവായിരുന്ന ടോളമി അഞ്ചാമൻ തന്റെ ഒരാജ്ഞാപനം ഈ ശിലയിൽ കൊത്തിവെച്ചു. ഇതിന്റെ അസാധാരണമായ പ്രാധാന്യത്തിനും വിലയ്ക്കും നിദാനം ആ ലിഖിതങ്ങളാണ്. വിശ്വപ്രസിദ്ധമായ ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ ഈ കല്ലിനു് ഇന്നു് ഒരു മാന്യസ്ഥാനം നല്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

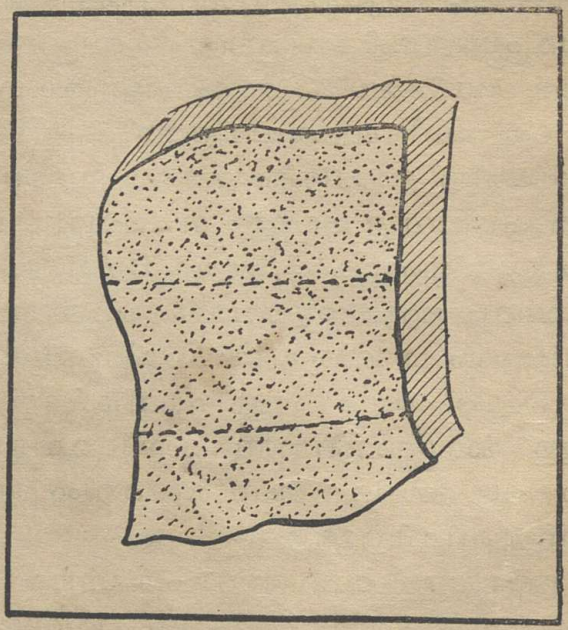
ചിത്രലിഖിതം, ഡെമോടിക്ക്, ഗ്രീക്ക് എന്നീ മൂന്നു ലിപികളിലാണ് ടോളമിയുടെ കല്പന ഈ ശിലയിൽ കൊത്തിവെച്ചിരിക്കുന്നതു്. പ്രാചീനഈജിപ്തുകാരുടെ ചിത്രലിപികളേപ്പറ്റി ഏകദേശം 1830 വരെ ആക്കും വലിയ അറിവുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു ഭാഷാവിദഗ്ദ്ധനും ഗവേഷണോത്സാഹിയുമായ ഷാമ്പോളിയൺ എന്ന ഫ്രഞ്ചുകാരൻ, തനിക്ക് ഗ്രീക്ക് ഭാഷയിലുള്ള പരി

ജ്ഞാനത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ, ആ കല്ലിന്മേലുണ്ടായിരുന്ന ചിത്രലിപികളിൽ ചിലതു് മനസ്സിലാക്കി. ഇത്രയുംതന്നെ സാധിച്ചതു് അനേകംവർഷങ്ങളിലെ നിരന്തരപ്രയത്നത്തിനുശേഷമാണു്. എങ്കിലും ചില ലിപികൾ മനസ്സിലായതോടുകൂടി, ഭാഷാവിദഗ്ധന്മാക്കു് കൂടുതൽകൂടുതൽ ലിപികൾ മനസ്സിലാക്കുവാനുള്ള വഴി തുറന്നുകിട്ടി. ചിത്രലിഖിതങ്ങളുടെ ആന്തരാർത്ഥം വെളിപ്പെട്ടുതുടങ്ങിയതോടെ, പുരാതനഈജിപ്തിലെ അത്ഭുതകരമായ പരിഷ്കൃതജീവിതസമ്പ്രദായം ബഹുജനങ്ങളുടെ കണ്മുന്നിൽ അധികമധികം അനാവരണംചെയ്യപ്പെടാൻ തുടങ്ങി. പൗരാണികലോകചരിത്രത്തിൽ ഈജിപ്തിലെ സംസ്കാരത്തിനു് അദ്വിതീയമായ ഒരു സ്ഥാനമുണ്ടെന്നു തെളിഞ്ഞു. ഷാമ്പോളിയന്റേയും സഹപ്രവർത്തകരുടേയും സഹായമില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ, ലോകചരിത്രത്തിലെ വളരെ പ്രധാനവും ആവേശകരവുമായ ഒരദ്ധ്യായം എത്രകാലം പിന്നേയും മറഞ്ഞുകിടക്കുമായിരുന്നില്ല! ആ അദ്ധ്യായത്തിലേക്കു് അന്നു വെളിച്ചംവീശിയതു് നൈൽനദീമുഖത്തു് അനേകംനൂറാണ്ടുകളായി ചെളിപിടിച്ചുമണലിൽ പൂഴ്ന്നുകിടന്നിരുന്ന ഒരു കരിംപാറക്കല്ലായിരുന്നുവെന്നതു വിചിത്രമത്രേ.

നൈൽമുഖത്തു് റോസെറ്റാ എന്നൊരു ചെറിയ പട്ടണമുണ്ടു്. ആ പട്ടണത്തിന്റെ പരിസരത്തുനിന്നു കിട്ടിയതുകൊണ്ടാണു് മേൽപറഞ്ഞ കല്ലിനു് 'റോസെറ്റാ കല്ലു്' എന്ന പേർ വന്നതു്.

നെപ്പോളിയൻചക്രവർത്തി ഈജിപ്തു് കീഴടക്കാൻ ശ്രമിച്ചകാലത്തു്, റോസെറ്റാപട്ടണത്തിനടുത്തുണ്ടായിരുന്ന ജൂലിയൻകോട്ടയുടെ പരിസരങ്ങളിൽ ഒരു ഭടൻ, ഒരുദിവസം, എന്തോ ആവശ്യത്തിനുവേണ്ടി കിളയ്ക്കുക

യായിരുന്നു. അപ്പോൾ അയാളുടെ കൈക്കോട്ട് ഒരു കല്ലിന്മേൽ മുട്ടി. കിളയ്ക്കുവിഘ്നംവരുത്തിയ ആ പാറക്കല്ല് അയാൾ ആകെ ഇളക്കിമറിച്ചിട്ടു. കഷ്ടിച്ചു് ഒരടി കനമുള്ള ആ പാറക്കല്ലിനോടു പിന്നേയും മല്ലിട്ടിട്ട് പ്രയോജനമില്ലെന്നു തോന്നിയതുകൊണ്ടായിരിക്കാം, അയാൾ പിന്നെ ആയുധങ്ങൾ ഒന്നും അതിന്മേൽ ഉപയോഗിച്ചില്ല. മറിച്ചിട്ട കല്ല് സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ, അതിന്റെ

റോസെറാകല്ലിന്റെ ആകൃതി

ആകൃതി അയാളുടെ ശ്രദ്ധയാകഷ്ടിച്ചിരിക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ അതിന്മേൽ വരിവരിയായി ചില ചിഹ്നങ്ങൾ കണ്ടപ്പോൾ, വെറുമൊരു പാറക്കല്ലല്ല അതെന്നും എന്തോ ഒരസാധാരണത്വം അതിനുണ്ടെന്നും ആ ഭടൻ ഊഹിച്ചിരിക്കും. എങ്ങനെയായാലും, അയാൾ ആ കല്ല് നശിപ്പി

ച്ചില്ല; അങ്ങനെയൊരു സാധനം കിളച്ചു പുറത്തെടുത്ത വിവരം മേലധികാരിയെ അറിയിക്കുകയാണുചെയ്തത്. ആ ശിലയിൽ കൗതുകംതോന്നിയ മേലധികാരി അതെടുത്തു സൂക്ഷിച്ചു. ക്രമേണ, കൈ മാറി മാറി, അതു് ഇംഗ്ലണ്ടിലെത്തി. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നകാലത്താണു് പ്രസ്തുതശിലയെപ്പറ്റി ഷാമ്പോളിയൺ അറിഞ്ഞതു്. അദ്ദേഹം ഇംഗ്ലണ്ടിലെത്തി, കല്ലു പരിശോധിച്ചു്, അതിന്മേൽ കണ്ട ലിഖിതങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമംതുടങ്ങി.

റോസെറ്റാകല്ലു് കിടന്നിരുന്നിടത്തല്ല, മറ്റൊരിടത്താണു് ആ ഭടനു കിളയ്ക്കാൻ തോന്നിയിരുന്നതെങ്കിൽ, അത്ഭുതകരമായ ഒരു പൗരാണികസംസ്കാരത്തെപ്പറ്റി അറിയുവാനുള്ള മാർഗ്ഗം എത്ര കാലം പിന്നേയും മൂടിക്കിടക്കുമായിരുന്നില്ല! കല്ലിന്മേൽ തന്റെ കൈക്കോട്ടു മുട്ടിയപ്പോൾ, അതിന്റെ നേരെ അയാൾ കൗടില്യരീതി പ്രയോഗിക്കാതിരുന്നതും വലിയ ഭാഗ്യമായി. കൗടില്യനെപ്പോലെ അയാൾ, ദേഷ്യപ്പെട്ടു്, ആ കല്ലു് അടിച്ചുപൊട്ടിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ അതു ലോകത്തിനു ഭീമമായ ഒരു നഷ്ടമാകുമായിരുന്നു. അത്തരം അനിഷ്ടസംഭവമൊന്നുമുണ്ടായില്ല. ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ നമുക്കിന്നും കാണാം റോസെറ്റാകല്ലു്—ഉദ്ദേശം 2100 വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു് ഈജിപ്തിലെ ഒരു രാജാവു് തന്റെ ആജ്ഞകൾ രേഖപ്പെടുത്തിയ കല്ലു്—അതിപ്രധാനവും അത്യധികം രസകരവുമെങ്കിലും, അജ്ഞാനാന്ധകാരത്തിൽ പൂണ്ണുമായും മറഞ്ഞുകിടന്നിരുന്ന ഒരു ചരിത്രഭാഗത്തിലേക്കു വെളിച്ചംകാണിച്ച ഇരുണ്ടനിറത്തിലുള്ള ആ പാറക്കല്ലു്!

5 കിണാറിലെ ശവപ്പെട്ടിയും ഫ്ളിണ്ടേഴ്സ് പെട്രിയും

പുരാതനഈജിപ്തിന്റെ ചരിത്രനിർമ്മാണകഥ, റോസെറ്റാകല്ലിന്റെ ലബ്ധിയും അതിന്മേലുണ്ടായിരുന്ന ലിഖിതങ്ങൾക്കു ഷാമ്പോളിയൺ നല്കിയ വ്യാഖ്യാനവും കൊണ്ടു് അവസാനിക്കുന്നില്ല. ഈജിപ്തിൽ സഞ്ചരിച്ചിട്ടുള്ള പലരും, അവിടെ പല സ്ഥലങ്ങളിൽവെച്ചു്, നാട്ടുകാർ അസാധാരണങ്ങളായ പുരാതനവസ്തുക്കൾ വില്പനയ്ക്കു കൊണ്ടുനടക്കുന്നതു കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. അവയുടെ കൂട്ടത്തിൽ വളരെ സുന്ദരങ്ങളും അമൂല്യങ്ങളുമായ ആഭരണങ്ങളും മറ്റു കൗതുകവസ്തുക്കളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ചിലവയെല്ലാം സ്വർണ്ണനിർമ്മിതങ്ങളും രത്നഖചിതങ്ങളും ആയിരുന്നു. ഇത്തരം പുരാതനവസ്തുക്കൾ എവിടെനിന്നു കിട്ടുന്നു എന്നു് ജിജ്ഞാസുക്കൾ അന്വേഷണം തുടങ്ങി. ഇതിന്റെ ഫലമായി, തസ്കരന്മാർ ഈജിപ്തിൽ അവിടവിടേയുള്ള ശവകുടീരങ്ങൾ പൊളിച്ചു്, അവയിൽ പൂർവ്വികന്മാർ നിക്ഷേപിച്ചിരുന്ന സാധനങ്ങൾ കട്ടെടുത്തു് വില്ക്കാൻകൊണ്ടുവരുന്നതാണെന്നു് അവർക്കു മനസ്സിലായി. ഇതോടുകൂടി, ഈജിപ്തിലെ പൗരാണികരാജാക്കന്മാരുടെ ശവക്കല്ലറകൾ തിരഞ്ഞുപിടിക്കാനുള്ള ഉത്സാഹം, കള്ളന്മാർക്കുമാത്രമല്ല, ചരിത്രാന്വേഷികൾക്കും വർദ്ധിച്ചു. ഇവരിലൊരാളായിരുന്നു ഫ്ളിണ്ടേഴ്സ് പെട്രി എന്ന പുരാവസ്തുഗവേഷകൻ. പഴക്കമുള്ള ശവക്കല്ലറകളും അവയിൽ അടക്കംചെയ്തിട്ടുള്ള മൃതദേഹങ്ങളും വിവിധ സാധനങ്ങളും പരിശോധിച്ചു്, ഈജിപ്തുകാരുടെയിടയിൽ ഓരോ കാലത്തു് ഉണ്ടായിരുന്ന ജീവിതസമ്പ്രദായത്തേയും സംസ്കാരത്തേയുംപറ്റി പഠിക്കുക

യായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം. അങ്ങനെ അന്വേഷണം നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനിടയ്ക്ക്, ഒരു കാലൻ ചെല്ലാമൂലയിൽ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന ഒരു കുഗ്രാമത്തിനടുത്ത്, ഒരു കിണറ്റിൽ, ഏതോ പഴയ നാടുവാഴിയുടേതാകാമെന്ന് അനുമാനിക്കാവുന്ന ഒരു ശവപ്പെട്ടി കിടക്കുന്നുണ്ടെന്ന അറിവ് അദ്ദേഹത്തിനു കിട്ടി. അശേഷം സമയം പാഴാക്കാതെ, പെടി സ്ഥലത്തെത്തി കിണർ പരിശോധിച്ചു. വളരെ പഴക്കമുള്ളതുതന്നെയായിരുന്ന ആ കിണർ. ഗ്രാമനിവാസികൾ അതുപയോഗിച്ചിരുന്നില്ല. അതിനടുത്തുതന്നെ പോകാറില്ലാ എന്ന് പെടി മനസ്സിലാക്കി. കാട്ടുചെടികളും വള്ളികളും അതിന്റെ ചുറ്റും ഉൾഭിത്തിയിലും തിങ്ങിവളർന്നിരുന്നു. പെടി, കിണറ്റിന്റെ കരയ്ക്കുവന്ന്, അതിലേക്കൊരു കല്ലു് എടുത്തിട്ടു. ആ കല്ലു് അടിയിൽ ചെന്നു വീഴുന്ന ശബ്ദം കേട്ടപ്പോൾ, കിണറ്റിനു നല്ല ആഴമുണ്ടെന്നും അടിയിൽ വെള്ളമുണ്ടെന്നും വ്യക്തമായി. പെടി അതിലേക്കിറങ്ങുവാൻ വട്ടംകൂട്ടി. കഴിഞ്ഞ നാല്പതോ അമ്പതോ വർഷങ്ങൾക്കകം ആരും ആ കിണറ്റിലേക്കിറങ്ങുകയുണ്ടായിട്ടില്ല എന്ന് ഗ്രാമവാസികൾ മുന്നറിയിപ്പുനല്കി. അതിനകത്തു പിശാചുക്കൾ സ്ഥലംപിടിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അവർ പറഞ്ഞു. ഈ വർത്തമാനമൊന്നും പെടി ശ്രദ്ധിച്ചില്ല. കിണറ്റിന്റെ വക്കുകൾ ഇടിഞ്ഞുവീണുവെന്നുവരാം; അവിടെ കെട്ടിപ്പിണഞ്ഞു വളരുന്ന കുറ്റിച്ചെടികൾക്കിടയിൽ പിശാചുക്കളല്ലെങ്കിലും വിഷപ്പാമ്പുകളുണ്ടെന്നുവരാം; കിണറ്റിന്റെ അടിഭാഗത്തു വിഷവായുപോലും ഉണ്ടായെന്നുവരാം. ഈ ആപത്സാദ്ധ്യതകളെല്ലാം അദ്ദേഹം നിസ്സാരമാക്കി. രണ്ടുംകല്പിച്ചു് പെടി കിണറ്റിലിറങ്ങി, വെള്ളത്തിലെത്തി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ

കഴത്തുറവരെയുണ്ടായിരുന്ന വെള്ളം. ആഴം ധാരാളമുള്ള കിണർ; മുകളിൽ അതിന്റെ വക്കത്തും ഭിത്തിയിലും മുഴുവൻ ഇടതൂർന്നു വളർന്നുനില്ക്കുന്ന കുറിച്ചെടികൾ. സൂര്യരശ്മിപോലും ഇറങ്ങിച്ചെല്ലാൻ മടിക്കുന്ന ആ കിണറിനുടിയിൽ പെടിക്കു, നിന്നിടത്തുനിന്നു, എന്തെങ്കിലും കാണാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടായിരുന്നു. എങ്കിലും, ചീഞ്ഞളിഞ്ഞു ചപ്പും ചവറും മറ്റു പല സാധനങ്ങളും ധാരാളം കലർന്നിരുന്ന ആ വെള്ളത്തിന്റെ കൊഴപ്പും ദുർഗ്ഗന്ധവും അദ്ദേഹത്തിനു നല്ലവണ്ണം അനുഭവപ്പെട്ടു. നൂറ്റാണ്ടുകളായി അടിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന ചേറിൽ അദ്ദേഹം കാൽ കൊണ്ടു തപ്പിനടന്നുതുടങ്ങി. ചെളിയിളകിയപ്പോൾ വെള്ളത്തിന്റെ കൊഴപ്പും ദുർഗ്ഗന്ധവും വർദ്ധിച്ചു. അപകടങ്ങളും അസൗകര്യങ്ങളും കൂട്ടാക്കാതെ, തിരഞ്ഞുതിരഞ്ഞു, അദ്ദേഹം ശവപ്പെട്ടി കണ്ടുപിടിച്ചു. പക്ഷേ, ചേറിൽ പൂഴ്ന്നുകിടന്നിരുന്ന ആ കനത്തപെട്ടി കാൽ കൊണ്ടു പൊക്കുക സാദ്ധ്യമായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹം വെള്ളത്തിൽ മുങ്ങി, പെട്ടി കൈകൾകൊണ്ടു പിടിച്ചു മേലോട്ടു വലിച്ചുതുടങ്ങി. കുറെ ഏറെ മുങ്ങേണ്ടിവന്നുവെന്നും, ഒന്നരണ്ടു തവണ കൊഴത്തു നാറുന്ന ആ ചെളിവെള്ളം അല്പമായിട്ടെങ്കിലും അകത്താക്കേണ്ടിവന്നുവെന്നും പെടി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. എന്തെല്ലാം എത്രയെല്ലാം സഹിച്ചിട്ടായാലും ശരി, അവസാനം അദ്ദേഹം ആ പെട്ടി പുറത്തുകൊണ്ടുവരികതന്നെ ചെയ്തു. വെള്ളം കടക്കാത്ത ആ പെട്ടിയിൽ സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിരുന്ന മൃതദേഹത്തിനും, ആഭരണങ്ങൾ മുതലായ മറ്റു സാധനങ്ങൾക്കും ഏകദേശം 3000 വർഷങ്ങളുടെ പഴക്കമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നാണു് പുരാണവസ്തുവിദഗ്ദ്ധന്മാർ കണക്കാക്കിയിട്ടുള്ളതു്.

6 പിരമിഡുകളും കാർട്ടറും

ഏകദേശം 1921-ലാണ് ഈജിപ്തിന്റെ ചരിത്ര ഗവേഷണത്തിൽ ആവേശകരമായ മറ്റൊരു സംഭവം ഉണ്ടായത്. പെട്രിയെക്കൂടാതെ മറ്റു ചിലരും അവിടെ പുരാതനവസ്തുക്കൾക്കുവേണ്ടി അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തി വന്നു. അവക്ക് ഇടയ്ക്കിടെ പല സാധനങ്ങളും കിട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കയും ചെയ്തു. പക്ഷേ, തങ്ങൾ കേട്ടിരുന്ന വിഖ്യാതരായ ഒന്നോരണ്ടു രാജാക്കന്മാരുടെ ശവകുടീരങ്ങൾ എവിടെയോ അറിയപ്പെടാതെകിടക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ചരിത്രാന്വേഷണവിദഗ്ധർക്കറിയാമായിരുന്നു; എങ്കിലും വളരെക്കാലം അവ കണ്ടുപിടിക്കാൻ സാധിച്ചിരുന്നില്ല.

ഈജിപ്തിലെ പിരമിഡുകളെപ്പറ്റി കേട്ടിട്ടില്ലാത്തവർ അല്പമെങ്കിലും വിദ്യാഭ്യാസമുള്ളവരുടെയിടയിൽ ചുരുക്കമായിരിക്കും. ഈജിപ്തിലെ പുരാതനരാജാക്കന്മാരുടെ ശവകുടീരങ്ങളാണ് പിരമിഡുകൾ എന്ന് നാം സാധാരണയായി അറിയുന്നു. അവയ്ക്കകത്ത് ഫേറോവമാരുടെ മൃതദേഹങ്ങൾ സുരക്ഷിതമായി സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പക്ഷേ, അവയുടെ ഉള്ളിലേക്കുള്ള പ്രവേശനദ്വാരം കണ്ടുപിടിക്കാൻ അന്വേഷകന്മാർക്ക് ഭഗീരഥപ്രയത്നംതന്നെ ചെയ്യേണ്ടിവന്നു. ചില പിരമിഡുകൾ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതുതന്നെ ഒരു ഭീകരപ്രദേശത്താണ്. ആ രാജാക്കന്മാർ, മരണശേഷമെങ്കിലും ആരുടേയും ശല്യംകൂടാതെ വിശ്രമിക്കാൻ തങ്ങൾക്ക് സാധിച്ചെങ്കിലെന്നുകരുതി, തിരഞ്ഞെടുത്തതായിരിക്കാം ആ സ്ഥലം. അതിന് 'രാജാക്കന്മാരുടെ താഴ്വര' എന്ന പേർവന്നു. ശൂന്യമായ ആ സ്ഥലത്ത് മനുഷ്യരുടെയോ മൃഗങ്ങളുടെയോ സാധാരണ പക്ഷികളുടെയെങ്കിലുമോ പെരുമാറ്റമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആ അന്തരീക്ഷത്തിലെ ഭീകരമായ ഏകാന്തതയും നിശ്ശ

ബ്ധതയും ഭഞ്ജിച്ചിരുന്നതു കടവാതിലുകൾ മാത്രമായിരുന്നു. എങ്കിലും, ഭയവും വിശ്രമവും എന്തെന്നറിയാത്ത ചരിത്രാന്വേഷകർ അവിടേയും എത്തി. ഓരോ പിരമിഡിന്റേയും അകത്തേക്കുള്ള വഴി കണ്ടുപിടിക്കാൻ അവർക്ക് അതു് അടിമുടി പരിശോധിക്കേണ്ടിവന്നു. പണ്ടു്, ഓരോ മൃതദേഹവും കല്ലറയിൽ സ്ഥാപിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ, എല്ലാവരും പിരമിഡിന്റെ പുറത്തുകടന്നു്, പ്രവേശനദ്വാരം മറു കല്ലുകളെപ്പോലെതന്നെയുള്ള കല്ലുകൾകൊണ്ടടച്ചു്, പുറംഭാഗം ആകെ കുമ്മായമിട്ടു് മിനുസപ്പെട്ടുകയായിരുന്നു പതിവെന്നു കരുതണം. ഇതുകൊണ്ടു്, പ്രവേശനദ്വാരം അടച്ച കല്ലു് ഏതാണെന്നറിയാൻ, ഗവേഷകർക്കു് പിരമിഡിന്റെ ഓരോ കല്ലും പരിശോധിക്കേണ്ടിവന്നു. ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞ പാറക്കല്ലുകൾ അവിടവിടെ കുന്നുകൂന്നായിക്കിടന്നിരുന്നു. ഇത്തരം പരിതസ്ഥിതികളിലാണു് ഹവ്വാർഡ് കാർട്ടർ എന്ന ഗവേഷണവിദഗ്ദ്ധൻ ഫറോവമാരുടെ ശ്മശാനതാഴ്വരയിൽ, ഏകദേശം മൂന്നുകൊല്ലക്കാലം, നിരന്തരം തിരച്ചിൽനടത്തിയതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂട്ടുകാരനായി കാർണാർവൻപ്രഭുവും ഉണ്ടായിരുന്നു. പിരമിഡുകളുടെ പുറംഭാഗം മിനുസപ്പെടുത്താൻ ഉപയോഗിച്ച കുമ്മായം അവർ ചുരണ്ടിക്കളഞ്ഞതു് പരിസരത്തെല്ലാം പരന്നുകിടന്നിരിക്കണം; വേലക്കാരെക്കൊണ്ടു് എത്ര തലച്ചുമടു് കല്ലും മണ്ണുമാണു് മാറ്റിച്ചതു് എന്നതിനു കണക്കില്ല. അങ്ങനെ ദിവസങ്ങളും മാസങ്ങളും ആണ്ടുകളും കഴിഞ്ഞു. എന്നിട്ടും തങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചിരുന്ന ടുടൻ ഘാമൻ രാജാവിന്റെ ശവക്കല്ലറ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ അവർക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. അങ്ങനെ, നിരാശരായിത്തീർന്ന അന്വേഷകർ ജോലി നിർത്താൻ നിശ്ച

യിച്ചു—അവസാനമായി ഒരുകൈകൂടി നോക്കി, അതും വിഫലമാവുകയാണെങ്കിൽ!

അവസാനദിവസത്തെ തിരച്ചിൽ നടക്കുകയാണു്. അതിന്നിടയ്ക്കു് ഒരു കല്ലു് സാരമായ ക്ലേശംകൂടാതെ ഇളക്കിമാറ്റാൻ കാർട്ടർക്കും കൂട്ടുകാർക്കും കഴിഞ്ഞു. അല്ലാവുദ്ദീന്റെ കഥയിൽ പറയുന്നതുപോലെ, ഇളക്കിമാറ്റിയ കല്ലിന്റെ ചുവട്ടിൽ കുറെ കല്പടികൾ അവർ കണ്ടു. ആവേശഭരിതരായിത്തീർന്ന അവർ, ആ കല്പടികളിലൂടെ അകത്തേക്കു്, കീഴോട്ടു്, ഇറങ്ങി. കല്പടവുകൾ ഒരു ഭിത്തിക്കരികെ ചെന്നവസാനിച്ചു. അവരും ഭിത്തിക്കടുത്തെത്തി. അപ്പുറത്തെന്താണെന്നറിയാനുള്ള ആകാംക്ഷമൂലം, അവർ ആ ഭിത്തിയിൽ ഒരു ദ്വാരമുണ്ടാക്കി. ഒരു വിളക്കു കൊളുത്തി, അതിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ, കാർട്ടർ ആ ദ്വാരത്തിലൂടെ അകത്തേക്കു് എത്തിച്ചുനോക്കി. നിമിഷങ്ങൾ അനവധി കഴിഞ്ഞു; കാർട്ടർ ഉള്ളിലേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ടു് ആ ഇരുപ്പിരുന്നതല്ലാതെ, ഒന്നനങ്ങുകയോ, മുഖം തിരിക്കുകയോ, എന്തെങ്കിലും പറയുകയോ ചെയ്തില്ല. പുറകിൽ നിന്നിരുന്ന കാർണൊർവൻപ്രഭുവിനു് പരിഭ്രമമായി. കഠിനപ്രയത്നവും വലിയ ചെലവും പാഴായോ എന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു് ആശങ്കയുടങ്ങി; ഭയവും വർദ്ധിച്ചു. ഇതിന്നിടയ്ക്കു് കാർട്ടർ പതുക്കെ പിന്നോക്കം മാറിനിന്നു; ഒരു വാക്കെങ്കിലും പറയാതെ വിളക്കു് കാർണാർവന്റെ കൈയിൽ കൊടുത്തു. പ്രഭു ആ ദ്വാരത്തിലൂടെ വിളക്കുകടത്തി, അകത്തേക്കു നോക്കി. അപ്പോൾ കണ്ട കാഴ്ച, കാർട്ടറെയെന്നപോലെ, കാർണാർവനേയും അത്ഭുതസ്തബ്ധനാക്കി. സ്വർണ്ണം, വെള്ളി, മരം മുതലായവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ അതീവസുന്ദരങ്ങളായ എന്തെല്ലാം കൗതുകവസ്തുക്കളാണു് അവിടെ വെട്ടിത്തിളങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നതെന്നു്,

അവ നേരിട്ടുകണ്ടവക്ക്, അപ്പോൾ പറയാൻ അസാദ്ധ്യമായിരുന്നു. പിന്നീട് അവ പരിശോധിച്ചപ്പോൾ, അവയ്ക്ക് ഏകദേശം നാലുകോടിരൂപ വിലമതിക്കുകയുണ്ടായി. ഈജിപ്ഷ്യൻ സംസ്കാരം ഏറ്റവും ഉൽകൃഷ്ടസ്ഥിതിയിലായിരുന്നകാലത്തു് ഈജിപ്തുകാരുടെ ജീവിതരീതി എന്തായിരുന്നുവെന്നു് ആ കല്ലറയിൽക്കണ്ട വസ്തുക്കളിൽനിന്നു് വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കാമായിരുന്നു.

ടൂടൻ ഘാമന്റെ ഈ ശവക്കല്ലറ കണ്ടുപിടിച്ചതു് ഇരുപതാംനൂറ്റാണ്ടിലെ പുരാതനവസ്തുഗവേഷണചരിത്രത്തിൽ ഏറ്റവും വലിയൊരു നേട്ടമായിട്ടാണു് വിദഗ്ധന്മാർ കരുതുന്നതു്. പക്ഷേ, അതിന്നായി അത്യദ്ധ്വാനം ചെയ്തവരിൽ പ്രഥമഗണനീയരായ എല്ലാവരും അജ്ഞേയമായ ഏതോ ദുർവ്വിധിയാലെന്നപോലെ, അകാലമൃത്യുവിന്നിരയാവുകയാണുണ്ടായതു്. കാർണാർവൻ പ്രഭു, ഈ കണ്ടുപിടുത്തം കഴിഞ്ഞു്, രണ്ടു മാസം തികച്ചിരുന്നില്ല. ആ കല്ലറയിൽനിന്നു കിട്ടിയ സാധനങ്ങൾ പരിശോധിക്കാൻ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ഗവേഷണശാലയ്ക്കു തീപിടിച്ചു. വിശിഷ്ടനായ ഒരു മഹാരാജാവിന്റെ ശവകുടീരം പൊളിച്ചു് അകത്തുകടന്നു് അതിലുണ്ടായിരുന്ന അമൂല്യവസ്തുക്കൾ അപഹരിച്ച മഹാപാപത്തിന്റെ ഫലങ്ങളായി, ഈ സംഭവങ്ങളെ ജനങ്ങൾ വ്യാഖ്യാനിച്ചു. പൗരാണികരുടെ ശവകുടീരങ്ങൾ പൊളിച്ചു് അകത്തു കയറുന്നതു് ആപത്കരമാണെന്ന സൂചന ഗവേഷകർക്കു നേരത്തേ കിട്ടിയിരുന്നു. പുരാതനവസ്തുഗവേഷകർക്കു് നേരിടേണ്ടിവരുന്ന മറെറാരപകടമാണിതു്. എന്നാൽ ആപത്തുകളും, അസൗകര്യങ്ങളും അത്യദ്ധ്വാനവും വകവെക്കാതെ കാർട്ടറും കൂട്ടുകാരും അന്വേഷണം നടത്തി; കണ്ടുപിടിക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ച സ്ഥലം അവർ കണ്ടുപിടി

ക്കുകതന്നെചെയ്തു. ഉടൻ ഘ്വാമന്റെ ശവകുടീരം കണ്ടുപിടിച്ചില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ, ആ ഭരണാധികാരിയുടെ മഹത്വത്തെപ്പറ്റിയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്ത് ഈജിപ്തിൽ നിലനിന്നിരുന്ന അതിസമ്പന്നമായ സംസ്കാരത്തെപ്പറ്റിയും വളരെ വളരെ പരിമിതമായ അറിവു മാത്രമേ നമുക്കുണ്ടാകുമായിരുന്നുള്ളു.

7 മാസ്പെറോവും ലയാർഡും

പുരാതന ഈജിപ്തിനെപ്പറ്റി നമുക്ക് ഇന്നുള്ള അറിവിനു നാം മേല്പറഞ്ഞവർക്കു പുറമെ ഗാസ്റ്റൺ മാസ്പെറോ എന്ന ഗവേഷകനും കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനും, തന്റെ അന്വേഷണങ്ങൾക്കിടയിൽ പല ബുദ്ധിമുട്ടുകളും അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നു. അദ്ദേഹം ഈജിപ്തിന്റെ പല ഭാഗങ്ങളിലും സഞ്ചരിച്ച് ആ നാട്ടുകാരുടെ പുരാതനപരിഷ്കാരത്തിന്റെ നിദർശനങ്ങളായ പല സാധനങ്ങളും ശേഖരിച്ചു. അവയെ നൈൽനദിയിൽക്കൂടി കൊണ്ടുവരുമ്പോൾ നാട്ടുകാർ, സ്ത്രീപുരുഷഭേദമെന്യേ, ഇരുകരകളിലും കൂട്ടമായിനിന്നു പ്രതിഷേധംപ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. ദിവംഗതരായ രാജാക്കന്മാരുടെ ശവകുടീരങ്ങളെ ഒരു മുനാടൻ, യാതൊരാദരവുംകൂടാതെ, പൊളിക്കുകയും അശുദ്ധമാക്കുകയും ചെയ്തുവെന്ന് അവർ ബഹളംകൂട്ടി. ശവകുടീരങ്ങളിലെ അമൂല്യവസ്തുക്കൾ ഒരന്യനാട്ടുകാരൻ വന്ന് അപഹരിച്ചുകൊണ്ടു പോവുകയാണെന്നു പറഞ്ഞ്, ആ സാധനങ്ങൾ കയറ്റിയിരുന്ന വഞ്ചികളും ചങ്ങാടങ്ങളും മുക്കുവാൻപോലും അവർ ശ്രമിക്കുകയുണ്ടായി. ചില സ്ഥലങ്ങളിൽക്കൂടി യാത്രചെയ്യുമ്പോൾ, മാസ്പെറോവിന് ജീവാപായം സംഭവിച്ചേക്കുമോ എന്നുപോലും ഭയപ്പെടേണ്ട രംഗങ്ങളുണ്ടായി. ഇവയൊന്നും

വകവെയ്ക്കാതെയാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ അന്വേഷണങ്ങൾ തുടർന്നതും, പുരാതനഈജിപ്ഷ്യൻനാഗരികതയുടെ നിറപ്പകിട്ടുള്ള ചിത്രം ബഹുജനസമക്ഷം അനാവരണം ചെയ്യാൻ ശ്രമിച്ചതും.

ഏകദേശം ഇത്തരം അനുഭവങ്ങൾതന്നെ തനിക്കുണ്ടായതായി ഓസ്റ്റിൻ ലയാർഡ് എന്ന പ്രസിദ്ധനായ മറ്റൊരു പുരാവസ്തുഗവേഷകനും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തിയിരുന്നതു മുഖ്യമായി മെസോപ്പൊട്ടേമിയയിലാണ്. അദ്ദേഹത്തിനും അവിടങ്ങളിലെ ചില പഴയ ശവക്കല്ലറകൾ പൊളിക്കേണ്ടിവന്നു. അവയെല്ലാം കുത്തിപ്പൊളിച്ച്, അവയ്ക്കകത്തുള്ള പ്രേതപിശാചുക്കളെയെല്ലാം അദ്ദേഹം പുറത്തേക്കു വിട്ടുകയാണെന്നും നാട്ടുകാർ പറഞ്ഞുപരത്തി. പിന്നീട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിശ്രമങ്ങളെ എതിർത്ത് ബഹളമുണ്ടാക്കി, അവയ്ക്കൊരു വിരാമമിടാനായി അവരുടെ ശ്രമം. ഇതെല്ലാം അറിഞ്ഞപ്പോൾ അവിടത്തെ ഭരണാധികാരി പരിഭ്രമിച്ചു. ജനങ്ങളുടെ ലഹള വലുതായി അനിഷ്ടസംഭവങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നതിനുമുമ്പ് സ്ഥലംവിടുകയായിരിക്കും നല്ലതെന്ന് അദ്ദേഹം ലയാർഡിനെ ഉപദേശിക്കുകയാണുണ്ടായതു്.

ഇത്തരത്തിലുള്ള എതിർപ്പുകൾ ഉണ്ടായെങ്കിലും ലെയാർഡിന്ന് നിരവധി ലിഖിതങ്ങളും കൊത്തുപണികളും ശേഖരിക്കുവാൻ സാധിച്ചു. വളരെ പഴക്കമുള്ളതും പക്ഷേ, ഏറ്റവും സമ്പന്നവുമായ ഒരു സംസ്കാരത്തിന്റെ സാക്ഷികളായി ഈ വസ്തുക്കൾ ഇന്ന് ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ അസ്സിരിയൻ സലൂൺ എന്ന മുറിയിൽ അണിനിരന്നിരിക്കുന്നു.

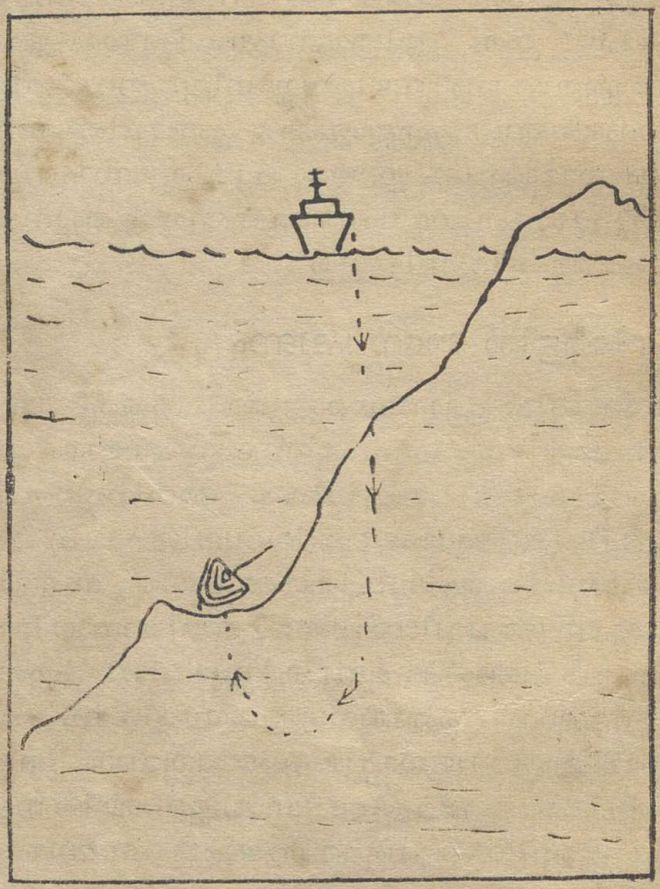
പൂർവ്വികരെ സംസ്കരിച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ അല

കൊലപ്പെട്ടുത്തുന്നതു് ആർക്കും ഇഷ്ടമാവില്ല. അതിനായി തുനിഞ്ഞുചെല്ലുന്നവരെ അവരുടെ ഉദ്യമത്തിൽനിന്നു പിന്മാറ്റുവാനേ ആരും ശ്രമിക്കൂ. പ്രോത്സാഹനവും സഹകരണവും അവർക്കു തീരെ ലഭിച്ചില്ലെന്നുതന്നെ വരും. അതുകൊണ്ടു് ഈ ചരിത്രാന്വേഷകർക്കുണ്ടായ അനുഭവങ്ങൾ അത്ഭുതത്തിനു് വഴിവെയ്ക്കുന്നില്ല. ഇവർക്കുണ്ടായത്രയാതനാനുഭവങ്ങൾ എല്ലാവർക്കും ഉണ്ടായില്ലെന്നുവരാം. എങ്കിലും സാമാന്യേന, ഇത്തരം പ്രതികൂലസാഹചര്യങ്ങളിലാണു് പുരാവസ്തുഗവേഷകർക്കു തങ്ങളുടെ അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തേണ്ടിവന്നിട്ടുള്ളതു്.

8 ആഴിത്തട്ടിൽ അന്വേഷണം

യൂറോപ്പിൽ ഫ്രാൻസ്‌ രാജ്യത്തിന്റെ തെക്കു സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മാഴ്സെയിൽസ്‌ എന്ന പ്രസിദ്ധമായ തുറമുഖത്തെപ്പറ്റി പലരും കേട്ടിരിക്കും. അതിനടുത്തു സമുദ്രത്തിൽ, ദ്വീപുകൾപോലെ, ചില വലിയ പാറകൾ പൊങ്ങിനില്ക്കുന്നുണ്ടു്. ആ ദ്വീപുകൾക്കിടയിൽ, സമുദ്രാന്തർഭാഗത്തിന്റെ സ്വഭാവവിശേഷങ്ങൾ അറിയാനായി, പത്തുപന്ത്രണ്ടു വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു ക്രിസ്റ്റ്യാനിനി എന്നൊരു മുങ്ങൽവിദഗ്ധൻ മുങ്ങൽനടത്തുകയായിരുന്നു. വെള്ളത്തിനടിയിലും ശ്വാസോച്ഛ്വാസംചെയ്യുവാൻ സഹായകമായ ഉപകരണങ്ങൾ (Aqualungs) ഉണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടു്, ക്രിസ്റ്റ്യാനിനിക്കു വളരെ ആഴമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിലും മുങ്ങിനോക്കുവാൻ സാധിച്ചു. അങ്ങനെ ഒരിക്കൽ മുങ്ങിനോക്കൽ കഴിഞ്ഞു്, വെള്ളത്തിനു മീതെ വന്നു്, അയാൾ കൂട്ടുകാരൻ ഡൂമാസിനെ വിളിച്ചു: "ഇത്തവണ മുങ്ങിയപ്പോൾ ഒന്നാന്തരം വലിയ ചെമ്മീനിനെ ധാരാളം കണ്ടു," അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. "ആ, തിന്നുവാൻ നല്ല

രുചിയുണ്ടായിരിക്കും." എവിടെയാണു കണ്ടതെന്നു ഡൂമാസ് ചോദിച്ചപ്പോൾ, ക്രിസ്റ്റ്യാനിനി തുടർന്നു: "ഇതാ, ഈ പാറച്ചുവട്ടിൽത്തന്നെ. ഉദ്ദേശം നൂറുനൂറിരുപതടി

ആഴത്തട്ടിൽ കോസ്റ്റുവിന്റെ അന്വേഷണം

കീഴ്പ്പോട്ടു പോകണം. അവിടെ അനവധി പഴയ പാത്രങ്ങളും കിടപ്പുണ്ട്. മൺക്കുജയുടെ ആകൃതിയാണു അവയ്ക്കുള്ളതു. അവയ്ക്കുള്ളിലാണു മത്സ്യങ്ങളെ കണ്ടതു." പൊരിച്ച ചെമ്മീനിന്റെ രുചി ക്രിസ്റ്റ്യാനിനി മനസാ ആസ്വ

ദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ, ഡ്യൂമാസിനു് ആ പഴയ പാത്രങ്ങളെക്കുറിച്ചാണു പെട്ടെന്നു കൗതുകംതോന്നിയതു്. പുരാതനവസ്തുക്കളിൽ താൽപര്യമുള്ള ഒരു വ്യക്തിയായിരുന്നു അദ്ദേഹം. അന്നവിടെ അദ്ദേഹത്തിനു സഹായിയായി കോസ്സു എന്നു പേരായ പ്രസിദ്ധ പുരാവസ്തുഗവേഷകനും ഉണ്ടായിരുന്നു. സമുദ്രത്തിനടിയിൽ കിടക്കുന്നുവെന്നു കേട്ട ആ പഴയ പാത്രങ്ങളുടെ കാര്യം ഡ്യൂമാസ് കോസ്സുവിനോടു പറഞ്ഞു. ഒട്ടും സമയംകളയാതെ അവർ, ഗവേഷണത്തിനുള്ള സജ്ജീകരണങ്ങളോടുകൂടിയ 'കാലിപ്സോ' എന്ന കപ്പൽ, ക്രിസ്റ്റ്യാനിനി കാണിച്ച പാറയ്ക്കടുത്തു്, നങ്കൂരമിട്ടു നിത്തി. പാത്രങ്ങളുടെ വിവരമറിയുവാൻ കോസ്സു മുങ്ങിത്തപ്പാൻതുടങ്ങി. ഏതാനും തവണ മുങ്ങിനോക്കിയിട്ടും വിശേഷിച്ചൊന്നും അദ്ദേഹം കണ്ടില്ല. ഒരിക്കൽ, നൂറിരുപതല്ല, ഇരുനൂറിരുപതടിയോളം താഴ്ചയിൽ എത്തിയെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. എന്നിട്ടും പാത്രങ്ങളുടെ യാതൊരടയാളവും കണ്ടില്ല. നിരാശനായ അദ്ദേഹം പാറയ്ക്കടുത്തുകൂടി സമുദ്രത്തിനടിയിൽനിന്നു മേലോട്ടു നീന്തിത്തുടങ്ങി; ഏകദേശം നൂറടി മുകളിൽ വന്നപ്പോൾ, പാറയ്ക്കു് അതുവരെ കാണാതിരുന്ന ഒരു വക്കു് ആകസ്മികമായി കണ്ടെത്തി. അവിടെ കിടപ്പുണ്ടായിരുന്ന അനവധി പാത്രങ്ങൾ. ചിലതു ചേറിനു മുകളിൽ പൊങ്ങിനിന്നിരുന്നു; ചിലതു ചേറിൽ പൂഴ്ന്നുകിടന്നിരുന്നു. ആകൃതിയിൽനിന്നു് അവ പൗരാണികഗ്രീക്കുകാർ വീഞ്ഞു സൂക്ഷിക്കാനുപയോഗിച്ചിരുന്ന പാത്രങ്ങളാണെന്നു കോസ്സുവിനു മനസ്സിലായി. ആ സ്ഥലം പിന്നേയും പരിശോധിച്ചപ്പോൾ, അവിടെ കുന്നായി കൂടിക്കിടന്നിരുന്ന ചേറിൽനിന്നു പുറത്തേക്കു പഴയൊരു കപ്പലിന്റെ മുകൾഭാഗം തള്ളിനില്ക്കു

ന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ പെട്ടു. ഈ കാഴ്ച കൾ, ഗവേഷണത്തിൽ അതീവ തൽപരനായ കോസ്തുവിനെ ഉത്സാഹഭരിതനാക്കി. പിന്നേയും പിന്നേയും അദ്ദേഹം അവിടെ മുങ്ങിനോക്കി; ആ സ്ഥലം മുഴുവൻ പരിശോധിക്കാൻ മറ്റു മുങ്ങലുകാരെ ഏർപ്പെടുത്തുകയുംചെയ്തു. വീഞ്ഞുപാത്രങ്ങളും, വിവിധാകൃതികളിലുള്ള പിഞ്ഞാണങ്ങളും മുങ്ങലുകാർ സമുദ്രത്തിന്നടിയിൽനിന്നുമുകളിലേക്കു കൊണ്ടുവന്നു. അവയെല്ലാം പരിശോധിച്ചപ്പോൾ, ക്രിസ്തുവിന്നുമുമ്പ് ഏകദേശം നാലാം ശതാബ്ദത്തിലാണ് അവയുണ്ടാക്കപ്പെട്ടതെന്നതിന്നു തെളിവുകൾ കണ്ടു! രണ്ടായിരത്തിമുന്നൂറുവർഷം മുമ്പു നിറച്ചു് അടച്ചു മുദ്രവെച്ച ചില വീഞ്ഞുകുപ്പികൾ അപ്രകാരം മുദ്രകളോടുകൂടിത്തന്നെയിരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു! എങ്കിലും അത്രകാലം സമുദ്രജലത്തിൽ ആണ്ടുകിടന്നതുകൊണ്ട് ആ ഗ്രീക്കു വീഞ്ഞിന്റെ രുചി നന്നാവുകയല്ല ചെയ്തതു്. അതുകൊണ്ടു്, ആ പാത്രങ്ങൾ തുറന്നു വീഞ്ഞു സ്വാദുനോക്കിയവർക്ക് അല്പം നിരാശതന്നെയുണ്ടായി എന്നു പറയാതെവയ്യ.

ചെളിയിൽ പൂഴ്ന്നുകിടന്നിരുന്ന ആ പഴയ കപ്പലിൽനിന്നു് എന്തെല്ലാം സാധനങ്ങൾ കിട്ടിയെന്നു് ഇപ്പോൾ അറിവില്ല. എങ്കിലും, 2000 വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പുള്ള ഗ്രീക്കുകാരുടെ കപ്പൽനിർമ്മാണസമ്പ്രദായം, പാത്രവ്യവസായം, വീഞ്ഞുവ്യവസായം, അവരും പശ്ചിമയൂറോപ്പിലെ ജനങ്ങളുംതമ്മിലുണ്ടായിരുന്ന വ്യാപാരം എന്നിവയെപ്പറ്റി ആ കപ്പലും അതിൽനിന്നു കിട്ടിയ സാധനങ്ങളും നമുക്കു ചില വിവരങ്ങൾ തന്നിട്ടുണ്ടു്. അശോകചക്രവർത്തി ഭാരതത്തിൽ വാണിരുന്നകാലത്തായിരുന്നു ആ കപ്പൽ മുങ്ങിപ്പോയതു്. ഷാജഹാൻചക്രവർത്തി ആഗ്രയിലുണ്ടാക്കിയ യമുനാനദീതീരത്തുള്ള താജ്മഹാൾ കെട്ടിപ്പൊക്കു

മ്പോൾ, മദ്ധ്യധരണ്യാഴി ആ ഗ്രീക്കുകപ്പലിനെ ചെളി കൊണ്ടു മൂടുകയായിരുന്നു. അനേകം ശതാബ്ദങ്ങൾക്കുശേഷം, 1950-ൽ, വെള്ളത്തിനടിയിൽ 120 അടി ആഴത്തിൽ ഏറിയകൂറും ചേറിൽ പൂഴ്ന്നുകിടന്നിരുന്ന ആ കപ്പൽ, മുങ്ങിത്തപ്പുന്നതിനുള്ള ആധുനികോപകരണങ്ങളുടെ സഹായത്തോടുകൂടി, ചരിത്രാന്വേഷണകുതുകിയായ ഷേക്കസ് കോസ്തു കണ്ടുപിടിച്ചു.

9 ട്യൂപെ, സ്റ്റീഫൻസ്, കാതർവുഡ് എന്നിവരുടെ കണ്ടുപിടുത്തങ്ങൾ

ഏഷ്യയിലും ആഫ്രിക്കയിലും യൂറോപ്പിലുമെന്നപോലെ, മദ്ധ്യഅമേരിക്കയിലും പുരാതനനാഗരികതയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടെത്തുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ക്രിസ്തുവിനു മുമ്പുതന്നെ അമേരിക്കയിൽ 'മായ'വർഗ്ഗക്കാർ ഒരു സ്ഥാനം ഉറപ്പിച്ചിരുന്നു. അവർ ക്രമേണ വളരെ ഉൽകൃഷ്ടമായ ഒരു പരിഷ്കൃതിക്ക് അവകാശികളായിത്തീർന്നു. അതിമനോഹരങ്ങളും ഗംഭീരങ്ങളുമായ ആരാധനാസ്ഥലങ്ങളും കൊട്ടാരങ്ങളും അവർ കെട്ടിപ്പടുത്തു. വാസ്തുശില്പത്തിൽ മായന്മാർക്കുണ്ടായിരുന്ന വൈദഗ്ധ്യത്തിനു നിദർശനങ്ങളായ ഈ കെട്ടിടങ്ങൾ ചിത്രങ്ങൾകൊണ്ടും കൊത്തുപണികൾകൊണ്ടും അലംകൃതമായിരുന്നു. മായന്മാർ അടിക്കടി അഭിവൃദ്ധിപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പക്ഷേ, അവരുടെ ശുക്രദശ അധികകാലം നീണ്ടുനിന്നില്ല. അവർ സ്വന്തം ആസ്ഥാനമാക്കിത്തീർത്ത പ്രദേശത്തെ കാലാവസ്ഥ ക്രമേണ ദുസ്സഹമായിത്തീർന്നു. മഞ്ഞപ്പനി അവരെ അധികം ഉപദ്രവിക്കാൻതുടങ്ങിയെന്നു് ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. സ്വന്തം വാസസ്ഥലങ്ങളും ആരാധനാസ്ഥലങ്ങളും എന്നെന്നേക്കുമായി ഉപേക്ഷിച്ചു്, അവക്കു മറ്റു

പ്രദേശങ്ങളിലേക്കു നീങ്ങേണ്ടിവന്നു. പരിത്യക്തമായ ആ പരിഷ്കാരകേദാരങ്ങളിലെല്ലാം അല്പകാലത്തിനുള്ളിൽ കാട്ടു വളർന്നുകയറി. എങ്ങും ഇടതിങ്ങിവളർന്നുനില്ക്കുന്ന മരങ്ങളും അവയെ സർവ്വാംഗം ആശ്ലേഷിച്ചുകിടക്കുന്ന വള്ളികളുംതന്നെ. വൃക്ഷങ്ങളുടെ കനത്ത വേരുകൾ മതിലുകളുടേയും കെട്ടിടങ്ങളുടേയും ഇടയിൽ തുളഞ്ഞുകയറി, അവയെ പൊളിച്ചു നശിപ്പിച്ചു.

കാല ചക്രം അനസ്യൂതം തിരിഞ്ഞുകൊണ്ടേയിരുന്നു; ശതാബ്ദങ്ങൾ എട്ടൊമ്പതു കഴിഞ്ഞു. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ മദ്ധ്യഅമേരിക്കയിലെ കൊടുംകാടുകൾക്കിടയിൽ പൗരാണികങ്ങളും അതിഗംഭീരങ്ങളുമായ ചില കെട്ടിടങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കാണാനുണ്ടെന്ന വാർത്ത 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ചില ജിജ്ഞാസുക്കളുടെ ചെവിയിലെത്തി. ചരിത്രാന്വേഷകർ ഒട്ടും അമാന്തിച്ചില്ല; തിരഞ്ഞുതിരഞ്ഞു് ചിലർ പ്രസ്തുതസ്ഥലത്തെത്തി. തങ്ങൾക്കു കണ്ടെത്താൻ കഴിഞ്ഞിടത്തോളം അവശിഷ്ടങ്ങൾ നശിച്ചുപോകാതെ സൂക്ഷിക്കാനുള്ള ഉദ്യമങ്ങൾ അവർ ആരംഭിച്ചു: ഛായകൾ അനവധിയെടുത്തു; ചിത്രങ്ങൾ പലതും വരച്ചു; ആ ചരിത്രാവശിഷ്ടങ്ങളേയും അവ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്ന പരിഷ്കാരത്തേയുംപറ്റി ലഘുലേഖകളും പുസ്തകങ്ങളും എഴുതി; ഇളക്കിയെടുക്കാവുന്ന സാധനങ്ങൾ അങ്ങനെ ചെയ്തു്, കയർ കെട്ടിവലിച്ചു് അടുത്തുള്ള പുഴയുടെ വക്കത്തെത്തിച്ചു്, ചങ്ങാടങ്ങളിലോ വഞ്ചികളിലോ കയറ്റി, പ്രശസ്തങ്ങളായ കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിലോ ഗവേഷണകേന്ദ്രങ്ങളിലോ എല്പിച്ചു. ഇങ്ങനെ ഇവയെല്ലാം പുറത്തുവന്നപ്പോളാണു്, മദ്ധ്യഅമേരിക്കയിൽ പുരാതനകാലത്തു് നല്ലവണ്ണം അഭിവൃദ്ധിപ്രാപിച്ചിരുന്ന ഒരു സംസ്കാരത്തെപ്പറ്റി ലോകം അറിഞ്ഞതു്.

വനാന്തർഭാഗങ്ങളിൽ ഒളിഞ്ഞുകിടന്നിരുന്ന അവശിഷ്ടങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചു പോയവർക്ക് അത്യധികം ക്ലേശിക്കേണ്ടിവന്നുവെന്ന് അവരുടെ യാത്രാവിവരണങ്ങളിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ട്. സൂര്യരശ്മിക്കുകൂടി പ്രവേശിക്കാൻ സാധിക്കാത്തവിധം വൃക്ഷങ്ങളും ലതകളും ചെടികളും ഇടതിങ്ങിനില്ക്കുന്ന വനങ്ങളിലൂടെ വളരെദൂരം അവർക്കു നടക്കേണ്ടിവന്നു. ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ, കോടാലിയും വെട്ടുകത്തിയും ഉപയോഗിച്ചുവള്ളികളും ചെടികളും വൃക്ഷങ്ങളുടെ ചെറുചില്ലകളും വെട്ടിനീക്കിയശേഷമാണ്, ഓരോ അടിയും മുന്നോട്ടുവെയ്ക്കാൻ അവർക്കു സാധിച്ചതു്. വലിയ മുള്ളുകളും ശക്തിയായ വിഷവും ഉള്ള ചില സസ്യവർഗ്ഗങ്ങൾ ആ പ്രദേശങ്ങളിൽ ധാരാളമായിരുന്നു. വെട്ടിത്തെളിയിച്ച സ്ഥലങ്ങളിലൂടെ നടക്കുമ്പോഴും വളരെ സൂക്ഷിക്കേണ്ടിയിരുന്നു: ചിലേടത്തു് കുത്തിക്കീറുന്ന കൂറികളാണെങ്കിൽ, മറ്റു ചിലേടത്തു് ആളെ മറിച്ചിട്ടു് എല്ലൊടിക്കുന്ന കുണ്ടുകളാണു്. ഊക്കൻ കൊതുക്കളും വിഷമുള്ള പലതരം പ്രാണികളും യാത്രക്കാരെ രാവുപകൽ ഉപദ്രവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ചിലപ്പോൾ അപ്രതീക്ഷിതമായി വരുന്ന കാട്ടുതീയും, മൃത്യുവിന്റെ നാവുപോലെ, അവരുടെ നേരെ നീളുമായിരുന്നു. ഒരു മഴയെങ്ങാനും പെയ്താൽ കാൽമുട്ടുവരെ താഴ്ന്നുപോകുന്നതക്കവണ്ണം ചേറും അതിന്നുമുകളിൽ അട്ടയുമായി. ഇവയെല്ലാംപുറമെയാണു് വഴിക്കുള്ള കാട്ടുവർഗ്ഗക്കാരുടെ എതിർപ്പു നേരിടേണ്ടിയിരുന്നതു്.

അവശിഷ്ടങ്ങൾ കിടന്നിരുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ താമസിച്ചു് അവ നല്ലവണ്ണം പരിശോധിക്കാൻ യാതൊരു സൗകര്യവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ചെറുകൊമ്പുകളും ഇലകളും ഉപയോഗിച്ചു് കൊച്ചു കുടി

ലുകൾ ഉണ്ടാക്കുവാനേ അവക്കു സാധിച്ചുള്ളു. ഇത്തരം അസംഖ്യം യാതനകൾ ക്ഷമാപൂർവ്വം സഹിച്ചാണ് ദ്യൂപെ, സ്റ്റീഫൻസ്, കാതർ വുഡ് എന്നിവർ മദ്ധ്യഅമേരിക്കയിലെ പ്രാചീനപരിഷ്കാരത്തെപ്പറ്റി പല വിവരങ്ങളും ശേഖരിച്ചു നമുക്കു പ്രദാനംചെയ്തിട്ടുള്ളത്.

അദ്ധ്യായം 2

ചില പുരാവസ്തുകേന്ദ്രങ്ങൾ

അനേകായിരംസംവത്സരങ്ങൾക്കുമുമ്പുതന്നെ ഭൂമിയിൽ വിവിധസ്ഥലങ്ങളിൽ മനുഷ്യർ സമൂഹങ്ങളായി പാർത്തിരുന്നുവെന്നതിനു സംശയമില്ല. ഓരോസ്ഥലത്തും സാംസ്കാരികമായി അവർ ഓരോ നിലവാരത്തിൽ എത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ചൈന, ഇൻഡോചൈന, ഇൻഡ്യ, മെസോപ്പൊട്ടേമിയ, ഈജിപ്ത്, ദക്ഷിണ യൂറോപ്പ്, എന്നീ ഭൂഭാഗങ്ങളിൽ അനേകശതാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പുതന്നെ ജനങ്ങൾ നിവസിച്ചിരുന്നുവെന്നും, അവർ ഉന്നതനിലവാരത്തിലുള്ള ഒരു പരിഷ്കൃതജീവിതമാണു നയിച്ചിരുന്നതെന്നും ഉള്ളതിനു ധാരാളം തെളിവുകൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഒരു പുതിയ വീടു പണിയിക്കുവാനായി അസ്തിവാരം കീറുമ്പോൾ, പഴയൊരു പുരത്തറയുടേതെന്നു കരുതാവുന്ന കല്ലുകളും ചില വെണ്ണക്കൽഇഷ്ടികകളും സ്റ്റടികക്ഷണങ്ങളും മറ്റും കണ്ടെത്തിയാൽ, പണ്ടു് എന്നോ അവിടെ ഒരു കെട്ടിടം ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നും വെണ്ണക്കല്ലും സ്റ്റടികസാധനങ്ങളും മറ്റും ഉപയോഗിക്കത്തക്ക പരിഷ്കാരവും സാമ്പത്തികസ്ഥിതിയും ഉള്ള ആളുകളാണു് അതു പണിയിച്ചതെന്നും അനുമാനിക്കാവുന്നതാണല്ലൊ. ഇപ്രകാരം പഴയ കെട്ടിടങ്ങളുടെയും തെരുവുകളുടെയും മനുഷ്യരുടെ കൂട്ടുജീവിതവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മറ്റു നിർമ്മിതികളുടെയും അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഒരു സ്ഥലത്തു് ധാരാളമായിക്കാണുമ്പോൾ, പണ്ടു് ഏതോ കാലത്തു് ആ സ്ഥലം

ഒരു മാനവസംസ്കാരകേന്ദ്രമായിരുന്നുവെന്നു തീർച്ചയാക്കാം.

ഇങ്ങനെയുള്ള കേന്ദ്രങ്ങൾ എല്ലാ ഭൂഖണ്ഡങ്ങളിലും നിലനിന്നിരുന്നതായി അന്വേഷകർ കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു് നാം പൂർവ്വാദ്ധ്യായത്തിൽ വായിച്ചു. ഇവയിൽ ഏതാനും കേന്ദ്രങ്ങളെപ്പറ്റി സാമാന്യമായി ചില വിവരങ്ങൾ കൂടി നമുക്കിവിടെ സമാഹരിക്കാം.

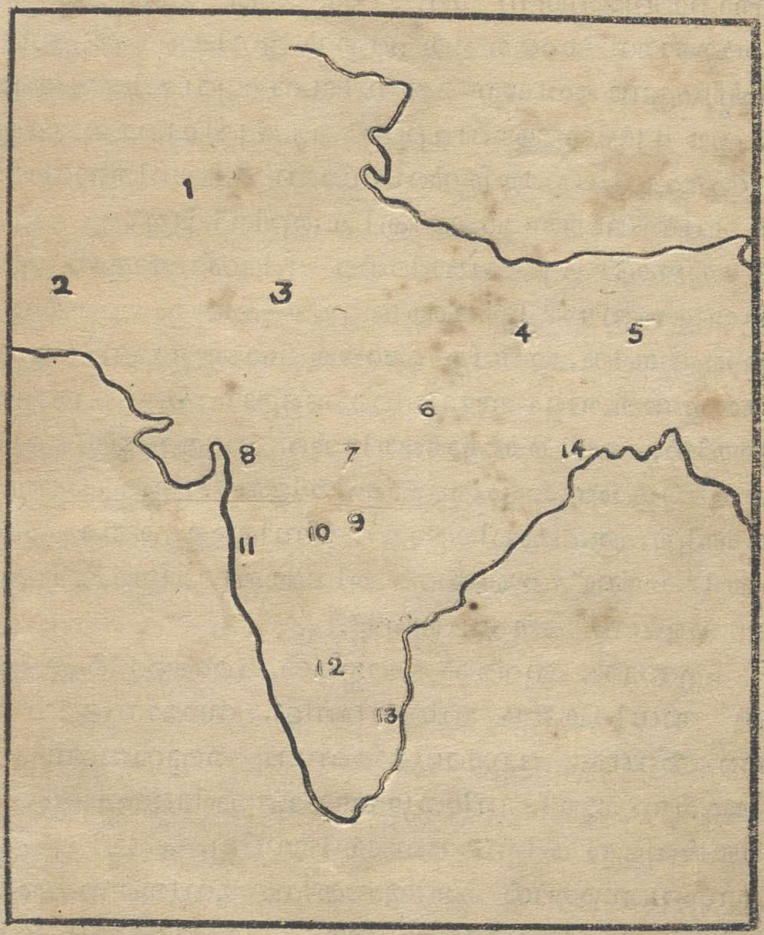
1 ഇൻഡ്യയിൽ

ഇൻഡ്യയിൽ ഇന്നു് പ്രസിദ്ധങ്ങളായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള പൗരാണികസാംസ്കാരികകേന്ദ്രങ്ങളാണു് ഹാരപ്പ, മോഹഞ്ചോദാരൊ, ലോഥാൻ എന്നിവ. ഇവയ്ക്കുപുറമേ, സാരനാഥം, എല്ലോറ, ഹംപി എന്നിങ്ങനെയുള്ള കേന്ദ്രങ്ങളിലും പുരാതനഭാരതചരിത്രസംസ്കാരങ്ങളുടെ വൈവിധ്യമാർന്ന മുഖച്ഛായകൾ ദൃശ്യമാണു്.

ഫത്തേപ്പൂർ സിക്രി

ഉത്തരേന്ത്യയിൽ, ആഗ്രയിൽനിന്നു് ഏകദേശം 27 നാഴിക ദൂരെ ഭാഗിയുള്ള ചില പഴയ കെട്ടിടങ്ങളും മറ്റു ചിലതിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങളും നമുക്കിന്നും കാണാം. ഒരു പുരാതനനഗരത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങളാണു് ഇവയെന്നു് ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ ആർക്കും ബോദ്ധ്യമാവും. ഈ കെട്ടിടങ്ങളെല്ലാം ആർ പണിയിച്ചു? അഥവാ, ഈ പട്ടണംതന്നെ ആർ സ്ഥാപിച്ചതാണു്? എന്തിനു്? എന്നു്?

ഫത്തേപ്പൂർ സിക്രി എന്ന പട്ടണത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങളാണിവ. ഏകദേശം 300 സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പു് അക്ബർ ചക്രവർത്തി സ്ഥാപിച്ചതാണു് ആ നഗരം. കെട്ടിടങ്ങളും അദ്ദേഹം പണിയിച്ചവതന്നെ. പുരുഷ

ഭാരതത്തിലെ ചില അവശിഷ്ടകേന്ദ്രങ്ങൾ

1 ഹാരപ്പ
2 മോഹഞ്ചോദാരൊ
3 ഫാത്തേപ്പൂർ സിക്രി
4 സാരനാഥ
5 നാളന്ദ
6 ഖജുരാഹൊ
7 സാഞ്ചി
8 ലോഥാൻ
9 അജന്ത
10 എല്ലോറ
11 എലിഫൻറാ
12 ഹംപി
13 മഹാബലിപുരം
14 കോനാരക

സന്താനമില്ലാതിരുന്ന മഹാനായ ആ ചക്രവർത്തിക്ക് ഏറെത്താമസിയാതെ ഒരു പുത്രൻ ജനിക്കുമെന്ന് സലിം ചിഷ്ടി എന്ന പേരായ ഒരു സിദ്ധൻ പ്രവചിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ പ്രദേശത്തുവെച്ചാണ് ആ പ്രവചനമുണ്ടായതു്. ആ ശുഭപ്രവചനത്തിന്റെ സ്മരണ നിലനിർത്താനാണ് അക്ബർ ഫത്തേപ്പൂർ സിക്രി പണിയിച്ചതു്.

രാജകീയപ്രഭവത്തിന്റെ നിദർശനങ്ങളായ പല ദൃശ്യങ്ങളും ഈ പട്ടണത്തിലുണ്ട്—പലതും ആകർഷകങ്ങളാണെങ്കിൽ, ചിലതു് അനാകർഷകങ്ങളുമാണു്: ഇവിടത്തെ ഉന്നതങ്ങളും മനോഹരങ്ങളുമായ കെട്ടിടങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ, ഒരു കൊട്ടാരത്തിന്റെ നടുമുറ്റത്തു് വലിയൊരു ചതുരംഗക്കളം ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ടു്. ഈ ചതുരംഗക്കളത്തിൽ, രൂപവതികളായ ദാസികളെ കരുക്കളാക്കി നിർത്തിക്കൊണ്ടു്, ചക്രവർത്തിതിരുമേനി ചതുരംഗം കളിച്ചിരുന്നുവെന്നു് ഒരു കഥയുണ്ടു്.

എന്നാൽ, ഇത്തരം കാഴ്ചകൾ ഫത്തേപ്പൂർ സിക്രിയിൽ അധികകാലം നിലനിന്നില്ല. സാമാന്യജീവിതം തന്നെ അവിടെ ദുസ്സാദ്ധ്യമാണെന്നു തദ്ദേശവാസികൾക്കു് അനുഭവമായി. നിത്യോപയോഗത്തിനുപോലും അവിടെ വെള്ളം കിട്ടുവാനുണ്ടായിരുന്നില്ല. കഷ്ടിച്ചു് അമ്പതുസംവത്സരങ്ങൾ കഴിയുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ അവിടെനിന്നു് താമസക്കാർ ഒഴിഞ്ഞുപോകാൻതുടങ്ങി. ക്രമേണ ഫത്തേപ്പൂർ സിക്രി നിർജ്ജനമായിത്തീർന്നു. ഒരുകാലത്തു് സദ്യഃപ്രശസ്തിയാർജ്ജിച്ച ആ രാജകീയനഗരം ഇന്നു് ചരിത്രകാരന്മാരെയും, കലാകാരന്മാരെയും പുരാതനവസ്തുഗവേഷകരെയും, കാഴ്ചകൾകാണാൻവരുന്ന സഞ്ചാരികളെയും മാത്രം ആകർഷിക്കുന്ന ഒരു കാഴ്ചബംഗ്ലാവായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു!

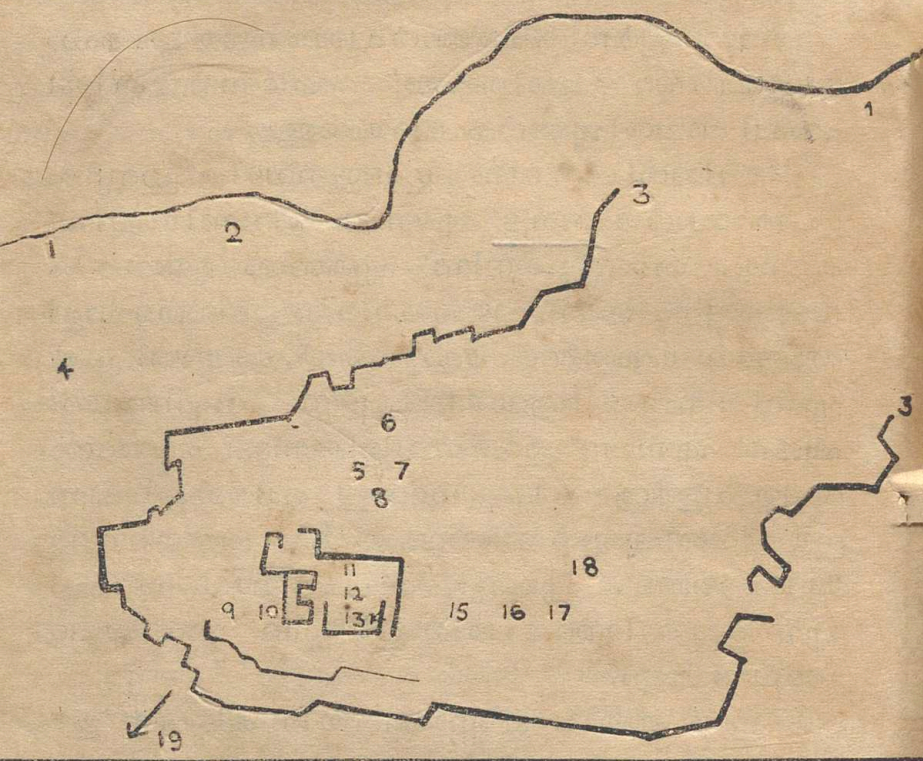
ഹംപി

ഫത്തേപ്പൂർസിക്രിയെക്കാൾ പുരാതനമായ ഒരു മഹാനഗരത്തിന്റെ ചരിത്രമാണു് ദക്ഷിണേൻഡ്യയിലെ ഹംപി അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കു പറയാനുള്ളതു്.

മദിരാശിയിൽനിന്നു ഗുണ്ടക്കൽവഴി ഹുബ്ലിക്കു പോകുമ്പോൾ ഹോസ്പട്ട് എന്നൊരു തീവണ്ടിയാപ്പീസ് കാണാം. ഹോസ്പട്ടിൽനിന്നു് ഏകദേശം മൂന്നുനാഴിക വടക്കോട്ടു പോയാൽ, പഴക്കമേറിയതും ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞതുമായ ക്ഷേത്രങ്ങൾ, കൊട്ടാരങ്ങൾ, കോട്ടമതിലുകൾ എന്നിവ നമ്മുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുന്നു. ഹംപിഅവശിഷ്ടങ്ങൾ എന്നാണു് ഇവയെ വിളിക്കുന്നതു്. ഏകദേശം ഒമ്പതു ചതുരശ്രനാഴിക സ്ഥലത്തു ചിതറിക്കിടക്കുന്ന ഈ അവശിഷ്ടങ്ങൾ വിശാലമായ ഒരു പുരാതനനഗരത്തിന്റേതാണു്. എങ്കിലും, സമീപസ്ഥമായ ഹംപി എന്ന ഗ്രാമത്തിന്റെ പേരിൽ ഇവ ഇന്നു് അറിയപ്പെടുന്നുവെന്നു മാത്രം.

ഇന്നു് അതീവ ജീർണ്ണാവസ്ഥയിൽ കിടക്കുന്ന ഈ അവശിഷ്ടങ്ങൾ പ്രതിനിധാനംചെയ്യുന്ന കെട്ടിടങ്ങളും ക്ഷേത്രങ്ങളും മറ്റും, അവയുടെ നല്ല കാലത്തു്, ഗംഭീരങ്ങളായ കലാസൃഷ്ടികളായിരുന്നുവെന്നു് പ്രേക്ഷകക്കു് സംശയാതീതമാംവണ്ണം ബോദ്ധ്യമാവും.

ഏകദേശം ആറു നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കു മുമ്പു് ദക്ഷിണേൻഡ്യയിൽ വിജയനഗരം എന്നൊരു ഹൈന്ദവ സാമ്രാജ്യം പ്രബലപ്പെട്ടു വന്നു. ആ രാജ്യത്തിന്റെ തലസ്ഥാനമായി, തുംഗഭദ്രാനദിയുടെ കരയിൽ, വിജയനഗരം എന്ന പേരിൽത്തന്നെ ഒരു വലിയ പരിഷ്കൃതനഗരവും വളർന്നുവന്നു. തുംഗഭദ്രാനദി, വലിയ വ്യത്യാസമൊന്നുംകൂടാതെ, ഇന്നും ആ പ്രദേശങ്ങളിലൂടെ ഒഴുകു

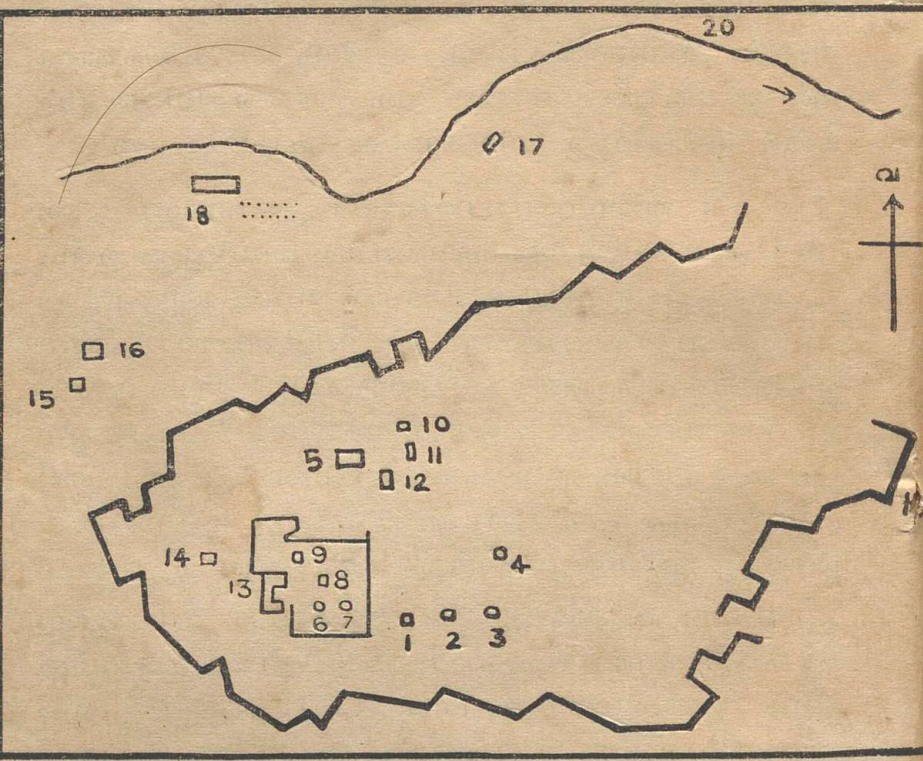
ഹംപി (വിജയനഗർ അവശിഷ്ടങ്ങൾ)

1, 1 തുംഗഭദ്രാനദി
2 ഹംപിഗ്രാമം
3, 3 കോട്ടമതിൽ
4 നരസിംഹപ്രതിമ
5 അന്തഃപുരം
6 കാവൽ വാസം
7 ആനപ്പന്തി
8 ശ്രീരങ്കകോവിൽ
9 നിലവറകോവിൽ
10 നാണയകമ്മട്ടം
11 രാജകീയദർശനമണ്ഡപം
12 നിലവറ
13 കൊട്ടാരം
14 സിംഹാസനമണ്ഡപം
15 രാജ്ഞിയുടെ സ്നാനാങ്കണം
16 ജലഗോപുരം
17 ചന്ദ്രശേഖരക്കോവിൽ
18 അഷ്ടകോണസ്നാനാങ്കണം
19 ഹോസ്പട്ട് തീവണ്ടിയാപ്പീസിലേക്കു വഴി

ന്നുണ്ട്; ചാരനിറത്തിലും തവിട്ടനിറത്തിലുമുള്ള പാറക്കൂന്നുകൾ, അന്നത്തെപ്പോലെ, യഥാസ്ഥാനം നിലകൊള്ളുന്നു. ഈ കുന്നുകളുടെ താഴ്വരകളിലും ചെരിവുകളിലുമാണ് നദീതീരത്തുള്ള വിജയനഗരം പൊന്തിവന്നത്.

ഒരു തലസ്ഥാനനഗരിയിലെ ജനബാഹുല്യമോ, വ്യവസായം വ്യാപാരം എന്നിവസംബന്ധിച്ചുള്ള ഉത്സാഹത്തിമർപ്പോ ഇന്നവിടെ കാണാൻ സാദ്ധ്യമല്ല; ദീർഘവിശാലങ്ങളായ രാജപാതകൾ നിർജ്ജനമായിരിക്കുന്നു; ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞ മഹാക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ആരാധനയില്ല, ആരാധകരുമില്ല; രാജധാനിയിൽ സിംഹാസനമണ്ഡപമുണ്ട്; പക്ഷേ, അതിൽ സിംഹാസനമില്ല; ആനപ്പന്തികളിൽനിന്നും കുതിരലായങ്ങളിൽനിന്നും ആനകളും കുതിരകളും എന്നോ പോയിക്കഴിഞ്ഞു. അവശ്യള്ളിലൂടെ ഇന്ന് വല്ല കുറുക്കനോ കീരിയോ മറ്റോ ചിലപ്പോൾ ഓടിപ്പോയെന്നുവരാമെന്നുമാത്രം; നാണയക്കമ്മട്ടം നിശ്ശബ്ദം; അന്തഃപുരത്തിൽനിന്നും പരിസരങ്ങളിൽനിന്നും രാജ്ഞിമാരുടേയും രാജകുമാരിമാരുടേയും തോഴിമാരുടേയും സരസസല്ലാപങ്ങളില്ല, ഗാനാലാപങ്ങളില്ല, വളച്ചിലമ്പുകൾ എന്നിവയുടെ കിലുക്കമില്ല. സ്നാനത്തിനും ജലക്രീഡയ്ക്കും മറ്റും അച്ഛസ്ഫടികസങ്കാശമായ ശുദ്ധജലം നിറയ്ക്കാനുപയോഗിച്ചിരുന്ന തൊട്ടികൾ പൊട്ടിത്തകർന്നു വരണ്ടുകിടക്കുന്നു.

എങ്കിലും, ഹംപിയിലെ അവശിഷ്ടങ്ങളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ നിന്നുകൊണ്ട്, ഭൂതകാലത്തിന്റെ യവനികയ്ക്കപ്പുറത്തേക്ക് ഭാവനാദൃഷ്ടികൾകൊണ്ട് ഒരു സൂക്ഷ്മവീക്ഷണം നടത്താൻ കഴിവുള്ള ആർക്കും ഒരു ഹിന്ദുസാമ്രാജ്യത്തിന്റെയും ഹിന്ദുരാജവംശത്തിന്റെയും സുവർണ്ണകാലപ്രഭാവം

ഹംപി (വിജയനഗരം) അവശിഷ്ടങ്ങൾ

1 രാജ്ഞിയുടെ സ്നാനസ്ഥലം
2 ജലസംഗ്രഹഗോപുരം
3 ചന്ദ്രശേഖരക്ഷേത്രം
4 അഷ്ടകോണ സ്നാനാങ്കണം
5 അന്തഃപുരം
6 സിംഹാസനമണ്ഡപം
7 കൊട്ടാരം
8 ഭൂമിക്കടിയിൽ അറ
9 രാജകീയസന്ദർശനമണ്ഡപം
10 കാവൽപ്പട്ടാളമുറികൾ
11 ആനപ്പന്തി
12 രങ്കസ്വാമിക്ഷേത്രം
13 നാണ്യകമ്മട്ടം
14 ഭൂമിക്കടിയിൽ ക്ഷേത്രം
15 നരസിംഹപ്രതിമ
16 കൃഷ്ണക്ഷേത്രം
17 രാജകീയതുലാസ
18 ഹംപിഗ്രാമം
19 കോട്ടമതിൽ
20 തുംഗഭദ്രാനദി

ഇന്നും പ്രത്യക്ഷമെന്നപോലെതന്നെ, കാണാനും ആസ്വദിക്കാനും സാധിക്കും.

മോഹഞ്ചൊദാറൊ

ഭാരതത്തിൽ ഏറ്റവും പുരാതനമായി കരുതപ്പെട്ടുന്ന ചരിത്രാവശിഷ്ടകേന്ദ്രങ്ങളാണ് മോഹഞ്ചൊദാറൊ, ഹാരപ്പ, ലോഥാൻ എന്നിവ. മുവ്വായിരത്തിലധികം സംവത്സരങ്ങൾ പഴക്കമുണ്ട് ഈ അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കെന്നു പുരാവസ്തുവിദഗ്ധന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ലാഹോറിന്റെ തെക്കുപടിഞ്ഞാറു് ഏകദേശം നൂറുനാഴികദൂരെയാണ് ഹാരപ്പാനഗരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കിടക്കുന്നതു്. കറാച്ചിയിൽനിന്നു് ഏകദേശം ഇരുനൂറു നാഴിക വടക്കു് മോഹഞ്ചൊദാറൊഅവശിഷ്ടങ്ങളും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു.

ലോഥൽ

ഏകദേശം 1904-ലാണ് ലോഥലിലെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ചതു്. 'ലോഥൽ' എന്ന പദത്തിനു് 'മരിച്ചവരുടെ മണൽത്തിട്ട്' എന്നർത്ഥം പറയാം. ഈ പ്രദേശം ഗുജറാത്തിന്റെ തെക്കുകിഴക്കു്, ധോൾക്കാതാലൂക്കിൽ, സബർമതീനദിയുടെ മുഖത്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. പൊതുവേ പരന്നുകിടക്കുന്ന ഭൂപ്രദേശമാണിവിടം. നദീതീരത്തു് ഒരിടത്തു് ഏകദേശം പതിനൊന്നടി ഉയരവും അരനാഴിക നീളവും കാൽനാഴിക വീതിയുമുള്ള ഒരു മണൽത്തിട്ട് കാണപ്പെടുന്നു. ഇതാണ് പ്രസ്തുത സംസ്കാരാവശിഷ്ടങ്ങൾ ഒളിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന സ്ഥലം. ഹാരപ്പാസംസ്കാരത്തിന്റെ സമകാലീനമാണ് ലോഥൽസംസ്കാരം. ഹാരപ്പയിൽ കഴിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ കണ്ടതര

ത്തിൽത്തന്നെയുള്ള ഗൃഹോപകരണങ്ങളും, ആഭരണങ്ങളും, കളിക്കോപ്പുകളും മറ്റും ലോഥൽപ്രദേശത്തുനിന്നും ലഭിച്ചതാണ് മുൻപറഞ്ഞ നിഗമനത്തിനു നിദാനം. ഇവിടെ കണ്ടെത്തിയ ഇഷ്ടികകൊണ്ടുള്ള വീടുകളും കാനകളും ഹാരപ്പസമ്പ്രദായത്തിലുള്ളവതന്നെ.

എന്നാൽ, ലോഥൽഅവശിഷ്ടങ്ങളിൽ പ്രത്യേക പ്രാധാന്യമുള്ള ഒരിനമുണ്ട്—ഒരു തുറമുഖം. കാറ്റും കോളും അലട്ടാതെ കപ്പലുകൾക്കു നങ്കൂരമിട്ടുകിടക്കുവാൻ ഈ തുറമുഖത്തു സൗകര്യമുണ്ടായിരുന്നു. കച്ചവടസാമാനങ്ങൾ കയറ്റുവാനും ഇറക്കുവാനും സൗകര്യമാകത്തക്കവണ്ണം ഇഷ്ടികകൊണ്ടു നിർമ്മിച്ച കടവുകളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങളുംകൂടി കണ്ടെത്തിയിരിക്കുന്നു.

ഇതിലധികം അത്ഭുതകരവും രസാവഹവുമായ ഒന്നാണ്, കപ്പലുകളുടെ കേടുപാടുകൾ തീർക്കാനായി അവ കയറ്റിയിടാനുള്ള കുളം. 700 അടി നീളത്തിലും 116 അടി വീതിയിലും 14 അടി ആഴത്തിലുമാണ് ഈ കുളം പടുത്തുകെട്ടിയിട്ടുള്ളതു്. കപ്പൽ കയറ്റിക്കഴിഞ്ഞാൽ, കുളത്തിലെ വെള്ളം പുഴയിലേക്കൊഴുക്കി വറ്റിച്ചു്, കപ്പലിന്റെ അടിഭാഗത്തുള്ള കേടുപാടുകൾകൂടി കണ്ടുപിടിച്ചു പരിഹരിക്കാം. കേടുപാടുകൾ തീർത്തുകഴിഞ്ഞാൽ വീണ്ടും കുളത്തിൽ വെള്ളം നിറച്ചു്, കപ്പൽ നദിയിലേക്കിറക്കുകയുംചെയ്യാം. ഇത്തരം സജ്ജീകരണങ്ങളെല്ലാം അന്നു് ലോഥൽതുറമുഖത്തുണ്ടായിരുന്നുവെന്നതിനു് അവയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു.

മുപ്പായിരത്തിലധികം വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു്, ഹാരപ്പയിൽമാത്രമല്ല, ഭാരതത്തിൽ മറ്റു ചില സ്ഥലങ്ങളിലും ഉന്നതമായ ഒരു സംസ്കാരം നിലനിന്നിരുന്നുവെന്ന

തിന്നു് ഒരൊന്നാംതരം തെളിവാണു് ലോഥൽ അവശിഷ്ടകേന്ദ്രം.

സാരനാഥം

ഉത്തരഭാരതത്തിൽ കാശിയുടെ ഏകദേശം അഞ്ചു നാഴിക വടക്കു് പുരാതനബൗദ്ധസംസ്കാരത്തിന്റെ ഒരു അവശിഷ്ടകേന്ദ്രം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. സാരനാഥം എന്നു് വിഖ്യാതമായ സ്ഥലമാണിതു്—ഭഗവാൻ ബുദ്ധന്റെ പ്രഥമപ്രഭാഷണം ശ്രവിക്കാൻ ഭാഗ്യമുണ്ടായ സ്ഥലം.

ഈ സ്ഥലത്തു പില്ക്കാലത്തു് വിശ്വവിഖ്യാതമായ ഒരു ബൗദ്ധസംസ്കാരകേന്ദ്രം വളർന്നുവന്നു. ഒരു സഹസ്രാബ്ദത്തോളംകാലം അതു നിലനില്ക്കുകയും ചെയ്തു. ഏകദേശം പതിനഞ്ചു ശതാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പു് അവിടെ വികാസംപ്രാപിച്ചിരുന്ന വിശ്വവിദ്യാലയത്തിന്റെയും അനവധി സന്യാസിമഠങ്ങളുടെയും അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഈ അടുത്തകാലത്തു ഖനനംചെയ്തു വെളിച്ചത്തുകൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടു്. ഇവിടെ ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ ഒരശോകസ്തംഭമുണ്ടു്. അതിന്റെ ശീർഷഭാഗമാണു് ഭാരതത്തിന്റെ ഇന്നത്തെ ഔദ്യോഗികചിഹ്നമായ അശോകചക്രവും സിംഹചതുർമ്മുഖവും.

മറ്റു സ്ഥലങ്ങൾ

ഏകദേശം 1400 കൊല്ലം മുമ്പുതുടങ്ങി ഏഴു ശതാബ്ദങ്ങളോളം നിലനിന്ന ഒരു വിശ്വവിദ്യാലയമാണു് നളന്ദ. അതിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇന്നു കാണാം.

ദക്ഷിണേൻഡ്യയിൽ നാഗാർജ്ജുനകോണ്ട വിജ്ഞാനപ്രധാനമായ ഒരു പുരാവസ്തുകേന്ദ്രമാണു്.

പശ്ചിമേൻഡ്യയിൽ, ബോംബെനഗരത്തിന്റെ വടക്കുകിഴക്ക്, ഔറംഗബാദിനടുത്ത്, എല്ലോറയിലെ വളരെപ്പഴക്കമുള്ള ആരാധനാസ്ഥലങ്ങൾ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഭീമമായ ഒരു പാറയിൽ കൊത്തിയുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള ഗുഹകളാണിവ. ഇവയിൽവെച്ച് ഏറ്റവും ഗംഭീരമായ കൈലാസനാഥക്ഷേത്രം വിശ്വമഹാത്ഭുതങ്ങളിൽ ഒന്നാണെന്നതന്നെ അഭിപ്രായമുണ്ട്. എവിടെ നോക്കിയാലും മനോഹരങ്ങളായ ശില്പവേലകൾ കാണാം; അതില്ലാത്തിടത്തു ചിത്രങ്ങളും. മേൽത്തട്ടു താങ്ങിക്കൊണ്ട്, കൊത്തുപണികൾകൊണ്ട് അലംകൃതങ്ങളും, ഭീമാകാരങ്ങളുമായ സ്തംഭങ്ങൾ നില്ക്കുന്നു. ക്ഷേത്രങ്ങളോടനുബന്ധിച്ച് വിശാലങ്ങളായ നടപ്പുരകൾ, ഇടനാഴികൾ, മണ്ഡപങ്ങൾ മുതലായവയെല്ലാമുണ്ട്. കരിങ്കൽപ്രതിമകളും, മറ്റു ശില്പവേലകളുംകൊണ്ട് ഈ സ്ഥലങ്ങളെല്ലാം മനോഹരമായി അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

എല്ലോറയിൽനിന്ന് അധികം ദൂരെയല്ല അജന്താഗുഹകൾ. ഇരുപത്തിനാലു സന്ന്യാസിമഠങ്ങളും അഞ്ചു ദേവാലയങ്ങളും ഈ ഗുഹകളിലുണ്ടായിരുന്നു. കുത്തനെ നില്ക്കുന്ന, ഏകദേശം 260 അടി ഉയരമുള്ള ഒരു പാറയുടെ മുഖത്താണ് ഈ ഗുഹകൾ കൊത്തിയെടുത്തിട്ടുള്ളത്. ഇവിടേയും സ്തംഭങ്ങൾ, ഭിത്തികൾ, മേൽത്തട്ടുകൾ മുതലായവയെല്ലാം കൊത്തുപണികളും ചിത്രവേലകളുംകൊണ്ട് നിറച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ ഗുഹകളിൽ ചിലതിന്നു രണ്ടായിരം സംവത്സരങ്ങൾ പഴക്കമുണ്ടെന്നാണ് ഗവേഷകർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്.

ഈ കേന്ദ്രങ്ങൾക്കുപുറമെ, സാഞ്ചി, അമരാവതി, കോനാരക്, മഹാബലിപുരം, ഖജുരാഹോ, ബേലൂർ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലും ആയിരവും മറ്റും സംവത്സരം പഴ

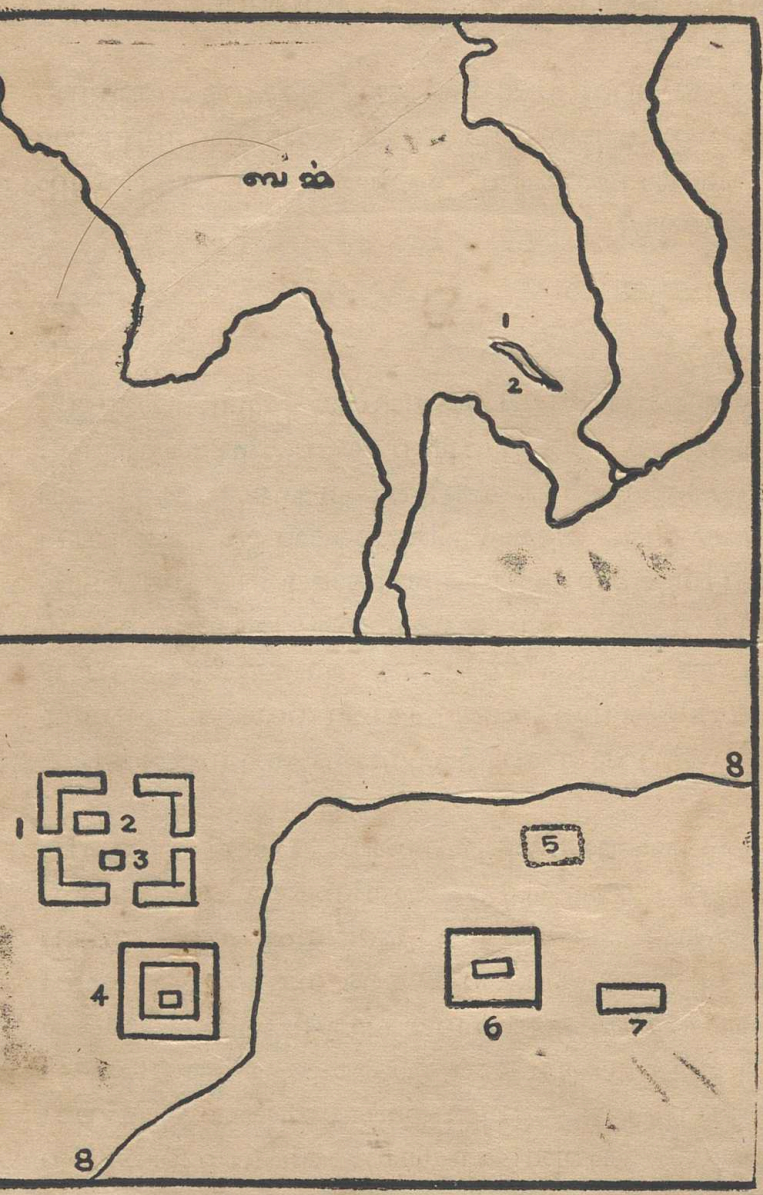
ക്കുമുള്ള ചരിത്രാവശിഷ്ടങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഉദാഹരണത്തിന്ന്, ഒരു സഹസ്രാബ്ദത്തിന്ന മുമ്പ് ഖജുരാഹോവിലുണ്ടായിരുന്ന എൺപത്തിയഞ്ചു ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ മുപ്പതെണ്ണം ഇന്നും കാണാം.

2 പൂർവ്വേഷ്യയിൽ

ആങ്കോർ

പൂർവ്വേഷ്യയിൽ കാംബോഡിയ എന്ന രാജ്യത്ത് അത്ഭുതകരമായ ഒരു പുരാതന അവശിഷ്ടകേന്ദ്രമുണ്ട്. സെയ്ഗോൺ നഗരത്തിൽനിന്ന് ഏകദേശം നൂറിരുപത നാഴിക ദൂരെ, വടക്കുപടിഞ്ഞാറുഭാഗത്ത്, ടോൺലെ സാപ് (Tonle Sap) എന്ന ഒരു തടാകമുണ്ട്. ഈ തടാകത്തിന്റെ വടക്ക്, ഏകദേശം ഇരുപത്തഞ്ചു നാഴിക ദൂരെ, വൻകാടുകൾക്കിടയിലാണ് മുൻപറഞ്ഞ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കിടക്കുന്നത്. ഒരു പുരാതനനഗരത്തിന്റെ ശേഷിപ്പുകളാണിവ. ആങ്കോർ എന്നാണ് ആ സ്ഥലത്തിന്റെ പേർ.

ഇപ്പോൾ അവിടെ ചെന്നാൽ പ്രകൃതി വളർത്തിയ വനത്തിന്റെ ഗാംഭീര്യമോ, അതിന്നകത്ത് സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മനുഷ്യനിർമ്മിതങ്ങളായ കലാസൃഷ്ടികളുടെ സൗന്ദര്യമോ, ഏതാണ് കലാബോധമുള്ള സന്ദർശകരെ അധികം ആകർഷിക്കുക എന്നു പറയുക എളുപ്പമല്ല. ഭീമാകാരന്മാരായ പോളകളും മറ്റു കാട്ടുമരങ്ങളും അവിടെ തിങ്ങിവളർന്നുനില്ക്കുന്നു. ഈ വനകേസരികളെ കെട്ടിവരിഞ്ഞുകൊണ്ട്, ആലാസുകയറുകൾപോലെ, പലതരം വള്ളികൾ സർവ്വത്ര പടർന്നുകിടക്കുന്നു. ചെറുപുഴകളും വൃക്ഷങ്ങളും വള്ളികളും ചെടികളും എല്ലാം വർണ്ണശബളമായ രീതിയിൽ വിന്യസിപ്പിച്ചു, പ്രകൃതി അവിടെ ചതുരശ്ര

ആങ്കോർ പ്ലാൻ

1 ആങ്കോർ തോം
2 കൊട്ടാരം
3 ബെയോൺ
4 ആങ്കോർവാറ്റ്
5 ജലാശയാവശിഷ്ടം
6 താപ്രോം
7 വനിതാഭവനം
8 സീംറീപ്പ് നദി

നാഴികകൾ വിസ്താരമുള്ള ഒരു കോലമിട്ടിരിക്കയാണു്. ആയിരമായിരം താമരപ്പൂക്കൾ വിടർന്നുനില്ക്കുന്ന തടാകങ്ങൾ, രജതനിർമ്മിതങ്ങളായ പൂത്തട്ടങ്ങൾപോലെ ആ കോലത്തിനു മോടികൂട്ടുന്നു.

ഈ കാട്ടിനിടയ്ക്കാണു് 'ആങ്കോർ വാറ്റ്'ന്റെ (നഗരക്ഷേത്രം) അവശിഷ്ടങ്ങൾ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. ഈ ക്ഷേത്രത്തിനേറെയും, വളരെ ദൂരെയല്ലാതെ കാണുന്ന കിടങ്ങുകളുടേയും കെട്ടിടങ്ങളുടേയും അവശിഷ്ടങ്ങൾ, മൊത്തം ഏകദേശം 30 ചതുരശ്രനാഴിക സ്ഥലത്തു് അവിടവിടെയായി ചിതറിക്കാണപ്പെടുന്നു. ഒരുകാലത്തു് ജനനിബിഡമായിരുന്നുവെന്നു് തെളിഞ്ഞുകഴിഞ്ഞ ഈ പ്രദേശം എങ്ങനെ സൂര്യരശ്മികൾ കയറാത്ത കാട്ടുപ്രദേശമായി മാറി?

ദുർഗ്ഗമമായ വനാന്തർഭാഗത്തു് ശതാബ്ദങ്ങളായി മറഞ്ഞുകിടന്നിരുന്ന ഈ പുരാതനനഗരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ, 1861-ൽ, ഹെൻറി മൂഹോ (Henry Mouhot) എന്ന ശാസ്ത്രജ്ഞൻ യാദൃച്ഛികമായി കണ്ടെത്തി. അതിനുശേഷം പുരാവസ്തുഗവേഷകന്മാർ കാടുകൾ വെട്ടിത്തെളിയിക്കുകയും, ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞും ജീർണ്ണിച്ചും കിടന്നിരുന്ന കെട്ടിടങ്ങളുടെ ഭാഗങ്ങളും മറ്റും കഴിയുന്നിടത്തോളം പണ്ടത്തെ രൂപത്തിലാക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ഫ്രാൻസിലെ ഒരു പുരാവസ്തുഗവേഷണസംഘമാണു് ഈ പുനർനിർമ്മാണത്തിൽ ഒരു പ്രധാനപങ്കു വഹിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

ഗ്രീസിലേയും റോമിലേയും അവശിഷ്ടങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു് അധികം അത്ഭുതകരമാണു്, ചില വിദഗ്ധന്മാരുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ, ആങ്കോർ അവശിഷ്ടങ്ങൾ. അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന അതിവിശിഷ്ടങ്ങളായ കെട്ടിടങ്ങളും കൊത്തുപണികളും മറ്റും ആരുടെ കരവിരുതിന്റെ

ഫലമാണെന്നു നാട്ടുകാരോടു ചോദിച്ചാൽ, 'ഏതോ ഗന്ധർവ്വന്മാർ അതൊക്കെ പണിചെയ്തതിത്തു' എന്നായിരുന്നു ചിലർ പറയാറുള്ള മറുപടി.

ഈ നഗരത്തിലെ പ്രധാന ക്ഷേത്രത്തിലേക്കുള്ള കല്ലു വിരിച്ച നല്ലൊരു നടക്കാവിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇപ്പോഴും കാണാം. ക്ഷേത്രം വലിയൊരു കിടങ്ങുകൊണ്ടു ചുറ്റപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഏകദേശം 650 അടി വീതിയും രണ്ടരനാഴിക ചുറ്റളവുമുണ്ട് ഈ കിടങ്ങിന്നു്.

ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു് വടക്കോട്ടു പോയാൽ ആങ്കോർ തോം (Angkor Thom–വലിയ നഗരം) എന്ന പ്രദേശമായി. അതിനെ ഒരു പ്രാകാരവും അതിന്നുപുറത്തു് ഏകദേശം 300അടി വീതിയുള്ളൊരു കിടങ്ങും വലയം ചെയ്യുന്നു. ആങ്കോർ തോമിലേക്കു കടക്കുവാൻ നാലഞ്ചു ഗോപുരവാതിലുകളുണ്ടു്. ഓരോന്നിന്നും ഏകദേശം 30 അടി ഉയരം കാണും. ഓരോ ഗോപുരത്തിന്റേയും മുകളിൽ, നാലു ദിക്കിന്നും അഭിമുഖമായി, നാലു ഭീമാകാരങ്ങളായ മുഖങ്ങൾ കൊത്തിവെച്ചിരിക്കുന്നു. ഇവയെ ഇന്നു് കാട്ടുവള്ളികൾ കെട്ടിവരിഞ്ഞു് ഇളക്കുകയും പൊളിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ഇവയുടെ മൂക്കിൽക്കൂടിയും ചെവിയിൽക്കൂടിയും ഈ വള്ളികളുടെ വേരുകൾ കടന്നുപോയിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും, പുതിയതായിരുന്നപ്പോൾ അവ എത്ര ഗംഭീരഭാവങ്ങളായിരുന്നുവെന്നു് ആർക്കും ഊഹിക്കാവുന്നതാണു്. മഹാവിഷ്ണുചരിതം ഈ ഗോപുരങ്ങളിൽ കല്ലിൽ ചിത്രണംചെയ്തിരുന്നതിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇപ്പോഴും കാണാം.

മതിൽക്കകത്തു്, വിശാലമായൊരു നിലാമുറ്റത്തിന്നു ചുറ്റും, നൂറുകണക്കിനു് ഒന്നാംതരം ഗജവീരന്മാരെ കല്ലിൽ കൊത്തിവെച്ചിരിക്കുന്നു. അടുത്തുതന്നെയുള്ള

ബയോൺ (Bayon) എന്ന കെട്ടിടം ശില്പവേലയുടെ ഒരു പ്രദർശനശാലതന്നെയാണെന്നു പറയണം. ഘ്മേർചക്രവർത്തിമാരുടേയും പ്രജകളുടേയും നിത്യജീവിതത്തിലെ വിവിധ രംഗങ്ങളാണ് ഇവിടെ, ചുമരുകളിലും സ്തംഭങ്ങളിലും, ചിത്രണംചെയ്തിരിക്കുന്നത്. ദേഹണ്ഡം, നായാട്ട്, കച്ചവടം, യുദ്ധം മുതലായ ജനകീയവും രാജകീയവുമായ, അനവധി രംഗങ്ങൾ അവയിൽ ആലേഖനംചെയ്തിരിക്കുന്നു.

ആങ്കോർ തോമിൽനിന്ന് അധികം ദൂരെയല്ലാതെ വലിയൊരു തടാകമുണ്ടായിരുന്നു. അതിന്റെ അടയാളങ്ങൾ ഇന്നുമുണ്ട്. ഈ തടാകത്തിന്റേയും, അതിനോടനുബന്ധിച്ചുണ്ടായിരുന്ന തോട്ടകളുടേയും കടവുകളുടേയും അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടാൽ, ഘ്മേർരാജാക്കന്മാർ ജലസേചനപദ്ധതികളിൽ വളരെ താൽപര്യമുള്ളവരായിരുന്നുവെന്ന് ആർക്കും ബോദ്ധ്യമാകും.

പ്രധാനമായ മറെറാരവശിഷ്ടം 'താപ്രോം' എന്ന സന്ന്യാസാശ്രമത്തിന്റെയാണ്. അവിടെ ഇപ്പോൾ ചിതറിക്കിടക്കുന്ന അവശിഷ്ടങ്ങളിൽനിന്നും, അവിടെനിന്നു കിട്ടിയ ഒരു ലിഖിതത്തിൽനിന്നും ആ ആശ്രമത്തിന്റെ വലുപ്പം കുറച്ചൊന്ന് ഗ്രഹിക്കാം: രണ്ടായിരത്തി എഴുന്നൂറിലധികം സന്ന്യാസിമാരും, അവരുടെ ശിഷ്യരും മറുമായി പിന്നേയുമൊരു രണ്ടായിരത്തിലധികം ആളുകളും ഈ ആശ്രമത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇവക്കുവേണ്ട സേവനങ്ങൾ ചെയ്യും, ഇവിടേക്കാവശ്യമായ സാധനങ്ങളും മറും ശേഖരിച്ചുകൊടുത്തും ഉപജീവനംകഴിച്ചിരുന്നവരായി പിന്നേയുമുണ്ടായിരുന്നു ആശ്രിതന്മാർ അനവധി.

ആങ്കോർ കെട്ടിപ്പടുത്ത ഘ്മേർരാജാക്കന്മാരുടെ

ശക്തി 900-ാമാണ്ടുമുതൽ 1443-ാമാണ്ടുവരെ നിലനിന്നു. പിന്നീടവർ ശത്രുക്കളുടെ ആക്രമണത്തിനു വിധേയരായി. ശത്രുക്കൾ ആ മഹാനഗരം കൊള്ളയിടുകയും, നശിപ്പിക്കാവുന്നിടത്തോളം നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ, ആങ്കോർ നാമാവശേഷമായി. ഒരു മഹാസംസ്കാരകേദാരമായിരുന്ന ആ നഗരം മനുഷ്യവജ്ജിതമായി. കൊട്ടാരങ്ങളിലും ദേവാലയങ്ങളിലും ഉദ്യാനങ്ങളിലുമെന്നുവേണ്ട, സർവ്വത്ര കാട്ടു വളർന്നു. അങ്ങനെ, അഞ്ഞൂറു കൊല്ലത്തിലധികംകാലം ഘ്മേർരാജാക്കന്മാരുടെ തലസ്ഥാനമായിരുന്ന ആങ്കോർനഗരം, പ്രതാപകാലത്തിനുശേഷം വാനപ്രസ്ഥം സ്വീകരിക്കുന്ന ഒരു രാജാധിരാജനെപ്പോലെ, ആ കാന്താരാന്തരത്തിൽ സ്വയം തിരോഭവിച്ചു. കാലാന്തരത്തിൽ ആ സ്ഥലം തിരിച്ചറിയാനും, കാട്ടുതെളിയിച്ചു് അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടെടുക്കാനും കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, ആ അവശിഷ്ടങ്ങളുടെ മഹാത്മ്യം ജനങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുകയും അവയ്ക്കു് വീണ്ടും കേടുപാടുകൾ വരാതെ കഴിക്കുവാൻ യഥാശക്തി ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ ആങ്കോർ, വിജ്ഞേയമായൊരു വിശിഷ്ടസംസ്കാരത്തിന്റെ സാക്ഷിയായി, ജിജ്ഞാസുക്കളെ ആകഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടു് ഇന്നും നിലനില്ക്കാൻ ഇടയായി.

3 പേഷ്യ

ഏഷ്യവിട്ടു് പാശ്ചാത്യദേശങ്ങളിലേക്കു കടക്കുമ്പോൾ, പശ്ചിമേഷ്യയിൽത്തന്നെയുണ്ടു് ചില പുരാതനസംസ്കാരാവശിഷ്ടങ്ങൾ. പേഷ്യയിലാണിവ. പുരാതനപേഷ്യാസാമ്രാജ്യത്തിന്റെ തലസ്ഥാനമായിരുന്ന പെഴ്സിപ്പോളിസിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങളാണു് ഇവയിൽ പ്രധാനം. ഇരുപത്തിമൂന്നു നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കുമുമ്പു്, ക്രി.മു.

330-ൽ, പേഷ്യയുടെ ശത്രുക്കൾ ഈ നഗരം നശിപ്പിച്ചു കളഞ്ഞു.

ഇപ്പോഴത്തെ ഷിരാസ് പട്ടണത്തിന്റെ വടക്കു കിഴക്ക്, ഏകദേശം 30 നാഴിക ദൂരെ, ഖനനംനടത്തി പുരാവസ്തുഗവേഷകന്മാർ വലിയൊരു കൊട്ടാരത്തിന്റെ പല ഭാഗങ്ങളും കണ്ടുപിടിച്ചു. ഒന്നാന്തരം ഒരു ഗോവണിയായിരുന്ന അവയിലൊന്ന്. ശില്പവേലകൊണ്ടും ചിത്രവേലകൊണ്ടും അലംകൃതമായ അനവധി സ്തംഭങ്ങളോടുകൂടിയ മണ്ഡപങ്ങൾ അവയിലുണ്ടായിരുന്നു. കൊത്തുപണികളുള്ള ചുമരുകൾ ഏകദേശം ആയിരത്തിലധികം അടി നീളത്തിൽ ഖനനത്തിന്നിടയ്ക്ക് അവിടെ കണ്ടെത്തി. ആ കാലത്തെ ദിനചര്യയും, കൈത്തൊഴിലുകളും യുദ്ധസന്നാഹങ്ങളും മറ്റുമാണ് അവയിൽ ചിത്രണംചെയ്തിരുന്നത്. വലിയൊരു അന്തഃപുരത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങളും പെഴ്സിപ്പോളിസിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കിടയിൽനിന്ന് വെളിച്ചത്തേക്കു കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട്.

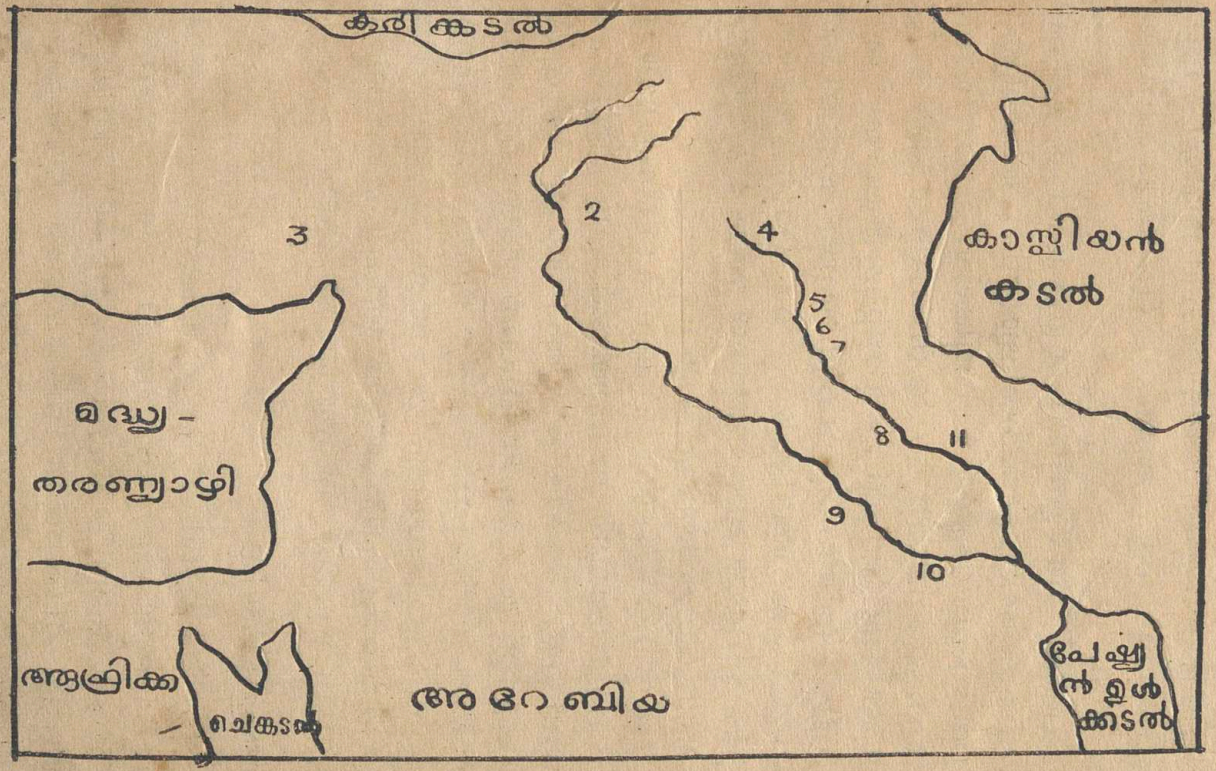
സൂസാ, എക്ബത്തന എന്നിവയും പുരാതനപട്ടണങ്ങളുടെ സ്ഥാനങ്ങളാണ്. പല അവശിഷ്ടങ്ങളും ഇവയിൽനിന്നു കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. കെട്ടിടങ്ങളുടേയുംമറ്റും ഭാഗങ്ങൾക്കു പുറമെ, ഇഷ്ടികകളിൽ കൊത്തിയ അനവധി ലിഖിതങ്ങളും ഇവിടെനിന്നു ശേഖരിക്കുവാൻ ഗവേഷകർക്കു സാധിച്ചിരിക്കുന്നു. അന്നത്തെ കർഷകരുടേയും വ്യാപാരികളുടേയും കണക്കുകൾ, ഈന്തപ്പനകൃഷിക്കുള്ള കാലങ്ങൾ, റൊട്ടിയുണ്ടാക്കൽ, വെയ്ത്ത് എന്നിങ്ങനെ പലതരം കൈത്തൊഴിലുകൾ കുട്ടികൾക്കു പരിശീലിക്കുവാനുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ മുതലായവയെപ്പറ്റിയെല്ലാം ഈ ലിഖിതങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

4 മെസൊപ്പൊട്ടേമിയയിൽ

ഏഷ്യ വിട്ട പടിഞ്ഞാട്ട പോകുമ്പോൾ പൗരാണിക സംസ്കാരങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ വേറെയും പല സ്ഥലങ്ങളിൽ കാണാം—ഉദാഹരണത്തിന്ന്, ഇറാക്ക് എന്ന് ഇപ്പോൾ അറിയപ്പെടുന്ന രാജ്യത്ത്.

ഇറാക്കിൽ മൂന്നാലു കേന്ദ്രങ്ങളിൽ വളരെ പഴക്കമുള്ള കെട്ടിടങ്ങൾ, മതിലുകൾ മുതലായവ ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു മണ്ണിൽ മറഞ്ഞുകിടന്നിരുന്നു. അവ എറിഡു, ബാബിലോൺ, യൂർ, നിനേവ എന്നീ പ്രാചീനനഗരങ്ങളുടേതാണെന്ന് ഗവേഷകന്മാർ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. വളരെ പഴക്കമുള്ള ചില കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ഇന്നു വളരെ കുറച്ച് അവശിഷ്ടങ്ങൾ മാത്രമേ കാണുവാൻ ബാക്കികിടക്കുന്നുള്ളു. പലതും കാലക്രമത്തിൽ തീരെ നശിച്ചിരിക്കുന്നു. വിലപ്പെട്ട വസ്തുക്കൾ തസ്കരന്മാർ അപഹരിക്കയോ, അവയുടെ മൂല്യത്തെക്കുറിച്ചു ബോധമില്ലാത്ത നിരുത്തരവാദികളായ മനുഷ്യർ സ്ഥലത്തുനിന്നെടുത്തു മാറ്റുകയോ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും ചില കേന്ദ്രങ്ങളിൽ വലിയ കെട്ടിടങ്ങളുടെ തറകളും, പലതരം പ്രതിമകളും കാണുകയുണ്ടായി. മറ്റു ചില കേന്ദ്രങ്ങളിൽനിന്നു കിട്ടിയ കോണെഴുത്തിലുള്ള, അനവധി ലിഖിതങ്ങൾ സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കുമുമ്പു വികാസംപ്രാപിച്ചിരുന്ന ഒരു സംസ്കാരത്തെപ്പറ്റി വിശദമായ പല വിവരങ്ങളും ഗവേഷകന്മാർക്കു നല്കുന്നുണ്ട്.

മെസൊപ്പൊട്ടേമിയാപ്രദേശത്തുതന്നെ പ്രാചീന അസ്സീരിയൻസംസ്കാരത്തിന്റെ ചില അവശിഷ്ടകേന്ദ്രങ്ങൾ ലയാർഡ് (ഓസ്റ്റിൻ ഹെൻറി ലയാർഡ്) എന്ന ഗവേഷകൻ കണ്ടെത്തുകയുണ്ടായി. മരുഭൂമിയിലെ മണ്ണിനടിയിൽ മറഞ്ഞുകിടന്നിരുന്ന രണ്ടുമൂന്നു രാജകീയസൗ

മെസൊപ്പൊട്ടേമിയയിലെ കേന്ദ്രങ്ങൾ

1 ആറാറാറ്റ് പർവ്വതം	5 നിനേവ നഗരം	9 ബാബിലോൺ
2 യൂഫ്രട്ടീസ നദി	6 കാലാ നഗരം	10 യൂർ നഗരം
3 കാനേഷ നഗരം	7 അഷൂർ നഗരം	11 ബെഹിസ്റ്റൺ ഗ്രാമം

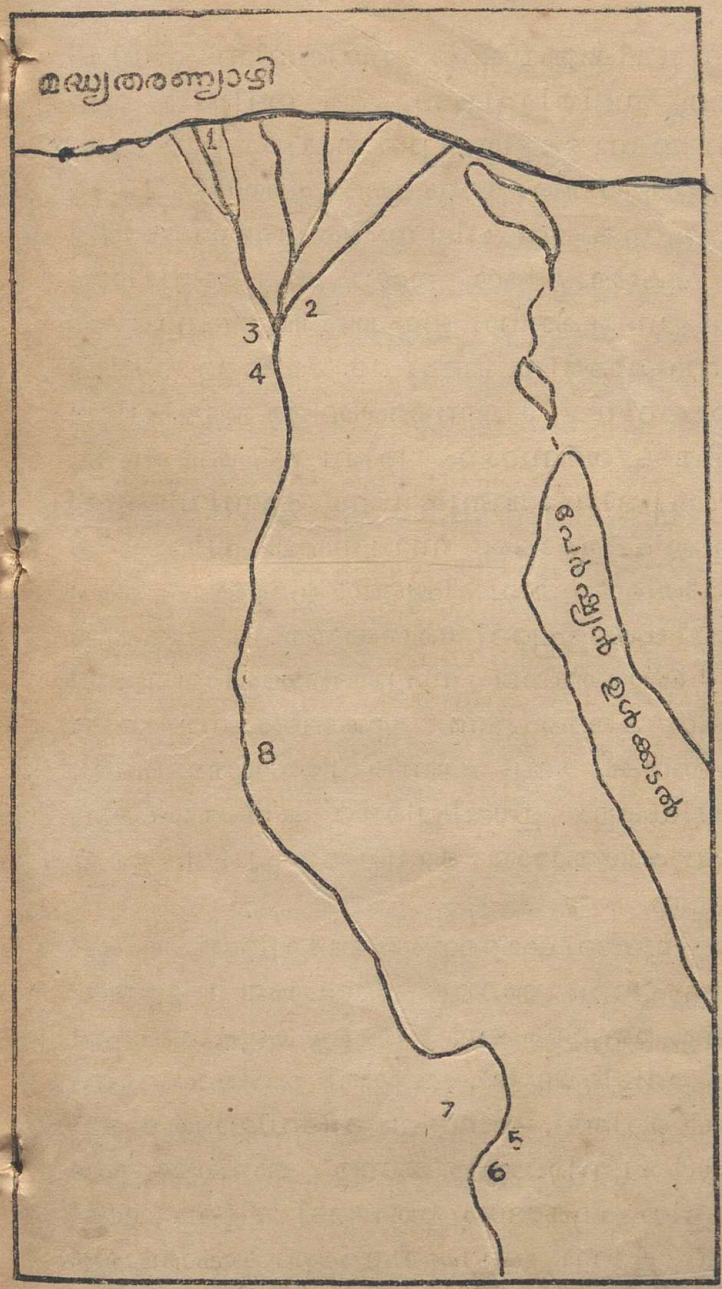
ധങ്ങളുടെ ഭാഗങ്ങളാണ് അദ്ദേഹം പ്രധാനമായി വെളിച്ചത്തു കൊണ്ടുവന്നതു്. അനവധി പ്രതിമകളും അവിടെനിന്നു കിട്ടി.

പക്ഷേ, ഈ കേന്ദ്രത്തിലെ ശ്രദ്ധേയമായ ഒരിനം ഒരു വായനശാലയുടെ അവശിഷ്ടമാണു്. അക്കാലത്തു് കടലാസില്ലല്ലോ. എഴുത്തു് ഇഷ്ടികകളിന്മേലായിരുന്നു. ഒരു ഗ്രന്ഥശേഖരത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങളെന്നുതോന്നുമാറു്, ലിഖിതങ്ങളുള്ള അനവധി കളിമണ്ണിഷ്ടികകൾ അവിടെ ചിതറിക്കിടന്നിരുന്നു. ഇവ പ്രഗത്ഭനായ അസ്സീരിയൻ ചക്രവർത്തി സെനാക്കറിബ്ബിന്റെ കൊട്ടാരത്തിലുണ്ടായിരുന്ന കേൽവികേട്ട വായനശാലയെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നവയാണെന്നു സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

അസ്സീരിയയിലെ 'കാല' എന്ന പുരാതനനഗരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഗവേഷകന്മാർ വെളിച്ചത്തു കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടു്. ഏകദേശം ഇരുപത്തിയേഴു ശതവർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പു് അസുർ നാസിർ പാൽ (രണ്ടാമൻ) എന്ന ചക്രവർത്തി പണിയിച്ചതാണു് ഈ നഗരം. രാജാവിന്റെ കൊട്ടാരം, പട്ടാളത്താവളം, ഖജാനയുടെ ആവശ്യത്തിനു പ്രത്യേകമായി ഉറപ്പിൽ കെട്ടിയ അറകൾ എന്നിവയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങളാണു് ഈ കേന്ദ്രത്തിൽ കണ്ടതു്.

5 ആഫ്രിക്കയിൽ

'ഇരുണ്ട ഭൂഖണ്ഡം' എന്നു പറയുന്ന ആഫ്രിക്കയിലാണു് ഒരു വൈരുദ്ധ്യമെന്നു പറയട്ടെ, വിശേഷാത്തരമായ ഒരു സംസ്കാരം ഒരുകാലത്തു് നിലനിന്നിരുന്നതു്. ആ വൻകരയുടെ വടക്കുകിഴക്കു് ഈജിപ്തിൽ (ഇന്നത്തെ ഐക്യഅറബി റിപ്പബ്ലിക്കിന്റെ മുഖ്യഘടകം) ആ സംസ്കാരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇന്നും

നീല നദി പ്രദേശം

1 റൊസെറ
2 ഫെലിയൊ പോലിസ
3 ഗീസ, പിരമിഡുകൾ, സ്ഫിൻക്സ
4 മെംഫിസ
5 കാർനാക്
6 തീബ്സ്
7 രാജാക്കന്മാരുടെ താഴ്വര
8 ടെൽ എൽ അമാർന

കാണാം. ഇവ മിക്കതും നൈൽനദിയിൽനിന്ന് അധികം ദൂരെയല്ലാതെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ആ നദിയിൽ ചിറ (ആസ്വാൻ അണ) കെട്ടിയപ്പോൾ ഗംഭീരങ്ങളായ ചില പുരാതനദേവാലയങ്ങളും മറ്റും മുങ്ങിപ്പോയിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും മനോഹരങ്ങളായ ചില സ്തംഭങ്ങളുടെയും പ്രതിമകളുടെയും മുകൾഭാഗങ്ങൾ ജലോപരി അങ്ങുമിങ്ങും പൊങ്ങിനില്ക്കുന്നതു കാണാം. ഇപ്പോഴത്തെ തലസ്ഥാനമായ കെയ്റോനഗരത്തിനു കുറച്ചു തെക്കുഭാഗത്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മെംഫിസായിരുന്നു ഒരുകാലത്തു് ഈജിപ്തിലെ രാജാക്കന്മാരുടെ തലസ്ഥാനം. തീബ്സ്, കാർണാക്ക, ഹെലിയോപ്പോളിസ്, അബ്യിഡോസ് എന്നിവിടങ്ങളിലാണ് ഈജിപ്തുകാരുടെ സമ്പന്നമായ പൗരാണിക സംസ്കാരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇന്നുള്ളതു്. അവയിൽ പിരമിഡുകളെപ്പറ്റി കേൾക്കാത്തവർ ചുരുക്കമായിരിക്കും. ലോകത്തിലെ സപ്താത്ഭുതങ്ങളിലൊന്നായി പിരമിഡുകൾ കരുതപ്പെടുന്നു. ഏകദേശം നാലായിരം സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പു് പണിചെയ്തവയാണെങ്കിലും, പല പിരമിഡുകളും ഈജിപ്തിന്റെ കിഴക്കുഭാഗത്തു്, ഇന്നും മഹാകായന്മാരായ കാവല്ക്കാരെപ്പോലെ, ഉറച്ചു നിലകൊള്ളുന്നു.

പുരാവസ്തുഗവേഷകരെസ്സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പിരമിഡുകളുടെ പുറവും അകവും ഒരേപോലെ വിജ്ഞേയമാണു്. രണ്ടും രണ്ടരയും ടൺ ഭാരമുള്ള കല്ലുകൾ എവിടെനിന്നോ വെട്ടിയെടുത്തു്, ആകൃതി ശരിയാക്കുവാനായി വക്കുകൾ ചെത്തി, അശേഷം വിടവില്ലാതെയാണു് പിരമിഡുകൾ പണിചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. അവയുടെ അകത്തു് അറകളിൽ ഏകദേശം ഇരുപതടി നീളവും ഒരടി വണ്ണവുമുള്ള കൂറ്റൻ ഒറ്റക്കൽസ്തംഭങ്ങൾകൊണ്ടാണു്

മേൽത്തട്ട് താങ്ങിനിർത്തിയിരിക്കുന്നതു്. മേൽത്തട്ടിന്റെ നിർമ്മാണമാകട്ടെ, പതിനാറും പതിനേഴും അടി നീളവും നാലടി വീതിയും ഒരടി കനവും ഉള്ള കരിങ്കൽപലകകൾ കൊണ്ടാണു്. രണ്ടായിരം വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പു് സീസർ ചക്രവർത്തിയേയും ഇരുനൂറു വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു് നെപ്പോളിയൻചക്രവർത്തിയേയും അസാധാരണങ്ങളായ ഈ എട്ടപ്പുകൾ അത്ഭുതപരതന്ത്രരാക്കിയിട്ടുണ്ടു്. ഉപകരണങ്ങൾ വളരെ പരിമിതമായിരുന്ന ആ കാലങ്ങളിൽ ഇപ്രകാരമുള്ള വാസ്തുശില്പവേല എങ്ങനെ ചെയ്തുവെന്നാണു് ഈ അണുയുഗത്തിലെ എഞ്ചിനീയർമാർ സംശയിക്കുന്നതു്. പിരമിഡുകളുടെ ഉള്ളിലെ അറകളുടെ ചുമരുകൾ നിറപ്പകിട്ടേറിയ ചിത്രങ്ങൾകൊണ്ടു് പലപ്പോഴും അലംകൃതമായിക്കാണാം. ഈ അറകളിൽനിന്നു പലതരം വീട്ടുപകരണങ്ങളും ആഭരണങ്ങളും ലിഖിതങ്ങളും മറ്റും ശേഖരിക്കുവാൻ സാധിച്ചു. ഇവയെല്ലാം ചരിത്രകാരന്മാക്കു് പുരാതനഈജിപ്തുകാരുടെ സംസ്കാരത്തേയും ചരിത്രത്തേയുംപറ്റി സമഗ്രമായ വിവരം ലഭിക്കാൻ വളരെ സഹായകമായി.

ഇപ്പോഴത്തെ ലൂക്സോറിനടുത്തു് പണ്ടു തീബ്സ് എന്ന പട്ടണം സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു. തീബ്സിന്റെ സമീപത്താണു് ഭയാനകമായ 'രാജാക്കന്മാരുടെ താഴ്വര' എന്ന സ്ഥലം. ഇവിടെയാണു് പുരാതനഈജിപ്തിലെ ഫറോവമാരുടേയും രാജ്ഞിമാരുടേയും ശവക്കല്ലറകൾ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു് എന്നു മുമ്പു പറയുകയുണ്ടായി. തീബ്സിനടുത്തുതന്നെ അമേനോഫിസ മൂന്നാമൻ എന്ന ചക്രവർത്തിയുടെ ഭീമാകാരങ്ങളായ രണ്ടു പ്രതിമകളുണ്ടു്. ഒരു പീഠത്തിൽ ഉപവിഷ്ടനായിരിക്കുന്ന രീതിയിൽ

തീത്തിട്ടുള്ളവയാണെങ്കിലും, ഈ പ്രതിമകളിൽ ഓരോന്നിനും അറുപതടിവീതം ഉയരമുണ്ട്.

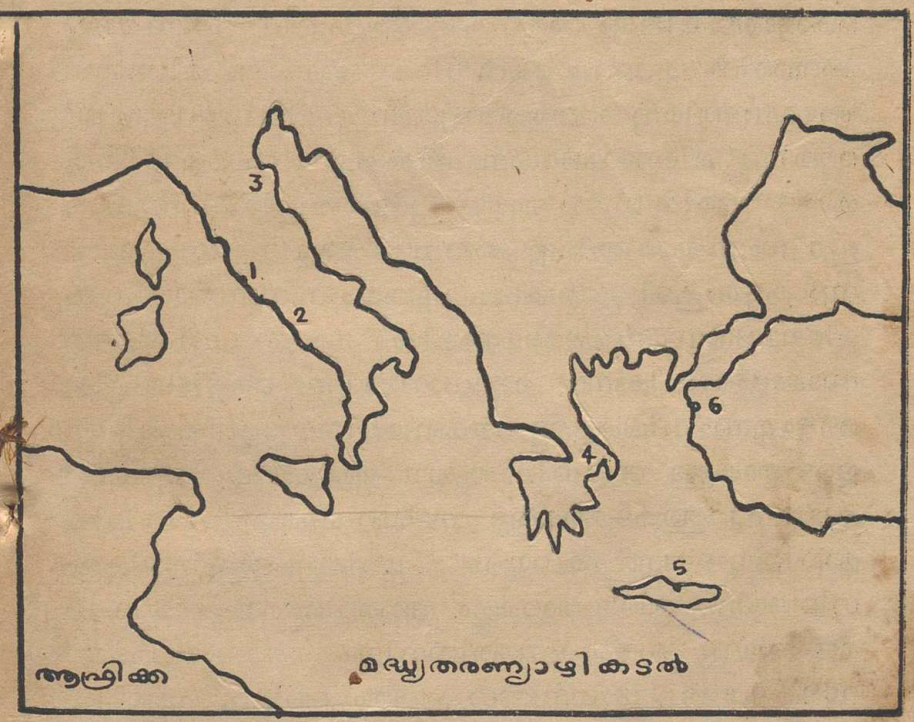
എൽശീസ എന്ന സ്ഥലത്തിനടുത്ത് ലോകപ്രസിദ്ധമായ സ്ഫിൻക്സ് പ്രതിമ തലയുയർത്തി, ഏതോ വിദൂര ഭാവിയിൽ ദത്തദൃഷ്ടിയായിട്ടെന്നോണം ശയിക്കുന്നു. അറുപത്തിയഞ്ചടി ഉയരവും നൂറിത്തൊണ്ണൂറടി നീളവുമുള്ള ഈ പ്രതിമയ്ക്ക് നരസിംഹാകൃതിയാണുള്ളത്—പ്രസിദ്ധാർത്ഥത്തിലല്ല, വിശേഷാർത്ഥത്തിൽ. അതായത്, ഇതിന് മനുഷ്യന്റെ മുഖവും സിംഹത്തിന്റെ ശരീരവുമാണുള്ളത്. ശക്തിയുടേയും ബുദ്ധിയുടേയും പ്രതീകമാണ് ഈ പ്രതിമ. കൈകൾ രണ്ടും മുമ്പിലേക്കു നീട്ടി നിവർത്തിവെച്ചിട്ടാണ് അതിന്റെ കിടപ്പ്. ആ കൈകളുടെ നടുവിൽ ഒരു ദേവാലയത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഇതിൽനിന്ന് ഊഹിക്കാമല്ലോ സ്ഫിൻക്സിന്റെ വലുപ്പം.

ഇത്തരം ശില്പവസ്തുക്കൾ നിർമ്മിച്ച ആളുകളുടെ ഭാവനയും കരവിരുതും ആരേയും അത്ഭുതപരതന്ത്രരാക്കും. വലിയ എടുപ്പുകളുടെ അകത്തു കണ്ട നിരവധി ഉപകരണങ്ങളും, ചുമർച്ചിത്രങ്ങളും ഈജിപ്തുകാരുടെ നിത്യജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ വശങ്ങളേയുംപറ്റി അനവധി വിവരങ്ങൾ നമുക്കു തരുവാൻ സമർത്ഥങ്ങളായിരിക്കുന്നു.

6 യൂറോപ്പിൽ

യൂറോപ്പിലെ പ്രധാന പുരാതനസംസ്കാരകേന്ദ്രങ്ങൾ ക്രീറ്റ് ദ്വീപിലും ഗ്രീസിലും ദക്ഷിണഇറ്റലിയിലുമാണ്.

ഏകദേശം നാലായിരം ശതാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പ് ഉൽകൃഷ്ടസ്ഥിതി പ്രാപിച്ചിരുന്ന മിനോവൻസംസ്കാരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഗ്രീസിനു തെക്കു കിടക്കുന്ന ക്രീറ്റ് ദ്വീ

കിഴക്കെ യൂറോപ്പ്

1 റോം	4 ഏതൻസ
2 പൊംപി	5 നോസസ
3 സ്പീന	6 ട്രോയി

പിൽ, സർ ആർതർ എവാൻസ് എന്ന പ്രശസ്ത പുരാവസ്തു ഗവേഷണവിദഗ്ധൻ കണ്ടുപിടിച്ചു. 1900-ത്തിന്നടുത്താണ് അദ്ദേഹം ഗവേഷണത്തിന്നുള്ള സ്ഥലം തിരഞ്ഞെടുത്തത്. ഖനനം തുടങ്ങി കുറേ താഴ്ചയിലെത്തിയപ്പോൾ, വിശാലമായ രാജകീയഡർബാർഹാളുകളും, ശയനമുറികൾ, ആയുധപ്പുരകൾ തുടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങളും വെളിച്ചത്തുവന്നു. മീനോസ എന്ന രാജാവിന്റെ

കൊട്ടാരമായിരുന്നു അത്. ക്രീറ്റ് രാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്ന രാജാക്കന്മാരിൽ ഏറ്റവും കേൾവികേട്ട ഒരാളാണ് മീനോസ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തു് വികാസംപ്രാപിച്ച സംസ്കാരത്തിനു് മിനോവൻസംസ്കാരം എന്നു പേർ പറയുന്നു. കൊട്ടാരത്തിൽനിന്നും അയൽപ്രദേശങ്ങളിൽനിന്നുമായി, ഈ സംസ്കാരത്തിന്റെ അനവധി തെളിവുകൾ എവാൻസും കൂട്ടരുംകൂടി ശേഖരിച്ചു. എത്രയും സമ്പന്നമായിരുന്നു മിനോവൻസംസ്കാരമെന്നതിനു് ഈ അവശിഷ്ടങ്ങൾ സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു. രാജധാനിയിലെ കെട്ടിടങ്ങളിൽ രണ്ടും മൂന്നും നിലകളുള്ളവയുമുണ്ടായിരുന്നു. ഈ കെട്ടിടങ്ങളുടെ അകത്തു് അപരിചിതരായ ആരെങ്കിലും പ്രവേശിച്ചാൽ പുറത്തുകടക്കാനുള്ള വഴിയറിയാതെ നട്ടംതിരിയുമായിരുന്നുവെന്നു് കഥയുണ്ടു്. മുറികളും ഇടനാഴികളും നിലത്തിനു താഴെ അറകളും അത്രവളരെയുണ്ടായിരുന്നുവെന്നർത്ഥം. ഈ കേന്ദ്രത്തിൽനിന്നു് കൊണ്ടുപോകാൻ സൗകര്യമുള്ള സാധനങ്ങൾ പലതും ലണ്ടൻ, പാരീസ് എന്നീ നഗരങ്ങളിലെ വിശ്വവിശ്രുതങ്ങളായ കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു.

യൂറോപ്പുകരയിലെ വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു പുരാതനാവശിഷ്ടകേന്ദ്രം ഗ്രീസ് രാജ്യത്താണുള്ളതു്. അതിമനോജ്ഞവും വിജ്ഞാനപ്രദവുമായ പലയിനം അവശിഷ്ടങ്ങളും അവിടെനിന്നു് കൊണ്ടുപോയി പല കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിലും സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, പ്രൗഢഗംഭീരങ്ങളായ ദേവാലയങ്ങളുടേയും മറ്റു കെട്ടിടങ്ങളുടേയും അവശിഷ്ടങ്ങൾ പഴയ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഇന്നും നില്പുണ്ടു്.

പത്തൊമ്പതും ഇരുപതും നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ യവന ചരിത്രപുസ്തകങ്ങൾ വായിച്ച ചിലരിൽ സമ്പന്നമായ ആ സംസ്കാരത്തെപ്പറ്റി കൂടുതൽ അറിയാൻ ആഗ്രഹം

ഉദിച്ചു. ആ പുസ്തകങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ നേരിട്ട് പരിശോധിക്കാനായി അവർ സ്ഥലത്തെത്തി. അവരുടെ അന്വേഷണഫലമായി, യവനസംസ്കാരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഒളിഞ്ഞും തെളിഞ്ഞും കിടക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ കണ്ടെത്താൻ കഴിഞ്ഞു. യവനദേവാലയങ്ങൾ, സൗധങ്ങൾ എന്നിവയുടേയും, പ്രതിമകൾ, മറ്റു ശില്പസൃഷ്ടികൾ എന്നിവയുടേയും ഭാഗങ്ങൾ ചിലേടങ്ങളിൽ മണ്ണിനു മുകളിൽത്തന്നെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഇതിനേത്തുടർന്ന് ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ അവർ ഖനനംതുടങ്ങി. സ്തംഭങ്ങൾ, തോരണങ്ങൾ, ഭിത്തികൾ, പ്രതിമകൾ, പുരാതനകാലത്തു് ദൈനംദിനജീവിതത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന പാത്രങ്ങൾ മുതലായ സാമഗ്രികൾ, ആയുധങ്ങൾ, നാണ്യങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ പലതും മണ്ണിനടിയിൽനിന്നു പുറത്തുവന്നു. ഇവയിൽ ജംഗമവസ്തുക്കൾ പലതും ഏതൻസ്, ഒളിമ്പിയ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലെ കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിലെത്തി.

ഈ യവനസംസ്കാരാവശിഷ്ടങ്ങളിൽ പ്രധാനമായ ഒരു വിഭാഗം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ലണ്ടൻ കാഴ്ചബംഗ്ലാവിലാണു് സ്ഥാനംപിടിച്ചിരിക്കുന്നതു്. 'എൽജിൻ മാർബിൾസ്' എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന ഈ വിഭാഗം വിശ്വവിശ്രുതമാണു്. പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ എൽജിൻപ്രഭു തുർക്കിരാജ്യത്തു് ബ്രിട്ടന്റെ പ്രതിനിധിയായിരുന്നു. അക്കാലത്തു്, യവനസംസ്കാരാവശിഷ്ടകേന്ദ്രങ്ങളിൽ ആരുടേയും ശ്രദ്ധയാകഷ്ടിക്കാതെ, ആക്കം വേണ്ടാതെ, കിടന്നിരുന്ന കൗതുകകരമായ ചില വെണ്ണക്കൽശകലങ്ങളും ശില്പങ്ങളും എൽജിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽപ്പെട്ടു. അവയെ കിട്ടുന്നേടത്തോളം സമ്പാദിച്ചു്,

അദ്ദേഹം ശേഖരിച്ചു സൂക്ഷിച്ചു. പിന്നീട്, ദീർഘകാലത്തെ കുത്തിടപാടുകൾക്കുശേഷം, അവയെല്ലാം ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെൻറു വാങ്ങി. ലണ്ടനിലെ ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ അവ ക്രമീകരിച്ചു്, ചെറിയ വിവരണക്കുറിപ്പുകളോടെ, സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നതു് ഇന്നും കാണാം.

പാരീസിലെ കാഴ്ചബംഗ്ലാവിലുമുണ്ടു് യവനസംസ്കാരാവശിഷ്ടങ്ങളുടെ ഒരു ശേഖരം. ഇവയിൽ ചില ഇനങ്ങൾ ലോകപ്രസിദ്ധങ്ങളാണു്. അപ്പോളോവിൻറേയും വീനസ്സിൻറേയും പ്രതിമകൾ രണ്ടുദാഹരണങ്ങളായി എടുത്തുപറയാം. മറ്റനേകം അവശിഷ്ടങ്ങളുടേയും സൗന്ദര്യം അനുപമമാണു്. പ്രാചീനയവനസംസ്കാരത്തോടു് യൂറോപ്യന്മാക്കു തോന്നിയ ആഭിമുഖ്യത്തിന്നു നിദർശനമാണു്, യവനനഗരങ്ങളിലെ ഹർമ്മ്യങ്ങളുടെ മാതൃകയിലുള്ള നിരവധി കെട്ടിടങ്ങൾ ആധുനികകാലത്തു പല പാശ്ചാത്യനഗരങ്ങളിൽ ഉയർന്നുവന്നുവെന്ന വസ്തുത.

റോമാനഗരം

പ്രാചീനാവശിഷ്ടങ്ങളുടെ മറ്റൊരു കേന്ദ്രമാണു് ഇറ്റലിയിലെ റോമാനഗരം. പുതിയ നഗരത്തിൻറെ അതിപ്രസരത്തിനിടയിലും വളരെ ശതാബ്ദങ്ങൾ പഴക്കമുള്ള പല അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇന്നും കാണാം. നഗരത്തിൻറെ അയൽപ്രദേശങ്ങളിലുമുണ്ടു് പഴയ തലസ്ഥാനത്തിൻറെ പ്രതാപം തെളിയിക്കുന്ന നിരവധി അടയാളങ്ങൾ.

റോമൻ ചക്രവർത്തിമാർ നേരംപോക്കിനായി ദ്വന്ദ്വയുദ്ധങ്ങൾ, കായികമത്സരങ്ങൾ മുതലായവ നടത്തിയിരുന്ന കൊളോസിയം ജീർണ്ണാവസ്ഥയിലും പുരാതനനഗരത്തിൻറെ പ്രതാപം കുറെയൊക്കെ മനസ്സിലാക്കാൻ നമ്മെ സഹായിക്കും. നാലു നിലയുണ്ടതിനു്; അമ്പതിനായിര

ത്തോളം ആളുകൾക്കിരുന്ന് വിനോദങ്ങൾ വീക്ഷിക്കാനുള്ള സൗകര്യവുമുണ്ട്. ഏകദേശം രണ്ടായിരം വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പ് റോമക്കാർ നിർമ്മിച്ച വഴികളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇന്നുമുണ്ടെന്നു മാത്രമല്ല, അവയിൽ ചിലതു്—ഉദാഹരണമായി അപ്പയാ പാത—ഇന്നും ഉപയോഗയോഗ്യവുമാണു്. അക്കാലത്തു കെട്ടിപ്പൊക്കിയ ഗോപുരങ്ങളുടെ ഓരോ ഭാഗങ്ങൾ പല സ്ഥലങ്ങളിലായി ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നു. അവയിലൊന്നാണു ക്രിസ്താബ്ദം 312-ൽ കോൺസ്റ്റന്റൈൻ ചക്രവർത്തി നിർമ്മിച്ച കമാനം.

ശാസ്ത്രീയമായി സംവിധാനംചെയ്ത സ്നാനസ്ഥലങ്ങൾ റോമിൽ അവിടവിടെ കാണാം. വെള്ളം ചൂടുപിടിപ്പിക്കുവാനുള്ള അടുപ്പുകൾ വെള്ളം ശേഖരിച്ചുവെക്കുവാനുള്ള തൊട്ടികളുടെ താഴെത്തന്നെയാണു്. 'തൊട്ടികൾ' എന്നിവിടെ പറയുന്ന ഈ സ്നാനജലസംഭരണപാത്രങ്ങൾ, വാസ്തവത്തിൽ, പടുത്തുയർത്തിയ വലിയ കുളങ്ങൾതന്നെയാണു്—ഇരുനൂറും മുന്നൂറും അടി നീളവും അതിനൊത്ത വീതിയും ഉള്ളവ! ഇവയ്ക്കു ചുറ്റും ഇടനാഴികളും മുറികളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ മുറികൾ കലവറസാമാനങ്ങൾ വെക്കുവാനോ, വിറകു സൂക്ഷിക്കുവാനോ, കുളിക്കാൻവരുന്നവരുടെ സൗകര്യങ്ങൾക്കോ വേണ്ടിയുള്ളവയായിരുന്നിരിക്കണം.

ക്രിസ്താബ്ദം 188-നും 217-നുമിടയ്ക്കു് രാജ്യഭാരം ചെയ്തിരുന്ന കാരകല്ലചക്രവർത്തി പണിചെയ്യിച്ച 'കാരകല്ല സ്നാനാങ്കണം' ഇവയിലൊന്നാണു്. ഇതിനു് ഏകദേശം ഒരുനാഴിക ചുറ്റളവു കണ്ടു. ഒരേസമയത്തു് 1600 പേർക്കു കുളിക്കുവാനുള്ള സൗകര്യം ഇതിലുണ്ടായിരുന്നു. ഈ സ്നാനഘട്ടത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ സർവ്വഥാ അത്ഭുതാവഹങ്ങളാണു്. വിവിധവർണ്ണോജ്ജ്വലങ്ങളായ വെണ്ണ

ക്കല്ലുകൾകൊണ്ടു നിർമ്മിച്ച ഇഷ്ടികകളും, സ്തംഭങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങളും, ചിത്രങ്ങൾകൊണ്ടും ശില്പവേലകൾ കൊണ്ടും അലംകൃതങ്ങളായ ഭിത്തികളുടെ ഭാഗങ്ങളും ഇവിടെനിന്നു് ഗവേഷകർക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇത്തരം തൂണുകളും ചുമരുകളും പല സ്നാനാങ്കണങ്ങളിലും ഇന്നും കാണാം.

വ്യാപാരങ്ങൾക്കും, പൊതുപരിപാടികൾക്കും ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ചില സ്ഥലങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ടു്. പുരാതന റോമാനഗരത്തിലെ വ്യാപാരപുരോഗതി, പൊതുക്കായ്ത്തങ്ങൾ നടത്തിയിരുന്ന സമ്പ്രദായം എന്നിവയിലേക്കു വെളിച്ചം വീശുന്നവയാണിവ.

റോമാസംസ്കാരത്തിന്റെ മറ്റൊരു വശം വെളിപ്പെടുത്തുന്ന ചില അവശിഷ്ടങ്ങൾ നഗരത്തിനു പുറത്തു കിടപ്പുണ്ടു്. കാറ്റാക്കോംസ എന്നു പേർ പറയുന്ന കല്ലറകളാണിവ. ഭൂമിക്കടിയിലാണിവ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. പുരാതനകാലത്തു മൃതദേഹങ്ങൾ അടക്കുവാൻ ഈ കല്ലറകൾ ഉപയോഗിച്ചുവന്നു. അതുകൊണ്ടു് ഈ പ്രദേശത്തു് ആൾസഞ്ചാരമില്ലാതായി. റോമൻ അധികാരികൾ ക്രിസ്ത്യാനികളെ ദ്രോഹിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ, ആ ഉപദ്രവം സഹിക്കുവാൻ സാധിക്കാതെ, ക്രിസ്ത്യൻ കുടുംബങ്ങൾ ബഹുജനവജ്ജിതമായ ഈ കല്ലറകളിൽ ഒളിച്ചു താമസിച്ചു. ഇന്നു് ഈ ഗുഹകൾ, അഥവാ കല്ലറകൾ, സന്ദർശകർക്കു സൗകര്യമായി ഒരുങ്ങിച്ചെന്നു പരിശോധിക്കാം.

ക്രിസ്തുവർഷം 64-ൽ റോമാനഗരത്തിൽ വലിയൊരഗ്നിബാധയുണ്ടായി. അതുകഴിഞ്ഞു്, ഒരു ഭൂലോകാധിപതിയുടെ അധിവാസത്തിനു യോഗ്യമായ ഒരു മന്ദിരം

തീക്കുവാൻ അന്നത്തെ റോമാചക്രവർത്തിയായ നീറോ കല്പനകൊടുത്തു. അങ്ങനെ, നീറോവിന്റെ 'കനകരാജധാനി' ഉയർന്നുവന്നു. ആ മഹാസൗധത്തിന്റെ സൗന്ദര്യവും ഗാംഭീര്യവും വർണ്ണിക്കുക എളുപ്പമല്ല എന്നു് അവിടെ ഖനനംനടത്തി കണ്ടുകിട്ടിയ പഴയ സാധനങ്ങൾ പരിശോധിച്ച മൂനോഡ് എന്ന പുരാവസ്തുഗവിദഗ്ധൻ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

റോമൻചരിത്രം പാലറ്റൈൻകുന്നിൽനിന്നാരംഭിച്ചു എന്നൊരൈതിഹ്യമുണ്ടു്. ഇതിന്നുപോദ്ബലകമായി ചരിത്രപരമായ എന്തെങ്കിലും വസ്തുതയുണ്ടോ എന്നറിയാൻ ആ സ്ഥലത്തു ഗവേഷകർ ഖനനം നടത്തി. തൽഫലമായി ഒരു ചരിത്രാവശിഷ്ടകേന്ദ്രം കണ്ടെത്തി. വളരെ പഴക്കമുള്ള ദേവാലയങ്ങളുടേയും കൊട്ടാരങ്ങളുടേയും അവശിഷ്ടങ്ങൾ അവിടെ, പല പടവുകളിലായി, ഒളിഞ്ഞുകിടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഇവയുടെ നിർമ്മാണം ക്രിസ്തുവിന്നു മുമ്പു് 500-നും ക്രിസ്തുവർഷം 300-നും ഇടയ്ക്കു നടന്നിരിക്കണം എന്നാണു് വിദഗ്ധാഭിപ്രായം.

റോമിന്റെ തെക്കുകിഴക്കുഭാഗത്തായി ഉദ്ദേശം നൂറ്റി മുപ്പതുനാഴിക ദൂരെ മറെറാരു നഗരത്തിന്റെ വളരെ വിജ്ഞാനപ്രദമായ ചില അവശിഷ്ടങ്ങളുണ്ടു്. നല്ല വീതിയുള്ള തെരുവീഥികൾ, അവയുടെ ഇരുഭാഗത്തും പല വലുപ്പത്തിലുള്ള വാസസ്ഥലങ്ങൾ, വ്യാപാരസ്ഥലങ്ങൾ എന്നിവ, കെട്ടിടങ്ങൾക്കകത്തു വിവിധോപയോഗങ്ങൾക്കുതകുന്ന മുറികൾ, മുറികൾക്കകത്തു് പലതരം നിത്യോപയോഗവസ്തുക്കൾ മുതലായവ, സാരമായ കോട്ടമൊന്നും കൂടാതെ, അവിടെ അവശേഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ക്രിസ്തുവർഷം 78-ൽ വെസൂവിയസ് എന്ന അഗ്നിപർവ്വതം പൊട്ടിത്തെറിച്ചപ്പോൾ, ഏതാനും മണിക്കൂറു

കൾക്കകം, ലാവകൊണ്ടും ചാരംകൊണ്ടും തീരെ മൂടപ്പെട്ട് നാമാവശേഷമായിത്തീർന്ന പോംപെ നഗരത്തിന്റേതാണ് ഈ അവശിഷ്ടങ്ങൾ.

ഇറാലിയിലെന്നപോലെത്തന്നെ ഇംഗ്ലണ്ടിലും റോമൻ ഭരണാധികാരികൾ നിർമ്മിച്ച പാതകൾ, കോട്ട മതിലുകൾ, ഗൃഹങ്ങൾ എന്നിവയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ പലസ്ഥലത്തുമുണ്ട്. ഇവയിൽ ചിലതു് ലണ്ടൻ നഗരത്തിന്റെ അതിർത്തിക്കുള്ളിൽത്തന്നെയാണ്. മറ്റു ചില ആവശ്യങ്ങൾക്കായി നിലം കുഴിച്ചപ്പോളാണ് ഇവ വെളിക്കുവന്നതു്. ഈ ചരിത്രാവശിഷ്ടങ്ങളിൽ എട്ടെണ്ണം സൂക്ഷിക്കാൻ സൗകര്യമുള്ളവ ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ വെച്ചിരിക്കുന്നു.

ഇവയിലൊന്നു് ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ ചരിത്രത്തിന്റെ മറ്റൊരദ്ധ്യായം അനാവരണംചെയ്യുന്നു. ജീർണ്ണിച്ച ഒരു ചെറുകപ്പലാണിതു്. ആയിരത്തിലധികം സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പു് സൈക്കിംഗ് വർഗ്ഗക്കാർ സ്വരാജ്യമായ നോർവ്വെയിൽനിന്നു് ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കു വരാനുപയോഗിച്ചതാണ് ഈ കപ്പൽ. ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ കടൽക്കരയ്ക്കടുത്തു് ചേറിൽ പൂഴ്ന്നുകിടന്നിരുന്ന ഇതു്, വളരെ സൂക്ഷിച്ചു പുറത്തെടുത്തു്, കാഴ്ചബംഗ്ലാവിൽ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുകയാണ്.

ദക്ഷിണഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഇന്നും കാണാവുന്ന 'സ്റ്റോൺ ഹെഞ്ച്' അനിശ്ചിതമായ പഴക്കമുള്ള ഒരു ചരിത്രാവശിഷ്ടമാണ്. വളരെ പഴക്കമുള്ള കല്പലകകൾ കുത്തനെ നിർത്തി നിർമ്മിച്ച ഒരു വൃത്തമാണിതു്. പഴക്കമെന്നപോലെത്തന്നെ, ഈ ശിലാവൃത്തത്തിന്റെ ഉപയോഗവും അനിശ്ചിതമാണ്. ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ആദിവാസികൾ ഏതോ

ആരാധനയ്ക്കുപയോഗിച്ചിരുന്ന സ്ഥലമാണിതെന്നു ചിലർ പറയുന്നു. സൂര്യനുദിക്കുമ്പോളുണ്ടാകുന്ന ഈ ശിലകളുടെ നിഴലുകൾ നോക്കി കാലനിർണ്ണയം ചെയ്യാനും, വിതയ്ക്കാനും കൊയ്യാനും മറ്റുമുള്ള സമയം നിശ്ചയിക്കുവാനുമാണ് ഈ വൃത്തം പ്രയോജനപ്പെട്ടിരുന്നതെന്നാണ് മറ്റൊരു പക്ഷം.

ഫ്രാൻസിലും നമ്മുടെ കേരളത്തിലും ചില പ്രദേശങ്ങളിൽ 'ഡോൾ മെൻസ്' അഥവാ കല്ലുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കുടകൾ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഇവയിൽ ചിലതു് വലിയൊരൊറ്റക്കൽത്തൂണിന്മേൽ വലിയൊരു പരന്ന കൽക്കയറിവെച്ചുണ്ടാക്കിയതാണു്. ഇവയ്ക്കാണു് കുടയുടെ ആകൃതി ശരിക്കുള്ളതു്. മറ്റു ചിലതിന്നു് ഒരു തട്ടിന്റേയോ മേല്പുരയുടേയോ ആകൃതിയാണുള്ളതു്. അതായതു്, പരന്ന വലിയ കല്ലു് കയറിവെച്ചിരിക്കുന്നതു് കുത്തനെ നിത്തിയ രണ്ടോ നാലോ വലിയ നീളൻകല്ലുകളുടെ മുകളിലാണു്.

തുക്കിരാജ്യത്തിന്റെ മദ്ധ്യധരണ്യാഴിതീരത്തിന്നടുത്തു് തൊണ്ണൂറടി ആഴത്തിൽ മുങ്ങിക്കിടന്നിരുന്ന ഒരു കപ്പലിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ അടുത്തകാലത്തു മാത്രമാണു കണ്ടെത്തിയതു്. അവയും അവയ്ക്കടിയിൽ കിടന്നിരുന്ന പല സാധനങ്ങളും പരിശോധിച്ചു്, വിദഗ്ധന്മാർ അവയ്ക്കു് ഏകദേശം 3,200 സംവത്സരം പഴക്കം വിധിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഇപ്രകാരം ഭൂമിയിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലും പുരാതനകാലത്തെ മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെയും സംസ്കാരത്തിന്റെയും സ്വഭാവം സൂചിപ്പിക്കുന്ന അവശിഷ്ടങ്ങൾ കിടക്കുന്ന കേന്ദ്രങ്ങളുണ്ടു്. പൗരാണികചരിത്രങ്ങളറിയുന്നതിൽ ജനങ്ങൾക്കു കൂടുതൽ താൽപര്യവും അന്വേഷണ

ത്തിന്നു പുതിയ ഉപകരണങ്ങളും ഉണ്ടാവുമ്പോൾ, ഇതുവരെ കണ്ടുകിട്ടാതിരുന്ന മറനേകം അവശിഷ്ടങ്ങളും വെളിച്ചത്തു വന്നേക്കാം. മണ്ണിലും, മഞ്ഞിലും, കുന്നിൻകളിലും, വെള്ളത്തിനടിയിലും പുരാതനവസ്തുക്കൾ പലതും ഒളിഞ്ഞുകിടക്കുന്നുണ്ടെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നതു് അബദ്ധമാവില്ല.

ഒരുദാഹരണം പറയാം: ഒരു ലോകപ്രളയത്തെപ്പറ്റിയും, നോഹയുടെ കപ്പലിനെപ്പറ്റിയും ക്രിസ്തുമതചരിത്രത്തിലുള്ള കഥ പലർക്കും സുപരിചിതമായിരിക്കുമല്ലോ. ലോകം മുഴുവൻ ഒരു മഹാപ്രളയത്തിൽ മുങ്ങിയെന്നും, നോഹയുടെ കപ്പലിൽ ഏതാനും മനുഷ്യരും മൃഗങ്ങളും രക്ഷപ്പെട്ടുവെന്നുമാണു് കഥ. ഈ സംഭവങ്ങൾ വാസ്തവത്തിൽ നടന്നുവയാണെന്നതിനു് ആവശ്യമുള്ളിടത്തോളം തെളിവുകൾ ഇതുവരെ ലഭിച്ചിരുന്നില്ല. പക്ഷേ, അടുത്തകാലത്തു് ഏഷ്യാമൈനറിൽ ആരറാറ്റ് (Araraat) പർവ്വതനിരകളുടെയിടയിൽ, ഏകദേശം ആറായിരം അടി ഉയരമുള്ളൊരു മലയുടെ മുകൾപ്പരപ്പിൽ, ഒരു കപ്പലിന്റെ വില്ലിമാതിരി ഒരു സാധനം കണ്ടെത്തിയിരിക്കുന്നു. നിലനിരപ്പിൽനിന്നു് ലേശം ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നതും കുറച്ചു തടിച്ചതുമായ ഒരു രേഖപോലെ മാത്രമാണതിപ്പോൾ കാണപ്പെടുന്നതു്. കല്ലും മണ്ണും ലാവയും നിറഞ്ഞു് ഉറച്ചുകിടക്കുകയാണു മറ്റു ഭാഗമെല്ലാം. ഏകദേശം നാനൂറടി അമ്പതടി നീളവും നൂറടിഅമ്പതടി വീതിയുമുള്ള ഒരു താമരയിതളിന്റെ ആകൃതിയാണു് ഭീമമായ ഈ വില്ലിക്കുള്ളതു്. ഏകദേശം പതിനെട്ടടി കുഴിച്ചപ്പോൾ അതിന്റെ അടിഭാഗം കണ്ടു. നോഹയുടെ കപ്പലിന്റെ അളവുകൾ കേട്ടുകേൾവിപ്രകാരം നമുക്കറിയാം. അവ ഈ അളവുകളോടു യോജിക്കുന്നുണ്ടു്. എങ്കിലും, മലമുകളിൽ കണ്ടെത്തിയ ആ രേഖ

ഒരു കപ്പലിന്റെ വില്ലിതന്നെയാണോ, അതിന്നെത്ര പഴക്കമുണ്ട്, കപ്പലിന്റെ ഭാഗംതന്നെയാണെങ്കിൽ ലാവകൊണ്ടും മണ്ണുകൊണ്ടും മൂടിക്കിടക്കുന്ന അതിന്റെ ഭാഗങ്ങളുടെ സ്ഥിതിയെന്താണ് എന്നെല്ലാം അന്വേഷിച്ചറിയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. തുർക്കിയിലെ വ്യോമസേനാംഗങ്ങളാണ് ആദ്യമായി ഈ സാധനം കണ്ടെത്തിയതു്. അവരുടെ സൈന്യവകുപ്പുവക ഗവേഷണശാലയിൽ കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ ശേഖരിച്ചുവരുന്നുണ്ട്.

സൈബീരിയയിലെ മരവിപ്പിക്കുന്ന മഞ്ഞിൻകട്ടകൾക്കടിയിലും, ചൈനയിലെ ചുട്ടുപൊള്ളുന്ന ഗോപി മരുഭൂമിയിലും മറ്റും അവിടവിടെയായി ആദിമമനുഷ്യൻ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നവയെന്നൂഹിക്കാവുന്ന ചില ഉപകരണങ്ങൾ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്. അതിപുരാതനകാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്ന മനുഷ്യസദൃശരായ ചില ജീവികളുടെ അസ്ഥികൂടങ്ങൾ, ചില ഗുഹകളിൽ ആദിമമനുഷ്യർ വരച്ച ചില ചിത്രങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ പൗരാണിക ചരിത്രഗവേഷകർക്കുപയോഗപ്പെടാവുന്ന പലതും ഓരോ ഭൂഭാഗങ്ങളിൽ അപ്പപ്പോളായി മറവിൽനിന്നു വെളിച്ചത്തേക്കു വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

അദ്ധ്യായം 3

കേന്ദ്രങ്ങളുടെ തിരോധാനം

പ്രാചീനസംസ്കാരങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ പല രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ടെന്നു കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി. വിജനസ്ഥലങ്ങളിൽ ഭൂമി കുഴിച്ചും കാട്ടു വെട്ടിത്തെളിച്ചും അങ്ങനെ നാനാവിധമായ അത്യദ്ധ്വാനം ചെയ്യുമാണല്ലോ അവയിൽ പലതും ആധുനിക ഗവേഷകന്മാർ വെളിച്ചത്തു കൊണ്ടുവന്നതു്. ഇന്നു നിർജ്ജീവമായിക്കിടക്കുന്ന ആ കേന്ദ്രങ്ങൾ ഒരു കാലത്തു് ജനങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിറഞ്ഞവയായിരുന്നു. ദേവാലയങ്ങളിൽനിന്നുയരുന്ന പ്രാർത്ഥനകളും, തൊഴിൽശാലകളിൽ നിന്നു ബഹിർഗ്ഗമിക്കുന്ന വിവിധ ശബ്ദങ്ങളും, ലീലാലോലരായ ബാലികാബാലന്മാരുയർത്തുന്ന ശബ്ദകോലാഹലങ്ങളും അന്നു് ആ പ്രദേശങ്ങളെ സജീവമാക്കിയിരുന്നു. അപ്രകാരമെല്ലാമിരുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ എങ്ങനെ മണ്ണടിഞ്ഞും കാട്ടുകയറിയും മറഞ്ഞുപോയി എന്ന ചോദ്യം സ്വാഭാവികമായി പലരുടേയും മനസ്സിൽ ഉയർന്നുവന്നേക്കാം.

അതിനുള്ള കാരണങ്ങൾ പലതുമുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. ചിലപ്പോൾ നാഗരികതയുടെ വളർച്ചയുടെ കാരണമായ പ്രകൃതിപ്രതിഭാസങ്ങൾതന്നെ, വ്യത്യസ്തസാഹചര്യങ്ങളിൽ, അവയുടെ നാശത്തിനും കാരണമായതായിക്കാണാം. സാധകബാധകതകൾ സാഹചര്യങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന വസ്തുതയുടെ ചരിത്രം വഹിക്കുന്ന സാക്ഷ്യമാണു് ഈ നാഗരികതകളിൽ ചിലതിന്റെ ഉൽക്കർഷവും നാശവും. നോക്കുക:

പുരാതനകാലങ്ങളിൽ പല നദികളുടെയും തീരപ്രദേശങ്ങളിൽ ജനങ്ങൾ ഒന്നിച്ചുകൂടിപാർത്തിരുന്നു. കൃഷി, കച്ചവടം, ഗതാഗതം എന്നിവയ്ക്കും മറ്റു പല ആവശ്യങ്ങൾക്കും ഒരു വിധത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരുവിധത്തിൽ, നദികൾ പ്രയോജനപ്പെട്ടുന്നു. ഇത്തരം സൗകര്യങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുതന്നെയായിരിക്കണം നദീതടങ്ങളിൽ ജനങ്ങൾ വാസമുറപ്പിച്ചതു്. സിന്ധു, ടൈഗ്രീസ്, യൂഫ്രട്ടീസ്, നൈൽ എന്നീ നദീതടങ്ങളിൽ ഇങ്ങനെ ഉയർന്നുവന്ന ജനപദങ്ങളിലാണു് ഓരോതരം സംസ്കാരങ്ങൾ വികസിച്ചുവന്നതായി ചരിത്രം രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതു്. ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ മോഹഞ്ചോദാരൊ സംസ്കാരം സിന്ധുനദീതടത്തിലും, മാസിഡോണിയൻ-അസ്സീരിയൻ സംസ്കാരങ്ങൾ ടൈഗ്രീസ്-യൂഫ്രട്ടീസ് തടങ്ങളിലും, സമ്പന്നമായ ഈജിപ്ഷ്യൻ സംസ്കാരം നൈൽനദീതീരത്തുമല്ലെ വളർന്നുവന്നതു്?

ചില നദികൾ നാശകരമായ വെള്ളപ്പൊക്കമുണ്ടാവുന്നവയാണെന്നു് എല്ലാവർക്കുമറിയാം. വെള്ളം പൊങ്ങുന്ന കാലത്തു് ഇത്തരം നദികൾ കരകവിഞ്ഞൊഴുകി, ഇരുഭാഗങ്ങളിലുമുള്ള ജനപദങ്ങളിൽ ഇരമ്പിക്കയറുന്നു. ജീവനെ രക്ഷിക്കാനായി സ്ഥലംവിടുകയല്ലാതെ തദ്ദേശവാസികൾക്കു് ഗത്യന്തരമില്ലാതാകും. പ്രളയത്തിൽപ്പെട്ട കൃഷിയിടങ്ങൾ, റോഡുകൾ, കെട്ടിടങ്ങൾ എന്നിവ മണ്ണും ചെളിയും ചവറും നിറഞ്ഞു് ഉപയോഗശൂന്യമായിത്തീരുന്നതിൽ അത്ഭുതമില്ല. ഏറെക്കുറെ നാശം ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു സംഭവിക്കുന്ന അത്തരം സ്ഥലങ്ങളിലേക്കു് അവിടെനിന്നൊഴിഞ്ഞുപോയവർ തിരിച്ചുവന്നെന്നു വരില്ല; പലപ്പോഴും തിരിച്ചുവരാൻ ധൈര്യപ്പെടില്ല. കൂടുതൽ സൗകര്യമുള്ള മറ്റേതെങ്കിലും സ്ഥലങ്ങളിൽ അവർ വാസമുറ

പ്പിക്കുന്നു; മൂലസ്ഥാനം ക്രമേണ ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു് മൺമറയുകയും ചെയ്യുന്നു.

നദികളിൽ ചിലതിന്നു ഗതിമാറ്റം എന്നു മറ്റൊരു സ്വഭാവമുണ്ടു്. വെള്ളപ്പൊക്കക്കാലത്തു് അവ കരമുറിച്ചു്, പഴയ ചാലുകൾവിട്ടു്, പുതിയ സ്ഥലങ്ങളിലൂടെ ഒഴുകുവാൻ തുടങ്ങുന്നു. അപ്പോൾ പഴയ കരകളിൽ പാത്തിരുന്നവക്കു് നദിയുടെ സാമീപ്യംകൊണ്ടുണ്ടായിരുന്ന പല സൗകര്യങ്ങളും നഷ്ടപ്പെട്ടമല്ലൊ. വ്യവസായം, വ്യാപാരം എന്നിവയിൽ മാത്രമല്ല, നിത്യജീവിതത്തിൽത്തന്നെയും അവക്കു പല അസൗകര്യങ്ങളും അനുഭവപ്പെട്ടുവാനിടയുണ്ടു്. പഴയ സ്ഥലങ്ങളിൽ സുഖജീവിതം ദുസ്സാദ്ധ്യമാണെന്നു വരുമ്പോൾ അവർ സുകരമായി ജീവിക്കാവുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ തേടിപ്പോവുകയെന്നതു് സ്വാഭാവികമാണു്. ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട കെട്ടിടങ്ങളും മറും, സംരക്ഷണമില്ലാതെ, കാലക്രമേണ ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു് നിലംപതിക്കുന്നു. ഒരു കെട്ടിടത്തിന്റെ കല്ലുകളും ഉരുപ്പടികളുംതന്നെ ആ കെട്ടിടത്തിന്റെ മറ്റു ഭാഗങ്ങളെ മൂടിക്കളഞ്ഞേക്കാം.

സിന്ധുനദിയിലും അതിന്റെ പോഷകനദികളിലും വെള്ളപ്പൊക്കം സാധാരണയാണു്. അവയിൽ ചിലതു് ഗതിമാറി ഒഴുകിയ സന്ദർഭങ്ങളും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. മോഹഞ്ചോദാരൊ, ഹരപ്പ, ചാണ്ഡുദാരൊ എന്നീ കേന്ദ്രങ്ങളെ മണ്ണിന്നടിയിലാക്കുവാൻ സിന്ധുനദി നല്ലിയ സംഭാവന ചെറുതല്ലായിരുന്നുവെന്നു പറഞ്ഞാൽ, അബദ്ധമാകുകയില്ല.

ഇപ്രകാരംതന്നെ മെസൊപ്പൊട്ടേമിയപ്രദേശങ്ങളിലെനിനേവാ (Ninevah), കാലാ (Cala), അക്കാഡ് (Accad), യൂർ (Ur), ബാബിലോൺ (Babylon) എന്നീ പുരാതന

പട്ടണങ്ങളുടെ ബ്രഹ്മ-വിഷ്ണു-മഹേശ്വരന്മാരാണെന്നു പറയാം അവിടത്തെ യൂഫ്രട്ടീസും ടൈഗ്രീസും. പ്രസ്തുത പട്ടണങ്ങളുടെ സൃഷ്ടിക്കും സ്ഥിതിക്കും സംഹാരത്തിനും ഈ നദികളാണ് ഒരു കാരണമെന്നതത്രേ.

ഈജിപ്ഷ്യൻ സംസ്കാരത്തിന്റെ ജീവനാഡിയായിരുന്നുവല്ലോ നീലനദി. എന്നാൽ, ഈജിപ്തിന്റെ പഴയ തലസ്ഥാനമായ മെംഫിസും (Memphis) മറെറാരു പുരാതന പട്ടണമായ ഹെലിയോപ്പോളിസും (Heliopolis) മൺമറഞ്ഞുപോയതിൽ ഇതേനദിക്കൊരു പങ്കുണ്ടെന്നു ചരിത്രം പറയുന്നു.

ഈജിപ്തിൽ, നൈൽനദിക്കു മാത്രമല്ല, മരുഭൂമിക്കുമുണ്ട് പുരാതന വാസകേന്ദ്രങ്ങളേയും വസ്തുക്കളേയും ഒളിപ്പിക്കുന്നതിൽ ഒരു പ്രധാനപങ്ക്. മരുഭൂമിയിലെ ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ, കാററിന്റെ ശക്തികൊണ്ട്, മണൽ അടിഞ്ഞടിഞ്ഞു് അടുത്തുള്ള വീടുകളിലും വഴികളിലുംമറ്റും കയറി മൂടുവാൻ സാദ്ധ്യതയുണ്ട്. വെള്ളപ്പൊക്കകാലത്തു് വെള്ളം കയറുന്നതുപോലെതന്നെയാണ് കാററുകാലത്തെ ഈ മണൽകയറ്റവും. എന്നാൽ ശ്രദ്ധേയമായ ഒരു വ്യത്യാസമുണ്ട്: വെള്ളം കയറുന്നതു പെട്ടെന്നാണ്; ഏതാനും ദിവസങ്ങൾ, അഥവാ ആഴ്ചകൾ, കഴിഞ്ഞാൽ അതിറങ്ങുകയും ചെയ്യും. മണൽകയറ്റത്തിന്റെ സ്ഥിതി അതല്ല. സാവധാനത്തിലാണ് മണൽക്കാററുകളുടെ ആക്രമണം; മണൽക്കയറ്റം തുടങ്ങിയാൽ പിന്നെ, അതു തടയുവാൻ വർഷങ്ങൾതന്നെ വേണ്ടിവന്നേക്കും. മണലിന്റെ ശല്യംകൊണ്ട്, ഗൃഹങ്ങളുംമറ്റും ഉപേക്ഷിക്കാൻ മനുഷ്യർ നിർബ്ബന്ധരായിത്തീരുന്നു. അവർ പിന്മാറുമ്പോൾ, ഈ കാലാനിലന്റെ നശീകരണശക്തി നിർബ്ബാധം വർദ്ധിക്കുകതന്നെ ചെയ്യുന്നു. ഈജിപ്തിലും മെസൊ

പ്പൊട്ടേമിയയിലും കൊട്ടാരങ്ങൾ,ദേവാലയങ്ങൾ എന്നിവ മരുഭൂമിയുടെ ആക്രമണംകൊണ്ട്, മണ്ണിനടിയിൽപ്പെട്ട്, അനേകശതവർഷക്കാലം ഒളിഞ്ഞുകിടന്നിട്ടുണ്ട്.

ചില പട്ടണങ്ങളും ഗ്രാമങ്ങളും, മണ്ണിന്നടിയിലേക്കല്ല, സമുദ്രാന്തർഭാഗത്തേക്കാണ് അന്തർദ്ധാനംചെയ്തത്. മദിരാശിക്കു തെക്ക് മഹാബലിപുരത്തു് രണ്ടുമൂന്നു പുരാതനക്ഷേത്രങ്ങൾ ഇങ്ങനെ കടലിന്നടിയിൽ താഴ്ന്നുപോയിട്ടുണ്ട്. ഇറാലിയുടെ കിഴക്ക്, പണ്ടത്തെ ഇല്ലിറിയാ (Illyria) രാജ്യത്തു് പുരാതനഗ്രീക്കുകാർ എപ്പിഡോറസ് (Epidorus) എന്നൊരു സമുദ്രതീരപട്ടണം സ്ഥാപിച്ചിരുന്നു. ഏകദേശം 1600 വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പു് ആ പട്ടണം കടലിൽ താഴ്ന്നുപോയി. ആഴിവീചികളുടെ അനസ്യൂതമായ ആക്രമണംമൂലം അല്പാല്പമായിട്ടാണ് മഹാബലിപുരത്തെ ക്ഷേത്രങ്ങൾ സമുദ്രത്തിൽ തിരോധാനംചെയ്തതെങ്കിൽ, ഭൂഗർഭത്തിൽ, എന്തോ ചലനമുണ്ടായതിന്റെ ഫലമായി ആകസ്മികമായിട്ടാണ് എപ്പിഡോറസ് കീഴ്പോട്ടിരുന്നതു്. അടുത്തകാലത്തു് ആ തീരപ്രദേശത്തിന്നടുത്തു് ചിലർ ബോട്ടിൽ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ, വളരെ നിശ്ചലവും സച്ഛവുമായിക്കിടന്നിരുന്ന വെള്ളത്തിന്നടിയിൽ സംശയകരമായ ചില വരമ്പുകളും തിട്ടകളും കാണുകയുണ്ടായത്രെ. കൂടുതൽ വിവരങ്ങളറിയാൻ മുങ്ങിപ്പരിശോധിച്ചപ്പോൾ, ആഴിത്തട്ടിൽ, മണ്ണും ചെളിയും വന്നടിഞ്ഞു്, മറഞ്ഞുകിടക്കുന്ന പഴയ കെട്ടിടങ്ങളുടേയും മതിലുകളുടേയും അവശിഷ്ടങ്ങളാണ് ആ വരമ്പുകളും തിട്ടകളും മറ്റുമെന്നു വ്യക്തമായി. അന്വേഷണം തുടർന്നപ്പോൾ അവിടെനിന്നു പുരാതനനാണയങ്ങൾ, പാത്രങ്ങൾ മുതലായവയും കണ്ടുകിട്ടി.

പണ്ടു് അറ്റ്ലാന്റിസ് എന്നൊരു ദ്വീപു് അത്ലാ

ന്തിക്സമുദ്രത്തിലുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും, അതു വെള്ളത്തിനടിയിലേക്കു് ആകെ ആണ്ടുപോയി എന്നും കഥയുണ്ടു്. ഭാവിയിലെ ഗവേഷകർക്കു്, പുതിയ സാമഗ്രികളുപയോഗിച്ചു്, അറ്റ്ലാൻറിസ് കണ്ടുപിടിച്ചു്, ഒരു പുരാതനസംസ്കാരത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ നമുക്കു തരുവാൻ സാധിച്ചേക്കുമെന്ന പ്രതീക്ഷയ്ക്കു് ഇതു് ഇടകൊടുക്കുന്നു.

പുരാതനവസ്തുക്കളെ മറച്ചുപിടിക്കുന്നതിൽ സമുദ്രങ്ങൾ മറ്റൊരുവിധത്തിലും പങ്കുവഹിക്കുന്നുണ്ടു്. മനുഷ്യൻ സമുദ്രയാനം ആരംഭിച്ചിട്ടിപ്പോൾ അനേകം നൂറ്റാണ്ടുകളായി. ഈ കാലത്തിനിടയ്ക്കു്, അപ്പോളപ്പോളായി, അനവധി കപ്പലുകൾ മുങ്ങിപ്പോയിട്ടുള്ളതായി നമുക്കറിയാം. യുദ്ധത്തിനിടയ്ക്കും കോളിൽപ്പെട്ടും മറ്റുമാണു് അവ താഴ്ന്നുപോയിട്ടുള്ളതു്. മാഴ്സെയിത്സ് തുറമുഖത്തിനടുത്തു് ഒരു പുരാതന ഗ്രീക്കുകപ്പൽ മുങ്ങിക്കിടന്നിരുന്നതു് കണ്ടുപിടിച്ച കഥ മുമ്പു പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. ആയിരത്തിലധികം സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പു്, വീഞ്ഞു് തുടങ്ങിയ സാമാനങ്ങൾ കയറ്റിക്കൊണ്ടു പോകുന്നവഴിക്കാണു് തുറമുഖത്തിനടുത്തുള്ള പാറമേൽ ചെന്നിടിച്ചു് പൊളിഞ്ഞു്, ആ കപ്പൽ ആണ്ടുപോയതു്. യുദ്ധമില്ലാത്ത കാലത്തു്, കാറ്റും കോളുമില്ലാതെ ശാന്തമായിക്കിടന്നിരുന്ന സമുദ്രത്തിലല്ലെ, ആകസ്മികമായി ഒഴുകിവന്ന ഒരു ഹിമപ്പാറയിലടിച്ചു തകർന്നു്, 'ടൈറ്റാനിക്ക്' എന്ന മനോഹരമായ കപ്പൽ, ഏകദേശം രണ്ടുനാഴിക വെള്ളത്തിൽ താഴ്ന്നുപോയതു്?

മുവ്വായിരത്തിലധികം സംവത്സരങ്ങൾക്കുമുമ്പു് തുർക്കിരാജ്യത്തിനടുത്തു് മദ്ധ്യധരണ്യാഴിയിൽ ഏകദേശം തൊണ്ണൂറടി വെള്ളത്തിൽ മുങ്ങിപ്പോയ ഒരു കപ്പൽ അട്ട

ത്തകാലത്തു കണ്ടുപിടിച്ചതു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. നൂറും അതിലധികവും അടി വെള്ളത്തിൽ താഴ്ന്നുകിടക്കുന്ന സാധനങ്ങൾ മുങ്ങിച്ചെന്നു പരിശോധിക്കാൻ, ആധുനികങ്ങളായ ഉപകരണങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ, ഇന്നു സാദ്ധ്യമാണു്. ശാസ്ത്രം കൂടുതൽ പുരോഗമിക്കുമ്പോൾ, മനുഷ്യന്റെ ഗവേഷണദൃഷ്ടിക്കു് ആഴിയുടെ അടിത്തട്ടിലേക്കു കൂടുതൽ ഇറങ്ങിച്ചെല്ലാൻ സാധിക്കും. രണ്ടും മൂന്നും നാഴിക വെള്ളത്തിൽ ആണ്ടുകിടക്കുന്ന വസ്തുക്കൾ ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ചാൽ സമുദ്രാന്തർഭാഗത്തു് അഗാധതലങ്ങളിൽ മറഞ്ഞുകിടക്കുന്ന പുരാവശിഷ്ടങ്ങൾ പരിശോധിക്കാനും, അവയിൽ നിന്നു് ചരിത്രപ്രാധാന്യമുള്ള അനവധി വിവരങ്ങൾ ചികഞ്ഞെടുക്കാനും സാധിക്കും. സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പും അഞ്ചോ ആറോ നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കുമുമ്പും ഉണ്ടാക്കിയ കപ്പലുകളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങളും, ആധുനികകാലത്തുണ്ടാക്കുന്ന കപ്പലുകളും, ഇവയിലെ ഉപകരണങ്ങളും സശ്രദ്ധം പരിശോധിച്ചാൽ, കപ്പൽനിർമ്മാണത്തിന്റെ കാലാനുക്രമമായ വികാസവും, നാവികജീവിതത്തിനുള്ള ഉപകരണങ്ങളിലുണ്ടായിട്ടുള്ള പരിഷ്കരണങ്ങളും മനസ്സിലാക്കാമല്ലൊ.

ജലാശയങ്ങളിൽ ഓരോ കാലത്തു് മുങ്ങിപ്പോയ കപ്പലുകളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ പരിശോധിക്കാൻ സാധിച്ചാൽ കടൽക്കച്ചവടത്തെപ്പറ്റിയും ഒരു ചരിത്രമെഴുതുവാൻ സാധിച്ചേക്കുമെന്നു് അന്യത്ര പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ, ജലയാനത്തിനു് മനുഷ്യർ പലതരം വാഹനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നുവെന്നു മനസ്സിലാക്കാൻ ഇവയെല്ലാം പരിശോധിക്കണമെന്നില്ല. അതിനു് വേറെ പല ഉപാധികളുമുണ്ടു്: ഈജിപ്തുകാർ

പാപ്പിറസക്കെട്ടുകൾകൊണ്ട് ചങ്ങാടങ്ങളും വഞ്ചികളും ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നു. പുരാതനചിത്രങ്ങളിലും കൊത്തുപണികളിലും ഇവയുടെ പ്രതിരൂപങ്ങൾ കാണാം. മരത്തടികൾ കൂഴിച്ചും, മരപ്പലകകൾ ചേത്തും ഉണ്ടാക്കിയ പലവിധത്തിലുള്ള വഞ്ചികളും കപ്പലുകളും കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുള്ള പഴയ കൊത്തുപണികളിലും ചിത്രത്തയ്യലുകളിലും ചുമർച്ചിത്രങ്ങളിലും കാണുന്നു. ഈ ജലയാനപാത്രങ്ങളിൽ തണ്ടുകൾ വലിച്ച് ഓടിക്കുന്നവയും, പായകെട്ടി ഓടിക്കുന്നവയുമുണ്ട്. ചിലതിൽ രണ്ടിനുമുണ്ട് സൗകര്യം. പലതരം നങ്കൂരങ്ങൾ ചിത്രണംചെയ്തിരിക്കുന്നു. വഞ്ചികളുടെയും കപ്പലുകളുടെയും ഗതിയും വേഗതയും നിയന്ത്രിക്കാനുള്ള പല ഉപകരണങ്ങളും നമ്മുടെ പൂർവ്വികർ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നുവെന്നതിനും ഈ ചിത്രങ്ങളും മറ്റും സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു.

ഭൂഗർഭത്തിലുണ്ടായ ചലനങ്ങൾകൊണ്ട്, സമുദ്രത്തിലെ മാത്രമല്ല, ചില തടാകങ്ങളിലെയും ജലനിരപ്പിനു വ്യത്യാസം വന്നു് സമീപത്തുണ്ടായിരുന്ന ഗ്രാമങ്ങൾ വെള്ളത്തിനടിയിലേക്കു താഴുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. പില്ക്കാലത്തു് അസാധാരണമായ വരൾച്ചയുണ്ടാകുമ്പോൾ, മുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന പഴയ വീടുകളും സാമാനങ്ങളും പുറത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയായി. സ്വിറ്റ്സർലാണ്ടിലെ 'തടാകവാസസ്ഥല'ങ്ങളുടെ ചരിത്രം ഇതിനുദാഹരണമാണു്. നൂറ്റാണ്ടുകൾ പഴക്കമുള്ള ഇത്തരം വാസസ്ഥലങ്ങൾ അവിടെ ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ട്.

ഇനിയും ചില പുരാതനവാസകേന്ദ്രങ്ങളിൽനിന്നു് തദ്ദേശവാസികളെ ഓടിച്ചതു വെള്ളമല്ല, തീയാണു്. അത്തരം കേന്ദ്രങ്ങൾ നശിച്ചാൽ, അവശിഷ്ടങ്ങൾ ആദ്യം ചാരത്തിനടിയിലും പിന്നീടു മണ്ണിനടിയിലും

മറയുന്നു. ഒന്നാംതരമൊരുദാഹരണമാണ് ടോയ്നഗരം. ആ പട്ടണം ഗ്രീക്കുകാർ തീവെച്ചു നശിപ്പിച്ചു എന്നാണല്ലൊ കഥ. ഷ്ളീമൻ അവിടെ കുഴിച്ചപ്പോൾ പലേടത്തും നല്ല കനത്തിൽത്തന്നെ ചാരം കിടക്കുന്നതു കണ്ടു. ഇതിനു പുറമേ, കത്തിക്കരിഞ്ഞ മരത്തുണ്ടുകൾ, പുകപിടിച്ച മതിലുകൾ, ചൂടുകൊണ്ടു പിളർന്ന ഭിത്തികൾ, പൊട്ടിയ സ്തംഭങ്ങൾ മുതലായവയും ധാരാളം കാണുകയുണ്ടായി. ഇവയെല്ലാം അദ്ദേഹം വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ശത്രുതയുടെ തീപ്പന്തങ്ങൾമാത്രമല്ല, പ്രകൃതിയുടെ കോപാഗ്നിയും പൗരാണികനാഗരികതകളെ ഭസ്മീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രകൃതിയുടെ കൊള്ളിവെപ്പുകൊണ്ടു ഒരു പുരാതനനഗരം ചാമ്പലായതിനു് ഒന്നാംതരം ഉദാഹരണമാണു് പോംപെയുടെ കഥ. ക്രിസ്താബ്ദം 79-ൽ ഒരു ദിവസം പട്ടാപ്പകൽസമയത്താണു്, യാതൊരു മുന്നറിയിപ്പുമില്ലാതെ, അവിടെ ഈ അത്യാഹിതം സംഭവിച്ചതു്.

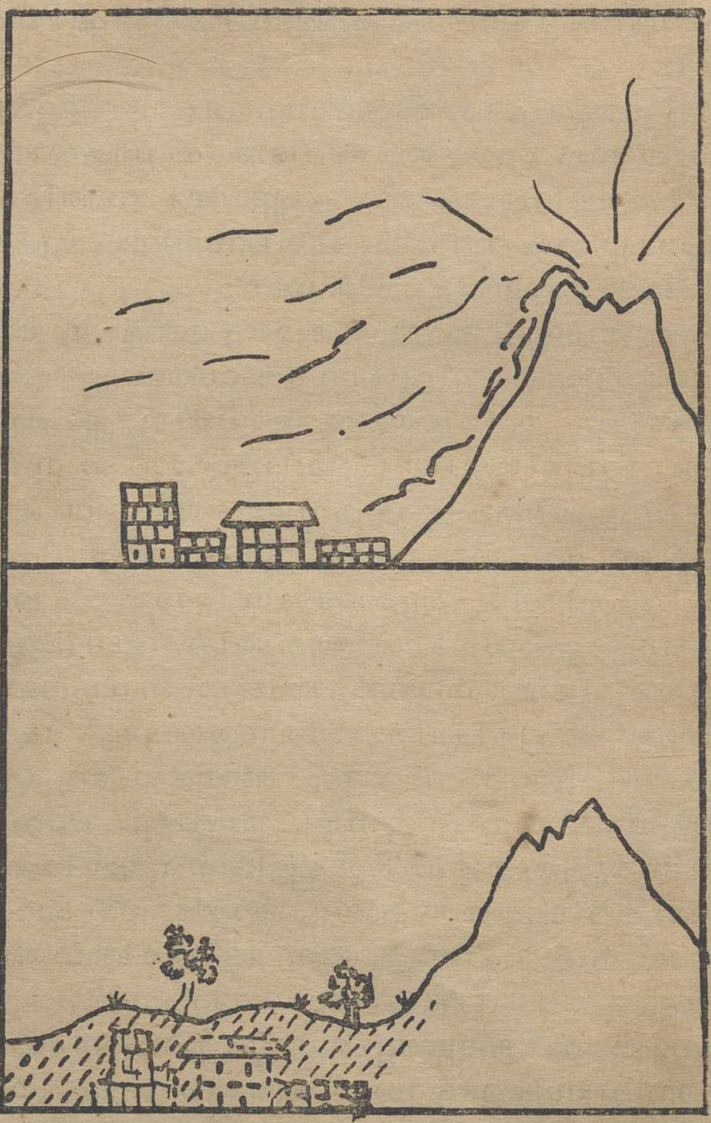
അന്നും ദിവസം പുലർന്നു—പതിവുപോലെ പ്രശാന്തമായിത്തന്നെ. ആളുകൾ അവരവരുടെ ദിനചര്യകളിൽ മുഴുകി. ആശങ്കാരഹിതമായ ജീവിതം അനായാസമായി പുരോഗമിക്കുകയായിരുന്നു.

സമയം മദ്ധ്യാഹ്നത്തോടടുത്തു. പെട്ടെന്നാണതുണ്ടായതു്: ഭൂമിയൊന്നിളകി. എന്താണു സംഭവിക്കുന്നതെന്നു വ്യക്തമായില്ല. അതിനുമുമ്പു് സമീപസ്ഥമായ വെസൂവിയസ് അഗ്നിപർവ്വതത്തിൽനിന്നു് സ്ഫോടനശബ്ദങ്ങളുയർന്നു—പ്രകൃതിയുടെ സംഹാരതാണ്ഡവത്തിനു കട്ടപിടികൊട്ടുന്നതുപോലെ! പർവ്വതമുഖത്തുനിന്നു് തീയും, പാറക്കല്ലുകളും, ചാരവും പട്ടണത്തിൽ സർവ്വത്ര ചിതറിവീണു.

നഗരവീഥികളിലൂടെ പൊള്ളുന്ന ലാവ പുഴപോലെ ഒഴുകി.

ഇതെല്ലാം ഒരേയൊരു ദിവസമേ ഉണ്ടായുള്ളൂ. എങ്കിലും, ഈ സംഹാരയജ്ഞം കഴിഞ്ഞു പർവ്വതം ശാന്തമായപ്പോൾ, സജീവമായും ക്ഷേമപൂർണ്ണമായും വർത്തിച്ചിരുന്ന പോംപെനഗരം ലാവയിലും ചാമ്പലിലും ഏകദേശം ഇരുപതടി താഴ്ന്നുപോയിരുന്നു!

അങ്ങനെ, അവിടത്തെ കെട്ടിടങ്ങളും, സാമാനങ്ങളും, അവ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന മനുഷ്യരുടെ മൃതദേഹങ്ങളോടൊപ്പം, ഘനീഭൂതമായ ലാവയിൽ മൂടിക്കിടന്നു. 18-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ചില എഞ്ചിനീയർമാർ ആ സ്ഥലത്തു കൂടി വെള്ളം കൊണ്ടുപോകുവാൻ ഒരു ചാല് വെട്ടിയപ്പോളാണ് ആ പുരാതനനഗരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ വെളിച്ചംകണ്ടതു്. ഏറെത്താമസിയാതെ പുരാവസ്തുഗവേഷകർ അവിടെ വൻതോതിൽ ഖനനംതുടങ്ങി. എത്രയും വിജ്ഞാനപരങ്ങളായിരുന്നു ഖനനഫലങ്ങൾ. ആപത്തു് അപ്രതീക്ഷിതമായിരുന്നതുകൊണ്ടു്, സ്ഥലവാസികൾക്കു സാധനങ്ങളൊന്നും അവിടെനിന്നു കൊണ്ടുപോകുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നില്ല. മാത്രമല്ല, വിവിധങ്ങളായ നിത്യകൃത്യങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരുന്ന നിലയിൽത്തന്നെ പലരും മൃതിയടഞ്ഞതുകൊണ്ടു്, കാളിദാസൻ പറഞ്ഞതുപോലെ, 'ചിത്രാർപ്പിതാംഭ'മെന്ന മട്ടിലായിരുന്നു അവശിഷ്ടങ്ങളുടെ നില. ലാവയും മറ്റും അടർത്തിനീക്കിയപ്പോൾ അന്വേഷകർക്കു് ക്രിസ്താബ്ദം ഒന്നാംനൂറ്റാണ്ടിലെ പോംപെ നഗരനിവാസികളുടെ സംസ്കാരത്തിന്റെയും ദിനകൃത്യങ്ങളുടേയും വസ്തുനിഷ്ഠമായ ഒരൊന്നാന്തരം ചിത്രമാണു ലഭിച്ചതു്. നഗരത്തിന്റെ ഗോപുരവാതിലുകൾക്കടുത്തു ജനങ്ങളുടേയും വാഹനങ്ങളുടേയും മൃഗങ്ങളുടേയും

അഗ്നിപർവ്വതം പൊട്ടിത്തെറിച്ചു പട്ടണങ്ങൾ
മൂടിപ്പോകുന്നതു്

അവശിഷ്ടങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. ആപത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെടാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ അവിടെ എല്ലാവരും തിങ്ങിക്കൂടിയതായിരിക്കാം. ചിലർ വിലപിടിച്ച സാധനങ്ങൾ കൂഴിച്ചുമൂടുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു; ചിലർ രക്ഷപ്പെടാമെന്ന ആശയോടെ വീടിന്റെ വാതിലുകളെല്ലാം ബന്ധിച്ചു് അകത്തിരിക്കുന്നു; ഒരു വീട്ടിൽ ഒരു ജീവിതം ആരംഭിക്കുകയാണു്—ഒരു പ്രസവം; മറെറാന്നിൽ ഒരു ജീവിതത്തിന്റെ തിരശ്ശീല വീഴുന്നു—ഒരു മൃതദേഹസംസ്കാരം. കടയിൽ നിന്നു സാമാനം വാങ്ങിയ ആൾ മേശപ്പുറത്തു വെച്ച പണം എടുക്കാൻ കടക്കാരൻ കൈ നീട്ടി—അപ്പോഴേക്കും ക്രേതാവും വിക്രേതാവും നിശ്ചലരായി. ചിലർ വെള്ളം കൊണ്ടുവരുന്നു; മറു ചിലർ കായികവിനോദങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കയാണു്; ഇനിയും ചിലർ പാചകവേലയാണു ചെയ്യുന്നതു്. ഇങ്ങനെ ഒരേസമയം വേദനാജനകവും രസകരവും ചരിത്രകാരന്മാക്കു വിജ്ഞാനപ്രദവുമായ അസംഖ്യം നിശ്ചലദൃശ്യങ്ങൾ അവിടെനിന്നു പുറത്തുവന്നു. വാചാലമായ നിശ്ശബ്ദത—ആ ലാവയ്ക്കുടിയിലേക്കു നോക്കിയ കണ്ണുകൾ കേട്ടതു് അതാണു്.

ലാവയിൽ മൂടിക്കിടന്നതുകൊണ്ടു കെട്ടിടങ്ങൾക്കും വീട്ടുസാമാനങ്ങൾക്കും സാരമായ കേടുപററിയിരുന്നില്ല, ശതാബ്ദങ്ങൾ പതിനേഴു കഴിഞ്ഞെങ്കിലും. "മഞ്ഞുകൊണ്ടോ, ലാവകൊണ്ടോ മൂടിയ അവശിഷ്ടങ്ങളാണു ഞങ്ങൾക്കു് ഏററവും ഉപയോഗപ്പെട്ടുന്നതു്," എന്നു് ഒരു പുരാവസ്തുഗവേഷകൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, അനേകം നൂറാണ്ടുകൾ കഴിഞ്ഞാലും അവയ്ക്കു കേടുപററിയിരിക്കയില്ല. സൈബീരിയ മുതലായ അതിശൈത്യപ്രദേശങ്ങളിൽ അനേകശതാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പു ജീവിച്ചിരുന്ന മനുഷ്യരുടെയും മൃഗങ്ങളുടെയും മൃത

ശരീരങ്ങൾ മഞ്ഞിനുള്ളിൽനിന്നു കിട്ടുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ആളുകൾ ധരിച്ചിരുന്ന വസ്ത്രങ്ങളും, മൃഗങ്ങളുടെ ശരീരത്തിലെ രോമങ്ങളുംകൂടി ഈ മൃതദേഹങ്ങളിൽ കേടുകൂടാതെ കണ്ടു. മരുഭൂമികളിലെ ഉണങ്ങിവരണ്ട മണലിൽ താഴ്ന്നുകിടക്കുന്ന സാധനങ്ങളും വളരെക്കാലം സാരമായ കേടൊന്നും പറ്റാതെയിരിക്കുമെന്നു ദീർഘകാലപരിചയമുള്ള പുരാവസ്തുഗവേഷകർ പറയുന്നു.

എന്നാൽ മഴയും വെയിലും ഈർപ്പവുമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ സാധനങ്ങൾ വേഗം നശിച്ചുപോകും. ഉദാഹരണത്തിനു്, കേരളത്തിൽ മരപ്പലകകൾകൊണ്ടു വേലിയുണ്ടാക്കിയാൽ മൂന്നുനാലു വർഷങ്ങൾ കഴിയുന്നതോടുകൂടി ആ പലകകൾ സാമാന്യമായി ദ്രവിച്ചുപോകുന്നതാണു്. പക്ഷേ, ഇവിടെയുള്ളതുപോലെ മഴയും ഈർപ്പവുമില്ലാത്ത സ്ഥലങ്ങളിൽ അവ വളരെ വർഷങ്ങളോളം വലിയ കേടുപറ്റാതെയിരിക്കും.

ഉഷ്ണമേഖലയിൽ കിടക്കുന്ന ധാരാളം മഴയുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ മരങ്ങളും ചെടികളും വേഗം വളരുന്നു. ബർമ്മ, ബ്രസീൽ, കോങ്കോ എന്നീ രാജ്യങ്ങളിലാണല്ലോ ലോകത്തിലെ വൻകാടുകൾ കാണപ്പെടുന്നതു്. നദികളുടെ ആക്രമണത്തിനെന്നപോലെ, കാടിന്റെ ആക്രമണത്തിനും പുരാതന സംസ്കാരകേന്ദ്രങ്ങൾ കീഴടങ്ങേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ടു്. കമ്പോഡിയയിൽ ആദിമമനുഷ്യരും മരങ്ങളുമായിരുന്ന ആങ്കോർ എന്ന പൗരാണികസംസ്കാരകേന്ദ്രത്തെ നശിപ്പിക്കാനെത്തിയ ശത്രുക്കൾ. പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ആ സംസ്കാരകേന്ദ്രം സൃഷ്ടിച്ച ഘ്മേർ എന്ന വർഗ്ഗക്കാരെ മറെറാരു വർഗ്ഗം ശത്രുക്കൾ ആക്രമിച്ചോടിച്ചു. പക്ഷേ, ആക്രമണകാരികൾ നഗരത്തിൽ വാസമുറപ്പിക്കുകയല്ല ഉണ്ടായതു്. അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന ദേവാലയങ്ങളും വാസ

സ്ഥലങ്ങളുമെല്ലാം കൊള്ളയടിച്ചശേഷം, അവരും സ്ഥലം വിട്ടു പോയി. ശത്രുക്കളെ പേടിച്ച് ഓടിപ്പോയവർ കുറേക്കാലത്തേക്കു തിരിച്ചുവന്നതുമില്ല. കൊട്ടാരങ്ങൾ, പൂന്തോട്ടങ്ങൾ, തടാകങ്ങൾ മുതലായവ ആൾപ്പെരുമാറ്റമില്ലാതെ അങ്ങനെ അനാഥാവസ്ഥയിൽ കിടന്നു. ആ സമയംകൊണ്ട് അവിടം കാട്ടുകയറി. കെട്ടിടങ്ങളെ മരങ്ങളും കാട്ടുവള്ളികളും കീഴ്പ്പെടുത്തി. തോട്ടങ്ങളിൽ മുല്ലവള്ളികൾക്കുപകരം മുൾച്ചെടികൾ മുറ്റിവളർന്നു. പൂവ്വ്നിവാസികൾക്കു തിരിച്ചുവരാൻ മോഹമുണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം. പക്ഷേ, ആ സ്ഥലം ഏറെത്താമസിയാതെ മനുഷ്യവാസയോഗ്യമല്ലാതായിത്തീർന്നു. മനുഷ്യർക്കെന്നല്ല, വെളിച്ചത്തിനുപോലും പ്രവേശം ദുസ്സാദ്ധ്യമായ ഒരു ഘോരാരണ്യമായിത്തീർന്നു ആ പ്രദേശം.

ഏകദേശം 1860-ൽ ഹെൻറി മൗഹോ (Henry Mouhot) എന്നൊരു പ്രാണിഗവേഷകൻ (Insectclogist) ഒരു നാടൻതോണിയിൽ അവിടെ ചെന്നിറങ്ങി. പഴയ കെട്ടിടങ്ങളും മറ്റും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന സ്ഥലത്തേക്കുള്ള കേവലം നാലുനാഴിക ദൂരം നടക്കുവാൻ രണ്ടു ദിവസം വേണ്ടിവന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഒരു പട്ടണം മുഴുവനും അങ്ങനെ കാടിനുള്ളിൽ മറഞ്ഞുപോയി—കെട്ടിടങ്ങൾ ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു; സ്തംഭങ്ങളും പ്രതിമകളും മറിഞ്ഞുവീണു; തടാകങ്ങൾ മണ്ണിടിഞ്ഞും ചപ്പുചവറുകൾ നിറഞ്ഞും മിക്കവാറും നികന്നു; അവയിലെ ശുദ്ധജലം കൊഴുത്ത ദുർഗ്ഗന്ധം വമിക്കുന്ന ഒരു ദ്രാവകമായിത്തീർന്നു!

കാട്ടുകയറി നാടുമറഞ്ഞ മറ്റൊരു ഉദാഹരണംകൂടി പറയാം. മദ്ധ്യഅമേരിക്കയിൽ ഒരുകാലത്തു താമസിച്ച് അഭിവൃദ്ധിപ്രാപിച്ച മായവർഗ്ഗക്കാരെപ്പറ്റി അന്യത്ര

പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അവരുടെ വാസകേന്ദ്രങ്ങളും അന്തർധ്യാനംചെയ്തത് കാന്താരാന്തരങ്ങളിലാണ്. 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ലോയിഡ് സ്റ്റീഫൻസ് എന്ന അന്വേഷകൻ ആ സ്ഥലങ്ങളിലെത്തിയപ്പോൾ സർവ്വത്ര നിബിഡങ്ങളായ വനങ്ങൾ നിറഞ്ഞുകണ്ടു. മായവഞ്ചകർ, ശത്രുക്കളെയോ പകച്ചുവ്യാധികളെയോ ഭയന്നു, തങ്ങളുടെ കൊട്ടാരങ്ങളും ദേവാലയങ്ങളും മറ്റും വിട്ടു പോയതായിരിക്കണം. മനുഷ്യൻ മാറിയേടത്ത് കാട്ടു സ്ഥലംപിടിച്ചു. ഇടതൂർന്നു വളർന്നിരുന്ന കാടുകൾ വെട്ടിത്തെളിയിച്ചിട്ടു വേണ്ടിവന്നു അന്വേഷകർക്ക് ഓരോ അടിയും മുമ്പോട്ടു വെയ്ക്കാൻ.

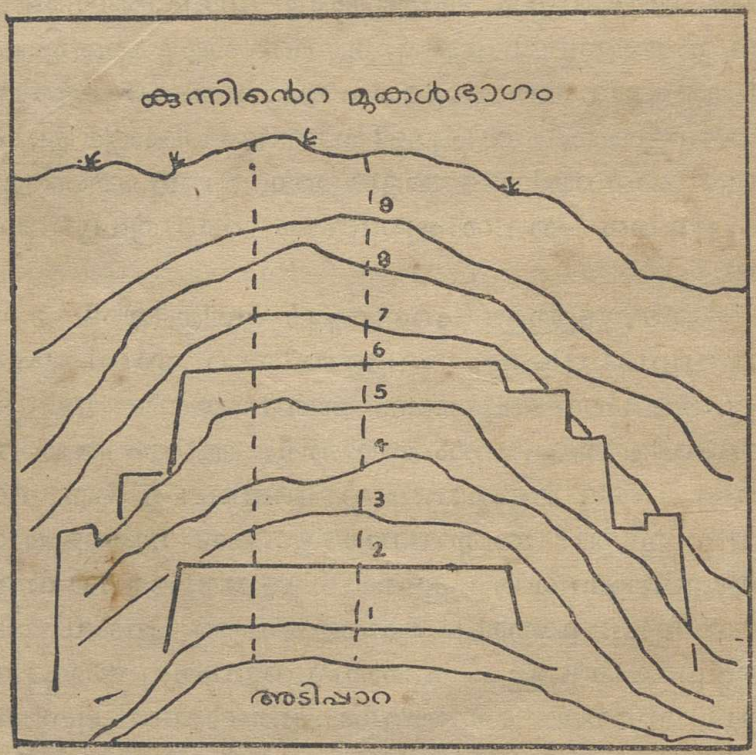
കമ്പോഡിയയിലെ ആങ്കോറിനു വന്ന ആപത്തുകളിൽ ഒന്ന് ദക്ഷിണേന്ത്യയിലെ വിജയനഗരത്തിനും അനുഭവപ്പെട്ടു. ആങ്കോറിനെ നശിപ്പിക്കുവാൻ മനുഷ്യനും കാടും സഹകരിച്ചു. വിജയനഗരത്തിന്റെ സംഹാരകൻ മനുഷ്യൻ മാത്രമായിരുന്നു. ഹംപിഗ്രാമത്തിനടുത്തു കണ്ടെത്തിയ വിജയനഗരാവശിഷ്ടങ്ങളെപ്പറ്റി മുമ്പു പ്രതിപാദിച്ചുകഴിഞ്ഞുവല്ലോ. വിജയനഗരം ആ പേരിൽത്തന്നെയുണ്ടായിരുന്ന ഒരു സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ തലസ്ഥാനമായിരുന്നുവെന്നും നാം അറിഞ്ഞു. 1565 ജനുവരിമാസത്തിൽ വലിയൊരു മുസൽമാൻസൈന്യം ആ നഗരത്തെ ആക്രമിച്ചു. ഹിന്ദുസൈന്യം പരാജിതമായി. വിജയലഹരിപിടിച്ച മുസൽമാന്മാർ ആ നഗരം കൈവശപ്പെടുത്തി, തങ്ങൾക്കുപയോഗപ്പെടുത്താനല്ല ഒരുങ്ങിയത്. അവർ നഗരത്തിലേക്കു തള്ളിക്കയറി; പന്തങ്ങൾകൊണ്ടു തീ വെച്ചും കോടാലികൾകൊണ്ടു കൊത്തിപ്പൊളിച്ചും നഗരത്തെ ആകാവുന്നത്ര നശിപ്പിച്ചു; കൊള്ളചെയ്തു കൊണ്ടുപോകാവുന്നതെല്ലാം കൊണ്ടുപോയി.

അങ്ങനെ വിജയനഗരം വിജനമായി. കോട്ടകളും കൊട്ടാരങ്ങളും ദേവാലയങ്ങളും മറ്റും നശിച്ചുതുടങ്ങി. എങ്കിലും, ശത്രുക്കൾ വരുത്തിയേടത്തോളം നാശം പ്രകൃതി വരുത്തിയില്ല. കാട്ടുകൾക്കു വളരാൻ പറ്റിയ സ്ഥലമല്ലായിരുന്നു അതു്. ആ മഹാനഗരിയുടെ ഉൽപത്തിയും വളച്ചുയും ദൗർഭാഗ്യവും കണ്ടുകൊണ്ടു് സമീപത്തുകൂടെ ഒഴുകുന്ന തുംഗഭദ്രാനദിയാകട്ടെ, തന്റെ ശീതളകരങ്ങൾകൊണ്ടു് ആ ഭ്രഭാഗത്തെ സഹതാപപൂർവ്വം തടവി ആശ്വസിപ്പിക്കാനല്ലാതെ, വീഴ്ച്ചമുട്ടിക്കാൻ ശ്രമിക്കാറുമില്ല. എങ്കിലും, കാലഗതിയുടെ അദൃശ്യമായ പാദപാതങ്ങളേറ്റു് ഹംപിയിലെ അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കും വൈരൂപ്യം വന്നിട്ടുണ്ടു്.

ആഗ്രയ്ക്കടുത്തുള്ള ഫത്തേപ്പൂർ സിക്രിയുടെ കാര്യം മുമ്പു വിവരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. വെള്ളത്തിന്റെ ആധിക്യംകൊണ്ടല്ല, ജലക്ഷാമംകൊണ്ടാണു് അവിടെയുണ്ടായിരുന്നവർ സ്ഥലംവിട്ടതെന്നും നാം അറിഞ്ഞു. ആൾപെരുമാറ്റമില്ലാതെ, കെട്ടിടങ്ങളും മറ്റും ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു നശിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ശത്രുവിനാകട്ടെ, കാടിനാകട്ടെ അവിടത്തെ സ്ഥാപനങ്ങളെ കൂടുതൽ കേടുവരുത്തുവാൻ സന്ദർഭമുണ്ടായിട്ടില്ല. മാത്രമല്ല, അടുത്തകാലത്തു് ഇൻഡ്യയിൽ ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള പുരാവസ്തുഗവേഷണവകുപ്പിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ, ഈ അവശിഷ്ടങ്ങൾ നശിച്ചുപോകാതിരിപ്പാൻ പല പ്രയത്നങ്ങളും ചെയ്തു്, അവയെ സംരക്ഷിച്ചുവരുന്നുമുണ്ടു്.

ചില പുരാതനകേന്ദ്രങ്ങൾ ഭൂമിക്കുള്ളിൽ മറയുന്നതു് ആൾപെരുമാറ്റമില്ലാഞ്ഞിട്ടല്ല, ആൾപെരുമാറ്റം ഒഴിയാഞ്ഞിട്ടാണു്—ഒരേ സ്ഥലത്തുതന്നെ താമസിക്കാൻ പല തലമുറകൾ ആഗ്രഹിക്കുന്നതുകൊണ്ടു്. കെട്ടിടങ്ങൾ

പഴയതാകുമ്പോൾ പുതിയ തലമുറകൾ അവയെ പൊളിച്ച്, അതേ സ്ഥാനത്തു പുതിയ കെട്ടിടങ്ങൾ പണിതുയർത്തുന്നു. ട്രോയിയുടെ കഥ ആദ്യം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഹിസ്സാലിക് എന്ന കുന്നു കുഴിച്ചപ്പോൾ, ഒന്നിനുതാഴെ ഒന്നായി ഏഴെട്ടു പട്ടണങ്ങൾ പുറത്തു വന്നല്ലൊ. സമുദ്രതീര

ഹിസാർളിക്ക് കുന്നിൽ ട്രോയിഖനനം. അടിപ്പാറയ്ക്കു മുകളിൽ ഒമ്പതു പുരാതനപട്ടണങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടു.

സ്ഥലമായിരുന്നതിനാൽ, ആ സ്ഥാനം താമസത്തിനും കച്ചവടത്തിനും വളരെ സൗകര്യമുള്ളതായിരുന്നിരിക്കണം. ഹോമറുടെ ട്രോയ്, ഗ്രീക്കുകാർ അഗ്നിക്കിരയാക്കുകയാണല്ലൊ ഉണ്ടായതു്. ആ സംഭവം കഴിഞ്ഞു് ശത്രുഭയം

നീങ്ങിയപ്പോൾ സമീപവാസികൾ പഴയ സ്ഥലത്തുതന്നെ പുതിയ കെട്ടിടങ്ങൾ ഓരോന്നായി പണിതു; അങ്ങനെ പുതിയൊരു പട്ടണം ഉയർന്നുവന്നു. പഴയ ടോയ് പുതിയതിന്റെ താഴെയായി. രണ്ടാമത്തേതിന്റെ കാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ തൽസ്ഥാനത്തു് മൂന്നാമതൊരു വാസകേന്ദ്രം വളർന്നുവന്നു. ഇങ്ങനെയും കേന്ദ്രങ്ങൾ ഭൂമിക്കടിയിൽ മറഞ്ഞുപോകുന്നു.

ലണ്ടൻനഗരത്തിൽ ഇപ്പോൾ ചില കെട്ടിടങ്ങൾ നില്ക്കുന്നതു് റോമൻകാർ നിർമ്മിച്ച ഒരു പട്ടണത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങളുടെ മുകളിലാണു്. ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ കുഴിച്ചപ്പോൾ ഏകദേശം രണ്ടായിരം വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പു് റോമൻകാർ ഉണ്ടാക്കിയ വീടുകളുടെ തറകളും, വഴികളും, വെള്ളച്ചാലുകളും, റോമൻ നാണ്യശേഖരങ്ങളും കാണുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്.

മെസൊപ്പൊട്ടേമിയയിൽ മോസുളിനടുത്തു് ഗാവ്ര എന്ന സ്ഥലത്തു് ഒന്നിനുമുകളിൽ മറ്റൊന്നായി ഇരുപത്തിയാറു് 'അടുക്കു്' കെട്ടിടങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടു! മീതേക്കുമീതെ കെട്ടിപ്പൊക്കിയ ആ വീടുകളുടെ ഭിത്തികളും മേൽക്കൂടുകളും ഇടിഞ്ഞുവീണുണ്ടായ കൂന്നിനു് ഏകദേശം നൂറടിനാലു് അടി ഉയരമുണ്ടായിരുന്നു!

പുരാതനസംസ്കാരങ്ങളുടെ അനവധി അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഓരോ പ്രദേശങ്ങളിലുള്ള ശവക്കല്ലറകളിൽനിന്നു് അന്വേഷകർക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. നോർവേരാജ്യത്തു് ഓസ്ലോ ഉൾക്കടലിന്റെ കരയിൽ ക്രിസ്ത്യാബ്ദം 1880-ൽ ഒരു ശ്മശാനം പരിശോധിച്ചപ്പോൾ ഏകദേശം ആയിരം സംവത്സരങ്ങൾ പഴക്കമുള്ള ഒരു കപ്പൽ മണ്ണിനടിയിൽ നിന്നു കിട്ടി. ഉടമസ്ഥനെ അടക്കിയതു് ആ കപ്പലിൽത്തന്നെയായിരിക്കും. വലിയ കേടൊന്നും കപ്പലിനു പറ്റി

യിരുന്നില്ല. എഴുപത്തിയാറടി ആറിഞ്ചു നീളവും, പതിനേഴടി രണ്ടര ഇഞ്ചു വീതിയും ഉണ്ടായിരുന്നു അതിനു്. ഓരോ ഭാഗത്തും പതിനാറു തണ്ടുകളും, മുപ്പത്തിരണ്ടു പരിശകളും വെയ്ക്കുവാൻ സൗകര്യമുള്ളതായിക്കണ്ടു. ഈ കപ്പൽ ഇപ്പോൾ ഓസ്ലോവിൽ വൈക്കിങ് കാഴ്ചബംഗ്ലാവിൽ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കയാണു്.

പരേതനു് ലോകാന്തരയാത്രയ്ക്കിടയിലും, ലോകാന്തരവാസക്കാലത്തും, ഭൗമികജീവിതകാലത്തെന്നപോലെ, പല ആവശ്യങ്ങളുമുണ്ടെന്ന വിശ്വാസംമൂലം ശവസംസ്കാരവേളയിൽ പലതരം ഉപയോഗസാധനങ്ങൾ കല്ലറയിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്ന പതിവു് ചിലരുടെ ഇടയിലുണ്ടു്. സാധനങ്ങളുടെ സ്വഭാവവും എണ്ണവും പരേതന്റെ സ്ഥാനവല്യപ്പവും ധനസ്ഥിതിയും അനുസരിച്ചിരിക്കും. നാണയങ്ങൾ, ധാന്യങ്ങൾ, പാത്രങ്ങൾ മുതലായവയുടെ പുറമെ, വാഹനങ്ങളും വീട്ടുമൃഗങ്ങളുംകൂടി അക്കൂട്ടത്തിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. വലിയ സ്ഥാനികളുടെ അകമ്പടിക്കു് അടിമകളേയും ബലികഴിച്ചു് കല്ലറയിൽ അടക്കിയിരുന്നു! ഇതുമല്ലെങ്കിൽ, ഇവയുടെയെല്ലാം മാതൃകകൾ വെയ്ക്കുകയും പതിവായിരുന്നു. ഇങ്ങനെ ഒരു സമ്പ്രദായമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടു്, പുരാവസ്തുഗവേഷണത്തിനുപകരിക്കുന്ന അനവധി സാധനങ്ങൾ ശ്മശാനങ്ങളിലും ശവക്കല്ലറകളിലും വളരെക്കാലം മറഞ്ഞുകിടന്നു. ഇങ്ങനെ കിടന്നിരുന്ന വസ്തുക്കൾ പലതും പഞ്ചാബ്, മെസൊപ്പൊട്ടേമിയ എന്നിവിടങ്ങളിൽനിന്നും, സർവ്വോപരി ഈജിപ്തിൽനിന്നും അന്വേഷകരുടെ ഉത്സാഹംകൊണ്ടു് പുറത്തുവന്നിട്ടുണ്ടു്.

അദ്ധ്യായം 4

മറവിൽനിന്നു വെളിച്ചത്തേക്കു്

അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഓരോ സ്ഥലങ്ങളിൽ കാട്ടിൻനടുവിലും ആഴിത്തട്ടിലും മറ്റും മറഞ്ഞുകിടന്നിരുന്നു എന്നു പറയുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ ചിലതു് അങ്ങനെയല്ല. എളുപ്പം ആക്കും കാണാവുന്ന തരത്തിൽ അവ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. പന്ത്രണ്ടാം നൂറ്റാണ്ടിൽ കെട്ടിപ്പൊക്കിയ കുത്തബ്മീനാർ ഇന്നും ഡെൽഹിയിൽ തലയുയർത്തിനില്ക്കുന്നില്ലെ? ഫത്തേപ്പൂർ സിക്രിയിലെ അവശിഷ്ടങ്ങളും നമുക്കു സൗകര്യമായി കാണാം. എല്ലോറ, ഹംപി, മഹാബലിപുരം മുതലായ കേന്ദ്രങ്ങളിലെ അവശിഷ്ടങ്ങളും കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ പ്രത്യേക പാടവമൊ കഠിനക്ലേശമൊ വേണ്ടിവന്നതായി അറിവില്ല. സാഞ്ചിസ്തൂപം ബോമ്പയിൽനിന്നു ഡെൽഹിക്കു തീവണ്ടിവഴി പോകുമ്പോൾ എളുപ്പത്തിൽ കാണാം. തീവണ്ടിആപ്പീസിന്നു വളരെ അടുത്തുതന്നെ ഈ സ്തൂപം രണ്ടായിരം കൊല്ലങ്ങളായി നില്ക്കുന്നു. ഈജിപ്തിലെ പിരമിഡുകൾ സഹാറാമരുഭൂമിക്കു കാവൽക്കാരെന്നപോലെ നാലുഭാഗത്തേക്കും നോക്കിനില്ക്കുന്നതു ലോകസഞ്ചാരികൾക്കു് ഇന്നും കാണാം. മരുഭൂമിയുടെ പരപ്പിൽനിന്നു് ഇവ വളരെ ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നു.

യൂറോപ്പിൽ പ്രാചീനസംസ്കാരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ, അതായതു് ദേവാലയങ്ങൾ, മറ്റു കെട്ടിടങ്ങൾ, പ്രതിമകൾ, കൊത്തുപണികൾ എന്നിവ, ഏതൻസ്പട്ടണത്തിനടുത്തു് അക്രോപോളിസ് എന്ന കുന്നിന്റെ മുകളിലും ചരിവുകളിലും ഭൂനിരപ്പിന്നു മീതെതന്നെ അവിടവിടെ കിടന്നിരുന്നു. റോമാനഗരത്തിലെ കൊളീസിയം

മറൊരുദാഹരണമാണ്. ഈ കളിസ്ഥലത്തിന്റെ ചില ഭാഗങ്ങൾ കാലം മാറിമറിയുന്നതിനിടയ്ക്ക് ഇടിഞ്ഞുതകർന്നു വീണുപോയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ആ എട്ടപ്പിന്റെ പണ്ടത്തെ ആകൃതിയും വലുപ്പവും ഗാംഭീര്യവും ഊഹിക്കുന്നതിന് ഇന്നും എളുപ്പം കാണത്തക്കവിധത്തിൽ ഭ്രമിക്കുമീതെ ഉയർന്നുനില്ക്കുന്ന അവശിഷ്ടങ്ങൾ മതിയാകും. എന്നാൽ ഇവയ്ക്കു പുറമെ അനവധി പുരാവസ്തുക്കൾ ദുർഗ്ഗമവും അവിചാരിതവുമായ സ്ഥലങ്ങളിൽ മറഞ്ഞുകിടന്നിരുന്നവയാണ്. അവയെ ഗവേഷകന്മാർ കണ്ടുപിടിച്ചു വെളിച്ചത്തേക്കു കൊണ്ടുവന്നതുസംബന്ധിച്ച് രസകരമായ ചില കഥകൾ അനുഭവസ്ഥന്മാർ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കെട്ടുകഥകളും ച്യൂയിംഗ്ഗമ്മും

ഹോമർകവിയുടെ ട്രോയിനഗരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഷ്ളീമൻ എന്ന പുരാവസ്തുഗവേഷകൻ ഹിസാർളിക്ക് കുഴിച്ചു കണ്ടുപിടിച്ചതിനെപ്പറ്റി മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് ഓർക്കുമല്ലൊ. ആ പുരാതനനഗരത്തിന്റെ സ്ഥാനം തിരഞ്ഞെടുക്കുവാൻ ഷ്ളീമനു സാധിച്ചതു് ഹോമറുടെ 'ഇലിയഡ്' എന്ന മഹാകാവ്യവും, ചില ചരിത്രപുസ്തകങ്ങളും വായിച്ചശേഷമാണ്. ഇങ്ങനെ ചരിത്രപുസ്തകങ്ങൾ, പഴയ ആധാരങ്ങൾ, ഐതിഹ്യങ്ങൾ, നാടോടിപ്പാട്ടുകൾ എന്നിവയിൽനിന്നു് പുരാതനസംസ്കാരകേന്ദ്രങ്ങളുടെ സ്ഥാനങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരങ്ങൾ ഗവേഷകന്മാർക്കു ലഭിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യതയുണ്ട്. കാമ്പോഡിയയിലെ ആങ്കോർ എന്ന പുരാതനപട്ടണം എവിടെ കിടക്കുന്നു എന്നു നിശ്ചയമില്ലാതിരുന്ന കാലത്തു് ദുർഗ്ഗമമായ കാട്ടിനുള്ളിൽ യക്ഷിഗന്ധർവ്വന്മാർ അധിവസിക്കുന്ന അതിഭംഗിയുള്ള ഒരു സ്ഥലത്തെപ്പറ്റി കഥകൾ ചരിത്ര

കാരന്മാർ കേൾക്കുകയുണ്ടായി. ആ കഥകളിൽ വല്ല വാസ്തവവുമുണ്ടോ എന്നറിയുവാനുള്ള മോഹം അവരിലുദിച്ചു. അങ്ങനെ മൂന്നൂറു നാന്നൂറു സംവത്സരങ്ങൾ വളർച്ചയുള്ള ദൃഢമവനത്തിനുള്ളിൽ മൂടിക്കിടന്നിരുന്ന ആങ്കോറിന്റെ അത്ഭുത അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കരികിലേക്കു് അന്വേഷകന്മാർ എത്തി.

കമ്പോഡിയൻകാട്ടുകളിലെന്നപോലെ മദ്ധ്യഅമേരിക്കയിലെ കാട്ടുകളിൽ മായവഗ്ഗക്കാരുടെ സംസ്കാരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു കിടന്നിരുന്നതു് 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ കണ്ടുപിടിച്ചതു യാദൃച്ഛികമായിട്ടാണെന്നു പറയാം. അമേരിക്കക്കാക്കു വളരെ പ്രത്യേകമായ 'ചൂയിങ്ഗം' എന്ന മധുരപദാർത്ഥത്തെപ്പറ്റി കേട്ടിരിക്കും. അതുണ്ടാക്കുവാനായി ചിക്കിൾപശ എന്നൊരു സാധനം ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു: ഒരിനം സപ്പോട്ട മരത്തിൽനിന്നാണു് ഈ പശ ശേഖരിച്ചിരുന്നതു്. ഈ സപ്പോട്ടമരങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ടു് മദ്ധ്യഅമേരിക്കയിലെ കാട്ടുകളിൽ പലരും ചുറ്റിനടന്നിരുന്നു. അവരിൽ ഒരു കൂട്ടരാണു് ഭീമാകാരന്മാരായ വൃക്ഷങ്ങളുടെയും കാട്ടുവള്ളികളുടെയും ഇടയിൽ പ്രൗഢഗംഭീരങ്ങളായ ദേവാലയങ്ങളുടേയും മറ്റു കെട്ടിടങ്ങളുടേയും അവശിഷ്ടങ്ങൾ അപ്രതീക്ഷിതമായി കണ്ടെത്തിയതു്.

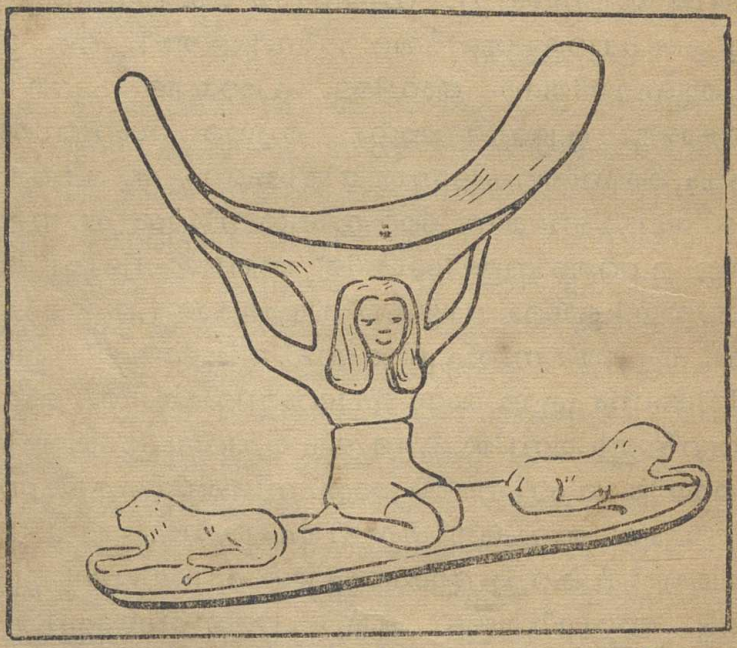
ശ്മശാനക്കള്ളന്മാർ

ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ പുരാവസ്തുക്കൾ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സഹായിച്ചിട്ടുള്ളതു് കള്ളന്മാരാണു്. മൃതദേഹം അടക്കംചെയ്യുമ്പോൾ ആഭരണങ്ങളും നാണ്യങ്ങളും മറ്റും ദേഹത്തിനടുത്തു വെയ്ക്കുന്ന പതിവു ചിലയിടങ്ങളിലുണ്ടല്ലൊ. സംസ്കാരകർമ്മം കഴിഞ്ഞു് ആളുകൾ ഒഴിഞ്ഞു

മാറുന്ന തക്കംനോക്കി ശവകുടീരം പൊളിച്ച് അകത്തു വച്ചിരിക്കുന്ന സാധനങ്ങൾ കട്ടുകൊണ്ടുപോയി വില്ക്കുന്നതു് ആ പ്രദേശങ്ങളിലെ ചില ദുഷ്ടന്മാർക്കു പ്രത്യേക തൊഴിലായി. 'ശ്മശാനക്കള്ളന്മാർ' എന്ന നാമധേയവും ഇവർ സമ്പാദിച്ചു. ഇവർ കട്ടെടുത്ത സാധനങ്ങൾ വില്ക്കുവാനുള്ള ഉദ്യമത്തിൽ ഓരോ വർത്തമാനങ്ങൾ പറയുമ്പോൾ ഇവരിൽനിന്നു് അവശിഷ്ടങ്ങൾ എവിടെക്കിടക്കുന്നു എന്നു ചില സൂചനകൾ കിട്ടിയതുകാരണമാണു് ഗവേഷകന്മാർക്കു സ്ഥലത്തെത്തുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുള്ളതു്. പുരാവസ്തുവിദഗ്ധനായ സർ ഗാസ്റ്റൺ മാസ്പെറൊ ചില ഫറോവമാരുടെ മമ്മികൾ (സുരക്ഷിതമൃതശരീരങ്ങൾ) അടക്കിയിരിക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ എവിടെയെന്നറിയാതെ ഒരു കാലത്തു് വിഷമിക്കുകയായിരുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഒരു ദേശസഞ്ചാരിയുടെ കൈവശം അസാധാരണമായ പഴയ ഒരു ഗ്രന്ഥം അദ്ദേഹം കണ്ടു. പൗരാണികഈജിപ്തിലെ ഒരു രാജകീയ ആഘോഷം വളരെ രസകരമായി വിവരിക്കുന്നതായിരുന്നു ആ ഗ്രന്ഥം. അതു് എവിടെനിന്നാണു കിട്ടിയതു് എന്നു് ഉടമസ്ഥനോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ, "അതു ഞാൻ തിബ്സ്പട്ടണത്തിൽവെച്ചു് ഒരുത്തനോടു വാങ്ങി" എന്നായിരുന്നു മറുപടി. സമയം കളയാതെ മാസ്പെറൊ, തിബ്സ്പട്ടണത്തിൽചെന്നു് അന്വേഷണം തുടങ്ങി. അതിന്റെ ഫലമായി ചില അറബികൾ ഏതോ പഴയ ശവകുടീരം പൊളിച്ചു് അതിനകത്തുനിന്നെടുത്ത സാമാനങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിലുണ്ടായിരുന്നതാണു് ഗ്രന്ഥം എന്നു മനസ്സിലായി. മാസ്പെറൊ ആ അറബികളെ തിരഞ്ഞുപിടിച്ചു് അവരോടു ശവകുടീരത്തെപ്പറ്റി അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ വിവരങ്ങൾ പറയുവാൻ ആദ്യം മടിച്ചെങ്കിലും കവച്ചുവയ്ക്കുന്ന തടവുശിക്ഷ

യുണ്ടാകുമെന്നു ഭീഷണിപ്പെടുത്തിയും പ്രതിഫലം കൊട്ടുക്കാമെന്നു പറഞ്ഞു മോഹിപ്പിച്ചും മറ്റും അവരെക്കൊണ്ടു വഴികാണിച്ചുതരാമെന്നു് അവസാനം സമ്മതിപ്പിച്ചു. ഒരുദിവസം എല്ലാവരും പുറപ്പെട്ട പട്ടണത്തിനു പുറത്തേക്കു യാത്രതിരിച്ചു. വിജനമായ ഒരു കുന്നിൻപ്രദേശത്തു് ഒരു പാറക്കൂട്ടത്തിന്റെ പിന്നിലെത്തി. ഒരു ഗുഹാദ്വാരമുണ്ടായിരുന്നു അവിടെ. പാറയുടെ പുറകിലായതുകൊണ്ടു പ്രവേശനമാർഗ്ഗം വളരെ സംവത്സരങ്ങൾ ആരും കാണാതെകിടന്നതായിരിക്കണം. ആ ദ്വാരത്തിൽക്കൂടി പോകണമെന്നു് അറബികൾ നിർദ്ദേശിച്ചു. നല്ലൊരു കയറു് ദ്വാരത്തിനുള്ളിലേക്കിട്ടു് അതിൽ പിടിച്ചു് ഓരോരുത്തരായി ഓരോ മെഴുകുതിരിയുംകൊണ്ടു കീഴ്പ്പോട്ടിറങ്ങി. മുപ്പതോ നാൽപ്പതോ അടി താഴത്തേക്കു് ഇറങ്ങിയിരിക്കണം എന്നു മാസ്പെറോവിനുതോന്നി. അവിടെ സമനിലത്തു മുമ്പിൽ കണ്ട ഒരു ചെറിയ തുരങ്കത്തിൽക്കൂടിയായിരുന്നു പിന്നത്തെ യാത്ര. നിരങ്ങിയും മുട്ടുകുത്തിയും മാത്രമാണു് അവക്കുതിൽക്കൂടി പോകുവാൻ സാധിച്ചതു്. തുരങ്കത്തിൽ കുറച്ചു ദൂരമായപ്പോൾ പിന്നെയും കല്പടകൾ കണ്ടു. അവയിൽക്കൂടി കീഴ്പ്പോട്ടിറങ്ങിയപ്പോൾ ഒരു ഗുഹമുറിയിലെത്തി. അവിടെ കുറെ ശവപ്പെട്ടികളും അവയ്ക്കുള്ളിൽ കൗതുകകരമായ പല പുരാതനവസ്തുക്കളും കിടന്നിരുന്നു. എങ്കിലും മാസ്പെറൊ അവ നോക്കിനില്ക്കാതെ അവിടെക്കണ്ട മറ്റൊരു തുരങ്കത്തിൽക്കൂടി ചെന്നു രണ്ടാമതൊരു അറയിലെത്തി. ഒന്നാമത്തേതിനെക്കാൾ വലുതായിരുന്നു രണ്ടാമത്തേതു്. സാമാനങ്ങളും കൂടുതൽ അവിടെയുണ്ടു്. നാലുപുറത്തും സ്വർണ്ണംകൊണ്ടും വെള്ളികൊണ്ടും ഉള്ള പണിത്തരങ്ങൾ മിന്നിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ചില ഫറോവമാരുടെ സുരക്ഷിതശരീരങ്ങൾ (മമ്മികൾ) അട

ക്കിയ പെട്ടികളും വിലപിടിച്ച അനവധി സാധനങ്ങളും ആ അറകളിൽ കുന്നുകൂട്ടിയിട്ടിരുന്നു! ആരേയും ഭയവിഹ്വലരാക്കുവാൻപററിയ വിജനസ്ഥലത്തു് ഒരു പാറയ്ക്കുകിൽ ഒരു ഇരുണ്ട ദ്വാരത്തിൽക്കൂടി ചില കല്ലറകളി

ഫറോവയുടെ തലയിണ (ആനക്കൊമ്പുകൊണ്ടു്)

ലെത്താമെന്നും ആ അറകളിൽ ലക്ഷക്കണക്കിനു രൂപ വിലയുള്ള നിധി നിക്ഷേപിച്ചിട്ടുണ്ടാകുമെന്നും സ്വപ്നത്തിൽക്കൂടി ആരെങ്കിലും കാണുമോ എന്നു സംശയം. പക്ഷേ, കുറെ ശ്മശാനക്കള്ളന്മാർ അതെല്ലാം കണ്ടുപിടിച്ചു. അവരുടെ സഹായത്തോടുകൂടി മാസ്പെറോവും ആ പുരാവസ്തുശേഖരം കണ്ടു. അത്രയും വിലപിടിച്ചതും ദുർല്ലഭവുമായ സാധനങ്ങൾ ബാക്കിയുള്ളതെങ്കിലും തസ്കരന്മാരുടെ കൈയിൽ പെട്ടുവാൻ ഇടകൊടുക്കുകയില്ലെന്നു്

അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു. ബുദ്ധിമുട്ടുകളും എതിർപ്പുകളും വകവെയ്ക്കാതെ അവിടെ കിടന്നിരുന്നവയിൽ വിലപിടിച്ചതും ഗവേഷണത്തിനുപകരിക്കുന്നതുമായ സാധനങ്ങൾ സ്ഥലത്തുനിന്നു മാറ്റി, അവ കവർന്നുപോകാതിരിപ്പാനും നശിച്ചുപോകാതിരിപ്പാനുമുള്ള ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്തു.

ഏകദേശം ഇത്തരത്തിലുള്ള അനുഭവം ഫ്ളിൻഡേഴ്സ് പെട്രി എന്ന പ്രസിദ്ധനായ മറ്റൊരു പുരാവസ്തുവിദഗ്ദ്ധനും ഉണ്ടായി. അദ്ദേഹം ഈജിപ്തിൽ പൗരാണികസംസ്കാരകേന്ദ്രങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുകയായിരുന്നു. ഒരുദിവസം ഒരറബിക്കാരൻ, പൊട്ടിയതും വളരെ പഴക്കമുള്ളതുമായ ഒരു മാർബിൾപ്രതിമ വില്ക്കുന്നതിനു പെട്രിയുടെ അടുക്കൽ വന്നു. അതു കിട്ടിയ സ്ഥലം പെട്രി ആ അറബിയോടു ചോദിച്ചു മനസ്സിലാക്കി, സമയം കളയാതെ സ്ഥലത്തുചെന്നു പരിശോധനതുടങ്ങി. ആദ്യം ചില പഴയ പിഞ്ഞാണക്കഷണങ്ങൾ മാത്രമാണു കിട്ടിയതു്. പക്ഷേ, പിഞ്ഞാണങ്ങൾ പുരാതനഗ്രീക്കുകാർ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതരത്തിലുള്ളവയാണെന്നു പെട്രിക്കു മനസ്സിലായി. അവിടം പരിശോധിക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു രണ്ടു പരന്ന കല്ലുകൾ തന്റെ താമസസ്ഥലത്തിനടുത്തുതന്നെ കിടക്കുന്നതു കണ്ടു. ആ കല്ലുകൾ ഒന്നു മറിച്ചിട്ടുനോക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. കല്ലുകളിന്മേൽ ചില അക്ഷരങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. ആ ലിഖിതം പരിശോധിച്ചപ്പോൾ വളരെ പുരാതനമായ നൗക്രട്ടീസ് എന്നൊരു പട്ടണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു വിളംബരമാണു കല്ലിന്മേൽ കുറിച്ചുകണ്ടതു്. എത്ര ചരിത്രകാരന്മാർ എത്രകാലം അന്വേഷിക്കുകയായിരുന്ന ആ പട്ടണത്തെപ്പറ്റി! പെട്രിക്കു് ആ കല്ലുകൾ മറിച്ചിടുവാൻ തോന്നിയതുകാരണം മറ

ഞ്ഞുകിടന്നിരുന്ന ഒരു പുരാതനചരിത്രഭാഗം വെളിച്ചത്തേക്കു വന്നു.

ഇതുപോലെ ഈജിപ്തിൽത്തന്നെ ടെൽ അമാർനാ എന്ന പട്ടണത്തിനടുത്തു് ഒരു സംഭവമുണ്ടായി. അവിടെ ഒരു സാധുസ്ത്രീ വീട്ടാവശ്യത്തിനായി ഇഷ്ടികക്കഷണങ്ങൾ കുറെ പെറുക്കിക്കൂട്ടിയിരുന്നു. അവയിന്മേൽ ചില വരകളും അടയാളങ്ങളും കണ്ടതു് എന്താണെന്നന്വേഷിക്കേണ്ടതാണെന്നു ചിലർക്കു തോന്നി. പുരാതനലിഖിതവിദഗ്ധന്മാർ അവ പരിശോധിച്ചപ്പോൾ ഏകദേശം മുവ്വായിരം സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പു് ബാബിലോണിലെ ഒരു രാജാവു് ഈജിപ്തിലെ ഒരു രാജാവിനു് അയച്ച 'ഇഷ്ടിക എഴുത്തു'കളാണെന്നു് അറിഞ്ഞു. ആ എഴുത്തുകൾ ചരിത്രകാരന്മാർക്കു പുരാതനകാലങ്ങളിലെ പല വിവരങ്ങളും ഗ്രഹിക്കുവാൻ വളരെ ഉപകാരമായി.

ഏകദേശം നാലായിരം വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു് ഈജിപ്തു് ഭരിച്ചിരുന്ന തൂതൻ ഘാമൻ ചക്രവർത്തിയുടെ ശവകുടീരം 1921—'22-ൽ മാത്രമാണു കണ്ടുപിടിച്ചതു്. ശവകുടീരങ്ങൾ പൊളിച്ചു കൊള്ളയിടുന്ന സമർത്ഥന്മാർ ഈജിപ്തിൽ ധാരാളം ഉണ്ടായിരുന്ന സ്ഥിതിക്കു് തൂതൻ ഘാമന്റെ ശവകുടീരം അവർക്കു് എന്തുകൊണ്ടു കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ല? 1921—'22-ൽ കാർട്ടരും കൂട്ടുകാരും അതെങ്ങനെ കണ്ടുപിടിച്ചു? അവർ ആ കല്ലറ തിരയുവാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ തൂതൻ ഘാമൻവംശത്തിലെ മറെറല്ലാ ഫറോവമാരുടേയും സുരക്ഷിത മൃതശരീരങ്ങൾ (മമ്മികൾ) 'രാജാക്കന്മാരുടെ താഴ്വര' എന്ന പ്രദേശത്താണു് അടക്കിയിരിക്കുന്നതു് എന്നു് അവർക്കു് അറിയാമായിരുന്നു. ആ സ്ഥിതിക്കു് തൂതൻ ഘാമനേയും അവിടെത്തന്നെ അടക്കിയിരിക്കണം എന്നു കാർട്ടർ അനുമാനിച്ചു

ആ കാലൻചെല്ലാമരുഭൂമിയിൽ താൻ തേടിവന്ന കല്ലറ തിരയുവാൻ തുടങ്ങി. പൊള്ളുന്നവെയിലത്തു വലിയ പാറകളുടെ ഇടയിൽനിന്നു ലക്ഷക്കണക്കിൽ തലച്ചുമട്ടുകളായി കല്ലും മണ്ണും മാറ്റി, മണ്ണും ചെളിയും പിടിച്ചു് വല്ല പ്രവേശനദ്വാരവും അടഞ്ഞിരിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നറിയുവാൻ അവിടെയുള്ള പല പാറകളും പിരമിഡുകളും ചുരണ്ടിനോക്കി. ദിവസങ്ങൾ കടന്നുപോയി. മാറിമാറി ഓരോ സ്ഥലം മണ്ണുനീക്കി പരിശോധിച്ചു. ഗുണമുണ്ടായില്ല. തന്റെ ഊഹം തെറ്റിപ്പോയോ എന്നു കാർട്ടർക്കു സംശയം തുടങ്ങി. എന്തായാലും ഒരുദിവസംകൂടി തിരച്ചിൽ തുടരാമെന്നു് അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു. അവസാനദിവസത്തെ പരിശോധനയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുത്ത സ്ഥലത്തുനിന്നു മണ്ണു കുറെ നീക്കിയപ്പോൾ കീഴ്പോട്ടു് ഒരു കൽപ്പടവു കണ്ടു. ഇതിൽ കുറച്ചൊരു ഭാഗ്യമുണ്ടായി എന്നു പറയണം. എന്തെന്നാൽ, അന്നു തിരഞ്ഞെടുത്ത സ്ഥലം പത്തുപതിനഞ്ചടി മാറിയിരുന്നെങ്കിൽ യാതൊന്നും കാണാതെ കാർട്ടർ അന്വേഷണം നിർത്തുമായിരുന്നു. കൽപ്പടകൾ കണ്ട സ്ഥലത്തുനിന്നു മണ്ണു പിന്നെയും നീക്കി. ക്രമേണ കാർട്ടരും കൂട്ടുകാരും വളരെ ആവേശത്തോടുകൂടി തിരഞ്ഞിരുന്ന ശവക്കല്ലറ കണ്ടുപിടിച്ചു. അതിനകത്തുണ്ടായിരുന്ന എത്രയോ വിലപിടിച്ച സാധനങ്ങളും കണ്ടു. ആ കണ്ടുപിടുത്തം ലോകമൊട്ടുക്കു് വിദ്യാസമ്പന്നരുടെ ഇടയിൽ ഒരു കോളിളക്കംതന്നെ ഉണ്ടാക്കി. പൗരാണിക ഈജിപ്തിലെ ഉൽകൃഷ്ടസംസ്കാരത്തിന്റെ സൃഷ്ടികൾ ആ അറയിൽ കിടന്നിരുന്നതു കാണികളെ അമ്പരപ്പിച്ചു. ആ അറയും പുരാവസ്തുക്കളും കണ്ടുപിടിച്ചതു കേവലം ഭാഗ്യംകൊണ്ടുമാത്രമല്ല എന്നു വായനക്കാർക്കു മനസ്സിലായിരിക്കുമല്ലോ. ചരിത്രപഠനം, അദ്ധ്വാനിച്ച സ്ഥലപരി

ശോധന, ഭാഗ്യം എന്ന മൂന്നുംകൂടി വന്നപ്പോളാണ് കാർട്ടറിനു സ്ഥലം കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സാധിച്ചതു്.

ഭ്രമിയുടെ നിരപ്പിലുള്ള വ്യത്യാസം

ബാബിലോണിയ, അസ്സിരിയ എന്നീ പ്രാചീന രാജ്യങ്ങളിൽ യൂർ, ബാബിലോൺ, നിമ്റൂസ്, അക്കാഡ, അഷൂർ, നിനേവ എന്ന പട്ടണങ്ങൾ വളരുകയും തളരുകയും ചെയ്തു. ഈ പുരാതനകേന്ദ്രങ്ങളുടെ സ്ഥാനങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ചതു് ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ അന്വേഷണത്തിന്റെ ഫലമാണു്. ഈ പ്രദേശങ്ങളിൽ പുരാതനവസ്തുക്കൾ തിരഞ്ഞവരിൽ ഒരു പ്രധാനിയാണു് ഓസ്റ്റിൻ ഹെൻട്രി ലേയാർഡ് (Austin Henry Layard). ഏകദേശം ഷ്ളീമനെപ്പോലെ ലേയാർഡിനും പ്രാചീനചരിത്രത്തെപ്പറ്റി അറിയുവാൻ വലിയ മോഹമായിരുന്നു. ഷ്ളീമനെ ഇലിയഡും ടോയിയും ആകർഷിച്ചതുപോലെ ലേയാർഡിനെ അറബിക്കഥകളും മെസൊപ്പൊട്ടേമിയയും ആകർഷിച്ചു. അവിടെയുള്ള പഴയ സംസ്കാരകേന്ദ്രങ്ങളെ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ശ്രമങ്ങൾ തുടങ്ങി. അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തിയെങ്കിലും അവയുടെ സ്ഥാനങ്ങളെപ്പറ്റി വേണ്ടിടത്തോളം സൂക്ഷ്മവിവരങ്ങൾ കിട്ടിയില്ല. പക്ഷേ, അദ്ദേഹം ടൈഗ്രീസ്, യൂഫ്രറ്റീസ് എന്ന നദികളിൽക്കൂടി യാത്രചെയ്യുമ്പോൾ ഇരുകരകളിലുള്ള പരന്ന മണൽപ്രദേശങ്ങളിൽ അവിടവിടെയായി ഉയർന്നുനില്ക്കുന്ന മണൽത്തിട്ടകൾ കണ്ടു. പഴയകാലത്തെ കെട്ടിടങ്ങൾ ഇടിഞ്ഞുവീണു മണൽ മൂടിക്കിടക്കുന്നതായിരിക്കാം, അങ്ങനെയല്ലാതെ ആ പ്രദേശത്തു് അപ്രകാരം ചെറുകുന്നുകൾ ഉണ്ടാകുവാൻ തരമില്ല എന്നു് ലേയാർഡ് ഊഹിച്ചു. പിന്നീടു് അദ്ദേഹം ആ തിട്ടകളും അയൽവക്കങ്ങളും സൗകര്യ

മായി നടന്നുപരിശോധിച്ചുതുടങ്ങിയപ്പോൾ അമ്പിൻതല പോലെ ത്രികോണാകൃതിയിലുള്ള അടയാളങ്ങൾ കൊത്തിയ കളിമണ്ണിഷ്ടികക്കഷണങ്ങൾ അവിടവിടെ ചിതറിക്കിടക്കുന്നതു് അദ്ദേഹം കണ്ടു. ഇഷ്ടികകളിൽ കണ്ടതു് ഏതോ പഴയ ലിപികളായിരിക്കുമെന്നും താൻ നില്ക്കുന്ന മണ്ണിന്നടിയിൽ താൻ അന്വേഷിക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ കാണുമായിരിക്കുമെന്നും അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. ചില തിട്ടുകൾ കുഴിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. മണൽ നീക്കി കീഴ്പോട്ടുചെന്നപ്പോൾ നല്ല ചുമരുകളുടേയും, വലിയ മുറികളുടേയും മറ്റും അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടെത്തി. ചിലതു കിടന്നിരുന്നതു് മണ്ണിൽ മൂപ്പതും അതിലധികവും അടി താഴെയായിരുന്നു. പല വലുപ്പത്തിലും ആകൃതിയിലും അനവധി കൊത്തുപണികളും പ്രതിമകളും അദ്ദേഹം വെളിച്ചത്തേക്കു കൊണ്ടുവന്നു. ഈ സാധനങ്ങളെല്ലാം മണ്ണിന്നടിയിൽ കിടക്കുന്നുണ്ടെന്നു് ലേയാർഡ് അറിഞ്ഞതു് ഒന്നാംതരം മന്ത്രവാദംകൊണ്ടാണെന്നു് സ്ഥലങ്ങൾ കുഴിക്കുവാൻ എത്തിയ അറബിക്കാർ വിശ്വസിച്ചു. പക്ഷേ, എത്രയെല്ലാം അന്വേഷിച്ചതിന്നും ബുദ്ധിമുട്ടിയതിന്നുംശേഷമാണു് തിരഞ്ഞതു കിട്ടിയതു് എന്നു് ലേയാർഡിന്നറിയാമായിരുന്നു. പ്രാചീനസംസ്കാരങ്ങൾ ഉദിച്ചുയർന്നു് അസ്തമിച്ചിട്ടുള്ള നാടുകളിൽ പ്രായേണ പരന്നുകിടക്കുന്ന പ്രദേശത്തു് ഉയർന്ന തിട്ടുകളുണ്ടെങ്കിൽ അവയ്ക്കുടിയിൽ ഒരു പുരാതന പട്ടണത്തിന്റെയോ ഗ്രാമത്തിന്റെയോ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഉണ്ടാകുവാൻ സാദ്ധ്യതയുണ്ടു്. ഒരു തിട്ടിൽത്തന്നെ ഒരു ഭാഗം മറ്റു ഭാഗങ്ങളെക്കാൾ ഉയർന്നതാണെങ്കിൽ അവിടെ വല്ല കോട്ടയോ ദേവാലയമോ കൊട്ടാരമോ ഇടിഞ്ഞുതകർന്നുകിടക്കുന്നതു പലപ്പോഴും കണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഇൻഡ്യയിൽ മോഹഞ്ജോദാരൊ ഖനനത്തിന്നു്

സ്ഥാനം തിരഞ്ഞെടുത്തത് മേൽപ്പറഞ്ഞ അനുഭവത്തെ ആസ്പദമാക്കിയാണ്. സിന്ധുനദിയുടെ കരകൾ ആ പ്രദേശത്തു് പ്രായേണ പരന്നതായിരുന്നെങ്കിലും കുറേ സ്ഥലം ഒരു തിട്ടപോലെ ഉയർന്നുകിടന്നിരുന്നു. ആ സ്ഥലം ഗവേഷണോദ്യോഗസ്ഥനായ ബാനർജി പരിശോധിച്ചപ്പോൾ വളരെ പഴക്കംതോന്നിക്കുന്ന പുരാവസ്തുക്കൾ കണ്ടതും, പിന്നീടു് അവിടെ കുഴിച്ചു് അനവധി അവശിഷ്ടങ്ങൾ പുറത്തേക്കു കൊണ്ടുവന്നതും മുമ്പൊരിക്കൽ വിസ്തരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പരിസരങ്ങളുടെ പ്രത്യേകതകൾ നോക്കി മനസ്സിലാക്കിയതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണു് ബാനർജിക്കു മോഹഞ്ജോദാരോവിന്റെ സ്ഥാനം തിരഞ്ഞെടുത്തു് അവിടെ ഒരുകാലത്തു വിലസിച്ചിരുന്ന സമ്പന്നമായ പ്രാചീനസംസ്കാരത്തിന്റെ തെളിവുകൾ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമായതു്.

ചെടികളുടെ വളർച്ചയും നിറവ്യത്യാസവും

മേലുദ്ധരിച്ച ഉദാഹരണങ്ങളിൽ പറഞ്ഞ ചെറുകുന്നുകളോ മണൽത്തിട്ടകളോ സമീപസ്ഥലങ്ങളിൽക്കൂടി പോകുമ്പോൾ കണ്ടറിയുവാൻ വലിയ ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടാകയില്ല. എന്നാൽ ചിലയിടത്തു് ഭൂനിരപ്പിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ എളുപ്പത്തിൽ തിരിച്ചറിയുകയില്ല. അതുകൊണ്ടു് പുരാതനവസ്തുക്കൾ കിടപ്പുണ്ടെന്നു സംശയമുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ വിദഗ്ധന്മാർ രാവിലേയും വൈകുന്നേരവും പ്രത്യേക പരിശോധനനടത്തുന്നു. സൂര്യോദയസമയത്തും സൂര്യാസ്തമയസമയത്തും വരമ്പുകൾ, ചെടികൾ എന്നിവയുടെ നിഴലുകൾ വീതിയിലോ നീളത്തിലോ നല്ലപോലെ തെളിഞ്ഞുകാണുന്നതു് നിത്യാനുഭവമാണല്ലോ. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പഴയ ചില കോട്ടകളുടേയും വാസസ്ഥലങ്ങളു

ടേയും അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ചതു് ഇങ്ങനെ നിഴലടയാളങ്ങൾ നോക്കി ഖനനംനടത്തിയ അവസരത്തിലാണു്.

ഒരു സ്ഥലത്തെ സമനിരപ്പിൽനിന്നുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ മാത്രമല്ല, അവിടെ വളരുന്ന പുല്ലും ചെടികളുമായിരിക്കും അന്വേഷകന്മാക്കു പുരാതനാവശിഷ്ടങ്ങൾ കിടക്കുന്ന സ്ഥാനം ചിലപ്പോൾ കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നതു്. നല്ലവണ്ണം വേരോടുവാൻ സൗകര്യമുള്ള ഇടങ്ങളിൽ ചെടികൾ പുഷ്ടിയായി വളരുമല്ലോ. അല്ലെങ്കിൽ അവ ശോഷിച്ചു് പട്ടിണിപ്പാവങ്ങളെപ്പോലെയുമിരിക്കും. കല്ലു്, ഇഷ്ടിക എന്നിവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ തറകൾ, ചുമരുകൾ എന്നിവ മണ്ണു് അടിഞ്ഞുകയറി മൂടിയെന്നിരിക്കട്ടെ. അവിടെ മുളയ്ക്കുന്ന ചെടികളുടെ വേരുകൾ കുറച്ചു താഴ്ന്നപോൾത്തന്നെ കല്ലിന്മേലും മറ്റും മുട്ടുന്നതുകൊണ്ടു് ആ ചെടികൾ ശക്തിപ്പെടുകയില്ല. നേരെമറിച്ചു് വല്ല ആവശ്യത്തിനും കുഴികൾ കുഴിച്ചു് പിന്നീടു് അവ മൂടിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ആ ഇളകിയ മണ്ണിൽ നല്ലവണ്ണം വേരോടി ചെടികൾ ശക്തിയായി വളരുന്നു. ഈജിപ്തിൽ സർ ലിയോനാർഡ് വൂളി പുരാവസ്തുഗവേഷണം നടത്തുന്ന കാലത്തു് ഒരനുഭവമുണ്ടായതു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കുറേ ദേവാലയങ്ങളുടേയും കെട്ടിടങ്ങളുടേയും മറ്റും അവശിഷ്ടങ്ങൾ അദ്ദേഹം കണ്ടെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനു മോഹം പുരാതന ശ്മശാനക്കുഴികൾ പരിശോധിക്കുവാനായിരുന്നു. എന്തെന്നാൽ അത്തരം കുഴികളിൽനിന്നു പഴയ സംസ്കാരങ്ങളേയും സമ്പ്രദായങ്ങളേയുംപറ്റി അറിവുതരുന്ന പല സാധനങ്ങൾ ശേഖരിക്കുവാൻ സാധിക്കുമെന്നു് വൂളിക്കറിയാമായിരുന്നു. കുറേയെല്ലാം തിരഞ്ഞെങ്കിലും ഒരു ശ്മശാനത്തിന്റെയെങ്കിലും സ്ഥാനം കിട്ടിയില്ല. ഒരുദിവസം ആ പ്രദേശത്തു് ഒരു കുന്നിൻമുക

ളിൽ നിന്ന് അദ്ദേഹം സൂക്ഷ്മാസ്തമനം കാണുകയായിരുന്നു. എന്തോ കാരണവശാൽ കുന്നിന്റെ അടിവാരത്തിലേക്കു നോക്കിയപ്പോൾ അവിടെ പലയിടങ്ങളിൽ ഇരുണ്ട നിറത്തിൽ ചില പാടുകൾ കണ്ടു. അവയെന്താണെന്ന് അറിയുവാൻ കുന്നിൻചുവട്ടിലേക്ക് ഇറങ്ങിവന്നു നോക്കിയപ്പോൾ ആ പാടുകൾ അദൃഷ്ടങ്ങളായിരുന്നു. അത്ഭുതപ്പെട്ട് വൂളി ഒരു വിദ്യയെടുത്തു. ഒരു സ്നേഹിതനോട് കുന്നിൻമുകളിൽ കയറി താഴെ ഇരുണ്ട നിറങ്ങൾ എവിടെയെല്ലാം കാണുന്നു എന്ന് വിളിച്ചുപറയുവാൻ ഏല്പിച്ചു. അയാൾ നിർദ്ദേശിച്ച സ്ഥാനങ്ങളെല്ലാം വൂളി അടയാളപ്പെടുത്തി. പിന്നീട് അവിടെ കുഴിച്ചപ്പോൾ ഓരോ സ്ഥാനവും മൃതദേഹം അടക്കിയ കുഴിയാണെന്നു കണ്ടു. കുഴികൾ മൂടിയ മണ്ണിന്റെ നിറം ചുറ്റുപാടും കിടന്നിരുന്ന മണ്ണിന്റെ നിറമായിരുന്നില്ല. പക്ഷേ, കുറച്ചൊരു നിറവ്യത്യാസമുണ്ടായിരുന്നതു് സൂക്ഷ്മമയസമയത്തെ പ്രത്യേക വെളിച്ചത്തിൽ ഒരു ഉയർന്ന സ്ഥാനത്തു നിന്നു നോക്കിയപ്പോൾ മാത്രമാണു് തിരിച്ചറിയുവാൻ സാധിച്ചതു്. സമനിരപ്പിൽനിന്ന് അങ്ങനെ ഒരു വ്യത്യാസം കണ്ടതേയില്ല.

സിറിയാരാജ്യത്തു് വൂളി പുരാതനവസ്തുക്കൾ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ടു നടന്നിരുന്നപ്പോൾ ഒരു സ്ഥലത്തു് പലയിടത്തുമായി ഏകദേശം ഏഴടി നീളത്തിലും മൂന്നടി വീതിയിലും പുല്ലും ചെറുചെടികളും ചുറ്റുമുള്ളവയേക്കാൾ നല്ലവണ്ണം വളർന്നുനില്ക്കുന്നതു കണ്ടു. ആ തടങ്ങളുടെ വലുപ്പവും ആകൃതിയുംകൊണ്ടു് അവ മൃതശരീരങ്ങൾ അടക്കുവാൻ കുഴിച്ച സ്ഥലങ്ങളായിരിക്കണമെന്നും, ഇളകിയ മണ്ണായതുകൊണ്ടു് ചെടികൾ നല്ലവണ്ണം വളർന്നതായിരിക്കണമെന്നും വൂളി ഊഹിച്ചു. അവിടങ്ങളിൽ കുഴിച്ചു

നോക്കിയപ്പോൾ വളരെ നൂറാണ്ടുകൾ പഴക്കമുള്ള പാത്രങ്ങളും മറ്റു സാധനങ്ങളും മണ്ണിന്നടിയിൽനിന്നു കിട്ടി. കുഴിക്കേണ്ട ഓരോ സ്ഥാനങ്ങൾ അശേഷം സംശയം കൂടാതെ വൂളി കിളക്കാക്ക് കാണിച്ചുകൊടുക്കാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണുകൾ മണ്ണിന്നടിയിൽ എന്തുണ്ടെന്നു കാണുവാൻ പ്രാപ്തിയുള്ളവയാണെന്നായിരുന്നു ജോലിക്കാർ വിശ്വസിച്ചതു്.

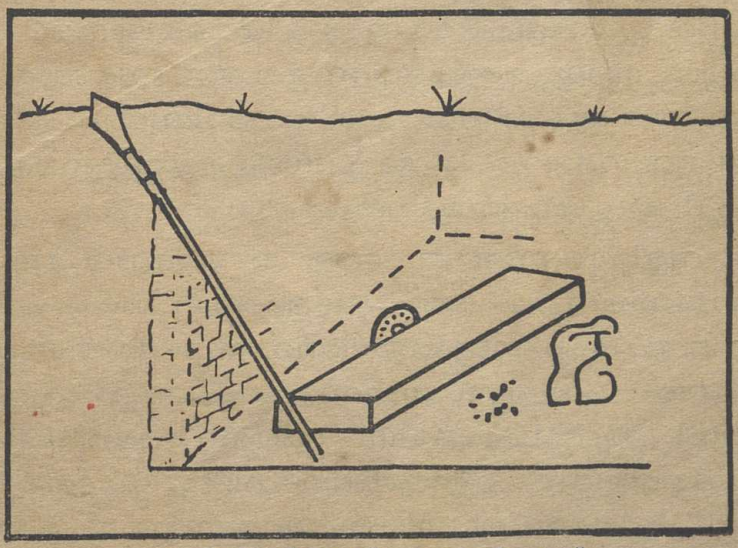
നിലത്തിന്റെ ഉയച്ചയും താഴ്ചയും അവിടെ വളരുന്ന സസ്യാദികളുടെ പുഷ്ടിയും പുഷ്ടിക്കുറവും തിരിച്ചറിയുവാൻ ഇക്കാലത്തു് വിമാനങ്ങൾ വളരെ ഉപകാരമാകുന്നുണ്ടു്. ഭൂനിരപ്പിൽനിന്നു നോക്കിയാൽ കാണുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ലാത്ത പല പ്രകൃതിവിശേഷങ്ങളും വിമാനത്തിൽ യാത്രചെയ്യുമ്പോൾ കാണുമെന്നതു സാധാരണ അനുഭവമാണു്. വയലുകളുടെ മുകളിൽക്കൂടി പറക്കുമ്പോൾ നെൽച്ചെടികളുടെ നിറവ്യത്യാസങ്ങൾ നല്ലവണ്ണം കാണാം. കായലുകളുടെ മുകളിൽ പറക്കുമ്പോൾ ആഴം, ഒഴുക്കു്, ഓളം എന്നിവയുടെ വ്യത്യാസങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. വയലുകളിലെ വ്യത്യാസങ്ങൾ വരമ്പുകളിൽനിന്നും കായലുകളിലെ വ്യത്യാസങ്ങൾ വഞ്ചികളിൽനിന്നും തിരിച്ചറിഞ്ഞില്ലെന്നുവരും. സമുദ്രത്തിന്നടിയിൽക്കൂടി മുങ്ങിക്കപ്പലുകൾ സഞ്ചരിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നറിയുവാൻ വിമാനങ്ങൾ സാധാരണ ഉപയോഗിക്കാറുണ്ടു്. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ചില പുരാതനറോമൻകോട്ടകളും ഗ്രാമങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നവയുടെ സ്ഥാനം അറിഞ്ഞതു് വിമാനങ്ങളിൽനിന്നെടുത്ത ചില പടങ്ങൾ പരിശോധിക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു് സ്ഥലങ്ങളുടെ ചില പ്രത്യേകതകൾ അറിയുവാൻ സാധിച്ചതുകൊണ്ടാണു്.

നോഹയുടെ കപ്പൽ

ഭൂപ്രളയത്തിൽപ്പെട്ട് ആറാറ്റ് (Ararat) മലകളിലടിഞ്ഞുകയറിയ നോഹയുടെ കപ്പലിന്റെ അവശിഷ്ടമാണെന്ന സംശയിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു സാധനം കണ്ടെത്തിയതു് തുർക്കി വ്യോമസേനയിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ സ്ഥലപരിശോധനയ്ക്കായി പലയിടത്തും പറക്കുമ്പോൾ ആറാറാറ്റ് പർവ്വതങ്ങളുടെ പടങ്ങൾ എടുത്തവ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയ സന്ദർഭത്തിലാണല്ലോ. കയറിയെത്തുവാൻ കഠിനപ്രയത്നമാവശ്യമുള്ള ഒരു പർവ്വതനിരയുടെ ഇടയിൽ ഒരു ചെറിയ മുകൾപ്പരപ്പിന്റെ പടം, വിമാനത്തിൽനിന്നെടുത്തതു്, അവർ സൂക്ഷിച്ചു പരിശോധിക്കുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ അവിടെ ഒരു കപ്പലിന്റെ വില്ലിയുടെ മുകൾഭാഗംപോലെ ഒരടയാളം കണ്ടു. അവിടെ അങ്ങനെ ഒരടയാളം കാണുന്നതെന്താണെന്നറിയുവാൻ പട്ടാളഅധികാരികൾ പ്രത്യേകമായി ആളുകളെ അയച്ചു. അവർ വളരെ ക്ലേശിച്ചു സ്ഥലത്തെത്തി. ഗവേഷണവിദഗ്ധന്മാരായിരുന്നില്ല അവർ. ഗവേഷണത്തിനുള്ള ഉപകരണങ്ങളും അവരുടെ കൈവശത്തിൽ തീരെ പരിമിതമായിരുന്നു. എങ്കിലും അവരുടെ പരിശോധനയ്ക്കുശേഷം ആ സാധനം പഴയൊരു മരക്കപ്പലിന്റെ വില്ലിഭാഗമാണെന്നും ആ കപ്പൽ മണ്ണും ലാവയും നിറഞ്ഞു് അവകൊണ്ടുതന്നെ അനേകനൂറ്റാണ്ടുകളായി മൂടിക്കിടക്കുന്നതായിരിക്കണമെന്നും ഇപ്പോൾ ഊഹിച്ചിരിക്കുന്നു. കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുവാൻ ശ്രമംനടക്കുന്നുണ്ടെന്നാണു് അറിവു്. വിമാനത്തിൽനിന്നു പടങ്ങളെടുക്കുവാൻ സാധിച്ചതുകൊണ്ടല്ലെ ഈ കണ്ടുപിടുത്തം ഉണ്ടായതു്.

കുന്തമുന

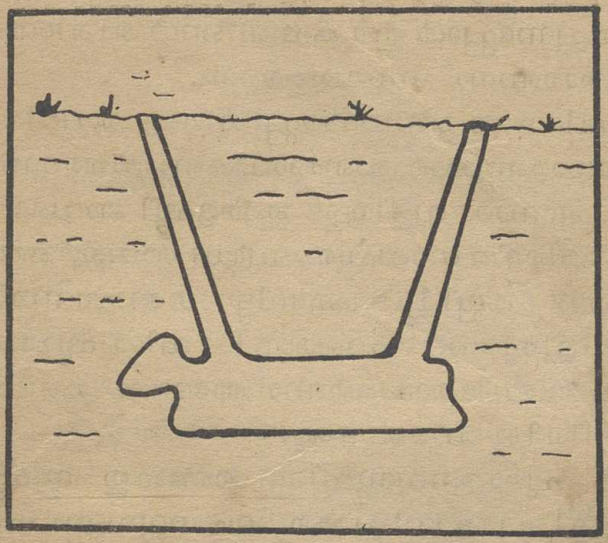
നിസ്സാരമെന്നു തോന്നുന്ന ചില സംഗതികൾ വളരെ വിലപിടിച്ച പുരാതനവസ്തുക്കളെ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സഹായിച്ചിട്ടുണ്ട്. മാർസെയിൽസ് തുറമുഖത്തിനടുത്തു ചെമ്മീൻ ഉണ്ടോ എന്നു നോക്കുവാൻ മുങ്ങിത്താഴ്ന്നിയ ഒരാളുടെ നിസ്സാരവാക്കുകൾ ശ്രദ്ധിച്ചതുകൊണ്ടു പുരാതനവസ്തു അന്വേഷണക്കാർക്ക് ഏകദേശം രണ്ടായിരം സംവത്സരങ്ങൾക്കുമുമ്പു മുങ്ങിപ്പോയ ഒരു യവനവാണിജ്യക്കപ്പൽ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സാധിച്ചുവല്ലോ. മെസൊപ്പൊട്ടേമിയയിൽ യൂർ എന്ന പുരാണനഗരത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തിനടുത്തു വൂളി ഒരു ദിവസം നടക്കുമ്പോൾ ഒരിടത്തു മണലിൽനിന്നു് എന്തോ സാധനം പുറത്തേക്കു തള്ളിനില്ക്കുന്നതു കണ്ടു. കുനിഞ്ഞു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ കൂത്തമുനയുള്ള ഒരു ലോഹത്തിന്റെ കഷണം മണ്ണിൽ കുത്തി

കുന്തമുനയിൽക്കുടി കല്ലറയിലേക്കു്

നില്ക്കുന്നതാണെന്നു മനസ്സിലായി. വൂളി അവിടെ ഇരുന്ന് അതിന്റെ ചുറ്റുമുള്ള മണ്ണ് വളരെ സൂക്ഷിച്ചു നീക്കി കുഴിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അപ്പോൾ ആ ലോഹക്കഷണം ഒരു കുന്തത്തിന്റെ മുനയാണെന്നറിഞ്ഞു. കുറച്ചുകൂടി കുഴിച്ചപ്പോൾ നീളം കുറഞ്ഞ ഒരു സ്വർണ്ണക്കുഴൽ കിട്ടി. അതെടുത്തപ്പോൾ കീഴ്ഭാഗത്ത് ഒരു ചെറിയ ദ്വാരം കണ്ടു. പഴയ ഒരു കുന്തത്തിന്റെ മരപ്പിടി ദ്രവിച്ചു പൊടിഞ്ഞപ്പോളുണ്ടായതാണ് ആ ദ്വാരം എന്നും സ്വർണ്ണക്കുഴൽ കണ്ടത് ആ മരപ്പിടിക്ക് ഒരു കെട്ടായിരുന്നു എന്നും വൂളി ഊഹിച്ചു. ആ ദ്വാരത്തിന്റെ അവസാനം കാണുവാൻ കുഴിക്കുന്നതു തുടർന്നു. അദ്ദേഹം എത്തിയത് ഒരു ശവകുടീരത്തിലായിരുന്നു. അവിടെനിന്ന് അതിഭംഗിയുള്ള ഒരു സ്വർണ്ണനിർമ്മിതമായ പട്ടാളത്തൊപ്പിയും, ചരിത്രകാരനു വിജ്ഞാനപ്രദമായ മറ്റനവധി സാധനങ്ങളും കിട്ടി. ഒരു സാധാരണക്കാരൻ ശ്രദ്ധിക്കാത്ത നിസ്സാരസാധനങ്ങൾ നല്ലൊരു ഗവേഷകന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ പെടുമ്പോൾ എത്തെല്ലാം സാദ്ധ്യതകളുണ്ടെന്ന് ഈ അനുഭവം തെളിയിക്കുന്നു. ഗവേഷകർക്ക് ഉണ്ടാകുന്ന അനുഭവങ്ങൾക്കും കിട്ടുന്ന സാധനങ്ങൾക്കും ശരിയായ പ്രാധാന്യം കല്പിക്കുവാനുള്ള പ്രാപ്തി അവർക്ക് അത്യാവശ്യമാണ്.

വൂളി മറ്റൊരു സ്ഥലത്തു നടക്കുമ്പോൾ മണ്ണിൽ ചെറിയൊരു ദ്വാരം കണ്ടു. അടുത്തുതന്നെ അതേപോലെ മറ്റൊരു ദ്വാരവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ പെട്ടു. ആ തുളകൾക്ക് ഒരു അസാധാരണത്വം ഉണ്ടെന്ന് വൂളിക്കു തോന്നി. അദ്ദേഹം പാരിസ് സിമൻറ് കുറെ കലക്കി ആ ദ്വാരങ്ങളിൽ നിറയുവോളം ഒഴിച്ചിട്ട് സിമൻറ് ഉറച്ചു കട്ടിയാകുവാൻ സമയം കാത്തുനിന്നു. എന്നിട്ട് ചുറ്റുമുള്ള മണ്ണ് സൂക്ഷിച്ചു കുഴിച്ചു മാറ്റിയപ്പോൾ പുരാ

രണ്ട് ദ്വാരവും ഒരു വീണയും

തനകാലത്തെ ഒരു സംഗീതോപകരണം രൂപമെടുത്തു. അതിന്റെ കമ്പികളും മറ്റു ഭാഗങ്ങളും ദ്രവിച്ചുപോയിരുന്നു. ആ ഇടകളിൽ സിമൻറു നിറഞ്ഞു് ഉറച്ചപ്പോൾ ആ ഉപകരണത്തിന്റെ ആകൃതിതന്നെ കിട്ടി. ഓട്ടപാത്രങ്ങളുംമറ്റും മൂശയിൽ വാക്കുന്ന രീതിയാണ് വൂളിയെടുത്തത്. വാർപ്പു് പരിശോധിച്ചപ്പോൾ ആ വീണയുടെ കാലുകളിൽ സ്വർണ്ണവും വെള്ളിയുംകൊണ്ടുള്ള തകിടുകൾ പററിപ്പിടിച്ചിരുന്നതു കണ്ടു. ചുവട്ടിലെ കട്ടയുടെ കാളമുഖത്തു് ഒരു ചെമ്പുഗോളകയും പററിപ്പിടിച്ചിരുന്നു. ആ സംഗീതോപകരണത്തിനു് മോടിപിടിപ്പിക്കുവാനാണ് സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കുമുമ്പു് ആ വീണയുണ്ടാക്കിയ ശില്പി ലോഹത്തകിടുകളുറപ്പിച്ചതു്, സംശയമില്ല. മണ്ണിൽപ്പൂണ്ടു ദ്രവിച്ചപ്പോൾ സ്ഫടികത്തിന്റേയും ലോഹങ്ങളുടേയും കഷണങ്ങൾ അതാതു സ്ഥാനത്തു കിടന്നു. ശതാബ്ദങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു് വൂളി ഒഴിച്ച സിമൻറു് ആ ദ്വാരങ്ങളിൽക്കൂടി

ഇറങ്ങിച്ചെന്നപ്പോൾ ഈ കഷണങ്ങൾ അതിന്മേൽ പറ്റിപ്പിടിച്ചതാണെന്നു് നിശ്ചയംതന്നെ.

വലിയൊരു മണൽപരപ്പിൽ രണ്ടു ചെറിയ ദ്വാരങ്ങൾസാധാരണക്കാർ കാണുമൊ?കണ്ടാൽത്തന്നെ ശ്രദ്ധിക്കുമൊ? എന്നാൽ വൂളിയുടെ കൂമ്പ്ദൃഷ്ടി അവയെ കണ്ടു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗവേഷണബുദ്ധി അവയ്ക്ക് ഒരു അസാധാരണത്വം കല്പിച്ചു. എന്നിട്ട ഗവേഷണരീതികൾ പ്രയോഗിച്ചതിന്റെ ഫലമായി വിശിഷ്ടമായ ഒരു പ്രാചീന സംഗീതോപകരണം അദ്ദേഹം കണ്ടുപിടിച്ചു പൂവ്വാകൃതിയിൽ വാത്തെട്ടത്തു.

ആ പുരാതനവസ്തുവിനെ രണ്ടാമതു സൃഷ്ടിക്കുവാനായി വൂളി പ്രയോഗിച്ച കൗശലം നല്ലവണ്ണം ഫലിച്ചു. ജീർണ്ണിച്ചതും ഇടിഞ്ഞതും പൊളിഞ്ഞതുമായ വസ്തുക്കൾ സൂക്ഷിച്ചെടുത്തു് അവയുടെ നാനാഭാഗങ്ങൾ ഗവേഷണാവശ്യങ്ങൾക്കു് ഉപയോഗിക്കുവാൻ പുരാവസ്തുവിദഗ്ധന്മാർ പലവഴിക്കും ഉദ്യമിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ ചില മാർഗ്ഗങ്ങളെപ്പറ്റി മറ്റൊരദ്ധ്യായത്തിൽ പറയാം.

അദ്ധ്യായം 5

സംരക്ഷണവും പുനർനിർമ്മാണവും

വളരെ പഴക്കമുള്ള സാധനങ്ങൾ ഗവേഷണാവശ്യങ്ങൾക്കായി എങ്ങനെയാണു സൂക്ഷിക്കുന്നതു? അവയിൽ പലതും തകർന്നിരിക്കാം, ദ്രവിച്ചിരിക്കാം. ഇരിമ്പുസാമാനങ്ങളിൽ തുരുമ്പുകയറി നശിക്കും. ചെമ്പിൽ ക്ലാവു പിടിച്ചു് വിരൂപമാകുന്നു. മരം പൂതലിച്ചും മറ്റും കേടുവരുന്നില്ലെ? പഴകിയ ഓലഗ്രന്ഥങ്ങൾ തൊട്ടുമ്പോൾ തന്നെ ഒടിഞ്ഞും പൊടിഞ്ഞും പോകുന്നതു് അവയെടുത്തു് പെരുമാറുന്നവർക്കു് അനുഭവമാണു്. പഴയ തുണികൾ, കടലാസുകൾ, എന്നിവയും പെട്ടന്നു് കഷണങ്ങളായി പൊട്ടിപ്പോകുമല്ലൊ? മണ്ണിന്നടിയിൽ കാറ്റും വെളിച്ചവും തട്ടാതെ മൂടിക്കിടന്നിരുന്ന പുരാതനവസ്തുക്കൾ കാറ്റുകൊള്ളുകയൊ വെളിച്ചമേൽക്കുകയൊ ചെയ്യുന്നതോടുകൂടി വലിയ മാറ്റങ്ങൾക്കധീനമാകാം. തീരെ നശിക്കുവാനുമിടയുണ്ടു്.

പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ഗവേഷകനായ ഗാസ്റ്റൺ മാസ്പേറോ (Gaston Maspero) ഈജിപ്തിൽവെച്ചു് ഒരിക്കൽ ഒരു ഫറോവയുടെ മൂടിക്കെട്ടിയ മൃതശരീരം(മമ്മി) പരിശോധിക്കുകയായിരുന്നു. ഫറോവയുടെ മുഖഭാവം എന്തായിരുന്നു എന്നറിയുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്നു വലിയൊരാഗ്രഹം തോന്നി. മമ്മിയുടെ മുഖത്തുനിന്നു മൂടികൾ ഓരോന്നായി നീക്കുവാൻതുടങ്ങി. മുഖത്തിന്റെ പടങ്ങളെടുക്കുവാൻ കാമറകൾ തയ്യാറാക്കിയിരുന്നു. പക്ഷേ, മൂടികളെല്ലാം മാറി മുഖത്തു വെളിച്ചം തട്ടിയ നിമിഷംതന്നെ, ഭായ

കൾ എടുക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ, മുഖം പൊടിഞ്ഞുതകർന്നു. ഇപ്രകാരംതന്നെ ബോട്ട (Botta)എന്ന ഗവേഷകൻ മെസൊപ്പൊട്ടേമിയയിൽ ഖനനംനടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ പുരാതന അസ്സിരിയൻരാജാക്കന്മാരുടെ പ്രൗഢമായ ഒരു കൊട്ടാരത്തിന്റെ മതിലുകളും ചിത്രങ്ങളെഴുതിയ ചുമരുകളും കണ്ടെത്തി. പക്ഷേ, മണ്ണു മാറ്റി ഓരോന്നും വെളിച്ചത്തേക്കു കൊണ്ടുവന്നതോടുകൂടി അവ പൊടിഞ്ഞു ഭസ്മതുല്യമായിക്കൊണ്ടിരുന്നു. കാരണം ക്രമേണ മനസ്സിലായി. ആ കൊട്ടാരം തീപിടിച്ചു നശിച്ചതായിരുന്നതുകൊണ്ട് അതിന്റെ കല്ലുകളും ഇഷ്ടികകളും വെന്തിരുന്നു. അവ മണ്ണിന്നടിയിലായിരുന്നേടത്തോളം കാലം അവയ്ക്ക് ആകൃതിവ്യത്യാസം വന്നില്ല. കാറ്റും വെളിച്ചവും തട്ടിയപ്പോൾ അവ ഭസ്മമായി. ഇപ്രകാരം പുരാവസ്തുഗവേഷകന്മാർക്ക് അമൂല്യസാധനങ്ങൾ അനവധി നഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പ്രതികൂലമായ കാലസ്ഥിതികൾകൊണ്ടും പലതും നശിച്ചുപോയിരിക്കുന്നു. കിട്ടുന്ന സാധനങ്ങളുടെ പഴക്കവും പ്രാധാന്യവും അറിഞ്ഞിട്ടും അറിയാതേയും അവയെ കിട്ടിയവർ കേടുവരുത്തിക്കളഞ്ഞിട്ടുള്ളതായി ചരിത്രം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇതിനെല്ലാം പുറമെ സാധനങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനു കൂഴിക്കുകയും മറും ചെയ്യുന്ന സമയത്തു സൂക്ഷ്മക്കുറവുകാരണം അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഗവേഷണാവശ്യങ്ങൾക്ക് ഉപയോഗശൂന്യമാകാം. ഇത്തരം അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കായി കൂഴിക്കുമ്പോൾ സൂക്ഷിക്കണം, അവയെ എടുക്കുമ്പോൾ സൂക്ഷിക്കണം, സ്ഥലം മാറുമ്പോൾ സൂക്ഷിക്കണം, കൊണ്ടുപോയി വെക്കുന്നേടത്തും സൂക്ഷിക്കണം. ഓരോ ഘട്ടത്തിലും വളരെ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണെന്നു പുരാവസ്തുവിദഗ്ധന്മാരുടെ അനുഭവങ്ങളിൽനിന്നു നമുക്ക് അറിയാം. മോഹഞ്ജോദാരൊ,

ചാഞ്ഞുഡാറൊ എന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നു പുരാതന ലിഖിതങ്ങളുള്ള ഇഷ്ടികകൾ ആയിരക്കണക്കിനു് അയൽവാസികൾ പെറുക്കിക്കൊണ്ടുപോയി അവയുടെ വിലയറിയാതെ പല ആവശ്യങ്ങൾക്കും ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എന്തിനു്, ആ പ്രദേശങ്ങളിൽ തീവണ്ടിപ്പാതയുണ്ടാക്കുവാനുംകൂടി ഈ ഇഷ്ടികകൾ അനവധി എടുത്തിട്ടുണ്ടെന്നു പാത പണിയിച്ച ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർതന്നെ സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഈജിപ്തിൽ പുരാതനകാലത്തെ ഫറോവമാരുടെ മൃതശരീരങ്ങൾ അടക്കംചെയ്തിരിക്കുന്ന പല പിരമിഡുകളിലും ശവകുടീരങ്ങളിലും ശ്മശാനക്കള്ളന്മാർ കയറി എണ്ണമില്ലാതെ പുരാതനഉപകരണങ്ങളും ആഭരണങ്ങളും കവർന്നുകൊണ്ടുപോയി കാണാതെയായിട്ടുള്ളതു് അവിടെ ജോലിയെടുത്തിട്ടുള്ള പുരാവസ്തുവിദഗ്ധന്മാർക്കു് അനുഭവമുള്ള ഒരു കാര്യമാണു്.

ഗ്രീസ്രാജ്യത്തു് പഴയ ഏതൻസ്നഗരത്തിന്റെ സമീപസ്ഥലങ്ങളിൽ കുന്നിൻചെരുവുകളിലും മറ്റും ചിതറിക്കിടന്നിരുന്നതും പുരാതനകലാകാരന്മാർ ഉണ്ടാക്കിയതുമായ അതിഭംഗിയുള്ള അനവധി സാധനങ്ങൾ ചിലകൂട്ടർ നശിപ്പിക്കണം എന്ന ദുഷ്ടവിചാരത്തോടുകൂടിത്തന്നെ ഇടിച്ചുതകർത്തുകളഞ്ഞിട്ടുള്ളതായി ചരിത്രം പറയുന്നുണ്ടു്. ഏറ്റവും കൗതുകമായ കൊത്തുപണികളുടെയും മാർബിൾപ്രതിമകളുടെയും കഷണങ്ങൾ എത്രയാണു് അവിടേനിന്നു കൊണ്ടുപോയി അന്യരാജ്യങ്ങളിലെ കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽ വെച്ചിരിക്കുന്നതു? ഇവയുടെ മറുഭാഗങ്ങൾ എവിടെ? ഉദാഹരണമായി മൈലോവിൽനിന്നു കിട്ടിയ ലോകപ്രസിദ്ധമായ വീനസ്പ്രതിമ

യുടെ കൈകൾ ആരു കൊണ്ടുപോയി? അതോ അവ ഗ്രീസിലെ ഒരു കുന്നിൻചെരുവിൽത്തന്നെ മണ്ണിനടിയിൽ ഇന്നും മറഞ്ഞുകിടക്കുന്നുണ്ടോ?

അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുവാനുള്ള ഖനനം വളരെ സൂക്ഷിച്ചു ചെയ്യേണമെന്നുള്ളതു നിർബ്ബന്ധമാണു്. പിക്കാസ്, കൈക്കോട്ട് എന്നിവകൊണ്ടു കിളയ്ക്കുമ്പോൾ ലിഖിതങ്ങൾ, ചിത്രങ്ങൾ, കൊത്തുപണികൾ എന്നിവയ്ക്കു കേടുതട്ടാം. അസ്ഥികൾ, പാത്രങ്ങൾ മുതലായവ തകർന്നുപോയേക്കാം. ആഭരണങ്ങളും മറ്റും കേടുവരാം, അല്ലെങ്കിൽ ദൂരെ തെറിച്ചുപോകാം. സാധനങ്ങൾ കിടന്നിരുന്ന സ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നു മാറിപ്പോയാൽ അവയുടെ ശരിയായ ഉപയോഗം അറിയുവാൻ ചിലപ്പോൾ ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ടിവരും. ഉദാഹരണമായി ഒരു കിളക്കാരൻ പിക്കാസുകൊണ്ടു വെട്ടിയപ്പോൾ ഒരു അസ്ഥികൂടത്തിന്റെ കഴുത്തിന്നടുത്തു കിടന്നിരുന്ന ഒരു ആഭരണക്ഷണം തെറിച്ചു ചെവിക്കടുത്തേക്കോ അരഭാഗത്തേക്കോ മാറിയാൽ ആ ആഭരണം കാതിലോ കഴുത്തിലോ അരയിലോ ധരിക്കുവാനുപയോഗിച്ചിരുന്നതു് എന്ന സംശയത്തിനിടവരികയില്ലേ? മെസൊപ്പൊട്ടേമിയ മണലാരണ്യത്തിൽ വൂളി ഒരു കുന്തത്തിന്റെ മുന കണ്ട കഥ പറയുകയുണ്ടായി. ആ സ്ഥലത്തു സൂക്ഷ്മമില്ലാതെ കിളച്ചുമറിച്ചെങ്കിൽ കുന്തമുനയുടെ അടുത്തു താഴെ കിടന്നിരുന്ന സ്വർണ്ണവളയം ചതയുകയും സ്ഥാനത്തുനിന്നു നീങ്ങുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. അപ്പോൾ അതിന്റെ ഉപയോഗം എന്തായിരുന്നു എന്നു കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ എളുപ്പമാകയില്ല. ഒരു കുന്തവും ചെറിയൊരു സ്വർണ്ണവളയവുമായി എന്തു ബന്ധമാണു് എന്നുള്ളതു ഗവേഷകനു നല്ലൊരു പ്രശ്നമാകും.

കിട്ടുന്ന സാധനം വിറ്റു പണമാക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിച്ചു

പുരാതന നാണയങ്ങളും ആഭരണങ്ങളും മറ്റും കൈക്കലാക്കുന്നതിനു് ഒരു കച്ചവടക്കാരനോ കള്ളനോ ഒരു കേന്ദ്രത്തിൽ കഴിക്കുന്നതും, ചരിത്രാന്വേഷണത്തിനു് ഒരു ഗവേഷകൻ അവിടെ കഴിക്കുന്നതും തമ്മിൽ വ്യത്യാസമുണ്ടു്. ഗവേഷകനു സാധനത്തിനെയും അതുപയോഗിച്ചിരുന്നവരെപ്പറ്റിയും വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതല്ലേ ആവശ്യം. ശരിയായ വിവരങ്ങൾ കിട്ടണമെങ്കിൽ സാധനത്തിന്റെ ആകൃതി, പഴക്കം എന്നുമാത്രമല്ല അതു കിടന്നിരുന്ന സ്ഥാനം, അതിന്നടുത്തു കിടന്നിരുന്ന മറ്റു സാധനങ്ങൾ എന്നതെല്ലാത്തിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രദ്ധ ചെല്ലണം.

അതുകൊണ്ടു് സ്ഥലത്തു കിളക്കാർ എത്തിയാൽ അവരേക്കൊണ്ടു ഗവേഷകന്മാർ കേവലം പറമ്പുകിളമാതിരി പണിചെയ്യിക്കുകയില്ല. എവിടെ കിള തുടങ്ങണം എന്നു നിശ്ചയിക്കുന്നതു് അതിപ്രധാനമായ ഒരു കാര്യമാണു്. ഇതിനു സ്ഥലപുരാണത്തിൽനിന്നും തദ്ദേശവാസികളിൽനിന്നും കിട്ടുവാനുള്ള വിവരങ്ങളെല്ലാം ശേഖരിക്കുന്നതു വളരെ ഉപകാരമായിരിക്കും. കുഴിക്കുന്നതു തിരഞ്ഞെടുത്ത സ്ഥാനത്തുനിന്നു വടക്കു്, കിഴക്കു് മുതലായ ഭാഗങ്ങളിലേക്കാകാം, കീഴ്പോട്ടമാകാം, കുഴി വട്ടത്തിലാക്കാം, ചതുരത്തിലാക്കാം. ഒരു വിധത്തിൽ കുഴിച്ചു യാതൊന്നും കാണാതിരുന്ന സ്ഥലത്തു് മറെറാരുവിധത്തിൽ കുഴിക്കുമ്പോൾ പലതും കണ്ടെന്നുവരും. ഈജിപ്തിൽ കാർട്ടറുടെ അനുഭവം നമുക്കു് ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ഓർമ്മിക്കാം. കൈക്കോട്ടും മറ്റു വലിയ ഖനനോപകരണങ്ങളും എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളിലും സന്ദർഭങ്ങളിലും ഒരുമാതിരി പ്രയോഗിക്കുന്നതു വിഡ്ഢിത്തമായിരിക്കും. വല്ലയിടത്തും സാധനങ്ങൾ അടുത്തുതന്നെ കിടപ്പുണ്ടു് എന്നു സംശയം

തോന്നുമ്പോൾ വലിയ ഉപകരണങ്ങൾ താഴെ വെയ്ക്കുക തന്നെയാണ് ഉചിതം. എന്നിട്ടു കൊലശേരുകൊണ്ടോ പേനക്കത്തികൊണ്ടോ സൂക്ഷിച്ചു കല്ലും മണ്ണും നീക്കിത്തുടങ്ങേണ്ടതാണ്. ചെമ്പുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഒരു വൃഷഭരൂപം മണ്ണു മാറിയെടുക്കുവാൻ തനിക്കു മൂന്നാഴ്ച വേണ്ടിവന്നു എന്നു വൂളി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പെട്രി, ഈജിപ്തിൽ ഖനനംതുടങ്ങിയപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈപ്പടങ്ങളും നഖങ്ങളും മാദ്ദവമുള്ളവയായിരുന്നുവത്രെ. പലപ്പോഴും മണ്ണു മാറുവാനും അവശിഷ്ടങ്ങൾ വൃത്തിയാക്കുവാനും കൈകൾ ഉപയോഗിക്കേണ്ടിവന്നതുകൊണ്ടു് കൈകൾ പൊട്ടിയും നഖങ്ങൾ പൊളിഞ്ഞും തുടക്കത്തിൽ കുറെ വേദന അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നു. പക്ഷേ, ക്രമേണ കൈകളിൽ തഴമ്പായി, നഖങ്ങൾക്കു കരുത്തും വന്നു.

അവശിഷ്ടാന്വേഷണത്തിനുവേണ്ടി കുഴിക്കുമ്പോൾ അതിനു പ്രത്യേകശീലമുള്ളവരെത്തന്നെ ഏർപ്പാടുചെയ്യുന്നതാണു് നല്ലതു്. സാധാരണകിളക്കാരനാണെങ്കിൽ കുഴിയിൽനിന്നു കുട്ടികടിക്കണക്കിനു മണ്ണു വെട്ടിനീക്കുവാനായിരിക്കും അയാളുടെ ശ്രമം. ഗവേഷണാവശ്യങ്ങൾക്കുപകരിക്കുന്ന അവശിഷ്ടങ്ങൾ അവരുടെ കണ്ണിൽ പെടുകയില്ല, കണ്ടാൽത്തന്നെ ശ്രദ്ധിക്കുമോ എന്നും സംശയം. ഓരോ വെട്ടും വിദഗ്ധന്മാർതന്നെ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കേണ്ടിവരും, വല്ല സാധനവും വെളിച്ചത്തേക്കു വരുന്നുണ്ടോ എന്നറിയുവാൻ. അങ്ങനെ നോക്കിയിരുന്നില്ലെങ്കിൽ പലതും തൂമ്പയുടെ വക്കുകൊണ്ടു തകർന്നുപോകാം, കിളക്കാരന്റെ മോഹംകൊണ്ടു കവർന്നുപോകാം. കിളക്കാർക്കു സത്യസന്ധത വേണം, അവരേപ്പിട്ടിരിക്കുന്ന ജോലിയുടെ മഹത്വത്തെപ്പറ്റി അറിവുണ്ടായിരിക്കണം. യൂർ നഗരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കുഴിച്ചുനോ

ക്കുന്നതിനിടയ്ക്കുണ്ടായ ഒരനുഭവം വൂളി വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർദ്ദേശങ്ങളനുസരിച്ചു കിളക്കാർ പല സ്ഥാനങ്ങളിലും കുഴിക്കുകയായിരുന്നു. ഒരുഭാഗത്തു് വൂളിയും തന്റെ പ്രത്യേക ചുമതലകൾ നിർവ്വഹിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അതിനിടയ്ക്കു് ഒരു അറബിക്കുട്ടി ഓടിവന്നു് വൂളിയോടു്, "അതാ അവിടേക്കൊന്നു വരണം. കിളക്കാക്കു് എന്തെല്ലാമോ കിട്ടിയതു് അവർ കാണിക്കുവാൻ നില്ക്കുന്നു," എന്നു പറഞ്ഞു. കുട്ടി പറഞ്ഞ സ്ഥലത്തു് വൂളി ചെന്നപ്പോൾ ഒരു പഴയ തുണി വിരിച്ചതിന്മേൽ സ്വർണ്ണവും വെള്ളിയുംകൊണ്ടു വളരെ ഭംഗിയിലുണ്ടാക്കിയ പല ആഭരണങ്ങൾ നിരത്തിവെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അവയെ സൂക്ഷിച്ചു പെട്ടികളിലാക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു് കിളക്കാരുടെ മേസ്തിയും അട്ടഹത്തി. അയാളും അയാളുടെ കീശകളിൽനിന്നു് അതികൗതുകമുള്ളതും വിലപിടിച്ചതുമായ കുറെ ആഭരണങ്ങൾ വൂളിയുടെ കൈവശം ഏല്പിച്ചു. ജോലിക്കാർ സത്യമുള്ളവരായിരുന്നതുകൊണ്ടുമാത്രം ആ പുരാതന ആഭരണങ്ങൾ കാണാതെപോയില്ല. ജോലിയെടുക്കുവാൻ ആളുകൾ വരുമ്പോൾ അവരുടെ ഗുണദോഷങ്ങളറിഞ്ഞു പണിക്കു പറ്റിയവരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുവാനുള്ള സാമർത്ഥ്യം ഗവേഷകനു വേണം. അങ്ങനത്തവരെ കിട്ടുവാനുള്ള ഭാഗ്യവും അയാൾക്കു വലിയ ഉപകാരമാണു്. അവരെ കിട്ടിയാൽത്തന്നെ 'ഇൻകിലാബ്' കൂടാതെ ജോലി നടത്തിക്കൊണ്ടുപോകുവാനുള്ള സാഹചര്യങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുവാൻ പ്രത്യേകം സൂക്ഷിക്കണം. പുരാതനവസ്തുക്കളെപ്പറ്റിമാത്രം വിദഗ്ദ്ധന്മാരായാൽ പോരാ, ഗവേഷകന്മാർ. മുതലാളി-തൊഴിലാളി ബന്ധങ്ങളെപ്പറ്റിയും അവക്കു നിശ്ചയമുണ്ടെങ്കിൽ നന്നു്. പല ഭാഷകൾ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നതും, മരപ്പണി, മൂശാരിപ്പണി എന്നിവ

ശീലമുണ്ടായിരിക്കുന്നതും ഉപയോഗപ്രദമാണ്. ജോലിക്കാരുടെ പ്രതിഫലം, നാട്ടുമര്യാദകൾ, മതവിശ്വാസങ്ങൾ എന്നിവയും മറ്റും സംബന്ധിച്ചു് അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങൾ ഉണ്ടാകാവുന്നതുകൊണ്ടു് അവയെ തീക്കുവാൻ നയം വേണ്ടിവരും. ആൾപാർപ്പുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ വിട്ടു് കാടുകളിലും മരുഭൂമികളിലും ചിലപ്പോൾ താമസിക്കുവാൻ നിർബ്ബന്ധിതനായേക്കാം. വല്ല മുറിപറ്റുകയോ വിഷം തീണ്ടുകയോ മറ്റൊ ചെയ്താൽ അത്യാവശ്യം 'പ്രഥമശുശ്രൂഷയുള്ള വൈദ്യം' അറിയുമെങ്കിൽ രക്ഷയുണ്ടു്. പിന്നെ പുരാവസ്തുക്കൾക്കു സ്ഥലത്തുവെച്ചു വേണ്ടിവരാവുന്ന 'പ്രഥമശുശ്രൂഷ'കൾ ചെയ്യുവാനുള്ള പരിജ്ഞാനം കൂടാതെ കഴികയില്ല എന്നു് പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഇതിനെല്ലാത്തിനുംപുറമെ തനിക്കുവേണ്ട ആഹാരമുണ്ടാക്കുവാനുംകൂടി അറിയാമെങ്കിൽ പട്ടിണി കിടക്കുകയില്ല എന്ന ധൈര്യത്തോടുകൂടി എവിടേക്കും ജോലിക്കിറങ്ങാം.

ഛായകളെടുക്കുവാനും കോപ്പികളുണ്ടാക്കുവാനും അറിയുന്നതു് വളരെ പ്രയോജനകരമാണ്. അവശിഷ്ടങ്ങളുടേയും അവ കിടന്നിരുന്ന സ്ഥാനങ്ങളുടേയും ഛായകൾ അപ്പപ്പോൾ എടുത്തു സൂക്ഷിച്ചാൽ ഗവേഷണപ്രവൃത്തിയിൽ ബുദ്ധിമുട്ടു കുറയും. സാധനങ്ങളുടെ ആകൃതിയും സ്ഥാനവും മറ്റും പിന്നീടു മാറിയാലും പൂർവ്വസ്ഥിതികൾ എന്തായിരുന്നു എന്നു് ചിത്രങ്ങളിൽ ശരിയായി എപ്പോഴും കാണുവാൻ സാധിക്കുമല്ലൊ. ചില അവശിഷ്ടങ്ങൾ അവ കിടക്കുന്ന സ്ഥാനത്തുനിന്നു നീക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. ദൂരസ്ഥലങ്ങളിൽ വല്ല കൊട്ടംകാട്ടിലൊ മരുഭൂമിയിലൊ കിടക്കുന്ന സാധനങ്ങളെ ഗവേഷകന്മാർക്കു് ആവശ്യമുള്ളപ്പോഴെല്ലാം പോയി പരിശോധിക്കുവാൻ സൗക

യ്മുണ്ടാകയില്ല. അങ്ങനത്തെ ചില പരിതഃസ്ഥിതികളിൽ നന്നായെടുത്തിട്ടുള്ള ഛായകൾ വളരെ ഉപകാരമാകും. സ്ഥലത്തെത്തുവാൻ സാധിക്കാത്ത അനവധി ജിജ്ഞാസുക്കൾക്കു് ഇത്തരം ഛായകളല്ലാതെ ഗവേഷണത്തിനു് ആശ്രയിക്കുവാനുണ്ടാകയില്ല. വെളിച്ചവും നിഴല്വും സാധനത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകളും മറ്റും അനുസരിച്ചു് ഒരു സാധനത്തിന്റെതന്നെ പല ഛായകൾ ആവശ്യമായി വരും. ബോട്ട, മാസ്റ്റോ, റൈസ്നർ എന്നിവരുടെ അനുഭവങ്ങളിൽനിന്നു പുരാവസ്തുഗവേഷണത്തിൽ ഛായകൾ എത്ര ഉപകാരപ്രദമാണെന്നു മനസ്സിലാക്കാം.

ചില പുരാതനവസ്തുക്കൾ അവ കിടക്കുന്നയിടത്തുനിന്നു മാറുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ലെങ്കിലും, അന്യസ്ഥലങ്ങളിലേക്കു കൊണ്ടുപോകാവുന്ന സാധനങ്ങളും ധാരാളമുണ്ടു്. വാഹനങ്ങളിലേറ്റിക്കൊണ്ടുപോകാം ചിലതു്, വേറെ ചിലതെല്ലാം തലച്ചുമടായൊ കാലിച്ചുമടായൊ മാത്രമെ സ്ഥാനത്തുനിന്നു നീക്കുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളു. പ്രതിമകൾ, കൊത്തുപണികൾ, ലിഖിതങ്ങൾ, വീട്ടുപകരണങ്ങൾ മുതലായ വിവിധസാധനങ്ങൾ കാലസ്ഥിതികൾകൊണ്ടൊ മനുഷ്യന്റെ വിക്രിയകൾകൊണ്ടൊ കേടുവരാവുന്ന ഇടങ്ങളിൽനിന്നു സുരക്ഷിതമായസ്ഥലങ്ങളിലേക്കു് അന്വേഷകന്മാർ പല പ്രകാരത്തിൽ കൊണ്ടുപോയിട്ടുണ്ടു്. ഇങ്ങനെ ഈജിപ്തിലെ മരുഭൂമികളിൽനിന്നും, മദ്ധ്യ അമേരിക്കയിലെ കൊടുംകാടുകളിൽനിന്നും, ഉത്തരറഷ്യയിലെ മഞ്ഞിന്നടിയിൽനിന്നും, ഗ്രീസിലെ മലഞ്ചെരുവുകളിൽനിന്നും ആഴിയുടെ അടിത്തട്ടിൽനിന്നും എടുത്ത വസ്തുക്കൾ ഇപ്പോൾ ബോസ്റ്റൺ, ലണ്ടൻ, പാരീസ് മുതലായ നഗരങ്ങളിൽ ഒന്നാംതരം കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽ ശാസ്ത്രപരമായി സൂക്ഷിച്ചുവരുന്നു. പക്ഷേ, ബുദ്ധിമുട്ട

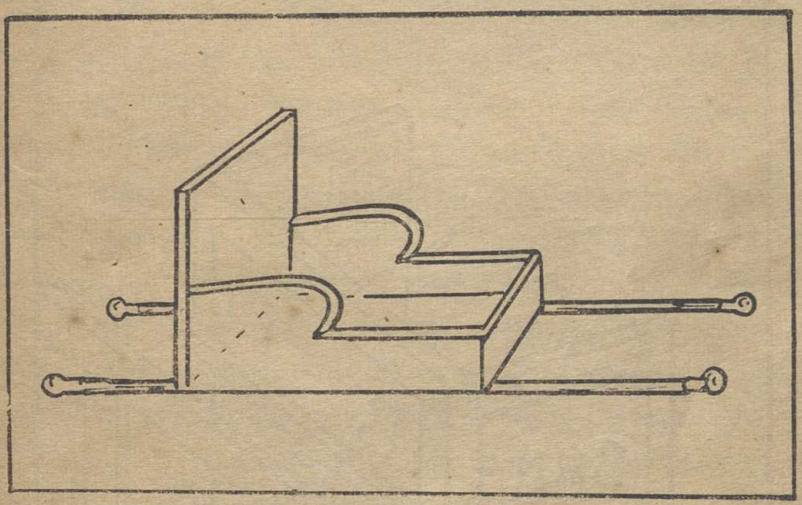
കൾ ആവരണം ചെയ്തതിൽപ്പിന്നെ മാത്രമാണ് സാധനങ്ങൾ ഉദ്ദിഷ്ടസ്ഥാനങ്ങളിലെത്തിക്കുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഒരു ഉദാഹരണമായി പറയാവുന്നത് ഇപ്പോൾ ലണ്ടൻനഗരത്തിൽ തെംസ് നദീതീരത്തു സ്ഥാപിച്ചുനിറുത്തിയിട്ടുള്ള 'ക്ലിയോപാട്രാസ് നീഡിൽ' എന്ന ഒറ്റക്കൽസ്തംഭമാണ്. എൺപത്തിയാറു് അടി ഉയരമുണ്ട് അതിനു്. ഒരു കാലത്തു് അതു് ഈജിപ്തിൽ നൈൽതീരത്താണു് നിന്നിരുന്നതു്. അതു് അവിടെനിന്നു് ഇളക്കിതാഴെ കിടത്തി നൂറടി നീളമുള്ള ഒരു ഇരുമ്പുകൂഴലിലാക്കി വെള്ളം കയറാത്തവിധം അടച്ചു് ഈജിപ്തിൽനിന്നു് ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കു് സമുദ്രത്തിൽക്കൂടി ഒഴുക്കിക്കൊണ്ടുവന്ന കഥ രസകരമായിട്ടുള്ളതാണു്. പുരാതനഅസിരിയൻ ചക്രവർത്തിമാരുടെ കൊട്ടാരത്തിനുമുമ്പിൽ സ്ഥാപിച്ചിരുന്ന ഭീമാകാരങ്ങളായ ചില വൃഷഭപ്രതിമകൾ ഇരുപതും മുപ്പതും അടി ഭൂമിക്കടിയിൽ കിടന്നിരുന്നവയെ, മണ്ണുനീക്കി ഭൂമിനിരപ്പിലേക്കു് ഉയർത്തി ചങ്ങാടങ്ങളിൽ കയറ്റി ടൈഗ്രിസ്നദിയിൽക്കൂടി കൊണ്ടുപോകുവാൻ എത്രയധികം ക്ലേശിച്ചു എന്നു് ലേയാർഡ് വിസ്തരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഓരോ പ്രതിമയും ആദ്യം വണ്ടിയിൽ കയറ്റി നദീതീരത്തേക്കു വലിക്കുവാൻതന്നെ മുന്നൂറു ജോലിക്കാർ വേണ്ടിവന്നു. അവയെ കയറ്റിയ ചങ്ങാടങ്ങൾ പൊന്തിക്കിടക്കുവാൻ തടികൾക്കു പുറമെ നൂറുകണക്കിനു് ആട്ടിൻതോൽസഞ്ചികൾ കാറ്റു നിറച്ചു് ഉപയോഗിക്കേണ്ടിവന്നു. ആ സഞ്ചികൾ ഊതി കാറ്റു നിറയ്ക്കുവാൻതന്നെ എത്രപേർ എത്രനേരം അദ്ധ്വാനിച്ചിരിക്കണം! മദ്ധ്യഅമേരിക്കയിലെ ഒറ്റയടിപ്പാതകൾപോലുമില്ലാത്ത ദുർഗ്ഗമവനങ്ങളിൽക്കൂടി വഴിവെട്ടി മായൻസംസ്കാരത്തിന്റെ ഭാരിച്ച അവശിഷ്ടങ്ങൾ ആൾച്ചുമടായും കയറുകെട്ടി വലിച്ചും

കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിലേക്കും ഗവേഷണശാലകളിലേക്കും എത്തിക്കുന്നതിനു ഭഗീരഥപ്രയത്നം വേണ്ടിവന്നു. ഇപ്രകാരമെല്ലാം അനവധി അമൂല്യവസ്തുക്കൾ ആരുമറിയാത്തതും നാശകരവുമായ പരിസരങ്ങളിൽനിന്നു കൊണ്ടുപോയി നല്ല കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽ സൂക്ഷിച്ചുവെക്കുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു് സ്തുത്യർഹംതന്നെ. ലണ്ടൻ, പാരിസ് മുതലായ വലിയ നഗരങ്ങളിലെ കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽ മാത്രമല്ല പുരാവസ്തുക്കളുടെ ശേഖരങ്ങളുള്ളതു്. ചില മേത്തരം ഗവേഷണസ്ഥാപനങ്ങൾ, വിശ്വവിദ്യാലയങ്ങൾ എന്നിവയോടനുബന്ധിച്ചുള്ള കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിലും ഈവക സാധനങ്ങൾ കാണാം. കേംബ്രിഡ്ജ് കലാശാലയിൽ ഈയുള്ളവൻതന്നെ 'പുരാതനഗ്രീസിലെ നാടകം' എന്ന വിഷയം പഠിക്കുമ്പോൾ ആ കലാശാലയോടനുബന്ധിച്ചുള്ള കാഴ്ചബംഗ്ലാവിൽ വെച്ചിരുന്ന പുരാതന ഗ്രീക്കുനാടകശാലകളുടേയും അഭിനയോപകരണങ്ങളുടേയും അവശിഷ്ടങ്ങൾ പലതും പരിശോധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കലാശാലാകാഴ്ചബംഗ്ലാവുകൾക്കുപുറമെ അവശിഷ്ടകേന്ദ്രങ്ങൾക്കടുത്തുതന്നെ സൗകര്യമുണ്ടെങ്കിൽ തക്കതായ കെട്ടിടങ്ങൾ പണിതു് സ്ഥലത്തുനിന്നു കിട്ടുന്ന സാധനങ്ങൾ കാഴ്ചയ്ക്കുവെച്ചിട്ടുള്ളതിനു് ഉദാഹരണങ്ങൾ പറയാം. മെസൊപ്പൊട്ടേമിയപ്രദേശത്തുനിന്നെടുത്ത സാധനങ്ങൾ അനവധിയെണ്ണം ബാഗ്ഡാഡ് കാഴ്ചബംഗ്ലാവിലിരിക്കുന്നു. ഇൻഡ്യയിൽ സാരനാഥ്, നാഗാർജ്ജുനകോണ്ട മുതലായ കേന്ദ്രങ്ങളിൽത്തന്നെ കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകൾ ഉണ്ടു്.

കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽ സാധനങ്ങൾ വെക്കുന്നതിനു മുമ്പു് ഗവേഷകന്റെ ശ്രദ്ധ പല കാര്യങ്ങളിലും എത്തേണ്ടിവരും. ചില അവശിഷ്ടങ്ങൾ എന്താണെന്നറിയുവാൻകൂടി സാധിക്കാത്ത സ്ഥിതിയിലായിരിക്കും കിടക്കു

ന്നതു്. അവയ്ക്കു് ഒരു രൂപംതന്നെ കൊടുക്കേണ്ടിവരുന്നു. ഇപ്രകാരം ചെയ്യുവാൻ ഗവേഷകനുള്ള പ്രാപ്തിക്കനുസരിച്ചായിരിക്കും ഫലം കിട്ടുന്നതു്. വൂളി ഒരു സംഗീതോപകരണത്തെ പുനർസൃഷ്ടിച്ചെടുത്ത കഥ മുമ്പു പറയുകയുണ്ടായി. ദ്രവിച്ചും ചിതറിയും കിടക്കുന്ന സാധനങ്ങളെപ്പറ്റി കഴിയുന്നതും വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതു് അവയുടെ പൂർവ്വരൂപം അറിയുന്നതിനു് അത്യാവശ്യമാണു്. ഈജിപ്തിലെ ഒരു രാജ്ഞിയുടെ ശവകുടീരം റൈസ്നർ (Reisner) എന്ന ഗവേഷകൻ പരിശോധിക്കുകയായിരുന്നു. ആ അറയുടെ ഒരു മൂലയിൽ മരം ദ്രവിച്ചു കുറെ പൊടിയും അതിൽ അവിടവിടെയായി ചില ചെറിയ സ്വർണ്ണത്തകിടുകളും സ്വർണ്ണപ്രതിമകളും കിടക്കുന്നതു കണ്ടു. അവയെല്ലാം തുത്തെടുക്കുകയല്ല റൈസ്നർ ചെയ്തതു്. ഓരോ സാധനവും അതു് കിടന്നിരുന്ന സ്ഥാനവും വളരെ സൂക്ഷിച്ചു പരിശോധിച്ചു് മനസ്സിലാക്കാവുന്ന വിവരങ്ങൾ എല്ലാം നോട്ടുപുസ്തകങ്ങളിൽ കുറിച്ചുവെച്ചു. അവയുടെ ഛായകൾ നൂറുകണക്കിനെടുത്തു നോക്കി പഠിച്ചു. പിന്നീടു് വളരെ ആലോചിച്ചു ക്ഷമയോടുകൂടി സാധനങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ക്രമേണ സ്വർണ്ണാലങ്കാരങ്ങളോടുകൂടിയ ഒരാഭരണപ്പെട്ടിയും, ഒരു സവാരിക്കുസാലയും, ഒരു സാധാരണ കസാലയും രൂപമെടുത്തു. സിണ്ടറല്ലയ്ക്കു് (Cinderella) ഒരു മത്തങ്ങ വണ്ടിയായും എലികൾ കുതിരകളായും മാറിക്കിട്ടുവാൻ രണ്ടു നിമിഷമേ വേണ്ടിവന്നുള്ളു. റൈസ്നർക്കു കുറെ പൊടിയും തകിടുകളും കിട്ടിയതു് കസാലകളും പെട്ടിയുമായി രൂപാന്തരപ്പെടുത്തുവാൻ രണ്ടു വർഷത്തെ ജോലിയായിരുന്നു. പക്ഷേ, സിണ്ടറല്ലയുടേതു് ഒരു യക്ഷികഥയാണു്, മത്തങ്ങ വണ്ടിയായതിനും എലികൾ കുതിരകളായതിനും തെളിവില്ല. റൈസ്നറു

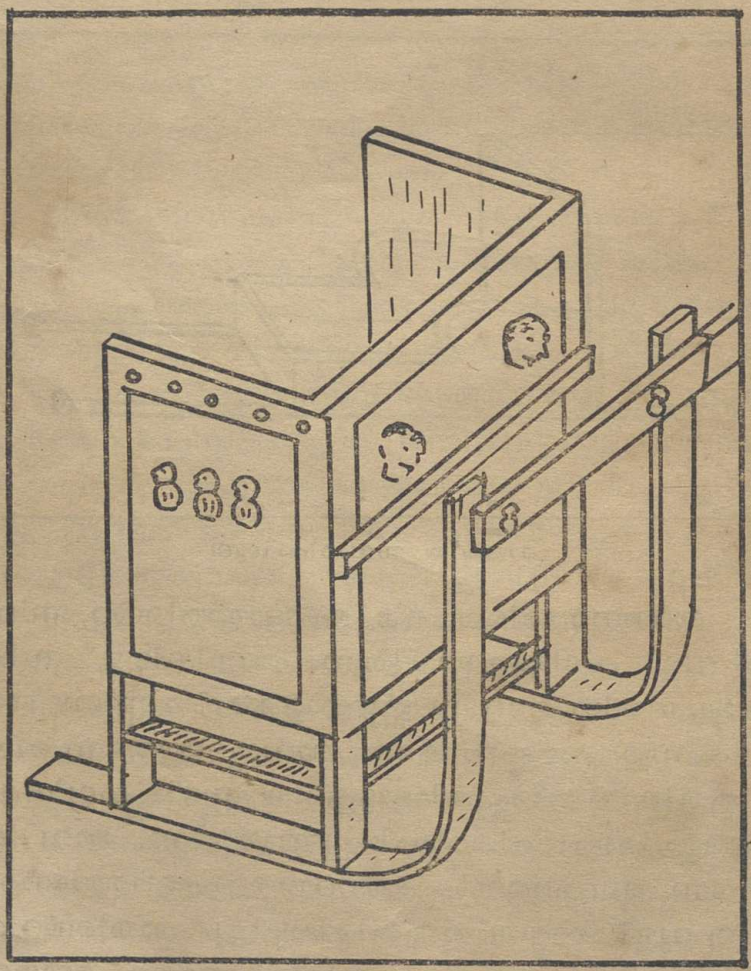
ടേതു് യഥാത്ഥജീവിതത്തിലെ ഒരു നേട്ടമാണു്. കുറെ പൊടിയും തകിടിൻപൊട്ടകളും കൂട്ടിച്ചേത്തു് അദ്ദേഹം സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പു് ഈജിപ്തിലെ ഒരു രാജ്ഞി ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന കസാലയെ പുനർസൃഷ്ടിച്ചതു് ബോസ്റ്റൺനഗരത്തിലെ കാഴ്ചബംഗ്ലാവിൽ നമുക്കു് ഇന്നും ചെന്നു കാണാം.

രാജകീയ സവാരിക്കസാല

യൂർനഗരത്തിലെ ഒരു കൊട്ടാരത്തിൻെറ സ്ഥാനത്തു് വൂളി കുഴിക്കുകയായിരുന്നു. അതിനിടയ്ക്കു് സിംഹമുഖാകൃതിയിൽ കുറെ സ്വർണ്ണഗോളകകൾ മണ്ണിന്നടിയിൽ കിടക്കുന്നതു് അദ്ദേഹം കണ്ടു. അവയ്ക്കടുത്തുതന്നെ വിശേഷാകൃതിയിൽ നിറപ്പകിട്ടോടുകൂടിയ സ്ഫടികക്കല്ലിൻകഷണങ്ങളും കുറെ ചിതറിക്കിടപ്പുണ്ടായിരുന്നു. അവ കിടന്നിരുന്ന സ്ഥാനങ്ങൾ തെറ്റാതെ എല്ലാത്തിൻേറയും മീതെ വൂളി മെഴുകു് ഉരുക്കിയൊഴിച്ചു. അതിൻെറ മുകളിലായി ഒരു മൽത്തുണിയും വിരിച്ചു. മെഴുകു് മൽത്തുണി

യിന്മേൽ പററി ഉറച്ചതോട്ടുകൂടി ഗോളകകളും മററു സാധനങ്ങളും അതാതു സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഉറച്ചു. പിന്നെ അദ്ദേഹം അവയെപ്പററി വിവരങ്ങളെല്ലാം അന്വേഷിച്ചു് സാധനങ്ങളെല്ലാം ചേത്തു ഒരാകൃതി കൊട്ടക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ജോലികഴിഞ്ഞപ്പോൾ സിംഹമുഖങ്ങൾകൊണ്ടും

ഷുബാദ്രാജ്ഞിയുടെ ചക്രമില്ലാരഥം

നിറക്കല്ലുകൾകൊണ്ടും മോടിപിടിപ്പിച്ചതും ചക്രമില്ലാത്തതും ആയ ഒരു വാഹനമാണ് (Sledge) രൂപാന്തരപ്പെട്ടത്.

മൽതുണിയും മെഴുകും പുരാതനസാധനങ്ങൾ കേടുവരാതെ സൂക്ഷിച്ചുവെക്കുവാൻ ഗവേഷകന്മാർ സാധാരണ ഉപയോഗിക്കാറുണ്ട്. പഴയ അസ്ഥികൂടങ്ങൾ അവക്ക് ഗവേഷണാവശ്യങ്ങൾക്കു വളരെ ഉപകരിക്കുന്നതാണ്. പക്ഷേ, പഴക്കംകൊണ്ട് അവയിൽ ചിലതു് വല്ലാതെ കേടുവന്നിരിക്കുന്നു. അങ്ങനത്തവ കണ്ടെത്തുമ്പോൾ ആദ്യമായി ബ്രഷുകൊണ്ടും സൂചികൊണ്ടും മണ്ണും ചെളിയും സൂക്ഷിച്ചു കളഞ്ഞു് അസ്ഥികൂടം വൃത്തിയാക്കുകയാണു ഗവേഷകൻ ചെയ്യുക. പിന്നീട് അതിന്റെ മീതെ മെഴുകു് ഉരുക്കിയൊഴിച്ചു് മുകളിൽ മൽതുണി വിരിക്കും. മെഴുകു് തണുത്തു് ഉറയ്ക്കുമ്പോൾ യാതൊരു കഷണത്തിന്റേയും രൂപമൊ സ്ഥാനമൊ മാറാതെ അസ്ഥികൂടം മല്ലിനോട്ടു് ഒട്ടിപ്പിടിക്കുന്നതാണു്. മേൽഭാഗം അങ്ങനെ ഒന്നായി പിടിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ അതിന്റെ ചുവട്ടിൽനിന്നു മണ്ണു് സാവധാനത്തിൽ നീക്കി അസ്ഥികൾ ഒട്ടിനില്ക്കുന്ന മല്ലുകഷണം സൂക്ഷിച്ചു മറിച്ചുവെയ്ക്കാം. എന്നിട്ടു മറുപുറത്തും ആദ്യം ചെയ്തമാതിരി മെഴുകു് ഉരുക്കിയൊഴിച്ചു തുണി വിരിക്കും. അതും ഉറച്ചാൽ രണ്ടു മല്ലുകഷണങ്ങൾക്കിടയിൽ അസ്ഥികൂടം സുരക്ഷിതമാകുന്നു. അതിനു മരംകൊണ്ടു് ഒരു ചട്ടക്കൂടുകൂടിയുണ്ടാക്കി മല്ലുകഷണങ്ങൾ അതിലുറപ്പിച്ചാൽ അസ്ഥികൂടം എവിടേക്കും കൊണ്ടുപോകുവാൻ സൗകര്യമായി. സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പു് യൂർനഗരത്തിൽ പ്രളയം വന്നു മരിച്ച പലരുടേയും അസ്ഥികൂടങ്ങൾ മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം മൽതുണികൾക്കിടയിൽ ഒട്ടിച്ചു് ചട്ടക്കൂടുക

ളിലുറപ്പിച്ചു് കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിലേക്കും ഗവേഷണകേന്ദ്രങ്ങളിലേക്കും കൊണ്ടുപോയിട്ടുണ്ടു്.

അധികകാലമായിട്ടില്ല, പാലസ്തൈനിൽ 'ഡെഡ് സീ'ക്കു് (Dead Sea) അടുത്ത ചില ഗുഹകളിൽ പുരാതന ലിഖിതങ്ങളുള്ള ചെമ്പുചുരുളുകൾ കുറെ കിട്ടുകയുണ്ടായി. തൊട്ടാൽ പൊട്ടിപ്പോകാവുന്നവിധം അത്ര പഴക്കമുണ്ടായിരുന്ന അവയ്ക്കു്. അതുകൊണ്ടു് വിദഗ്ധന്മാർ തകിടിന്മേൽ ആദ്യംതന്നെ പ്രത്യേകപശ തേച്ചു് അതു തകർന്നുപോകാതെയാക്കി. എന്നിട്ടു സൂക്ഷിക്കുവാനും പരിശോധിക്കുവാനും സൗകര്യത്തിനു ചുരുട്ടിയ തകിടു് നീളംകുറഞ്ഞ കഷണങ്ങളായി മുറിച്ചു. ശതാബ്ദങ്ങളായി അവയിന്മേൽ പാറിപ്പിടിച്ചിരുന്ന കല്ലും ചെളിയും ക്ലാവും നൈലൺബ്രഷും മറ്റും ഉപയോഗിച്ചു് കളഞ്ഞു. ആധുനിക ദന്തവൈദ്യന്മാർ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഉപകരണത്തിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടാണു് ആ ബ്രഷുകൾ തകിടുകളിന്മേൽവെച്ചു തിരിച്ചതു്. അങ്ങനെ അവയിന്മേലുണ്ടായിരുന്ന അക്ഷരങ്ങൾ തെളിയിച്ചു് വിദഗ്ധന്മാക്കു പരിശോധിക്കുവാൻ സൗകര്യമായി.

ഇത്തരം ലിപികൾ തിരിച്ചറിയുവാനും പരിശോധിക്കുവാനും ബുദ്ധിമുട്ടുള്ള പരിതഃസ്ഥിതികളിൽ കടലാസ്സു നനച്ചരച്ചു് പിട്ടപോലെയാക്കി ലിഖിതങ്ങളിന്മേലും കൊത്തുപണികളിന്മേലും പതിച്ചു് അവയുടെ പകർപ്പുകൾ എടുക്കാം. ബൈഹിസ്റ്റൺലിഖിതങ്ങളിൽ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഇങ്ങനെ പകർത്തേണ്ടിവന്നു. റോളിൻസണിനു് ആ ലിഖിതം മുഴുവനും പരിശോധിക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ല. ആ പാറ കയറുവാൻ ഒരു കുട്ടിയെ കണ്ടുപിടിച്ചതിന്റെ വിവരം മുമ്പു പറഞ്ഞു. എന്നാൽ ആ കുട്ടിക്കു് ആ പഴയ അക്ഷരങ്ങൾ തിരിച്ചറിഞ്ഞു പകർത്തുവാൻ കഴിവില്ലായിരുന്നു.

അപ്പോളാണ് കടലാസുപിട്ടിന്റെ പ്രയോഗം തുടങ്ങിയതു്. കുട്ടി കുറേ പിട്ടമെടുത്തു കയറി ഓരോ അക്ഷരത്തിന്മേലും അമത്തി അതിന്റെ രൂപമെടുത്തു് ചുവട്ടിലേക്കു കൊണ്ടുവന്നു. അങ്ങനെ റോളിൻസൺ വിട്ട ഭാഗങ്ങളുടേയും പതിപ്പുകളെടുത്തു് ബെഹിസ്റ്റൺ ലിഖിതം പകർത്തുന്ന ജോലി മുഴുവനാക്കി. ഇത്തരം ആവശ്യത്തിനു് കടലാസുപിട്ടിനേക്കാൾ റബ്ബർദ്രാവകമാണു നല്ലതെന്നു് ഇപ്പോൾ കണ്ടിരിക്കുന്നു. അതു് ഒഴിക്കുവാൻ എളുപ്പമാണു്, പകർപ്പു് കൂടുതൽ തെളിഞ്ഞിരിക്കും, ഉറച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ പായപോലെ ഒന്നായി പൊളിച്ചെടുത്തു് ചുരുട്ടിവെക്കുവാനും പെരുമാറുവാനും നല്ല സൗകര്യവുമുണ്ടു്.

മുദ്രകൾ (Seals), ലിഖിതങ്ങൾ, കൊത്തുപണികൾ എന്നിവയുള്ള ചില പഴയ കളിമണ്ണിഷ്ടികകൾ ചൂളയിൽ വെച്ചാൽ ഉറപ്പുവെണ്ണുന്നവയാണു്. അങ്ങനത്തവയെ ആദ്യം ഒന്നു വേവിക്കും. എന്നിട്ടു ബ്രഷുകൊണ്ടു ചെളിയെല്ലാം കളഞ്ഞു് അവയിന്മേലുള്ള അക്ഷരങ്ങളും ചിത്രപ്പണികളും തെളിയിച്ചുകൊണ്ടുവരികയാണു പതിവു്.

അടുത്തകാലത്തു് സമുദ്രത്തിന്നടിയിൽനിന്നു് പുരാതനനൗകകളും അവയിൽ അകത്തുകിടക്കുന്ന വിവിധ സാധനങ്ങളും പൊക്കിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ പല ശ്രമങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. തുർക്കിരാജ്യത്തു് മദ്ധ്യധരണ്യാഴിയിൽ ശതാബ്ദങ്ങൾ പഴക്കമുള്ള ഒരു കപ്പൽ മുങ്ങിക്കിടപ്പുണ്ടെന്നു് അറിഞ്ഞു പുരാവസ്തുഅന്വേഷകന്മാർ സ്ഥലത്തെത്തി. കപ്പൽ കണ്ടുപിടിച്ചു. അതിൽനിന്നു കിട്ടിയ സാധനങ്ങൾ ചിലതു് വാക്കുവം ക്ലീനർ യന്ത്രം (Vacuum Cleaner) ഉപയോഗിച്ചു വൃത്തിയാക്കി. ചിലതെല്ലാം കുഴലിൽക്കൂടി ശക്തിയായി വെള്ളം അടിച്ചു കഴുകി. ശതാബ്ദങ്ങളായി ഉപ്പുവെള്ളത്തിൽ കിടന്നതിന്റെ കേടു് തട്ടുക്കുവാൻ

സിമൻറു ചട്ടികളിൽ ശുദ്ധജലം നിറച്ച് സാധനങ്ങൾ അവയിൽ പലപ്രാവശ്യം മുക്കിയെടുത്തു. ഇങ്ങനെ കപ്പലിൽനിന്നെടുത്ത മുദ്രകൾ, കത്തികൾ, പാത്രങ്ങൾ, ആഭരണങ്ങൾ എന്നിവ വൃത്തിയാക്കി ഇനിയും കേടുവരാതെ സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നു. കപ്പൽതന്നെ ഉയർത്തിയെടുത്തു. ഈ പ്രവൃത്തികളുടെയെല്ലാം ചലനചിത്രവും എടുത്തിട്ടുണ്ട്. പുരാവസ്തുക്കളെ ഗവേഷണാവശ്യങ്ങൾക്കു വീണ്ടെടുക്കുവാനും സുരക്ഷിതമാക്കുവാനും ആധുനികോപകരണങ്ങൾ പലവിധത്തിൽ ഉപകരിക്കുമെന്നതിനു് ഈ നൗകോദ്ധാരണം നല്ലൊരു ഉദാഹരണമാണു്.

അവശിഷ്ടങ്ങൾ കിട്ടിയ സ്ഥലത്തുവെച്ചുതന്നെ പല 'പ്രഥമശുശ്രൂഷകൾ' കഴിഞ്ഞിട്ടുവേണം അവയെ അന്യസ്ഥലങ്ങളിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുവാനുള്ള ശ്രമം തുടങ്ങുന്നതു്. തുതൻഘാമൻറെ ശവകുടീരത്തിൽനിന്നു് എടുത്ത സാധനങ്ങൾ അവിടെനിന്നു കൊണ്ടുപോകുന്നതിനു മുമ്പു് സുരക്ഷിതമായി പൊതിഞ്ഞുകെട്ടുവാൻ ഏകദേശം ഒന്നരനാഴിക നീളം മൽത്തുണി വേണ്ടിവന്നു എന്നു് ഒരു പട്ടികയിൽ കണ്ടതോർക്കുന്നു.

ആധുനിക കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽ പുരാവസ്തുവിഭാഗം സാധാരണയായി പ്രത്യേകവിദഗ്ദ്ധന്മാരുടെ സൂക്ഷിപ്പിലാണു്. സാധനങ്ങൾ കേടുവരാതിരിക്കുവാൻ ആവശ്യമുള്ള സജ്ജീകരണങ്ങൾ സകലതും അവർ ഏർപ്പെടുത്തുന്നു. കാലൻചെല്ലാമൂലകളിലും ആഴിത്തട്ടകളിലും കിടന്നു സാവധാനം നശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന അനവധി വിശിഷ്ടപുരാവസ്തുക്കൾ കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽ കൊണ്ടുവന്നതിൽപ്പിന്നെ രാസവസ്തുക്കൾ, ചായങ്ങൾ, കമ്പികൾ, സിമൻറുകൾ മുതലായവ ഈ വിദഗ്ദ്ധന്മാർ ഉചിതംപോലെ ഉപയോഗിച്ചു് അവശിഷ്ടങ്ങളെ വൃത്തിയാക്കി രൂപപ്പെ

ട്ടത്തി ആക്കും എളുപ്പത്തിൽ പരിശോധിക്കത്തക്കവിധം സൂക്ഷിക്കുന്നു. ലോഹവസ്തുക്കൾ തുരുമ്പും ക്ലാവും പിടിക്കാതെ മിനുക്കിവെയ്ക്കും. തുണി, തോൽ എന്നിവ പൂപ്പൽ വരാതേയും പ്രാണികൾ കേടുവരുത്താതേയും ശ്രദ്ധിക്കുന്നതാണ്. പൊട്ടിയിരിക്കുന്ന സാധനങ്ങൾ പശ, കമ്പി മുതലായവ ഉപയോഗിച്ചു കൂട്ടിയുറപ്പിച്ചുവെക്കുന്നു. പഴയ ചിത്രങ്ങൾ മങ്ങിമാഞ്ഞുപോകാതിരിപ്പാനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ ഉണ്ട്. കെട്ടിടങ്ങൾ, പ്രതിമകൾ, ആഭരണങ്ങൾ, ആയുധങ്ങൾ, വാഹനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ ചില ഭാഗങ്ങൾ മാത്രമായിരിക്കും കിട്ടുന്നത്. മറ്റു ഭാഗങ്ങൾ നശിച്ചുപോയിട്ടുണ്ടാകാം. അങ്ങനത്തെ അവസരങ്ങളിൽ ഗവേഷകന്മാർ അവക്കു കിട്ടിയ ഭാഗങ്ങൾ പരിശോധിച്ച് അളവുകളും മറ്റും എടുത്ത്, അവയെപ്പറ്റി സകല വിവരങ്ങളും അറിഞ്ഞു് അവയുടെ പൂർവ്വാകൃതി ഊഹിക്കുവാനും സൃഷ്ടിക്കുവാനും ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നോ നശിച്ച ഭീമാകാരന്മാരായ പ്രാചീനഗജങ്ങൾ (Mammoths), വാൾപല്ലൻ വ്യാഘ്രങ്ങൾ, ഡിനോസോറസ് എന്നീ മൃഗങ്ങളുടെ ആകൃതി നമുക്കു് ഇന്നറിയുവാൻ സാധിക്കുന്നതു് ഈ വിദഗ്ധന്മാരുടെ ഭാവനാശക്തിയും കൈമിടുക്കുംകൊണ്ടാണ്. പുരാതനദേവാലയങ്ങൾ, കൊട്ടാരങ്ങൾ എന്നിവയുടെ മാത്രമല്ല, ആഭരണങ്ങളുടേയും കുട്ടികളുടെ കളിസാമാനങ്ങളുടേയും കൗതുകകരമായ മാതൃകകൾ ഇവർ തയ്യാറാക്കീട്ടുള്ളതു് പല കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽ കാണാം.

ഇക്കാലത്തുള്ള കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽ പ്രദർശനത്തിനു വെച്ചിട്ടുള്ള സാധനങ്ങൾ കേടുവരാതിരിക്കുവാൻ പ്രദർശനമുറികളിലെ ചൂടും, തണുപ്പും, ഈർപ്പവും നിയന്ത്രണംചെയ്യാം. വായുവിലുണ്ടാകുന്ന വല്ല ദോഷാംശങ്ങളും കാരണം അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കു നാശംപറ്റാതെ സൂക്ഷിക്കു

ന്നതിന്നു വായുശുദ്ധീകരണത്തിന്നുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ ഇന്നുണ്ട്. കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിൽനിന്നു വിലപിടിച്ച വസ്തുക്കൾ കളവുപോയതായി പത്രങ്ങളിൽ നാം ചിലപ്പോൾ കാണുന്നു. ഇതു തടയുവാൻ അനധികൃതമായി പ്രദർശനവസ്തുക്കൾ നീക്കുകയോ എടുക്കുകയോ ചെയ്താൽ മണിയടിച്ചും വിളക്കുകൾ ജ്വലിച്ചും അധികാരികൾക്കു് അറിവു കൊടുക്കുന്ന സജ്ജീകരണങ്ങൾ ചില സ്ഥാപനങ്ങളിൽ സംഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

പല രാജ്യങ്ങളിലും ഇന്നു പുരാവസ്തുഗവേഷണവും സംരക്ഷണവും ഒരു പ്രത്യേകഗവമ്മേണ്ടുവകുപ്പിന്റെ കീഴിലാണു്. രാജ്യത്തിന്റെ പുരാതനചരിത്രത്തിന്റേയും സംസ്കാരത്തിന്റേയും തെളിവുകൾ കണ്ടുപിടിക്കുവാനും, ആ തെളിവുകൾ സൂക്ഷിക്കുവാനും, അവയിൽനിന്നു കിട്ടാവുന്ന വിവരങ്ങളെല്ലാം ബുദ്ധിപൂർവ്വം ശേഖരിക്കുവാനുമുള്ള ചുമതലകൾ ഈ വകുപ്പിൽ ഇരിക്കുന്നു. ഓരോ അവശിഷ്ടവും കണ്ടുപിടിക്കുമ്പോൾ ആരും അതു കേടുവരുത്തിപ്പോകരുതെന്നു പുരാതനവസ്തുസംരക്ഷണനിയമപ്രകാരം പ്രഖ്യാപിക്കും. മാത്രമല്ല, അവശിഷ്ടങ്ങൾ കാലഭേദങ്ങൾക്കധീനമായി നശിക്കാതിരിക്കുവാൻ എല്ലാ പദ്ധതികളും സ്വീകരിക്കുവാനുള്ള ചുമതലയും സ്വാതന്ത്ര്യവും വകുപ്പുദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കുണ്ടു്. വർഷങ്ങൾ കഴിയുന്നതോടെ മിക്ക രാജ്യങ്ങളിലും ഈ വകുപ്പിന്റെ ജോലികൾ വിപുലപ്പെട്ടുവരികയാണു ചെയ്യുന്നതു്.

ഇൻഡ്യയിൽ പുരാവസ്തുഗവേഷണം ആധുനികരീതിയിൽ നടത്തുവാൻ കുറച്ചൊരു സൗകര്യം കിട്ടിയതു് ഏതാണ്ടു് 1784-ലാണു്. അന്നു് ഒരു കാഴ്ചബംഗ്ലാവും ഏഷ്യാറ്റിക്ക് സൊസൈറ്റി എന്നൊരു സംഘവും കൽക്കട്ടയിൽ തുടങ്ങി. കാനിങ്ങ് പ്രഭു വൈസ്രോയി

ആയിരുന്നകാലത്തു് അദ്ദേഹം ഒരു പുരാവസ്തുവകുപ്പു് ഏ
പ്പെട്ടുത്തി. വകുപ്പുദ്യോഗസ്ഥന്റെ പേർ 'സർവ്വയർ' എ
ന്നായിരുന്നു. പക്ഷേ, വകുപ്പിന്റേയും ഉദ്യോഗസ്ഥന്റേ
യും ജോലി അന്നത്തെ വടക്കുപടിഞ്ഞാറൻപ്രവിശ്യയുക
ത്തു മാത്രമാണു നടന്നതു്. അധികകാലം കഴിയുന്നതിനു
മുമ്പു് മേയൊപ്രഭു പുരാവസ്തുഗവേഷണത്തിനു് ഒരു ഡയ
റക്ടർജനറലിനെ നിയമിച്ചു. ഈ ഉദ്യോഗസ്ഥനും ഉന്ന
രേൻഡ്യയിൽ മാത്രമേ എന്തെങ്കിലും അന്വേഷണങ്ങൾ
ചെയ്യുകയുണ്ടായുള്ളു. മാത്രമല്ല, പൊതുമരാമത്തുവകുപ്പി
ന്റെ ചുമതലയായിരുന്നു അക്കാലത്തു് അവശിഷ്ടങ്ങളു
ടെ സംരക്ഷണം. ഈ സമ്പ്രദായം തൃപ്തികരമല്ലെന്നുകണ്ടു്
അവയെ സൂക്ഷിക്കേണ്ട പ്രത്യേകാവശ്യത്തിനു കൃറേറ്റർ
എന്നൊരു ഉദ്യോഗം ഗവമ്മേണ്ടു് സൃഷ്ടിച്ചു. അവശിഷ്ടു
ങ്ങൾ പരിശോധിച്ചു് അവയിൽ സംരക്ഷിക്കേണ്ടതും
അല്ലാത്തതും ഏതെല്ലാമെന്നു തരംതിരിച്ചു ഗവമ്മേണ്ടിനെ
ഉപദേശിക്കേണ്ട ചുമതല ഈ കൃറേറ്ററുടേതായിരുന്നു.
എങ്കിലും ഈ തസ്തിക അധികകാലം നിന്നില്ല.

ഇപ്രകാരം ബാലാരിഷ്ടങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു് 1855-ൽ
ഇൻഡ്യയ്ക്കു പുരാവസ്തുവകുപ്പിൽ ഒരു ഡയറക്ടർ നിയ
മിതനായി. കർസൻപ്രഭു പുരാവസ്തുസംരക്ഷണം ഗവ
മ്മേണ്ടിന്റെ കയ്യുമായുള്ളൊരു ചുമതലയാണെന്ന നയം
സ്വീകരിച്ചു് അതിനുള്ള നിയമമുണ്ടാക്കി. അവശിഷ്ട
കേന്ദ്രങ്ങളേയും അവശിഷ്ടങ്ങളേയും അനധികൃതമായ
ക്രയവിക്രയാദികളിൽനിന്നു് ഒഴിവാക്കുന്നതിനു് ഈ
നിയമം സഹായിച്ചു. മനുഷ്യരിൽനിന്നു മാത്രമല്ല, ഏതു
വിധത്തിലും ഇവയ്ക്കു വരാവുന്ന നാശങ്ങളെ തടുക്കുന്നതി
നാവശ്യമായതെല്ലാം ചെയ്യുവാനുള്ള അധികാരം പുരാ

വസ്തുഉദ്യോഗസ്ഥന്മാക്കു കൊടുത്തു. കർസന്റെ പിൻഗാമികൾക്കു് ഈ വിഷയത്തിൽ വലിയ താൽപര്യമില്ലാതിരുന്നകാരണം അവരുടെ ഭരണകാലത്തു് പുരാവസ്തുവകുപ്പിനു പ്രോത്സാഹമൊന്നും കിട്ടിയില്ല. 1919-നുശേഷം സ്ഥിതികൾ മെച്ചപ്പെട്ടു. അവശിഷ്ടാന്വേഷണവും ഖനനവും കുറച്ചുകൂടി വിപുലമായിത്തുടങ്ങി. ആ കാലങ്ങളിലാണല്ലോ മോഹഞ്ജോദാരോവും ഹാരപ്പയും കണ്ടുപിടിച്ചതു്. പക്ഷേ, 1947-ൽ പാകിസ്ഥാൻ പിരിഞ്ഞുപോയപ്പോൾ ചരിത്രപ്രാധാന്യമേറിയ ഈ പുരാതന സംസ്കാരകേന്ദ്രങ്ങൾ ഇൻഡ്യയുടെ അതിർത്തിക്കു പുറത്തുപോയി.

ഇന്നത്തെ ഭരണസംഘടനയിൽ കേന്ദ്ര വിദ്യാഭ്യാസമന്ത്രിയുടെ കീഴിലാണു് പുരാവസ്തുഗവേഷണവകുപ്പു പ്രവർത്തിക്കുന്നതു്. സഹായിക്കുവാൻ ഒരു ഉപദേശകസമിതിയുണ്ടു്. വകുപ്പിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിനു് ഇൻഡ്യ ആകെ ഏഴായി വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നു. പല കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളുടെ മേൽനോട്ടം വകുപ്പിനുണ്ടു്. ആയിരക്കണക്കിനു സ്തംഭങ്ങൾ, സ്തൂപങ്ങൾ തുടങ്ങിയ അവശിഷ്ടങ്ങൾ അവർ സംരക്ഷിച്ചുവരുന്നു. വകുപ്പുവിദഗ്ധന്മാർ ചെയ്യുന്ന ജോലി കായ്മായി നാലു വിധത്തിലുള്ളവയാണെന്നു പറയാം. ഒരു സംഘം ഖനനവിഷയത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മറെറാരു ശാഖ ലിഖിതങ്ങൾ പരിശോധിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്. രസതന്ത്രം സംബന്ധിച്ചുള്ള ജോലികളാണു മൂന്നാമതൊരു കൂട്ടർക്കുള്ളതു് (Chemical Branch). നാലാമത്തെ ശാഖ കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളുടെ സംരക്ഷണവും വികസനവുംമറും ശ്രദ്ധിക്കുന്നു.

ഇത്തരം ജോലികൾ ചെയ്യുവാൻ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാക്കു

പ്രത്യേകപരിശീലനം കൊടുക്കേണ്ടതിനുള്ള പദ്ധതികൾ വകുപ്പിന്റെ സംഘടനയിൽത്തന്നെ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിനുപുറമെ ഈയിടയ്ക്ക് ഇൻഡ്യയിലെ ചില സർവ്വകലാശാലകളിൽ പുരാവസ്തുശാസ്ത്രം ഒരു പഠനവിഷയമാക്കീട്ടുണ്ട്. ഒരു ഉദാഹരണം കേരള സർവ്വകലാശാലതന്നെ.

അദ്ധ്യായം 6

പുരാതനത്വഗണിതം

പുരാവസ്തുക്കൾ എവിടെയെങ്കിലും കണ്ടെത്തിയാൽ അവയെ വേണ്ടവിധത്തിലെല്ലാം പരിശോധിച്ച് അവയിൽനിന്നു പല വിവരങ്ങളും ഗ്രഹിക്കുവാനുള്ള പരിശീലനം പുരാവസ്തുഗവേഷണപഠനത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം മാത്രമാണ്.

ഗവേഷകനു കിട്ടിയ സാധനം സത്യത്തിൽ പുരാതനകാലത്തെ ഒരു അവശിഷ്ടംതന്നെയാണോ എന്നുള്ള സംശയം ഇക്കാലത്തു് ഒന്നാമതായി തീർക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇത്തരം സാധനങ്ങൾക്കു പ്രിയം ഏറിയതോടുകൂടി പുതിയ സാധനങ്ങൾക്കു പഴയവയെന്നപോലെ തോന്നത്തക്കവിധത്തിൽ വ്യത്യാസങ്ങൾ വരുത്തി അവയെ നല്ല ലാഭത്തിനു വില്ക്കുന്ന ഒരു കച്ചവടം ഇന്നു ധാരാളമാണു്. പൊതുവെ പരിഹാസത്തിനുകൂടി പാത്രമാകത്തക്കവണ്ണം വളർന്നിട്ടുണ്ടു് ഈ കള്ളക്കച്ചവടം. ഒരു ലോകസഞ്ചാരിയെ ഇറ്റലിയിൽ ഒരു കച്ചവടക്കാരൻ പഴയ ഒരു തലയോട്ടു കാണിച്ചു് അതു നെപ്പോളിയന്റേതാണു് എന്നു പറഞ്ഞുവത്രെ. അപ്പോൾ സഞ്ചാരി, "അതെങ്ങനെ? ഫ്രാൻസിലെ ഒരു കാഴ്ചബംഗ്ലാവിൽ നെപ്പോളിയന്റെ തലയോട്ടു് എന്നെ ഒരുദ്യോഗസ്ഥൻ കാണിച്ചുതന്നുവല്ലോ," എന്നു പറഞ്ഞു. കച്ചവടക്കാരനു് ഉത്തരം മുട്ടിയില്ല. "ഓ, അതു നെപ്പോളിയന്റെ കുട്ടിക്കാലത്തേതാണു്," എന്നു പറഞ്ഞ കഥ കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. ഇതു് ഒരു നേരംപോക്കുകഥതന്നെ. എങ്കിലും ഈ കഥ പുതിയ

സാധനങ്ങളെ പുരാതനാവശിഷ്ടങ്ങളേപ്പോലെയാക്കി നടത്തുന്ന കള്ളക്കച്ചവടത്തിനുള്ള പ്രചാരത്തെയാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്.

19-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന കോറൊ (Corot) എന്ന പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ചിത്രകാരന്റെ ചിത്രങ്ങളെപ്പറ്റി ഒരു കഥയുണ്ട്. കോറോവിന്റെ ചിത്രങ്ങൾ സൂക്ഷ്മപരിശോധനകഴിച്ച് ഗവേഷണം നടത്തിയിട്ടുള്ള ആർനൊ (Arno) എന്ന കലാവിദഗ്ധൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുസ്തകത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു: "കോറൊ ഏകദേശം രണ്ടായിരം ചിത്രങ്ങൾ വരച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ അയ്യായിരത്തിലധികം അമേരിക്കയിലെ ഗൃഹങ്ങളിൽ തൂക്കിയിരിക്കുന്നതു കാണാം." ഈ പറഞ്ഞതിന്റെ താൽപര്യം എന്താണെ? ചില കച്ചവടക്കാർ ആയിരക്കണക്കിൽ ചിത്രങ്ങൾ വല്ലവരും വരച്ചതു കോറോവിന്റേതാണെന്ന ജനങ്ങളെ കളവായി വിശ്വസിപ്പിച്ച് അവരേക്കൊണ്ടു വാങ്ങിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുതന്നെ. വലിയ ചില നഗരങ്ങളിലും സഞ്ചാരികൾ ധാരാളമായി എത്തുന്ന മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിലും പുരാതനവസ്തുക്കൾ വില്പനയ്ക്കു വെച്ചിട്ടുള്ള ഷാപ്പുകൾ കാണാം. അവയിൽനിന്നു വല്ലതും വാങ്ങുമ്പോൾ വളരെ ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുവേണം. അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടുകൊല്ലത്തെമാത്രം പഴക്കമുള്ള സാധനം രണ്ടായിരം സംവത്സരങ്ങൾക്കുമുമ്പ് ഉണ്ടാക്കിയതാണെന്നു വിശ്വസിച്ചു വില്ലാത്ത വിലയുംകൊടുത്തു വാങ്ങിപ്പോകും.

പുരാവസ്തുഗവേഷണത്തിൽ താൽപര്യമുള്ളവക്കും പുരാവസ്തുപ്രേമികൾക്കും അടുത്തകാലത്തു് ഒരബദ്ധംപറ്റുകയുണ്ടായി. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പിൽറ്റ്ഡൗൺ(Piltdown) എന്ന സ്ഥലത്തു് 1912-ൽ ഒരു തലയോട്ടു കുഴിച്ചെടുത്തു. അന്നത്തെ ഗവേഷണോപകരണങ്ങളും മാർഗ്ഗങ്ങളും ഉപയോ

ഗിച്ചശേഷം ആ തലയോട്ട് അഞ്ചുലക്ഷം സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പു ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരു മനുഷ്യന്റേതാണെന്നു ചില വിദഗ്ധന്മാർ പ്രഖ്യാപിച്ചു. തലയോട്ടു കണ്ടുപിടിച്ച ചാർൽസ് ഡോസൺ (Charles Dawson) എന്നയാൾക്ക് അനവധി അനുമോദനങ്ങൾ കിട്ടി. പക്ഷേ, ഈ അവശിഷ്ടത്തെപ്പറ്റി ഡോക്ടർ വൈനർ എന്നൊരു വിദഗ്ധൻ ചില സംശയങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു. തലയോടിന്റെ താടിയെല്ലുകളും പല്ലുകളും പ്രകൃത്യാലുള്ളവയല്ലെന്നും, എന്നാൽ ഉരച്ചും, രാകിയും, നിറംകൊടുത്തും 'പഴക്കി'യതാകാമെന്നുമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. 1952-ൽ പുതിയ ഉപകരണങ്ങളുപയോഗിച്ച് ആ തലയോടിന്മേൽ പുതിയരീതിയിൽ ചില പരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്തിയപ്പോൾ വലിയൊരു കളവു തെളിഞ്ഞു. ആ തലയോടിന്റെ താഴത്തെ താടിയെല്ല് അടുത്തകാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരു കുരങ്ങിന്റേയും, മുകൾഭാഗത്തേത് ഒരു ആധുനികമനുഷ്യന്റേതുമാണെന്നു പുതിയ പരീക്ഷണങ്ങളിൽനിന്നു മനസ്സിലായി. ആ രണ്ട് എല്ലുകളും അതോടുകൂടെ പല്ലുകളും സാമർത്ഥ്യത്തോടെ 'പഴക്ക'പ്പെടുത്തി കൂട്ടിച്ചേർത്തിട്ടാണ് പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട, അല്ലെങ്കിൽ കുപ്രസിദ്ധമായ പിൽറ്റ്ഡൗൺ തലയോട്ടു സൃഷ്ടിച്ചത് എന്നു ലോകം അറിഞ്ഞു. ഈ സംഭവം പുരാതനവസ്തുഗവേഷകന്മാർ ഓരോ സാധനത്തിന്റെ പുരാതനത്വം കണക്കാക്കുന്നതു നല്ല ജാഗ്രതയോടും സൂക്ഷ്മതയോടുംകൂടി വേണമെന്നു സ്ഥാപിക്കുന്നു.

പരിശോധനയ്ക്കു വന്നിട്ടുള്ള സാധനങ്ങൾക്ക് എത്ര പഴക്കമുണ്ടെന്നറിയുന്നതു് അത്യാവശ്യമാണ്. അതു കളവു തെളിയുവാൻ മാത്രമല്ല. പഴക്കം അറിഞ്ഞിട്ടവേണമല്ലോ ചരിത്രത്തിൽ അതിനുള്ള സ്ഥാനം കല്പിക്കുവാൻ.

പഴക്കം അറിയുവാൻ ചിലപ്പോൾ അശേഷം ക്ലേശിക്കേണ്ടിവരികയില്ല. ഉദാഹരണമായി ഒരു പഴയ ഗ്രന്ഥമൊ ചിത്രമൊ പരിശോധിച്ചാൽ അതെഴുതിയ കൊല്ലം പലപ്പോഴും അതിൽ സ്പഷ്ടമായിത്തന്നെ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതു കാണാം. കവിതകൾ എഴുതുമ്പോൾ ചില വരികളിൽ 'കലിസംഖ്യ' കാണിക്കുന്ന ഒരു സമ്പ്രദായവുമുണ്ടല്ലോ. കെട്ടിടങ്ങൾ, സ്തംഭങ്ങൾ എന്നിവയിൽ കല്ലിട്ട കൊല്ലമൊ പണിതീർത്ത കൊല്ലമൊ കൊത്തിയിരിക്കാം. ഇവ ഏതെങ്കിലും സംഭവങ്ങളുടെ സ്മാരകങ്ങളാണെങ്കിൽ സംഭവകാലം അറിഞ്ഞു് അവശിഷ്ടത്തിന്റെ പുരാതനത്വം നിർണ്ണയിക്കുവാൻ സാധിക്കും. ടാജ്മഹാൾ മുംതാസിന്റെ സ്മരണയ്ക്കായി ഇരുപതു സംവത്സരങ്ങൾകൊണ്ടു നിർമ്മിച്ചതാണെന്നറിഞ്ഞാൽ മുംതാസ് മരിച്ച കൊല്ലത്തിൽനിന്നു് ടാജിന്റെ പഴക്കം കണക്കാക്കുവാൻ ബുദ്ധിമുട്ടില്ല. പുരാതനഈജിപ്തിലെ പല ദേവാലയങ്ങളിൽ അവ കെട്ടിപ്പടുത്ത കാലമറിയുവാൻ സഹായിക്കുന്ന ലിഖിതങ്ങൾ ഉണ്ടു്. മെസൊപ്പൊട്ടേമിയയിൽ ക്ഷേത്രങ്ങൾ പണിതുയർത്തുമ്പോൾ ഏതു രാജാവിന്റെ കല്പനപ്രകാരം ഏതു വർഷം പണി തുടങ്ങിയെന്നും, പ്രതിഷ്ഠ എന്നായിരുന്നു എന്നും മറ്റും ക്ഷേത്രഭിത്തികളിന്മേൽ രേഖപ്പെടുത്തുന്ന സമ്പ്രദായമുണ്ടായിരുന്നതു് ഇന്നത്തെ പുരാവസ്തുഗവേഷകന്മാർക്കു് വലിയ അനുഗ്രഹംതന്നെ.

കെട്ടിടങ്ങൾ പണിയുവാനുപയോഗിക്കുന്ന ഇഷ്ടികകൾ വെയിലിൽ ഉണക്കിയതൊ ചൂളയിൽ ചുട്ടതൊ ആകാം. അവയുണ്ടാക്കുന്നതിനു് കളിമണ്ണുകൾ പലതരമുണ്ടു്. ഇഷ്ടികകളുടെ വലുപ്പവും ആകൃതിയും മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കും. ഏതു കാലത്തു ചൂളകൾ വന്നു, ഏതാകൃതി വന്നു, ഏതു മണ്ണു് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു എന്നെല്ലാം

അനേഷിച്ചാൽ ഇഷ്ടികകളുടെ പഴക്കം ഏകദേശമായി ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്.

പുരാതനവസ്തുക്കളുടെ പഴക്കം നിശ്ചയിക്കുക എന്നു പറയുമ്പോൾ അവയുണ്ടാക്കിയ വർഷവും തീയതിയും കണക്കാക്കുകയാണെന്നു ധരിക്കരുത്. ലിഖിതങ്ങളിലൊ മറ്റൊ അത്രത്തോളം വിവരങ്ങൾ, ഉണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമെ സൂക്ഷ്മമായ ഈ കായ്ങ്ങൾ അറിയുകയുള്ളു. നാണയങ്ങളിൽ കൊല്ലം കാണിച്ചിരിക്കും. ചില പാത്രങ്ങളിലും കൊല്ലം കൊത്തിക്കാണാം. നെബുക്കാഡ്നസ്സർ രാജാവ് യെറുസലം പിടിച്ചടക്കിയതു വിവരിക്കുന്ന ലിഖിതത്തിൽ ബാബിലോൺയുഗപ്രകാരം ഒരു വഷ്ം കൊത്തിവെച്ചിട്ടുള്ളതും ക്രി. മു. 597-ാമാണ്ടും ഒന്നാണെന്നു സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. യൂർനഗരത്തിലെ ഒരു ദേവാലയം മണ്ണു നീക്കി വെളിച്ചത്തേക്കു കൊണ്ടുവന്നപ്പോൾ ഭിത്തിയുടെ ഒരു കല്ലിന്മേൽ കണ്ട വർഷസംഖ്യ ക്രി. മു. 1990-ാമാണ്ടിനോട് അനുയോജിപ്പിക്കുവാൻ സാധിച്ചതു ഗവേഷകന്മാക്കു വളരെ ഉപകാരമായി. പക്ഷേ, ഇപ്രകാരമുള്ള സൂക്ഷ്മവിവരങ്ങൾ എല്ലായ്പ്പോഴും കിട്ടുന്നതല്ല. പല സന്ദർഭങ്ങളിലും പുരാവസ്തുക്കളുടെ തമ്മിൽത്തമ്മിലുള്ള പഴക്കം താരതമ്യപ്പെടുത്തുവാൻ മാത്രമെ വിദഗ്ധന്മാക്കുകൂടി സാദ്ധ്യമാകയുള്ളു. ഒരു സാധനമുണ്ടാക്കിയ വഷ്മല്ല, ശതാബ്ദംതന്നെ ഏതെന്നു കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ വിഷമമുണ്ടാകും.

പുരാതനവാസകേന്ദ്രങ്ങളിൽ ചിലയിടത്തു് കുഴിച്ചു താഴോട്ടു പോകുമ്പോൾ കെട്ടിടങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ മേല്ക്കുമേലെ നിരകളായി അല്ലെങ്കിൽ അടുക്കുകളായി കണ്ടിട്ടുണ്ട്. കെട്ടിടങ്ങൾ ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു വീഴുമ്പോൾ ജനങ്ങൾ അവയുടെ സ്ഥാനസൗകര്യം പരിഗണിച്ചു് അവിടെ കിടക്കുന്ന കല്ലുകളും ഇഷ്ടികകളുമെല്ലാം

ഒന്നു നിരത്തി അവയുടെ മുകളിൽത്തന്നെ പുതിയ കെട്ടിടങ്ങൾ പണിതു ക്രമേണ പഴയ ഗ്രാമത്തിന്റെയൊ പട്ടണത്തിന്റെയൊ മുകളിൽത്തന്നെ പുതിയൊരു ഗ്രാമമൊ പട്ടണമൊ വളന്നുവരുന്നു. ഇങ്ങനെയാണു് കെട്ടിടങ്ങളുടേയും പട്ടണങ്ങളുടേയും നിരകൾ അല്ലെങ്കിൽ 'അടക്കുകൾ' ഉണ്ടാകുന്നതു്. ഒരു സ്ഥാനത്തു ഖനനംനടത്തുമ്പോൾ ഓരോ അടക്കിലുള്ള കെട്ടിടങ്ങൾക്കും അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കും മുകളിൽ കണ്ടവയേക്കാൾ ഗവേഷകന്മാർ പഴക്കം നിശ്ചയിക്കുന്നതു സ്വാഭാവികവും യുക്തിപരവുമാണു്.

സാധനങ്ങളുടെ പഴക്കം നിശ്ചയിക്കുവാൻ 'റേഡിയൊ കാർബൺ' പരീക്ഷണം അടുത്തകാലത്തു പ്രചാരത്തിൽ വന്നിട്ടുണ്ടു്. മനുഷ്യനൊ, മൃഗമൊ, സസ്യമൊ 'ജീവൻ' ഉള്ളപ്പോൾ ഏതുസമയവും 'കാർബൺ-14' എന്ന സാധനം വായുവിൽനിന്നു വലിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കും. അങ്ങനെ അസ്ഥികളിലും മരത്തുണ്ടുകളിലും മറ്റും 'കാർബൺ-14' കുറച്ചു കാണുന്നതാണു്. അവയിലുള്ള 'ജീവൻ' നശിച്ചാൽ ഈ സാധനം ക്രമേണ കുറഞ്ഞുപോകുന്നു. സാധനത്തിലുള്ളതിൽ പകുതിഭാഗം 5568 വഷ്ങ്ങൾകൊണ്ടും ശേഷിച്ചതിൽ പകുതി മറെറാരു 5568 വഷ്ങ്ങൾകൊണ്ടും ഇങ്ങനെ നശിക്കുമെന്നാണു കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്നതു്. ഇതെല്ലാം കണ്ടുപിടിച്ചതു് ഷിക്കാഗൊ സവ്വകലാശാലയിലെ ഡോക്ടർ വില്ലാർഡ് ലിബ്ബി (Willard Libby) എന്ന അമേരിക്കൻ ശാസ്ത്രജ്ഞനാണു്. നോബൽസമ്മാനം ലഭിച്ചിട്ടുള്ള മഹാന്മാരിൽ ഇദ്ദേഹവും പെടുന്നു. മുൻപറഞ്ഞ കണക്കു് അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി പുരാവസ്തുക്കളിലുള്ള 'റേഡിയൊ കാർബൺ-14'-ന്റെ അളവെടുത്തു് അവയുടെ പഴക്കം അറിയുവാൻ

ലിബ്ബി ഒരു 'കാർബൺഘടികാരം' ഉണ്ടാക്കി. പല പുരാതനവസ്തുക്കൾ പഴക്കം എത്രയുണ്ടെന്നറിയാതെ കിടന്നിരുന്നവയുടെ ഏകദേശകാലം റേഡിയൊകാർബൺ പരീക്ഷണം നടത്തി അറിയുവാൻ ഇപ്പോൾ സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. മറ്റു ചിലവയുടെ പഴക്കം നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതു ശരിയാണൊ എന്നറിയുവാനും ഈ പരീക്ഷണം ഉപകരിക്കുന്നു. ഉദാഹരണമായി മോഹഞ്ചൊദാറൊ ഹാരപ്പ സംസ്കാരത്തിന്റെ കാലം ക്രിസ്തുവിന്നു് ഏകദേശം 2000 സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പാണെന്നു ഗണിച്ചിരുന്നതു് അബദ്ധമല്ലെന്നു് ഈ നൂതനപരീക്ഷണം തെളിയിച്ചു. പുരാതനഈജിപ്തിലെ ഒരു ഫറോവയുടെ ശവകുടീരത്തിൽ വെച്ചിരുന്ന ഒരു വഞ്ചിയുടെ മരത്തിന്നു് ഏകദേശം 3700 സംവത്സരത്തിന്റെ പഴക്കം ഉണ്ടെന്നാണു് ഈ മാർഗ്ഗംകൊണ്ടു് അറിയുന്നതു്. മഞ്ചൂറിയയിൽ വളരെ കാലമായി വററി വരണ്ടു കിടന്നിരുന്ന ഒരു തടാകത്തിന്റെ ചേറിന്നടിയിൽനിന്നു കിട്ടിയ ചില താമരവിത്തുകൾ 1000 സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പുണ്ടായിരുന്നവയാണെന്നു് കാർബൺഘടികാരം കണക്കാക്കി.

പാറക്കല്ലുകളിലും കളിമണ്ണുകളിലും ഒരുവിധം കാന്തശക്തി (Archaeo Magnetism) ഉണ്ടെന്നും അതു് അളന്നുനോക്കിയാൽ അവയുടെ പഴക്കം അറിയാമെന്നും വിദഗ്ദ്ധന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. ഈ മാർഗ്ഗം ഇപ്പോൾ പരീക്ഷണസ്ഥിതിയിൽ മാത്രമാണു്. പിഞ്ഞാണങ്ങളുടേയും ശില്പിസാധനങ്ങളുടേയും മറ്റും മിന്നുമിനുപ്പു് (തിളക്കം—Thermoluminiscence) അളന്നുനോക്കി പഴക്കം അറിയുവാനുള്ള വഴിയും പരീക്ഷിച്ചുവരുന്നു.

സംസ്കാരചരിത്രത്തിന്റെ ഓരോ ഘട്ടങ്ങളിൽ ചില പ്രത്യേകതകൾ കാണാവുന്നതാണു്. ഉദാഹരണ

മായി കല്ലിൻകഷണങ്ങൾ അടിച്ചുടച്ചും തേച്ചുമിനുക്കിയും ഉണ്ടാക്കിയ ഉപകരണങ്ങളും ആയുധങ്ങളും മാത്രമാണല്ലോ മനുഷ്യർ ഒരുകാലത്തു് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതു്. ചരിത്രത്തിൽ ആ കാലഘട്ടത്തിനു് ശിലായുഗം എന്ന പേർ കൊടുത്തിരിക്കുന്നു. പിന്നെ ഓരോ കാലത്തു് ചെമ്പു്, ഇരുമ്പു്, പിച്ചള എന്നിവ ഉപയോഗത്തിൽ വന്നു. വിദ്യുച്ഛക്തി പല ആവശ്യങ്ങൾക്കും ധാരാളമായി ഉപയോഗത്തിൽ വന്നതു് ലോകചരിത്രത്തിൽ അടുത്ത കാലത്തു മാത്രമാണു്. അങ്ങനെ കഴിഞ്ഞകാലങ്ങളെ ശിലായുഗം, പിച്ചളയുഗം, വിദ്യുച്ഛക്തിയുഗം, ആറ്റമിക് യുഗം എന്നിങ്ങനെ തിരിച്ചറിയാം. ചില സാധനങ്ങൾ ഇന്ന യുഗത്തിൽ പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്നവയാണെന്നു് അനുമാനിക്കുന്നതു വലിയ തെറ്റാവുകയില്ല. തുരുമ്പുകയറിയ ഒരു യന്ത്രത്തോക്കു് (Machine Gun) അശോകചക്രവർത്തി ഒടുവിലത്തെ യുദ്ധത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചതാണെന്നു് ഒരു കച്ചവടക്കാരൻ പറഞ്ഞാൽ ആരെങ്കിലും വിശ്വസിക്കുമോ? ഇപ്പോളുള്ള തെളിവുകളിൽനിന്നു നാം അറിയുന്നതു് യന്ത്രത്തോക്കുകൾ പ്രചാരത്തിൽവന്നതു് ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ മാത്രമാണു് എന്നല്ലേ?

സാധനങ്ങളുടെ പഴക്കം നിശ്ചയിക്കുവാൻ ഉപകരിക്കുന്നതു് വർഷങ്ങൾ കഴിയുന്നതോടുകൂടി കെട്ടിടങ്ങളുടേയും ഗൃഹോപകരണങ്ങളുടേയും ഭാഷ വ്യത്യാസപ്പെട്ടുവന്നിട്ടുണ്ടു് എന്ന സംഗതിയാണു്. പൈൽ ഫൗണ്ടേഷൻ, റിയെൻഫോർസ്ഡ് കോൺക്രീറ്റ് (Pile foundation, Re-enforced concrete) എന്നൊക്കെ നാം ഇപ്പോൾ കേൾക്കുന്നില്ലേ? അലൂമിനിയം, ആസ്ബെസ്റ്റോസ് എന്നിവ ഉപയോഗിച്ചു് പ്രീഫാബ്രിക്കേറ്റഡ് (Pre-fabricated) വീടുകൾ നാം കാണുവാൻ തുടങ്ങിയിട്ടില്ലേ? പുൽപ്പാ

യും ആട്ടുകട്ടിലും പോയി പ്ലൈവുഡ് (Plywood) മേശ, ട്യൂബ് (Tube) ഫർണിച്ചർ എന്നിവ വന്നിരിക്കുന്നു. ഇനിയൊരു രണ്ടായിരം വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം ഒരു ഗവേഷകൻ കേരളത്തിൽ ഖനനംനടത്തി ഒരു കെട്ടിടത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങളിൽ പൈൽ ഫൗണ്ടേഷനും ആസ്ബെസ്റ്റോസ് മേൽപ്പുരയും കണ്ടു് ആ കെട്ടിടം ടിപ്പുസുൽത്താനോ മാത്താണ്ഡവർമ്മയോ പണിയിച്ചതാണെന്നു പറഞ്ഞാൽ ശരിയാകുമോ? കാലടിഗ്രാമത്തിൽനിന്നു് ഒരു സ്റ്റെയിൻലസ് സ്റ്റീൽപ്പാത്രം കിട്ടിയാൽ അതു് ശ്രീശങ്കരാചാര്യർ പൂജകൾക്കു് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതാണെന്നു് ഒരു വിദഗ്ധൻ പ്രഖ്യാപിച്ചാൽ എത്രത്തോളം യഥാർത്ഥമാകും? നമ്മുടെ വീട്ടുകളിൽ ലോട്ടകളും ചെറുകിണ്ടികളും ധാരാളമായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന കാലം പോയി ഇപ്പോൾ കപ്പുകളും ഗ്ലാസുകളുമല്ലേ അധികം കാണുന്നതു്? ഓരോകാലത്തു് പാത്രങ്ങളുടെ ആകൃതിയും മറ്റും മാറിവന്നിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു് അവയെ പരിശോധിച്ചു് അവയുടെ കാലം ഏകദേശമായി നിശ്ചയിക്കുവാൻ വിദഗ്ധന്മാർക്കു സാധിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

അവശിഷ്ടങ്ങളിൽ ചിലതിന്മേൽ വല്ല സംഭവങ്ങളെ രേഖപ്പെടുത്തിക്കാണും. ഇതു് അവശിഷ്ടത്തിന്റെ പഴക്കം നിശ്ചയിക്കുവാൻ ഉപകരിക്കുന്നതാണു്. ഉദാഹരണമായി നീലനദി(Nile)യുടെ പരിസരങ്ങളിൽ ഒരു ദേവാലയത്തിന്റെ ഭിത്തിമേൽ, "132-ാമാണ്ടിലെ വെള്ളം ഇതുവരെ കയറിവന്നു" എന്നു രേഖപ്പെടുത്തി ഒരു വരയും കണ്ടാൽ, 132-ാമാണ്ടിനു മുമ്പുതന്നെ ആ ദേവാലയം ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നല്ലേ പറയേണ്ടതു്?

ഇങ്ങനെ വിവിധവിവരങ്ങൾ കൂട്ടിയിണക്കിയാണു് പുരാവസ്തുക്കളുടെ പഴക്കം കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ഗവേ

ഷകന്മാർ ശ്രമിക്കുന്നതു്. ഈ പഴക്കം ഒരു പ്രത്യേക തീയതിയായോ വഷ്ംതന്നെയായോ തീരുമാനിക്കുവാൻ വളരെ ദുർല്ലഭമായിട്ടു മാത്രമേ സാദ്ധ്യമാവുകയുള്ളു എന്നു മുമ്പു പറയുകയുണ്ടായി. മിക്കപ്പോഴും ഒരു 'ഉദ്ദേശപ്പഴക്കം' അല്ലെങ്കിൽ 'താരതമ്യപ്പഴക്കം' (Relative or comparative antiquity) മാത്രമാണു കണക്കാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതു്.

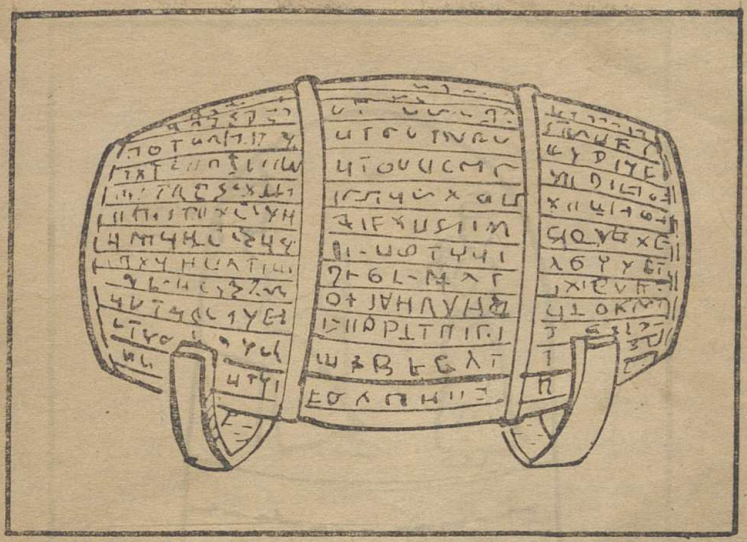
ഒരവശിഷ്ടത്തിന്റെ പഴക്കം അല്ലെങ്കിൽ കാലം അറിഞ്ഞശേഷം ആ സാധനത്തിൽനിന്നു് അതിന്റെ കാലത്തെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരങ്ങൾ എന്തെല്ലാം ശേഖരിക്കാമെന്നു് ഗവേഷകൻ പരീക്ഷിക്കുന്നു.

അദ്ധ്യായം 7

ചരിത്രനിർമ്മാണം

നമ്മുടെ പൂർവ്വികന്മാരുടെ ജീവിതരീതിയേയും സംസ്കാരത്തേയുംപറ്റി അനവധി വിവരങ്ങൾ പുരാതനാവശിഷ്ടങ്ങൾ നമുക്കു തന്നിട്ടുണ്ട്. ഈ വിവരങ്ങൾ ചരിത്രകാരന്മാർക്കു ചരിത്രമെഴുതുവാൻ ഏറ്റവും ഉപകാരമായിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ഇങ്ങനെ വിജ്ഞാനപരങ്ങളായ അവശിഷ്ടങ്ങൾ പല രൂപങ്ങളിലുമുണ്ടെന്നു വായനക്കാർ മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കും. ലിഖിതങ്ങൾ, മുദ്രകൾ, പാത്രങ്ങൾ, കെട്ടിടങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ, ശവകുടീരങ്ങൾ മുതലായവയെപ്പറ്റി മുമ്പിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലൊ.

അശോകചക്രവർത്തി പാറമുഖങ്ങളിലും സ്തംഭങ്ങളിലും അനവധി ലിഖിതങ്ങൾ കൊത്തിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതവിശ്വാസം, നിയമപരിപാലനം, യുദ്ധനീതി, സാമ്രാജ്യാതിർത്തി എന്നിവയെപ്പറ്റി ഈ ലിഖിതങ്ങളിൽ നിന്നു ചരിത്രകാരന്മാർ പല വിവരങ്ങളും മനസ്സിലാക്കീട്ടുണ്ട്. റൊസെറ്റാ കല്ലിന്റെ കാര്യം ഈ പുസ്തകത്തിൽ മറെറാരിടത്തു വായിച്ചിരിക്കും. ലണ്ടനിലെ ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ മദ്ദളത്തിന്റെ ആകൃതിയിൽ ഒരു കളിമണ്ണുകട്ട സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഏകദേശം മൂവായിരം സംവത്സരങ്ങൾ പഴക്കമാണു് അതിനുള്ളതെന്നു് അതിന്മേലുള്ള ലിഖിതത്തിൽനിന്നറിയുന്നു. ആ കാലങ്ങളിൽ ബാബിലോണിൽ താമസിച്ചിരുന്നവരുടെ നിത്യജീവിതത്തെപ്പറ്റി രസകരമായ വിവരങ്ങളാണു് ആ ലിഖിത

ബാബിലോൺ മദ്ദളലിഖിതം (ബ്രി. മ്യൂ.)

ത്തിലെ ഉള്ളടക്കം. പാരീസിലെ ലൂവർമ്യൂസിയത്തിൽ പ്രദർശനത്തിനു വെച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പ്രാചീനലിഖിതത്തിൽ ഏകദേശം നാലായിരം കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പു ബാബിലോൺ ഭരിച്ചിരുന്ന ഹമ്മുറബിചക്രവർത്തിയുടെ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട നിയമാവലി അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഒരു ശിലാസ്തംഭത്തിന്മേലാണു നിയമങ്ങൾ കൊത്തിവെച്ചിട്ടുള്ളതു്. സ്തംഭത്തിന്റെ മുകൾഭാഗത്തു് സൂര്യഭഗവാൻ ഹമ്മുറബിചക്രവർത്തിക്കു നിയമാവലി ഏല്പിച്ചുകൊടുക്കുന്ന രംഗം ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ കീഴിൽ ഏകദേശം മുന്നൂറു നിയമങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. പല വിഷയങ്ങളേയും സ്പർശിക്കുന്നവയാണു് ആ നിയമങ്ങൾ. ഗൃഹനിർമ്മാണം, കടബാദ്ധ്യത, വെറളിയുള്ള കന്നാലികൾ മുതലായവയെപ്പറ്റി ചില നിയമങ്ങൾ പറയുന്നു. മറ്റു ചിലതു് ക്രയവിക്രയം, അതിലുള്ള കളവുകൾ, തൊഴിലാളികളുടെ പ്രതിഫലം എന്നിവയെപ്പറ്റിയാണു്. അന്ന

സൂര്യഭഗവാനും ഹമ്മുറബിയും

ത്തെ നിയമം ദേവാലയത്തിലേയോ കൊട്ടാരത്തിലേയോ
മുതൽ മോഷ്ടിച്ചാൽ വധശിക്ഷ വിധിച്ചിരിക്കുന്നു. രോഗ

ശുശ്രൂഷയുടെ കാര്യത്തിൽ വൈദ്യം ഫലിച്ചെങ്കിൽ വൈദ്യനു പ്രതിഫലമുണ്ട്, ഇല്ലെങ്കിൽ ശിക്ഷയും! പുരാതന ബാബിലോണിലെ സാമൂദായികജീവിതത്തിന്റെ പല വശങ്ങളെപ്പറ്റി ഈ നിയമങ്ങളിൽനിന്നു നമുക്കു മനസ്സിലാക്കാം.

സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പു് ഈജിപ്തിൽ പാപ്പിറസ എന്ന ചെടികൊണ്ടു് ഒരുതരം കടലാസ്സുണ്ടാക്കിയിരുന്നു. ആ രാജ്യത്തു് അനവധിനൂറ്റാണ്ടുകൾ നടത്തിയിട്ടുള്ളവർക്കു നാല്പതും അമ്പതും ശതാബ്ദങ്ങൾ പഴക്കമുള്ള പാപ്പിറസ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ (ചുരുളുകൾ) കിട്ടീട്ടുണ്ടു്. അനവധി വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി അവയിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നു. അന്നത്തെ വൈദ്യസമ്പ്രദായമാണു ചിലതിൽ, മറ്റൊന്നിൽ വിദ്യാർത്ഥിജീവിതം, ഒന്നു് ഒരു ബാലോപദേശം, പിന്നെ സാഹിത്യം, ഭാര്യാധർമ്മം, ഫറോവയുടെ ദേഹാലങ്കാര ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും അവരുടെ ചുമതലകളും എന്നിങ്ങനെ പുരാതനഈജിപ്തിലെ ജനങ്ങളുടെ ജീവിതത്തിന്റെ പല വശങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലുണ്ടു്. പാരീസിലെ ലോകവിശ്രുതമായ വലിയ വായനശാലയിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുള്ള 'പ്രിസ്സെ പാപ്പിറസ' ഗ്രന്ഥത്തിൽ 4000 വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പു് പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്ന പഴഞ്ചൊല്ലുകൾ ശേഖരിച്ചിരിക്കുന്നു. ബേർലിൻ മ്യൂസിയത്തിൽ പണ്ടത്തെ വൈദ്യശാസ്ത്രത്തെസ്സംബന്ധിച്ചു് രണ്ടു പാപ്പിറസ ചുരുളുകൾ കാണാം. ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ പറയുന്നു, "നാം ഭക്ഷിക്കുന്നതിൽ കാലംശം മതിയാകും നമുക്കു ജീവിക്കുവാൻ, ശേഷിച്ച മുക്കാലംശം വൈദ്യനു് ഉപജീവനമാർഗ്ഗമാണു്," എന്നു്! അന്നത്തെ ഈജിപ്തിന്റെ ചരിത്രമെഴുതുന്നതിനു് ഇന്നത്തെ ചരിത്രകാരന്മാർ

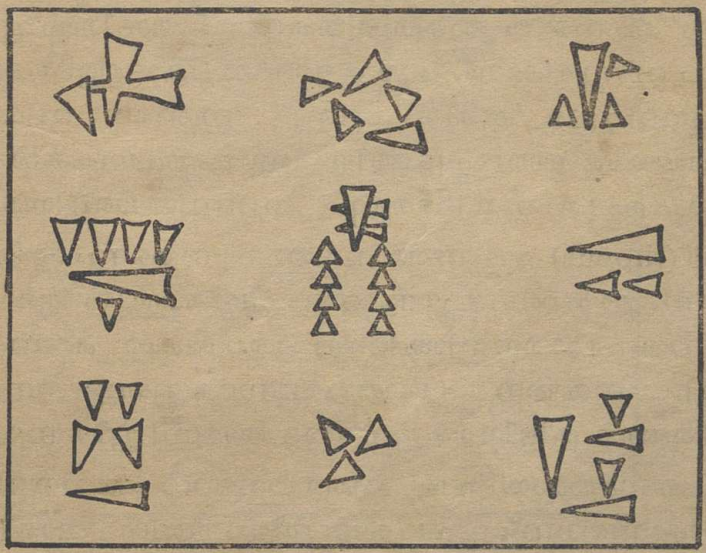
പാപ്പിറസരേഖകളോട് എത്രയധികം കീടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു പറയുവാൻ എളുപ്പമല്ല.

ക്രി. മു. ഏഴാം നൂറ്റാണ്ടിൽ അസ്സിരിയ ഭരിച്ചിരുന്ന അഷ്ശൂർബാനിപ്പാൾ രാജാവ് വലിയൊരു പുസ്തകപ്രേമിയായിരുന്നു. കേൽവിപ്പെട്ട ഒരു പുസ്തകശാല (Library) അദ്ദേഹം സജ്ജീകരിച്ചു. അതിലെ കുറെ പുസ്തകങ്ങൾ ഇന്ന് ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ വച്ചിട്ടുണ്ട്. അന്നത്തെ പുസ്തകങ്ങൾ കളിമണ്ണുപലകകളാണെന്ന് (Clay tablets–ഫലകങ്ങൾ) ഓർക്കണം. അവയിൽ ചിലതു് അക്കാലത്തെ വിശ്വാസപ്രകാരമുള്ള ലോകചരിത്രം വിസ്തരിച്ചിരിക്കുന്നു. ദേവസ്തോത്രങ്ങളാണു മറ്റു ചിലതിൽ. പല എഴുത്തുകുത്തുകളുടെ ശേഖരമുണ്ട്. ഒരുകൂട്ടം പുസ്തകങ്ങളിൽ പല കൈത്തൊഴിലുകളും വിവരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇവയെല്ലാം തരംതിരിച്ചു രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുള്ള പുസ്തകപ്പട്ടികകളും (Catalogues) അവിടെ കാണാം. ഇങ്ങനെയുള്ള അതിപുരാതനങ്ങളായ പുസ്തകങ്ങളിലും ലിഖിതങ്ങളിലും അടങ്ങിയിട്ടുള്ള വിവരങ്ങൾ മനസ്സിലാകുമെങ്കിൽ ചരിത്രകാരന്റെ ജോലിക്കു ബുദ്ധിമുട്ടു കുറയും.

ഡാറിയസ ചക്രവത്തിയുടെ ദിഗ്വിജയത്തെപ്പറ്റി ചരിത്രകാരനു് ബെഹിസ്റ്റൺലിഖിതം മനസ്സിലാക്കിക്കൊടുത്തു. യെരൂസലത്തിന്റെ ചരിത്രമെഴുതുവാൻ ബാബിലോണിൽ വാണിരുന്ന നെബുക്കഡ്നസ്സർ രാജാവ് ക്രി.മു. 6–ാംനൂറ്റാണ്ടിൽ കൊത്തിച്ച ചില ലിഖിതങ്ങൾ ഉപകാരമായി. റോമൻ ചക്രവത്തിയായിരുന്ന ട്രാജന്റെ യുദ്ധപരാക്രമങ്ങൾ മുഴുവനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തു് അതായതു് ക്രി.ശേ. ഒന്നാം നൂറ്റാണ്ടിൽ, സ്ഥാപിച്ച ഒരു സ്തംഭത്തിന്മേൽ കേശാദിപാദം ചിത്രരൂപത്തിൽത്തന്നെ കൗതുകമായി കൊത്തിയിരിക്കുന്നു. ക്രി.മു. 1470-ന

ടുത്ത കാലത്തു് തുത്ത്മോസിസ മൂന്നാമനാണു് ഈജിപ്തു് രാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്നതു്. വീരപരാക്രമിയായ ഒരു ഫറോവയായിരുന്ന അദ്ദേഹം. പാലസ്തീൻ, സിരിയ മുതലായ രാജ്യങ്ങൾ അദ്ദേഹം പിടിച്ചടക്കി. പതിനാറു വഷ്ങ്ങൾ അദ്ദേഹം പടവെട്ടിയതിന്റെ പൂർണ്ണവിവരങ്ങൾ കാർണാക്കിലുള്ള ഒരു ദേവാലയത്തിന്റെ ഭിത്തികളിന്മേൽ കൊത്തിവെച്ചിട്ടുള്ളതു് ചരിത്രനിർമ്മാണത്തിന്നു വളരെ ഉപകാരമായി.

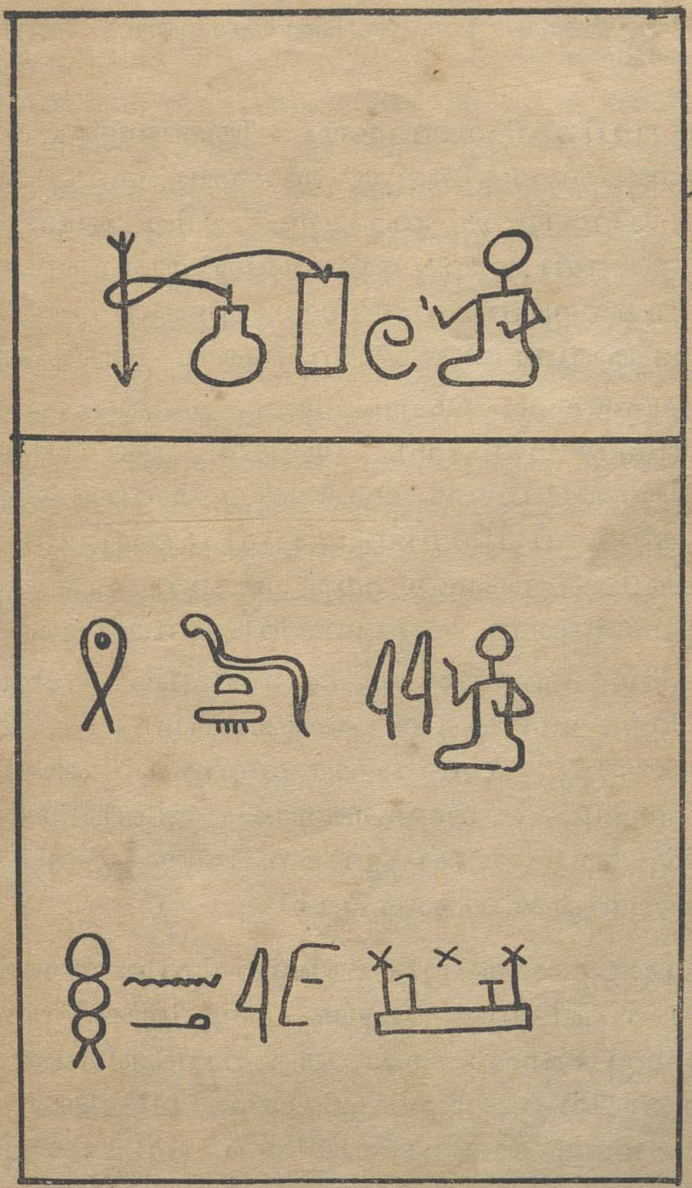
പക്ഷേ, പുരാണലിഖിതങ്ങളിൽനിന്നു കായ്ങ്ങൾ അറിയുവാൻ അവ വായിച്ചു് അർത്ഥം മനസ്സിലാക്കുന്നതിന്നുള്ള പ്രാപ്തിയുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമല്ലെ സാദ്ധ്യമാകയുള്ളൂ? പുരാതനലിപികൾ ഇന്നത്തവയിൽനിന്നു് എത്രയൊ വ്യത്യാസപ്പെട്ടവയായിരുന്നു. ചിലതു് ത്രികോണാകൃതിയിലുള്ള ചിഹ്നങ്ങളാണു്. ഇതിനു് ആപ്പെഴുത്തു് എന്നു

ആപ്പെഴുത്തു് (കോണക്ഷരം)

പേരുണ്ട് (Cuneiform writing). മറ്റുചിലവയെ ചിത്രലിപികളെന്നു പറയാം (Pictograph, Heiroglyph). ഉദാഹരണമായി പുരാതന ഈജിപ്റ്റുകാർ 'എഴുത്തുകാരൻ' എന്നു സൂചിപ്പിക്കുവാൻ തൂലിക, മഷിപ്പാത്രം, എഴുത്തുപലക, പുല്ലിംഗചിഹ്നം, ആൾ എന്നിവയുടെ രൂപങ്ങൾ വരയ്ക്കുകയാണു ചെയ്തിരുന്നത്. അതായത് വാക്കുകൾ രൂപീകരിക്കുവാൻ അവർ ചിത്രങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചു.

പുരാതനപട്ടണങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കിടയിൽ നിന്നു കിട്ടിയ ഇഷ്ടികകളും കളിമണ്ണുപലകകളും (Tablets) അനവധിയെണ്ണം ഓരോതരം ലിപികളുപയോഗിച്ചിട്ടുള്ള ലിഖിതങ്ങൾ ഉള്ളവയാണ്. ചിലതു കച്ചവടക്കണക്കുകൾ, ചിലതു കരാറുരേഖകൾ, അളവുപട്ടികകൾ എന്നിങ്ങനെ പോകുന്നു ലിഖിതങ്ങളിലെ ഉള്ളടക്കം. നികുതിസമ്പ്രദായത്തിന്റെ വിവരണമുണ്ട് അവയിൽ. ചിലതു് അന്നത്തെ അടിമച്ചന്തകളേയും അടിമക്കച്ചവടത്തേയും വിസ്തരിക്കുന്നു. ഈ കൂട്ടത്തിൽ കൊടുത്തുവാങ്ങൽ സംബന്ധിച്ചുള്ള 'രശീതി'കളുണ്ട്. ഇങ്ങനെ വിവിധവിഷയങ്ങളെ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള മൺപലകകൾ ഏകദേശം മുപ്പതിനായിരമെണ്ണം ബാബിലോണിയയിൽ നിപ്പൂർ (Nippur) പട്ടണത്തിനടുത്തുനിന്നുതന്നെ ശേഖരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ എഴുന്നൂറോളം പലകകളിൽ 'മുറാഷു' എന്നൊരു പുരാതനബാങ്കിന്റെ കണക്കുകൾ കാണുകയുണ്ടായി. ഇങ്ങനെ പുരാതനവാസകേന്ദ്രങ്ങളിൽനിന്നു ലിഖിതങ്ങൾ കിട്ടിയാൽ അവിടെ താമസിച്ചിരുന്നവരെപ്പറ്റി രസകരമായ പല വർത്തമാനങ്ങൾ അറിയുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്. പക്ഷേ, ലിഖിതങ്ങൾ വായിച്ച് അവയുടെ അർത്ഥം മനസ്സിലാക്കുവാനുള്ള പ്രാപ്തിയുള്ളവരു

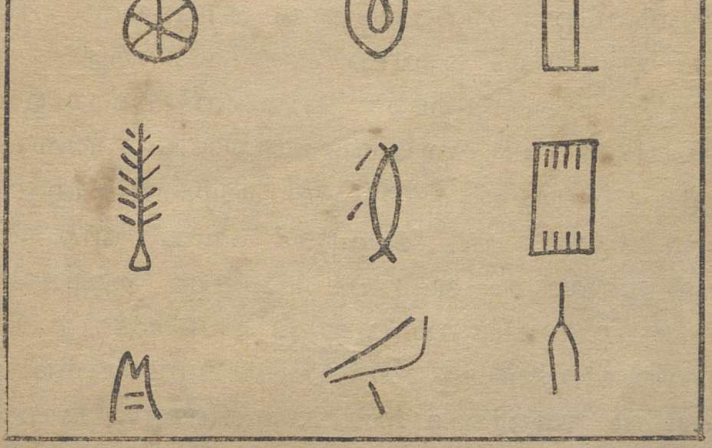
1 എഴുത്തുകാരൻ (ഈജിപ്തിലെ ചിത്രലിപി)
2 ഈജിപ്തിലെ മറ്റു ചില ചിത്രലിപികൾ

ണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമല്ലെ അവയിലെ കാര്യങ്ങൾ അറിയുക യുള്ളൂ.

പ്രാചീനചിഹ്നങ്ങളുടേയും ചിത്രങ്ങളുടേയും അർത്ഥ മെന്തെന്നു കണ്ടുപിടിക്കുന്നതു് അശേഷം എളുപ്പമായിരു ന്നില്ല. ജീവപര്യന്തം ശ്രമിച്ചിട്ടും ചില അന്വേഷക ന്മാക്കു് അഞ്ചോ ആറോ 'അക്ഷരങ്ങൾ' മാത്രമാണു തിരി ച്ചറിഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഈ ഉദ്യ മങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ജീൻ ഫ്രാൻകോയ് ഷാംപൊള്ളി യൻ (Jean Francois Champollion), ഹെൻറി റോളിൻ സൺ (Henry Rawlinson), തോമസ് യങ്ങ് (Thomas Young) തുടങ്ങിയവരുടെ പേരുകൾ മറക്കുവാൻ പാടുള്ള തല്ല. ക്രീറ്റ്ദ്വീപിൽനിന്നു ശേഖരിച്ച അനവധി മുദ്ര കളും ലിഖിതങ്ങളും എന്തു് ഏതു് എന്നറിയാതെ വളരെ ക്കാലം കിടന്നിരുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ മൈക്കൾ പ്രൈൻടിസ് എന്നൊരു ആംഗ്ലേയശില്പിക്കു് (Architect) അവയിലെ ലിപികളിൽ കൗതുകംതോന്നി ഭഗീരഥ പ്രയത്നംകഴിച്ചു് അവയെ മനസ്സിലാക്കി. അദ്ദേഹം ചെയ്ത ജോലി മറ്റു ഗവേഷകന്മാക്കും ആ ലിഖിതങ്ങളി ലെ കാര്യം അറിയുവാനും പുരാതനചരിത്രഭാഗങ്ങൾ കൂട്ട തൽ സമ്പന്നമാക്കുവാനും ഉപകരിച്ചു.

പുരാതനഭാരതചരിത്രത്തിന്റെ ചില ഘട്ടങ്ങൾ അറിയാതെ കിടന്നവ നമുക്കു മനസ്സിലാക്കിത്തന്നതു് പ്രിൻസെപ്പ്(Princep) എന്നൊരു മഹാനാണു്. അശോക ലിഖിതങ്ങളിൽ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന ലിപികൾ നമു ക്കു് ഒരുകാലത്തു് അജ്ഞാതമായിരുന്നു. പ്രിൻസെപ്പിനു് അവയിൽ കൗതുകംതോന്നി അവയെന്തെന്നറിയുവാൻ ശ്രമം തുടങ്ങി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിശ്രമങ്ങളുടെ ഫല

മായി ലിപികൾ തിരിച്ചറിയുവാനും അവയുടെ ഉപയോഗം മനസ്സിലാക്കുവാനും സാധിച്ചു. അതോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിനും മറ്റു ഗവേഷകന്മാർക്കും ആ ലിഖിതങ്ങളടങ്ങിയ കാര്യങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കുവാൻ സൗകര്യമായി. മോഹഞ്ചോദാറൊ, ഹാരപ്പ എന്നീ പുരാതനസങ്കേതങ്ങളിൽനിന്നു ലിഖിതങ്ങളുള്ള നിരവധി മൺപലകകളും മുദ്രകളും പുരാവസ്തുവകുപ്പുകാർ ശേഖരിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ, നമ്മുടെ ഉത്സാഹക്കുറവോ, പ്രാപ്തിക്കുറവോ ഭാഗ്യക്കുറവോ, എന്തെന്നറിഞ്ഞുകൂടാ, ഇതെഴുതുന്ന കാലംവരെ ആ ലിപികൾ ആർക്കും മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമായിട്ടില്ല. അവയുടെ ഉപയോഗം അറിഞ്ഞാൽ സിന്ധുസംസ്കാരത്തേയും അക്കാലത്തെ ജനങ്ങളേയുംപറ്റി നമുക്ക് അനവധി പുതിയ വിവരങ്ങൾ കിട്ടുമെന്നു നിസ്സംശയം പറയാം.

സിന്ധുപ്രദേശത്തെ ചിത്രലിപി

ലിഖിതങ്ങളിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കാവുന്ന വിവരങ്ങൾക്കു പുറമെ രസകരമായതും ഒട്ടു അപ്രധാനമല്ലാത്തതും

ആയ പല സംഗതികളും പാത്രങ്ങൾ, ആഭരണങ്ങൾ, കെട്ടിടാവശിഷ്ടങ്ങൾ മുതലായവയിൽനിന്നു ചരിത്രകാരന്മാക്കു് അറിയുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ഇത്തരം പ്രാചീന വസ്തുക്കൾ ഗവേഷകന്മാർ അതിസൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിക്കും. അവയുടെ പ്രത്യേകതകൾ മനസ്സിലാക്കി തന്റെ അറിവും, പരിചയവും, ഭാവനാശക്തിയും എല്ലാം പ്രയോഗിച്ചു് അവയിൽനിന്നു് ഓരോ കാര്യങ്ങൾ അറിയുന്നു. പലവിധ പരിശോധനകൾ നടത്തുന്നതിനു പ്രത്യേകപരിശീലനമുണ്ടാകുന്നതു വളരെ ഉപയോഗമാണു്. നിരവധി പുരാവസ്തുക്കളെപ്പറ്റി വിദഗ്ധാന്വേഷണങ്ങൾ കഴിഞ്ഞശേഷമാണു ശതാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പു ജീവിച്ചിരുന്നവരുടെ നിത്യജീവിതസമ്പ്രദായങ്ങളും, ഭരണരീതികളും, മതാചാരങ്ങളും മറ്റും നമുക്കറിയുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

ചെറിയൊരു ഉദാഹരണം പറയാം. നാം വാങ്ങിയ ഒരു പമ്പിൽ ഒരു കുഴി താഴ്ത്തിയപ്പോൾ ചേറുപിടിച്ച ഒരു ഔൺസ് ഗ്ലാസിന്റെ കഷണം കിട്ടിയെന്നു വിചാരിക്കുക. ആരുടേയും കാലിൽ കുത്തിക്കയറരുതു് എന്നു വിചാരിച്ചു നമുക്കു് ഉടനെ അതിനെ ദൂരെക്കളയാം, പക്ഷേ, അങ്ങനെ ചെയ്യാതെ ക്ഷമയോടുകൂടി അതു പരിശോധിച്ചാൽ അതിൽനിന്നു പല കാര്യങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കുവാൻ സാധ്യമായേക്കും. 'ജാപ്പാൻ' എന്നു് അതിന്മേൽ കണ്ടാൽ ഇൻഡ്യയും ജപ്പാനും തമ്മിലുള്ള കച്ചവടത്തെപ്പറ്റി ആ ഗ്ലാസുകഷണം സൂചിപ്പിക്കുന്നില്ലേ? ഗ്ലാസിനകത്തു നിറംമാറിക്കണ്ടതു ചേറല്ല ഒരു മരുന്നാണെന്നു രാസപരീക്ഷണം തെളിയിച്ചാൽ മരുന്നറിഞ്ഞു് അന്നത്തെ മരുന്നുവ്യവസായത്തേയും വൈദ്യസമ്പ്രദായത്തെയുംപറ്റി ചിലതെല്ലാം ഊഹിക്കാം. മരുന്നു് ഏതു സുഖക്കേടിനു സാധാരണ ഉപയോഗിക്കുന്നതാണെന്നു് അന്വേഷിക്കു

മ്പോൾ സ്ഥലത്തു താമസിച്ചിരുന്നയാളുടെ ദേഹസ്ഥിതി യെപ്പററി മനസ്സിലാകും. കേവലം ദരിദ്രന്മാരുടെ വീട്ടുകളിൽ ഔൺസ് ഗ്ലാസ്സുകളും ചികിത്സോപകരണങ്ങളും കരുതാറില്ല എന്നതു ശരിയാണെങ്കിൽ അവിടെ താമസിച്ചിരുന്നവർ സാധാരണമട്ടിലെങ്കിലും കഴിച്ചിലിനു വകയുള്ളവരായിരുന്നു എന്നല്ലേ ആ ഗ്ലാസുകഷണം പറയുന്നതു? പാത്രം ഗ്ലാസല്ല പ്ലാസ്റ്റിക്കായിരുന്നെങ്കിൽ മൻ ഉടമസ്ഥന്മാർ താമസിക്കുമ്പോൾത്തന്നെ 'പ്ലാസ്റ്റിക്ക് യുഗം' തുടങ്ങി എന്നു തെളിയുന്നു. ഇപ്രകാരം പല ചിന്തകളും ഗവേഷണബുദ്ധിയോടുകൂടി ആ പാത്രക്കഷണം പരിശോധിക്കുന്നയാളുടെ മനസ്സിൽ ഉയരാം. സ്ഥലത്തുനിന്നു കിട്ടുന്ന മറു സാധനങ്ങളിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കാവുന്ന വിവരങ്ങളും ഔൺസ് ഗ്ലാസ് പരിശോധനയിൽനിന്നുള്ള അനുമാനങ്ങളും കൂട്ടിയിണക്കി തള്ളേണ്ടതു തള്ളി, എടുക്കാവുന്നതു് എടുത്തു ചരിത്രമെഴുതുവാൻ സാധിക്കുന്നു.

ശതാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പു് കെട്ടിപ്പടുത്ത ഒരു കെട്ടിടത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഒരു ചരിത്രകാരൻ പരിശോധിക്കുന്ന സമയം അന്നു കെട്ടിടങ്ങൾ പണിയുവാൻ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന സാധനങ്ങൾ എന്തെല്ലാമാണെന്നു കാണുമല്ലോ. ബാബിലോണിലെ കെട്ടിടങ്ങൾക്കു് കേരളത്തിലെ തേക്കുമരം ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതു കണ്ടാൽ ഈ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ പ്രാചീനകാലത്തു് കയററിറക്കുമതികളും കച്ചവടമിടവാടുകളും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നൂഹിക്കാം. കെട്ടിടത്തിന്റെ ആകൃതിയും, മുറികൾ മുതലായ സൗകര്യങ്ങളും പരിശോധനയിൽ മനസ്സിലാകുമെങ്കിൽ പണ്ടത്തെ ബാബിലോൺകാക്കു കെട്ടിടപ്പണിയിലുണ്ടായിരുന്ന സാമർത്ഥ്യത്തെപ്പററിയും ഗൃഹസൗകര്യങ്ങൾസംബന്ധിച്ചുള്ള

അഭിപ്രായങ്ങളെപ്പറ്റിയും വിവരങ്ങൾ ചരിത്രാവശ്യങ്ങൾക്കു കിട്ടുന്നതാണു്.

ലോകപ്രസിദ്ധങ്ങളായ പിരമിഡുകൾ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ എന്തെല്ലാം വിവരങ്ങൾ കിട്ടുവാൻ ശ്രമിക്കാം! രണ്ടും രണ്ടരയും ടൺ തൂക്കമുള്ള കല്ലുകൾ വെട്ടസ്ഥലത്തുനിന്നു് പണിസ്ഥലത്തേക്കു കൊണ്ടുപോകുവാൻ ഈജിപ്തിൽ സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പു് എന്തായിരുന്ന വാഹനസൗകര്യങ്ങൾ? പിരമിഡുകൾ പണിതുയരുമ്പോൾ ഇത്ര ഭാരമേറിയ കല്ലുകൾ എങ്ങനെ മേല്പോട്ടു കയറ്റിക്കൊണ്ടുപോയി? പിരമിഡിന്റെ അഞ്ഞൂറു് അടിനീളമുള്ള ഓരോ ഭാഗങ്ങൾ അര ഇഞ്ചുകൂടി ചതുരം തെറ്റാതെ പണിതീർക്കുവാൻ ഉപയോഗിച്ച ഉപകരണങ്ങൾ എന്തു്? പിരമിഡിന്റെ പ്രത്യേകാകൃതി ശരിയായി വരുവാൻ കല്ലുകളുടെ നീളം, വീതി, ചരിവു് എത്ര സാമർത്ഥ്യത്തോടെ കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്നു! ഒരു പേനക്കത്തിയുടെ അലകുപോലും കടത്തുവാൻ സാധിക്കാത്തവിധമല്ലെ ഭീമമായ ആ കല്ലുകളുടെ വക്കുകൾ ചേത്തുവെച്ചിരിക്കുന്നതു്!

മോഹഞ്ജോദാറോവിലും പോംപിനഗരത്തിലും വീടുകളിലും പൊതുസ്ഥലങ്ങളിലും മലിനജലം കെട്ടിനില്ക്കാതിരിപ്പാൻ ഉണ്ടാക്കിയ ചാലുകളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. ആവശ്യമില്ലാത്ത വെള്ളം ഒലിച്ചുപോകുന്നതിനു് അപ്രകാരമുള്ള പദ്ധതി ഇരുപതാം നൂറാണ്ടിലെ പല മുൻസിപ്പാലിറ്റികളിൽക്കൂടി കാണുകയില്ലെന്നാണു് ചില വിദഗ്ധന്മാരുടെ അഭിപ്രായം. പൗരാണികറോമിലെ ചില സ്നാനമന്ദിരങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കാണുമ്പോൾ അവർ കുളിക്കുന്നതിൽ എത്ര ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു എന്നറിയാം. മാർബിൽകൊണ്ടു കെട്ടി,

മാർബിൾ വിരിച്ചു്, കൗതുകകരമായ പ്രതിമകൾകൊണ്ടു് അലംകൃതമായ മുറികളും തളങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്ന ആ കുളി സ്ഥലങ്ങളിൽ. കാരകല്ല ചക്രവത്തിയുടെ പേരിലുള്ള സ്നാനമന്ദിരത്തിൽ ആയിരത്തഞ്ഞൂറു് ആളുകൾക്കു് ഒരേ സമയത്തു കുളിക്കുവാൻ സൗകര്യമുണ്ടായിരുന്നു. വെള്ളം ചൂടാക്കുന്നതിനുള്ള വലിയ തൊട്ടികളും അവയ്ക്കു താഴെ തീയിടുന്നതിനുള്ള സൗകര്യങ്ങളും അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കിടയിൽ കണ്ടു.

കെട്ടിടങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ചിലതു് കോട്ടകളുടേയും കൊട്ടാരങ്ങളുടേതുമാണു്. അവയിൽനിന്നു് മുൻകാലങ്ങളിലെ സാമൂഹ്യജീവിതത്തേയും യുദ്ധസമ്പ്രദായങ്ങളേയുംപറ്റി ചില കാര്യങ്ങൾ ഊഹിച്ചെടുക്കാം. ക്രീറ്റിലെ കൊട്ടാരങ്ങളിലേക്കു് അനവധിയാളുകൾക്കു് ഒരുമിച്ചു കയറിച്ചെല്ലുവാൻ സൗകര്യമായി നീളത്തിലുള്ള കൽപടവുകൾ കാണുന്നു. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നോർമൻകൊട്ടാരങ്ങൾക്കു ചുറ്റും കിടങ്ങുകൾ, മാറ്റാവുന്നതും വീതി കുറഞ്ഞതുമായ പാലങ്ങൾ, നല്ല കട്ടിയിൽ മരവാതിലുകളോടുകൂടിയ പ്രവേശനദ്വാരങ്ങൾ എന്നിവയുണ്ടു്. ക്രീറ്റിലെ രാജാക്കന്മാരുടെ ജീവിതം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നോർമൻ പ്രഭുക്കന്മാരുടെ ജീവിതത്തോളം അപായകരമായിരുന്നില്ലായിരിക്കാം. ചില കേന്ദ്രങ്ങളിൽ രാജാവിന്റേയൊ മറ്റു നാട്ടുവാഴിയുടേയോ വാസസ്ഥലം മാത്രം വലിയ കോട്ടമതിലുകൾകൊണ്ടു് വളച്ചിരിക്കും. മറ്റു ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ പട്ടണമൊ ഗ്രാമമൊ ഒട്ടാകെ വലിയ മതിലുകൾകൊണ്ടു് സുരക്ഷിതമാക്കി വെച്ചിരിക്കുന്നതു കാണാം. ഇത്തരം സ്ഥലങ്ങളിൽ കൂടുതൽ ശത്രുഭയം ഉണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടായിരിക്കാം എല്ലാം വളച്ചുകെട്ടിയതു്. ദുർല്ലഭമായി മാത്രം ജനങ്ങൾക്കു് അരക്ഷിതാവസ്ഥയുണ്ടാകുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ

അപകടം അടുക്കുമ്പോൾ രാജാവിന്റെയോ നാടുവാഴിയുടെയോ കോട്ടയ്ക്കുള്ളിൽ അപകടം നീങ്ങുന്നതുവരെ അഭയംപ്രാപിക്കുന്നതായിരിക്കും പതിവ്.

കോട്ടകളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങളിൽനിന്ന് ഓരോ കാലത്തെ യുദ്ധോപകരണങ്ങളെപ്പറ്റി പല വിവരങ്ങൾ ചരിത്രകാരന്മാർക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. മഴുക്കൾ, കുന്തങ്ങൾ, അമ്പുകൾ, വാളുകൾ എന്നിവ ഇടിഞ്ഞു ചിതറിക്കിടക്കുന്ന കല്ലുകൾക്കിടയിൽ ധാരാളം കണ്ടിട്ടുണ്ട്. മൂർച്ചയാക്കിയ കല്ലുകൾ തോൽവാറുകൊണ്ടു വടികളിൽ കെട്ടിയവയാണ് ചില മഴുക്കളും കുന്തങ്ങളും. ഇവ ശിലായുഗത്തിലേതായിരിക്കണം. വില്ലുകൾ പലതരത്തിലുണ്ട്. പരിശകൾ മുതലായ രക്ഷോപകരണങ്ങളിൽ കാണുന്ന വെട്ടുകുത്തുകളുടെ അടയാളങ്ങൾ വിജ്ഞാനപരങ്ങളാണ്. ചില അമ്പുകളുടെ തുമ്പുകൾ കരിഞ്ഞു പുകപിടിച്ച വിധം കണ്ടതു് അവ പന്തംകൊളുത്തി ശത്രുക്കൾക്കിടയിൽ അഗ്നിബാധയുണ്ടാക്കുവാൻ ഉപയോഗിച്ചതായിരിക്കാം.

ക്രീറ്റിൽ നോഡസിലെ കൊട്ടാരത്തിനു് ഏകദേശം ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ബക്കിങ്ങാംകൊട്ടാരത്തിന്റെ വലുപ്പമായിരുന്നു എന്നാണ് അവശിഷ്ടങ്ങൾ പരിശോധിച്ചു് ചരിത്രകാരന്മാർ പറയുന്നതു്. അതിനകത്തു് ആരേയും അമ്പരപ്പിക്കത്തക്കവണ്ണം അത്രയധികം മുറികളും, നിലവറകളും, ഇടനാഴികളും ഉണ്ടായിരുന്നു. കെട്ടിടങ്ങളുടെ ആകൃതി, അവയിലുള്ള മുറിസൗകര്യങ്ങൾ, കൊത്തുപണികൾ, ചായപ്പണികൾ എന്നിവയിൽനിന്നു നമ്മുടെ പൂർവ്വികന്മാരുടെ കലാവാസന, കരവിരുതു്, സൗന്ദര്യബോധം മുതലായവയെപ്പറ്റി കുറേയെല്ലാം ആലോചിച്ചെടുക്കാം.

കെട്ടിടങ്ങളുടെ തട്ടുയരം, ജനലുകളുടെ വലുപ്പവും

എണ്ണവും, കട്ടിളകൾ, കോവണിപ്പടികൾ എന്നിവ പണ്ട് മുറികളിൽ വായുസഞ്ചാരത്തെപ്പറ്റിയുണ്ടായിരുന്ന അഭിപ്രായങ്ങൾ ഏതാണ്ടു നമുക്കു മനസ്സിലാക്കിത്തരുന്നു. പണ്ടത്തെ ജനങ്ങളുടെ വലുപ്പം ഊഹിക്കുവാനും ഇവ ഉപകരിക്കും.

നോഡസകൊട്ടാരത്തിന്റെ ചുമരുകളിൽ അനവധി ചിത്രങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. ആ ചിത്രങ്ങളിൽനിന്നും ചരിത്രകാരന്നു് പൂർവ്വകാലങ്ങളിലെ ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചു രസകരമായ പല വിവരങ്ങൾ കിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. ഉദാഹരണമായി ഒരു ചിത്രം കാണികൾ നിറഞ്ഞ ഒരു നാടകശാലയുടേതാണു്. മറ്റൊന്നിൽ അന്നത്തെ വസ്ത്രസമ്പ്രദായങ്ങൾ ചിലതു ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. മുൻഭാഗം താഴ്ത്തിവെട്ടിയതാണു് സ്ത്രീകൾ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഉടുപ്പുകൾ. അവരുടെ പാവാടകൾക്കു് ഞെറികൾ ധാരാളമുണ്ടു്. പലരും തലയിൽ തൊപ്പിക്കുടപോലെ വിസ്താരമുള്ള ഒരു തരം തൊപ്പികൾ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അന്തസ്സുള്ള മേലുടുപ്പു് (Gown) ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ചില രൂപങ്ങൾ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരാണെന്നു വിദഗ്ധന്മാർ പറയുന്നു. മുട്ടുവരെ മാത്രം ഇറക്കമുള്ള ഒരുതരം പാവാട (ലുങ്കിയായിരിക്കും) ധരിച്ചിരിക്കുന്നവർ തൊഴിലാളികൾ ആയിരിക്കും. മറ്റൊരു ചിത്രത്തിൽ നീളംകുറഞ്ഞ ഉടുപ്പുകൾ ധരിച്ച സ്ത്രീകൾ ഒരു കാളയുടെ കൊമ്പുകൾ പിടിച്ചു് അതിന്റെ പുറത്തു കൂടി മറിഞ്ഞു് പിന്നിലെത്തുന്നതായി കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇതു് ഒരു സർക്കസ്സു് പ്രദർശനമോ അതോ കേവലം വിനോദമായിരുന്നോ എന്നു തീർത്തുപറയുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല.

കൊട്ടാരങ്ങളിലെ ചുമരുകൾ മാത്രമല്ല, ദേവാലയങ്ങളിലേയും ചില സ്വകാര്യഗൃഹങ്ങളിലേയും ചുമരുകൾ ചിത്രങ്ങൾകൊണ്ടു പല രാജ്യങ്ങളിലും അലംകൃതമായി

രുന്നു. ചിലയിടത്തു് ഇവ ശതാബ്ദങ്ങളായി മണ്ണിന്നടിയിൽ കിടന്നിരുന്നുവെങ്കിലും അവയ്ക്കു് സാരമായ കേടുതട്ടീട്ടില്ല. ഇതാലോചിക്കുമ്പോൾ അന്നു ചായങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതിന്നു ജനങ്ങൾക്കുണ്ടായിരുന്ന നിപുണതയും ഊഹിക്കാം. എന്തെല്ലാം സംഭവങ്ങളും വ്യാപാരങ്ങളുമാണു് അവയിൽ കാണുന്നതു്! ഗന്ധപുഷ്പധൂപനൈവേദ്യങ്ങളോടുകൂടി ഈശ്വരാരാധന കാണിക്കുന്നു ചിലതു്. അസ്സിരിയ ഭരിച്ചിരുന്ന അഷുർബാനിപ്പാൽ രാജാവിന്റെ യോദ്ധാക്കൾ കാറ്റുനിറച്ചതുകൽസഞ്ചികളിന്മേൽ കിടന്നു തുഴഞ്ഞുകൊണ്ടു പുഴ കടക്കുന്ന ഒരു ചിത്രം പ്രാചീന കാലാനഗരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കിടയിൽ കാണുകയുണ്ടായി. അതായിരുന്നു ക്രി. മു. ഏഴാംനൂറ്റാണ്ടിലെ സമ്പ്രദായം. ഇന്നത്തെ ചിത്രങ്ങളിൽ പട്ടാളക്കാർ ആംഫ്ബിയൻ (കരയിലും വെള്ളത്തിലും ഉപയോഗിക്കാവുന്ന വാഹനം) എൽ. സി. ടി എന്നിവ ഉപയോഗിക്കുന്നതു് കാണിക്കും. കൃഷിസംബന്ധിച്ചുള്ള ചിത്രങ്ങൾ പല സ്ഥലങ്ങളിലുമുണ്ടു്—ഉഴുന്നതു്, കൊയ്യുന്നതു്, മെതിക്കുന്നതു് എന്നിങ്ങനെ. പാചകപണി കാണിക്കുന്നതിൽ ചിത്രങ്ങളിൽ നമ്മുടെ പൂർവ്വികന്മാർ ധാന്യം പൊടിച്ചിരുന്നതും, അപ്പം ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നതും, താറാവുകളെ പിടിക്കുന്നതും, മാംസം വേവിക്കുന്നതുമെല്ലാം കാട്ടിയിരിക്കുന്നു. നൃത്തങ്ങളുടേയും കായികമത്സരങ്ങളുടേയും മറ്റു വിനോദങ്ങളുടേയും പടങ്ങൾ അനവധിയുണ്ടു്. ഒരു നായാട്ടിന്റെ പടത്തിൽ വേട്ടക്കാരന്റെ അമ്പു് വലിയൊരു സിംഹത്തിന്റെ ദേഹം തുളച്ചു മറുപുറത്തു് എത്തിയിരിക്കുന്നു. കുന്തങ്ങളാണു പന്നിനായാട്ടിന്നു് ഉപയോഗിച്ചു കാണുന്നതു്. പെൺകുട്ടികൾ കൂട്ടമായി വർത്തമാനംപറഞ്ഞുകൊണ്ടു കിണറ്റിൽനിന്നു വെള്ളംകൊണ്ടുപോകുന്നു

ഒരു ചിത്രത്തിൽ, വിരുന്നസല്ക്കാരമാണ് മറെറാന്നിൽ, കരകാണാത്ത കടലിൽ കപ്പലുകൾ പായുംകൊട്ടത്തു് ഓളംമുറിച്ചു പോകുന്ന മറെറാന്നിൽ—ഇങ്ങനെ ജീവിതത്തിൻെറ വിവിധവശങ്ങളെ കാണിക്കുന്ന ചിത്രങ്ങൾ ചരിത്രനിർമ്മാണത്തിനു് എത്ര സഹായമാണു് എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലൊ.

പുരാതനഗൃഹങ്ങൾ ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു കിടക്കുന്നതിനിടയിൽനിന്നു കൈത്തൊഴിലുകൾക്കാവശ്യമായ അനവധി സാധനങ്ങൾ അന്വേഷകന്മാർ തിരഞ്ഞെടുത്തിട്ടുണ്ടു്. തറികൾ, ചുറ്റികകൾ, മൂശകൾ എന്നിവ കണ്ടാൽ ആ വീട്ടിൽ നടത്തിയിരുന്ന തൊഴിലിനെപ്പറ്റി മനസ്സിലാക്കാം. പണ്ടത്തെ ഉല്പാദനയുപകരണങ്ങൾ, രീതികൾ, തൊഴിലിൻെറ പുരോഗമനം എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ചു വിവരണങ്ങൾ ഈ വസ്തുക്കളിൽനിന്നു് എടുക്കാവുന്നതാണു്.

ചില ഗൃഹങ്ങളുടെ ഒരു മുറിയിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു മൂലയിലായി ഒരു തിണ്ണ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്; അതിന്മേൽ ചില രൂപങ്ങളും, സാമഗ്രികളും. അവിടം ഈശ്വരാരാധനയ്ക്കു ഉപയോഗിച്ചിരിക്കും എന്നാണു് അനുമാനിക്കേണ്ടതു്. പൂജാസാമഗ്രികളിൽനിന്നു പൂർവ്വികന്മാരുടെ ദൈവാരാധനാസമ്പ്രദായത്തിൽ പുഷ്പാഞ്ജലി, ധൂപാരാധന, ബലി മുതലായവ അടങ്ങിയിരുന്നു എന്നു് മനസ്സിലാക്കണം.

ഇത്തരം അവശിഷ്ടങ്ങൾ പരിശോധിക്കുന്ന സമയം ഓരോ കൂട്ടക്കാരുടെ മതാചാരങ്ങളേയും വിശ്വാസങ്ങളേയുംകുറിച്ചു വിവരങ്ങൾ കിട്ടുന്നതാണു്. ഹിന്ദുക്കൾക്കു് ധന്വന്തരിയേപ്പോലെ പ്രാചീന ഗ്രീക്കുകാക്കു് വൈദ്യദേവതയായി മേക്കുറിയുണ്ടായിരുന്നു എന്നു നാം അറിയും.

ഹിന്ദുക്കൾ വിദ്യയുടെ അധിപതിയായി സരസ്വതീദേവിയെ ആരാധിക്കുന്നു; ഗ്രീക്കുകാർ അതീനയേയും. ഹിന്ദുക്കളുടെ വരുണനു തുല്യമായി ഗ്രീക്കുകാക്കു് പോസിഡൺ ആയിരുന്നു. ഹിന്ദുവിശ്വാസപ്രകാരം ഗണപതിക്കു് എലിയും, മഹേശ്വരനു് കാളയും, സുബ്രഹ്മണ്യനു് മയിലും പ്രത്യേകമായിട്ടുള്ളതുപോലെ ഗ്രീക്കുകാരുടെ സൂവസ്സിനു പരുന്തും, ഡയാനയ്ക്കു മാനും, വീനസിനു പ്രാവും പ്രത്യേകമായിരുന്നു എന്നു് ഗ്രീക്കുചിത്രങ്ങൾ, പ്രതിമകൾ മുതലായ പുരാവസ്തുക്കൾ നമ്മൾക്കു് അറിവു തരുന്നു. പുരാതനഈജിപ്തുകാർ മുതല, നീർക്കുതിര, തേൾ എന്നിങ്ങനെ പലതിനേയും പുണ്യജീവികളായി വിചാരിച്ചിരുന്നു എന്നു് പുരാവസ്തുക്കൾ തന്നിട്ടുള്ള തെളിവുകളിൽനിന്നു ചരിത്രകാരന്മാർ ഊഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ക്രീറ്റ്ദ്വീപിലെ പുരാതനാവശിഷ്ടങ്ങൾക്കിടയിൽനിന്നു കിട്ടിയ ഒരു സ്ത്രീരൂപം ബോസ്റ്റൺനഗരത്തിലുള്ള ഒരു കാഴ്ചബംഗ്ലാവിൽ വെച്ചിട്ടുള്ളതു രസകരമായ ഒരു വസ്തുവാണു്. അതിനു് ഏകദേശം മുവ്വായിരത്തിഅഞ്ഞൂറു വർഷം പഴക്കമുണ്ടത്രെ. പ്രതിമ ആനക്കൊമ്പുകൊണ്ടാണു്. ആഭരണങ്ങൾ അണിഞ്ഞിട്ടുള്ളതു സ്വർണ്ണംകൊണ്ടും. സ്വർണ്ണംകൊണ്ടുള്ള ഓരോ സർപ്പത്തെ പത്തിക്കു താഴെയായി ഓരോ കൈകൊണ്ടു പിടിച്ചിരിക്കുന്നു. ഓരോ സർപ്പത്തിന്റേയും ദേഹം ഓരോ കൈത്തണ്ടിലും മൂന്നു വരിയായി വളകൾപോലെ ചുറ്റിയിരിക്കയാണു്. കൈമുട്ടുകൾക്കു മുകളിലും ഓരോ സ്വർണ്ണവളയുണ്ടു്, അരയിൽ ഉഡ്യാണവും. 'നാഗദേവി'യുടേതാണു് പ്രതിമ. മുപ്പത്തിയഞ്ചു ശതാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പു് ക്രീറ്റിൽ സർപ്പാരാധനയുണ്ടായിരുന്നോ എന്ന കാര്യം ഒരു ചിന്താവിഷയമാണു്, പ്രത്യേകിച്ചു മലയാളികൾക്കു്. ആനകളും

സ്വർണ്ണഖനികളും ഇല്ലാത്ത ക്രീറ്റ് ദ്വീപിൽ ആനക്കൊമ്പും സ്വർണ്ണവും എവിടെനിന്ന് എങ്ങനെ എത്തി?

പല വലുപ്പത്തിലും പല ആകൃതിയിലും, സ്വർണ്ണം കൊണ്ടും വെള്ളികൊണ്ടും ഏലസ്സുകൾ, രക്ഷകൾ, താലികൾ മുതലായതു പല കേന്ദ്രങ്ങളിൽനിന്നു കുഴിച്ചെടുത്തിട്ടുള്ളവ 'മന്ത്ര'വിശ്വാസങ്ങളും അന്ധവിശ്വാസങ്ങളും ശതാബ്ദങ്ങൾക്കുമുമ്പുണ്ടായിരുന്നു എന്നല്ലെ പറയുന്നതു? ബാബിലോൺ അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കിടയിൽനിന്നു പല ചിഹ്നങ്ങളും അക്ഷരങ്ങളും കൊത്തിയിട്ടുള്ള കരളിന്റെ ആകൃതിയിൽ ഒരു സാധനം കിട്ടിയതു് 'പ്രശ്നം' പറയുവാനുപയോഗിച്ചിരുന്നതാണെന്നു് വിദഗ്ധന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

യൂർപട്ടണത്തിൽ ചില ഗൃഹങ്ങൾക്കകത്തുതന്നെ തറയ്ക്കടിയിൽ ശവക്കല്ലറകൾ കാണുകയുണ്ടായി. സ്വന്തപ്പെട്ടവരുടെ മൃതദേഹങ്ങൾ വീട്ടിനകത്തുതന്നെ അടക്കുന്നതിൽ അവക്കു യാതൊരു വിരോധവുമില്ലായിരുന്നിരിക്കും. ഇപ്രകാരം ചെയ്തതുകൊണ്ടു് ഉപദ്രവകരമായ പ്രേതബാധയും മറ്റും ഉണ്ടാകയില്ല, നേരേമറിച്ചു് ദിവംഗതരായവരുടെ അനുഗ്രഹത്താൽ വീട്ടുകാക്കു് അഭിവൃദ്ധിയുണ്ടാകുമെന്നുകൂടി അവർ വിശ്വസിച്ചിരിക്കുമോ?

പോംപിനഗരം അഗ്നിപർവ്വതം പൊട്ടിത്തെറിച്ചു നശിച്ചതു് പൊട്ടന്നായതു ഗവേഷകന്മാക്കു വലിയ ഉപകാരമായി എന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞു. ജനങ്ങൾ ദിനചര്യയ്ക്കുപയോഗിച്ചിരുന്ന സാധനങ്ങൾ അതാതു സ്ഥാനത്തുതന്നെ കിടക്കുന്നതു്, അവക്കു കാണുവാനും ആ നഗരത്തിൽ ജനങ്ങളുടെ ദിനചര്യ എങ്ങനെയായിരുന്നു എന്നു് അധികം ബുദ്ധിമുട്ടാതെ മനസ്സിലാക്കുവാനും സാധിച്ചു. വ്യവസായികൾ വ്യവസായശാലകളിലും കച്ചവടക്കാർ കച്ച

വടസ്ഥലങ്ങളിലും ചെയ്തിരുന്ന ഒരുക്കങ്ങൾ അവർ കണ്ടറിഞ്ഞു. അപ്പക്കാരൻ അപ്പം ഉണ്ടാക്കുന്നതിനും വില്ക്കുന്നതിനും, മദ്യവില്പനക്കാരൻ മദ്യങ്ങൾ സംഭരിക്കുന്നതിനും, കുടിക്കേണ്ടവക്ക് കുടിക്കുവാനും കരുതിയ ഒരുക്കങ്ങളും സൗകര്യങ്ങളും, പലചരക്കുകാരന്റെ സാധനങ്ങൾ തൂക്കുകട്ടികൾ എന്നു തുടങ്ങി പലതിനേയുംപറ്റി അവശിഷ്ടങ്ങളിൽനിന്നു മനസ്സിലായി. നമ്മുടെ കൂട്ടികൾ വിരൽകൊണ്ട് 'നിലത്തെഴുത്ത്' കഴിയുന്നതോടുകൂടി കരിക്കട്ടകൊണ്ടോ ചോക്കുകൊണ്ടോ വീടുകളിൽ 'ചുമരെഴുത്ത്' തുടങ്ങാറുള്ളതുപോലെ പോംപിയിലെ കുട്ടികളും ചെയ്തിരുന്നു എന്നതിന് തെളിവുകൾ പല വീടുകളിൽ കണ്ടു. വഴിമതിലുകളിൽ കച്ചവടപ്പരസ്യങ്ങളും തിരഞ്ഞെടുപ്പു സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രസ്താവനകളും മുദ്രാവാക്യങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു.

ജനങ്ങളുടെ വാസസ്ഥലങ്ങളിൽ കണ്ടിട്ടുള്ള മറ്റൊരുകൂട്ടം പുരാവസ്തുക്കൾ വീട്ടുസാമാനങ്ങളാണ്. കിടക്കുവാനും ചുരിക്കുവാനുമുള്ള കൗച്ചുകൾ, കട്ടിലുകൾ, കസാലകൾ മുതലായവ കൊത്തുപണികൾ ഉള്ളതും ഇല്ലാത്തതും, ചായമിട്ടവയും ഇടാത്തവയും പല ആകൃതികളിൽ ഓരോ സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നു കുഴിച്ചെടുത്തിരിക്കുന്നു. പാത്രങ്ങൾ അനവധിയാണു കിട്ടിയിട്ടുള്ളതു്. പലേ കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിലും അവയെ തരംതിരിച്ചു്, കാലം, പ്രത്യേകതകൾ എല്ലാം വിവരിച്ചു പ്രദർശനത്തിനു വെച്ചിരിക്കുന്നു. മെസൊപ്പൊട്ടേമിയയിൽ കണ്ടതു് അമേരിക്കയിലെ വല്ല കാഴ്ചബംഗ്ലാവിലും സ്ഥാനംപിടിച്ചിരിക്കും. ഇൻഡ്യയിൽ കണ്ടതു് ഇംഗ്ലണ്ടിലോ ജർമ്മനിയിലോ എത്തിയിരിക്കും. മണ്ണു്, പിഞ്ഞാണം(Porcelain), ലോഹങ്ങൾ എന്നിവ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതെല്ലാമുണ്ടു് ഈ ശേഖരങ്ങളിൽ. ചായ

മിട്ടതും ഇടാത്തതും, മിനുക്കിയതും, പരുക്കനും, തിളങ്ങുന്നതും അല്ലാത്തതും, ചിത്രങ്ങളുള്ളതും ഇല്ലാത്തതും ഇങ്ങനെ എത്രയോ തരങ്ങളുണ്ട പാത്രങ്ങൾ. വലുപ്പം, ആകൃതി എന്നിവ പലതുമാണ്. ക്രീറ്റിൽ ഒരാളോളം ഉയരമുള്ള മൺഭരണികൾ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ പുരാതനഈജിപ്തുകാർ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ഒരു പാത്രം സ്ഫടികംകൊണ്ട മത്സ്യാകൃതിയിലുണ്ടാക്കിയതാണ്. കാളത്തലയുടെ ആകൃതിയിൽ ഒരു സ്വർണ്ണപാത്രം, മദ്യം കുടിക്കുവാനുള്ളതു്, ദക്ഷിണ ബൾഗേറിയായിൽ ഒരു സ്ഥലത്തു് കുഴിച്ചപ്പോൾ കിട്ടി. പാത്രം ആ രാജ്യത്തു് പ്ലോവഡീവ കാഴ്ചബംഗ്ലാവിൽ ഇരിക്കുന്നു. ഏകദേശം ഇരുപത്തിയഞ്ചു ശതാബ്ദങ്ങൾ പഴക്കമുണ്ട് ഈ പാത്രത്തിനു് എന്നാണു വിദഗ്ധാഭിപ്രായം. പാത്രങ്ങൾ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ ഓരോ കാലത്തു് ഓരോ രാജ്യത്തു് പാത്രവ്യവസായം എത്രത്തോളം പുരോഗമിച്ചിരുന്നു എന്നറിയാം. അവയിന്മേലുള്ള ചിത്രപ്പണികൾക്കുപയോഗിച്ച ചായങ്ങളുടെ പ്രത്യേകതകൾ അറിയാം. ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ പുരാതനഗ്രീക്കുപാത്രങ്ങൾ നാലു മുറികൾ നിറച്ചു നിരത്തിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. വിദഗ്ധന്മാർ അവയെ പരിശോധിച്ചു ചെറിയ കുറിപ്പുകളും തയ്യാറാക്കീട്ടുണ്ട്. ആവശ്യങ്ങളും നിർമ്മാതാക്കളുടെ കലാവാസനയും അനുസരിച്ചു പാത്രങ്ങളുടെ വലുപ്പവും ആകൃതിയും വിവിധങ്ങളാണ്. വട്ടനും, ചതുരനും, വലുതും ചെറുതും, കുഴത്തുള്ളതും ഇല്ലാത്തതും എന്നിങ്ങനെ പല ജാതികൾ അവിടെ അണിനിരന്നിരിക്കുന്നു. ചിത്രങ്ങൾ, കൊത്തുപണികൾ എന്നിവകൊണ്ട് അലംകൃതമാണു ചിലതു്. ചിത്രങ്ങൾ ചായമിട്ടതും അല്ലാത്തവയുമുണ്ട്. പുരാതനഗ്രീക്കുകാരുടെ തൊഴിലുകൾ, വിനോദങ്ങൾ, ഗൃഹജീവിതം, ഐതിഹ്യ

ങ്ങൾ, ദേവാരാധന എന്നിവയാണു ചിത്രങ്ങളിലെ വിഷയങ്ങൾ. ഇടയക്കുട്ടികൾ മരത്തണലിൽ കിടന്നു് ഓടക്കുഴൽ വായിക്കുന്നതും, ഒരു കാളക്കുട്ടിയെ മാലകളണിയിച്ചു് ദേവനപ്പിക്കുവാൻ ഒരുകൂട്ടം ജനങ്ങൾ ഘോഷയാത്രയായി കൊണ്ടുപോകുന്നതും മറും ഒരു ഗ്രീക്കുപാത്രത്തിന്മേൽ ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുള്ളതിനെക്കുറിച്ചു പ്രസിദ്ധ ആംഗ്ലേയകവി കീറ്റ്സ് മനോഹരമായ ഒരു ചെറുകവിത എഴുതീട്ടുള്ളതു് ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ചില വായനക്കാർ ഓർക്കുമായിരിക്കും. ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർക്കുവാനുള്ള ഒരു ഇരട്ടപ്പിടിപ്പാത്രം ഫ്ളോറൻസിലെ ഒരു കാഴ്ചബംഗ്ലാവിലിരിപ്പുള്ളതിന്മേൽ നാലഞ്ചു വിഷയങ്ങൾ ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നു! ഒരു നായാട്ടു്, ഒരു രഥയുദ്ധം, ഒരു ദൈവീകഘോഷയാത്ര, ഒരൈതിഹ്യം, ഏതോ കുള്ളഗോത്രക്കാരുടെ (Pygmies) ഒരു സമരം മുതലായവയാണു് അതിന്മേൽ നാം കാണുന്നതു്. ഇത്തരം വിവരങ്ങൾക്കു പുറമെ പല രാജ്യങ്ങളിലുപയോഗിച്ചിരുന്ന പാത്രങ്ങൾ താരതമ്യപ്പെടുത്തിയാൽ രാജ്യങ്ങൾതമ്മിൽ വ്യവസായപരമായും സാംസ്കാരികപരമായും കച്ചവടപരമായുമുള്ള ബന്ധങ്ങളെപ്പറ്റി ചരിത്രകാരന്മാർക്കു ചില വിവരങ്ങൾ ലഭിച്ചേക്കാം.

പ്രധാനമായ ഗൃഹോപകരണങ്ങളാണല്ലോ കത്തികൾ. ഇവയും അനവധി കിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. ഇരുമ്പു്, ചെമ്പു്, മിശ്രലോഹം എന്നിവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതാണു് ഇവ. കരിങ്കല്ലു്, തീക്കല്ലു് (Flint) എന്നിവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കത്തികൾ കണ്ടിട്ടുള്ളവ ശിലായുഗത്തിലേതാണെന്നല്ലേ അനുമാനിക്കേണ്ടതു്. ഈജിപ്തിൽ ചില പഴയ കല്ലുകത്തികൾ കിട്ടിയിട്ടുള്ളവയുടെ ആകൃതിയും മിനുമിനുപ്പും നോക്കുമ്പോൾ അവയെ ആധുനികയന്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു

തീർത്തവയാണോ എന്നു സംശയിച്ചാൽ അത്ഭുതമില്ല. ഉപയോഗമനുസരിച്ചു കത്തികൾ പല വലുപ്പത്തിലും ആകൃതിയിലും പൂവ്വീകന്മാർ ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നു. അരിവാൾ പോലെ ഒരു കത്തിയുടെ വായ നീളത്തിൽ ഇഞ്ചിനു് അയ്മ്പതു പല്ലുകൾവീതം ഉണ്ടായിരുന്നതു കാണുമ്പോൾ അന്നത്തെ ലോഹപ്പണിക്കാരുടെ കരവിരുതും ആലോചിക്കാം.

ദേഹാലങ്കാരത്തിൽ പുരാതനമനുഷ്യർ എത്രത്തോളം ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു എന്നു് പഴയ അവശിഷ്ടങ്ങൾ നമ്മൾക്കു മനസ്സിലാക്കിത്തരും. ഉത്തരചീനയിൽ ഖനനംനടത്തുന്നതിനിടയ്ക്കു് അനേകശതാബ്ദങ്ങൾ പഴക്കമുള്ള പട്ടുതുണികിട്ടുകയുണ്ടായി. മാൻ, കുറുക്കൻ മുതലായ മൃഗങ്ങളുടെ തോൽ രോമംകളയാതെ ഉടുപ്പുകളായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടത്തിയവ മഞ്ഞുകട്ടയ്ക്കുടിയിൽ വളരെ സംവത്സരങ്ങൾ കിടന്നതു് ആധുനികഗവേഷകന്മാർ വെളിച്ചത്തേക്കു കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടു്. ശതാബ്ദങ്ങൾക്കുമുമ്പു് ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ചീപ്പുകൾ, സൂചികൾ എന്നിവയും വാസനദ്രവ്യങ്ങൾ വെക്കുവാനുള്ള ചെപ്പുകൾ പലതരത്തിലുള്ളവയും പുരാതനഗൃഹങ്ങൾ ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു കിടക്കുന്നതിനിടയിൽ കണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈജിപ്തിലെ ഫറോവമാക്കു ക്ഷുരകന്മാർ, നഖം വെട്ടുന്നവർ, വാസനദ്രവ്യങ്ങൾ പുരട്ടുവാനുള്ളവർ എന്നിങ്ങനെ ദേഹാലങ്കാരത്തിനു ചുമതലപ്പെട്ടവരായി ഇരുപതോളം ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുള്ളതായി പ്രാചീന പാപ്പിറസഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടു്.

ദേഹാലങ്കാരത്തിനു് ഒരു പ്രധാന ഇനം ആഭരണങ്ങളാണല്ലൊ. ഇവയേയും ധാരാളം ശേഖരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. തലയിലും, കാതിലും, കഴുത്തിലും മറ്റും അണിയുവാനുള്ള

സാധനങ്ങൾ വെള്ളികൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതു്, സ്വർണ്ണംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതു്, കല്ലുകൾ പതിച്ചതു്, ഇല്ലാത്തതു് ഇങ്ങനെ പലതുമുണ്ടു് ഇക്കൂട്ടത്തിൽ. ടോയിനഗരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കിടയിൽനിന്നു കിട്ടിയ പൂക്കളുടെ ചിത്രങ്ങൾ കൊത്തിയ ചില വളകളും പക്ഷിരൂപത്തിലുള്ള പതക്കങ്ങൾ കോർത്തിണക്കിയ ചില മാലകളും അന്നത്തെ ടോജൻശില്പികൾ അത്ഭുതകരമായ കലാബോധവും കരവിരുതുമുള്ളവരായിരുന്നു എന്നാണു നമ്മോടു പറയുന്നതു്.

ചരിത്രനിർമ്മാണത്തിനു വളരെയധികം ഉപകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണു് പുരാതനനാണയങ്ങൾ. കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളിലും സ്വകാര്യശേഖരങ്ങളിലുമായി ഇവയെ ധാരാളം കാണാം. സ്വർണ്ണം, വെള്ളി, ചെമ്പു് മുതലായ ലോഹങ്ങൾകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള ഈ നാണയങ്ങളുടെ വലുപ്പവും വിലയും പലതരത്തിലുണ്ടു്. ചിലതിൽനിന്നു പഴയ രാജകീയാഡംബരങ്ങൾ അറിയാം. നമ്മുടെ പഴയ ബ്രിട്ടീഷ് ശ്രുപാനാണ്യം ഒരുദാഹരണമാണു്. ചില നാണ്യങ്ങളിൽ രാജാക്കന്മാർ അവരുടെ കഴിവുകളേയും നിത്യജീവിതത്തിലെ സംഭവങ്ങളേയും ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഗ്രന്ഥരാജാക്കന്മാരുടെ ചില നാണയങ്ങൾ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ അവരിൽ ചിലർ വീണവായിച്ചിരുന്നുവെന്നും, മറ്റു ചിലർ ഉല്ലാസത്തിനും വ്യായാമത്തിനും പുലി, കാണ്ടാമൃഗം മുതലായവയെ വേട്ടയാടിയിരുന്നുവെന്നും മനസ്സിലാകും. വേട്ടയ്ക്കു വാഹനമായി ചിലപ്പോൾ ആനകളുണ്ടായിരുന്നു. രാജാക്കന്മാർ വളർത്തിയിരുന്ന 'പക്ഷികൾക്കു്' അവർ തീറ്റ കൊടുക്കുന്നതു കാണിക്കുന്ന ചില നാണ്യങ്ങൾ. അവയിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള കൊല്ലങ്ങളിൽനിന്നു് ഓരോ രാജാക്കന്മാരുടെ കാലം

ഏതെന്നു് ഊഹിക്കാം. ഐതിഹ്യങ്ങൾ, മതവിശ്വാസം എന്നിവയെപ്പറ്റി ചിലതിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കാം. പുരാതനറോമിലെ നാണയങ്ങൾ മലബാറിലും, ഗ്രീസിലെ നാണയങ്ങൾ ഈജിപ്തിലുംമറ്റും കണ്ടാൽ പഴയകാലത്തു് ഈ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ കച്ചവടം നടന്നിരുന്നു എന്നു് അനുമാനിക്കുന്നതിൽ തെറ്റില്ല.

നാണയങ്ങളിൽനിന്നു മാത്രമല്ല പുരാതനകാലത്തു നടന്നിരുന്ന വിദേശക്കച്ചവടത്തെപ്പറ്റി ചരിത്രകാരന്മാർ അറിയുന്നതു്. ആനകളില്ലാത്തതും സ്വർണ്ണഖനികളില്ലാത്തതും ആയ ക്രീറ്റിൽ ആനക്കൊമ്പുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതും സ്വർണ്ണാഭരണങ്ങൾ അണിഞ്ഞതുമായ 'നാഗദേവത'യുടെ കായ്മും മുമ്പു പറഞ്ഞു. ഗ്രീക്കുകാരുടെ വീഞ്ഞുഭരണികൾ ഫ്രാൻസിലെ മാർസെയിൽസ് തുറമുഖത്തു കണ്ടാൽ എന്താണു് ഊഹിക്കേണ്ടതു്? ഇൻഡ്യയിലും മദ്ധ്യാഫ്രിക്കയിലുംമാത്രം പണ്ടു കിട്ടിയിരുന്ന ചില മരുന്നുകൾ, വാസനദ്രവ്യങ്ങൾ, ആനക്കൊമ്പു് മുതലായ സാധനങ്ങൾ റോമിലും ഗ്രീസിലും പ്രാചീനവസ്തുക്കൾക്കിടയിൽ പുരാവസ്തുഗവേഷകന്മാർ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. അറബിരാജ്യത്തുമാത്രം ഉണ്ടായിരുന്ന ഒരു വാസനദ്രവ്യം പുരാതനകാലത്തെ ഗ്രീക്കുകാക്കു ദൈവാരാധനസമയത്തു് അത്യാവശ്യമായിരുന്നു. അവർ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ലോഹങ്ങൾ ചിലതു് സ്പെയിനിൽനിന്നും ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നുമാണു വാങ്ങിയിരുന്നതു്. ഇങ്ങനെ പഴയ സാധനങ്ങൾ, പണ്ടുണ്ടായിരുന്ന അന്തർരാഷ്ട്രീയബന്ധങ്ങളുടെ ചില വശങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചു നമുക്കു വിവരങ്ങൾ തരുന്നു.

പൂർവ്വികന്മാരുടെ കലാബോധത്തേയും വിനോദസമ്പ്രദായങ്ങളേയുംപറ്റി പല വിവരങ്ങൾ ചരിത്രകാരന്മാർക്കു് അവശിഷ്ടങ്ങളിൽനിന്നു കിട്ടാം. കൊത്തുപണി

കൾ, ചിത്രങ്ങൾ, സംഗീതോപകരണങ്ങൾ, കളിക്കുന്നതിനുള്ള സാധനങ്ങൾ മുതലായവ വളരെ വിജ്ഞാനപരങ്ങളാണ്.

ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ അതിഭംഗിയുള്ള അനവധി ഗ്രീക്ക് പ്രതിമകൾ പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു കാണാം. 'എൽജിൻ മാർബിൾസി'നെക്കുറിച്ചു് മുമ്പൊരിക്കൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ ശേഖരത്തിലുള്ള പ്രതിമകളും മറ്റും ചരിത്രനിർമ്മാണത്തിനു് വളരെ ഉപകരിക്കുന്നവയാണു്. ഇവ സ്ത്രീപുരുഷന്മാരുടെ ഉടുപ്പുസമ്പ്രദായങ്ങളെപ്പറ്റി നമുക്കു മനസ്സിലാക്കിത്തരുന്നു. ദ്വന്ദ്വയുദ്ധം, ഗുസ്തി, ചക്രം(തട്ടു്) എറിയുന്നതു് (Discus Throw) മുതലായവ കാണിക്കുന്ന ചില പ്രതിമകൾ. ദൈവാരാധനാസമ്പ്രദായങ്ങൾ അറിയാം മറ്റു ചിലവയിൽനിന്നു്. ഇവ ഓരോന്നും പുരാതനഗ്രീക്കുകാർക്കു് അത്ഭുതകരമായ കലാബോധവും കലാനിപുണതയും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നതിനു് നിർവ്വിവാദമായി സാക്ഷിപറയുന്നു. അവയെപ്പോലെ കലാചതുരത കാണിക്കുന്ന പ്രതിമകളും കൊത്തുപണികളും ഇൻഡ്യയിലുമുണ്ടു്. ഖാജുറാഹൊ, കോനാരക, എല്ലോറ എന്നീ കേന്ദ്രങ്ങളിലെ കൊത്തുപണികൾ ഉദാഹരണങ്ങളാണു്. ഹാൽബീഡ് ക്ഷേത്രത്തിൽ ഒന്നൊന്നിൽ നിന്നു വ്യത്യാസപ്പെട്ടു് ഏകദേശം രണ്ടായിരം ആനകളെ കൊത്തിവെച്ചിട്ടുണ്ടു്. പഴയ മുഖംമൂടികൾ, അല്ലെങ്കിൽ പൊയ്മുഖങ്ങൾ (Masks) കിട്ടിയിട്ടുള്ളവ പൂർവ്വികന്മാരുടെ നാടകീയവിനോദങ്ങളെപ്പറ്റി പറയുന്നു. മനുഷ്യരുടേതു മാത്രമല്ല, മൃഗങ്ങളുടേയുമുണ്ടു് ഈ മുഖങ്ങൾ. ഇവ രൗദ്രം, സന്തോഷം, കോമാളിത്തം മുതലായ ഭാവഭേദങ്ങൾ കാണിക്കുന്നവയാണു്. നടന്മാരും നർത്തകന്മാരും ഇവ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു എന്നുതന്നെയാണു് അനുമാനി

ക്കേണ്ടതു്. കുട്ടികളുടെ കളിക്കോപ്പുകളിൽനിന്നും പലതും മനസ്സിലാക്കുവാനുണ്ടു്. കളിസാമാനങ്ങൾ മിക്കതും യുദ്ധസാമഗ്രികളുടെ മാതൃകകളാണെങ്കിൽ ആ രാജ്യക്കാരുടെ സംസ്കാരത്തെയും സമാധാനേച്ഛയേയുംപറ്റി എന്താണു നാം ഊഹിക്കേണ്ടതു്? ശതാബ്ദങ്ങൾക്കുമുമ്പും കുട്ടികൾ ചെറുപാത്രങ്ങളും, പാവകളും, ഗോട്ടിക്കായകളും, ചാട്ടത്തിനുള്ള ചരടുകളും (Skipping ropes) മറ്റും കളിക്കുവാനുപയോഗിച്ചിരുന്നവ പല അവശിഷ്ടകേന്ദ്രങ്ങളിൽനിന്നു കിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. പൂവ്വികന്മാർ കുട്ടികളുടെ കളിയുടെകാര്യത്തിൽ എത്രത്തോളം ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു എന്നതിനും ഈ കളിക്കോപ്പുകൾ സാക്ഷിപറയുന്നു.

പുരാതനദേവാലയങ്ങൾ, കൊട്ടാരങ്ങൾ, ഗൃഹങ്ങൾ എന്നിവയിൽനിന്നു് ശേഖരിച്ചിട്ടുള്ള സാധനങ്ങൾക്കുപുറമേ പഴയ ശവകുടീരങ്ങളിൽ കണ്ടിട്ടുള്ളവയും വളരെ വിജ്ഞാനപരങ്ങളാണു്. ഇവയിൽ ഈജിപ്തിലുള്ളവയെ പ്രത്യേകിച്ചു് എടുത്തുപറയാം. അവിടെ ശവക്കല്ലറകളിലുമുണ്ടു് ഒന്നാന്തരം ചുമർച്ചിത്രങ്ങൾ, വിവിധവിവരങ്ങളെ നമുക്കു തരുന്നതു്. ഉദാഹരണമായി, പുരാതനതീബ്സിലെ ഒരു കല്ലറയിലെ ചിത്രങ്ങൾ ഏകദേശം നാലായിരം സംവത്സരങ്ങൾക്കുമുമ്പു് അവിടത്തെ ജനങ്ങൾ ധാന്യംപൊടിക്കുന്നതും, അപ്പം ഉണ്ടാക്കുന്നതും, വിളവളക്കുമ്പോൾ കായ്സ്ഥന്മാർ പാപ്പിറസക്കടലാസ്സിൽ കണക്കെഴുതുന്നതും, സ്ത്രീകൾ തുണിനെയ്യുന്നതും മറ്റും കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.

ചില നാട്ടുകളിൽ മൃതശരീരം അടക്കുമ്പോൾ അതോടുകൂടി പല സാധനങ്ങളും വെയ്ക്കുന്ന ഒരു പതിവുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടാണു് ശവകുടീരങ്ങൾ ചരിത്രനിർമ്മാണത്തിനു് ഉപകാരമായതു്. ഗ്രീക്കുകാർ ശരീരം അടക്കുന്ന

സമയത്ത് അതിന്റെ വായിൽ ഒരു നാണ്യം വെക്കുക പതിവുണ്ടായിരുന്നു. പരേതന്റെ ആത്മാവിനു് പരലോകത്തിലേക്കുള്ള യാത്രയിൽ സ്റ്റിക്സ് നദി (Styx) കടക്കുവാൻ ഷേറോൺ എന്ന തോണിക്കാരനുള്ള കൂലി കൊടുക്കുവാനായിരുന്നു പ്രസ്തുതനാണയം. അങ്ങനെ ഗ്രീക്കുകാരുടെ ഒരു മതവിശ്വാസത്തേയും ആചാരവിശേഷത്തേയും പററി ചരിത്രകാരൻ അറിവുസമ്പാദിക്കുന്നു. ഹിന്ദുക്കൾക്കുണ്ടല്ലോ ഒരു വൈതരണി. ഈജിപ്തുകാക്കു് മൃതശരീരത്തിനടുത്തു പരേതനെപ്പററി വിവരങ്ങളെഴുതിയ ഒരു പുസ്തകം (Book of the Dead) വെക്കുന്ന ഒരു സമ്പ്രദായമുണ്ടായിരുന്നു. പരലോകത്തിന്റെ ഗോപുരവാതിൽക്കൽ നില്ക്കുന്ന കാവൽക്കാർ വല്ലതും ചോദിച്ചാൽ ഉത്തരം പറയുന്നതിന്നായിരുന്നുവത്രെ ഈ പുസ്തകം വെച്ചിരുന്നതു്. പുസ്തകം കൂടാതെ മരിച്ചവരുടെ കൈത്തൊഴിലിന്നാവശ്യമുള്ള ഉപകരണങ്ങളും ശരീരത്തിനടുത്തു സാധാരണ വെച്ചിരുന്നു. പരലോകത്തിലും പരേതനു് തന്റെ തൊഴിൽ തുടർന്നുപോകാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടു് ആഭരണവ്യാപാരികളുടെ തുലാസും കട്ടികളും, മരപ്പണിക്കാരുടെ അറക്കവാൾ, ഉളികൾ, കൃഷിക്കാരുടെ കലപ്പ, വിത്തു്, കന്നാലിരൂപങ്ങൾ എന്നിവയും ശരീരങ്ങൾക്കടുത്തു കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. തക്ലികൾ, തുന്നൽസൂചികൾ, കണ്ണെഴുത്തുമഷി, മോടിപിടിപ്പിക്കുവാനുള്ള സാമഗ്രികൾ മുതലായവയാണു് സ്ത്രീകളുടെ ശവകുടീരങ്ങളിൽ ഒരുക്കിവെച്ചിരുന്നതു്. കട്ടിലുകൾ, ഇഷ്ടമായ ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങൾ ഇവയും പരേതന്റെ പരലോകയാത്ര സുഖമായിരിക്കുവാൻ ശരീരത്തിനടുത്തു വെയ്ക്കാറുണ്ടു്. രാജാക്കന്മാരുടേയും നാടുവാഴികളുടേയും അറകളിൽ പ്രത്യേക വാഹനങ്ങൾ, കപ്പലുകൾ മുതലായവയുടെ മാതൃകകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. കൂടാതെ

അവക്കു ഭാര്യമാരും, പട്ടാളക്കാരും, അടിമകളും ആവശ്യമില്ലേ? ഒരുകാലത്തു് ഇങ്ങനെ ആവശ്യമുള്ളവരെയെല്ലാം കൊലപ്പെടുത്തി അവരുടെ മൃതശരീരങ്ങളും രാജാവിന്റെയോ പ്രഭുവിന്റെയോ ശരീരമടക്കുമ്പോൾ ഒരുമിച്ചു് അടക്കിയിരുന്നു. ചൈനയിലും ചില ശവകുടീരങ്ങളിൽ ഇപ്രകാരം ശരീരങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷേ, ഇപ്രകാരമുള്ള കൂട്ടക്കൊല എല്ലായ്പോഴും സാദ്ധ്യമായില്ല. അപ്പോൾ പകരം അകമ്പടിക്കുവേണ്ടവരുടെയെല്ലാം രൂപത്തിൽ ചെറിയ പാവകളെ ശവകുടീരങ്ങളിൽ വെച്ചു തുടങ്ങി. ഇങ്ങനെ ചെയ്വാനും അസൗകര്യങ്ങൾ നേരിട്ടപ്പോൾ വേണ്ടവരുടെയെല്ലാം ചിത്രങ്ങൾ അറയുടെ ചുമരുകളിലെഴുതി പരേതന്റെ ബന്ധുക്കൾ സമാധാനിച്ചു.

1922-ൽ ലിയൊനാർഡ് വൂളി പുരാതന യൂർനഗരത്തിന്നടുത്തു് ഒരു ശവകുടീരം തുറന്നപ്പോൾ എന്തെല്ലാമാണു് അതിന്നകത്തു കണ്ടതു്! അത്യത്ഭുതകരമായി പണിതീർത്തിട്ടുള്ള മുടിയാഭരണങ്ങൾ, കണ്ണാഭരണങ്ങൾ, മാലകൾ, വളകൾ, മോതിരങ്ങൾ, നിരവധി സുവർണ്ണപാത്രങ്ങൾ, പലതരത്തിലുള്ള സംഗീതോപകരണങ്ങൾ, ചതുരംഗത്തിന്നും മറ്റുമുള്ള കരുക്കൾ, കുതിരസവാരിക്കുള്ള സാധനങ്ങൾ, കുന്തങ്ങൾ, പരിചകൾ, കുറെ സ്വർണ്ണകഠാരികൾ, ദേഹാലങ്കാരത്തിന്നുള്ള മഷികൾ, ചായങ്ങൾ, വാസനദ്രവ്യങ്ങൾ, ഇവ സൂക്ഷിക്കുവാനുള്ള ചെപ്പുകൾ പലവിധം, ചീർപ്പുകൾ, സൂചികൾ, ഉടുപ്പുകൾ, ഇങ്ങനെ പോകുന്നു നീളമായിട്ടൊരു പട്ടിക! ഏകദേശം 5200 വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു ജീവിച്ചിരുന്ന ഷൂബ് ആദ് എന്നൊരു രാജ്ഞിയുടെ ശവകുടീരമായിരുന്നു അതു്. പുരാവസ്തുരേഖകളിൽ ഈ കുടീരത്തെ പി. ജി. 800

എന്നറിയുന്നു. അതിനകത്ത് രാജ്ഞിയുടെ ശരീരത്തിന്നരികെയായി ദാസികളുടെ ദേഹങ്ങളും, പ്രവേശനമാർഗ്ഗത്തിൽ അകമ്പടിക്കാരുടേയും പട്ടാളക്കാരുടേയും ദേഹങ്ങളും കാണുകയുണ്ടായി. വണ്ടിക്കാരും വണ്ടികളും അവ വലിച്ചിരുന്ന കാളകൾ, കഴുതകൾ എന്നിവയും രണ്ടുവരിയായി അവിടെ ശതാബ്ദങ്ങളായി കിടന്നിരുന്നു. ഓരോരുത്തരും ശരിയായ സ്ഥാനത്തുനിന്ന് എന്തോ വിഷം സ്വമനസ്സാലെ കഴിച്ചുമരിച്ചപോലെ തോന്നും അവരുടെ മുഖഭാവം പരിശോധിക്കുമ്പോൾ. ഒരു ചരിത്രകാരന് എന്തെല്ലാം അനുമാനിച്ചെടുക്കാം ഈ രംഗത്തിൽനിന്നും, സാധനങ്ങളിൽനിന്നും!

ഈജിപ്തിലെ ശവകുടീരങ്ങളിൽ കണ്ട സാധനങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ വളരെ ശ്രദ്ധാർഹവും അസാധാരണവുമായ ഒരിനമാണ് മമ്മികളാക്കിയ മൃതശരീരങ്ങൾ. ഇവയുടെ നല്ലൊരു ശേഖരം ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ കാണാം. ജീവൻ പോയ ശരീരം വളരെക്കാലം കേടുവരാതെയിരിക്കുവാനാണ് അതിനെ മമ്മിയാക്കിയിരുന്നത്. പരേതന്റെ ആത്മാവിനു സുഖമായിരിക്കണമെങ്കിൽ മൃതശരീരവും കേടുവരാതിരിക്കണമെന്നു പുരാതന ഈജിപ്തുകാർ വിശ്വസിച്ചിരുന്നോ? അതോ ആത്മാവിനു വല്ല കാരണത്താലും തിരിച്ചുവരേണ്ടിവന്നാൽ പിന്നേയും കയറി താമസിക്കേണ്ടയാവശ്യത്തിനാണോ പഴയദേഹം കേടുവരാതെ വെയ്ക്കണം എന്നു വിശ്വസിച്ചത്? മമ്മികളുണ്ടാക്കുന്നത് ഒരു അസാധാരണപ്രയോഗമാകയാൽ അതിന്റെ ഒരു രീതി ചുരുക്കിപ്പറയാം. പുരാതന ഈജിപ്തിൽ മമ്മികളുണ്ടാക്കുവാനെടുത്ത ഒരു മാർഗ്ഗം അവിടെനിന്നു സമ്പാദിച്ച പഴയ ഒരു പാപ്പിറസഗ്രന്ഥത്തിൽ വിസ്തരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഒന്നാമതായി ചെയ്യേണ്ടത് മൃതശരീരത്തിന്റെ മൂക്കിൽക്കൂടി ഒരു കമ്പി കടത്തി തലയോടിനകത്തുനിന്നു തലച്ചോറെല്ലാം ചുരണ്ടിയിളക്കി പുറത്തേക്കെടുക്കുകയാണത്രെ. പിന്നീട് ദേഹം കീറിത്തുറന്നു കുടലും മറ്റും മാറ്റണം. ആമാശയവും തുറക്കണം. അതു വീഞ്ഞുകൊണ്ടു കഴുകി ചില രാസവസ്തുക്കളും വാസനദ്രവ്യങ്ങളും നിറച്ചു തുന്നിച്ചേർക്കും. പിന്നെ ദേഹം ആകെ വൃത്തിയാക്കി ഉചിതമായ രാസവസ്തുക്കളെല്ലാം ചേർത്തുണ്ടാക്കിയ ഒരു ദ്രാവകത്തിൽ ദേഹത്തെ കിടത്തുന്നു. ഒരു രണ്ടു മാസം കിടന്നാൽ ദേഹം പെട്ടിയിൽ അടക്കാം. അതിനായി ശരീരം ദ്രാവകത്തിൽനിന്നെടുത്തു തുടച്ചുണക്കി തുണികൊണ്ടും മെഴുശീലകൊണ്ടും ആകെ മൂടിക്കെട്ടി തയ്യാറാക്കും. ഇങ്ങനെ സുരക്ഷിതമായ ശരീരത്തിലെ മാംസപേശികൾ മാത്രമല്ല രോമങ്ങൾകൂടി ശതാബ്ദങ്ങൾക്കുശേഷം നശിക്കാതെ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. പരേതന്റെ മുഖച്ഛായയും കായ്മായി വ്യത്യാസപ്പെടുകയില്ല. ചില മമ്മിപ്പെട്ടികൾ തുറന്നപ്പോൾ ദുർഗ്ഗന്ധമല്ല, ചെറിയൊരു സുഗന്ധമാണു വന്നതു് എന്നു ഗവേഷകന്മാർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. 1923-ൽ തുതൻ ഘാമന്റെ ശവകുടീരം കാർട്ടർ കണ്ടുപിടിച്ച കഥ മുമ്പു പറയുകയുണ്ടായി. ഒന്നിനകത്തു മറ്റൊന്നായി പല പെട്ടികൾ വെച്ചിരുന്നതിൽ ഏറ്റവും ഉള്ളിലത്തെ പെട്ടിയിലാണു് രത്നങ്ങൾ പതിച്ചു് സ്വർണ്ണത്തകിടുകൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞ തുതൻ ഘാമന്റെ മമ്മി കണ്ടതു്. ഒടുവിൽ അകത്തു കണ്ട സ്വർണ്ണപ്പെട്ടിയെടുത്തുയർത്തുവാൻതന്നെ എട്ടാളുകൾ വേണ്ടിവന്നു!

ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ, ആയുധങ്ങൾ, വാഹനങ്ങൾ, ആഭരണങ്ങൾ മുതലായവ, വിലപിടിച്ചതും വളരെ കൗതുകമായതും അനവധി സാധനങ്ങൾ ആ രാജകീയകുടീര

ത്തിൽനിന്നു കിട്ടി. പുരാതനഈജിപ്തിലെ അതിസമ്പന്നമായ ഒരു സംസ്കാരത്തെപ്പറ്റി ധാരാളം വിവരങ്ങൾ ചരിത്രകാരന്മാർ ആ അവശിഷ്ടങ്ങളിൽനിന്നു സമ്പാദിച്ചു. വീണ (Harp), ഓടക്കുഴൽ മുതലായ സംഗീതോപകരണങ്ങൾ ഇങ്ങനത്തെ അറകളിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. യൂർപട്ടണത്തിലെ ചില ശവകുടീരങ്ങളിൽനിന്നെടുത്ത ആഭരണങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചന്ദ്രക്കലപോലെയുള്ള കമ്മലുകൾ, ഒരു ഇലമാല, രത്നം പതിച്ചു നാലുവരിയുള്ള ഒരു മാലയിൽ ഒരു പതക്കം തൂക്കിയതു് എന്നിവ പെടുന്നു. ഈ ആഭരണങ്ങൾ ഇന്നു പെൻസിൽവേനിയസർവ്വകലാശാലയിലെ കാഴ്ചബംഗ്ലാവിൽ നമുക്കു കാണാം. ഈജിപ്തിൽ ഒരു ശവക്കല്ലറയുടെ ചുമരിന്മേൽ "ഇവിടെ രാജാവിന്റെ കുറിക്കൂട്ടു പെട്ടിയുടെ ഓവർസിയറും പാദരക്ഷാവാഹകനുമായിരുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ ദേഹം അടക്കംചെയ്തിരിക്കുന്നു," എന്നു കൊത്തി രേഖപ്പെടുത്തിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്തെല്ലാം വിവരങ്ങളാണു നമ്മൾക്കു് ഈ അറകൾ തരുന്നതു്! തിലപ്പിയമത്സ്യത്തെപ്പറ്റി അടുത്തകാലങ്ങളിൽ നാം കേൾക്കുന്നുണ്ടല്ലൊ. ഈജിപ്തിൽ രണ്ടായിരം സംവത്സരങ്ങൾ പഴക്കമുള്ള ഒരു ശവകുടീരത്തിലുള്ള ഒരു ചിത്രം ഈജിപ്തുകാർ അന്നു തിലപ്പിയമത്സ്യങ്ങളെ കുളത്തിൽ വളർത്തിയിരുന്നതു കാണിക്കുന്നു. ചിത്രത്തിൽ ഗൃഹസ്ഥൻ തന്റെ കുളത്തിൽനിന്നു തിലപ്പിയയെ പിടിക്കുവാൻ ചൂണ്ടയിട്ടിരിക്കയാണു്. ആ സമയം മറ്റൊരു ചൂണ്ടയിൽ കിട്ടിയ മത്സ്യത്തെ ഭാര്യ ഊരിയെടുക്കുന്നു. ചൂണ്ടകളിൽ അവയെ കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ കുളത്തിലെ വെള്ളം മുഴുവനും ഓവുകളിൽക്കൂടി പുറത്തേക്കുവിട്ടു് മത്സ്യം ഒരെണ്ണത്തെ വിടാതെ എല്ലാത്തിനേയും പിടിക്കുവാനുള്ള ഏർപ്പാടും കുളത്തിലുണ്ടായിരുന്നു എന്നു് ആ ചിത്രത്തിൽ കാണാം.

ഈജിപ്തിൽത്തന്നെ നാല്പതു ശതാബ്ദങ്ങൾ പഴക്കമുള്ള ഒരു ശവകുടീരത്തിന്റെ ചുമരിന്മേൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ലിഖിതങ്ങളിൽ ഒരെണ്ണം തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള അഭിപ്രായവ്യത്യാസം ഇന്നുള്ളതുപോലെ അന്നുമുണ്ടായിരുന്നു എന്നതിനു തെളിവാണു്. ലിഖിതം ഏതാണ്ടിപ്രകാരം പോകുന്നു: "നാശംപിടിച്ച ഒരു യുഗമാണു് ഇതു്. ചെറുപ്പക്കാർ ദുഷിച്ചവരായിരിക്കുന്നു. ശാശ്വതതത്ത്വങ്ങളെപ്പറ്റി അവർക്കു പരിഹാസമാണുള്ളതു്. ലോകം അവസാനിക്കാറായി." വിദ്യാർത്ഥിലോകത്തിലെ അച്ചടക്കമില്ലായ്മയെപ്പറ്റി ഇപ്പോൾ എത്രയധികം കേൾക്കുന്നു! എന്നാൽ ഇതും ഒരു പുതുമയല്ല. ഏകദേശം രണ്ടായിരം വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു് ഇൻഡ്യയിൽത്തന്നെ ഒരു കലാകാരൻ അജന്തഗുഹകളിലെഴുതിയ ഒരു പടം ഒരു അദ്ധ്യാപകൻ കുറെ വിദ്യാർത്ഥികളെ പഠിപ്പിക്കുന്നതു കാണിക്കുന്നു. ആ അദ്ധ്യാപകന്റെ കൈയിലുണ്ടു് നല്ലൊരു വടി. പക്ഷേ, നേരെ മുമ്പിലിരിക്കുന്ന ചില വിദ്യാർത്ഥികൾ മാത്രമാണു് അദ്ധ്യാപകൻ പറയുന്നതിനെ ശ്രദ്ധിക്കുന്നതു്. അവരുടെ പിന്നിലിരിക്കുന്നവർ എന്തെല്ലാമൊ തിന്നുകയാണു്. അവരുടെയും പിന്നിലിരിക്കുന്നവർ അടിപിടിഗുസ്തിയിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അവരുടേയും പിന്നിലുണ്ടു് ചില കൂട്ടുകാർ. അവർ എന്തൊ കളിക്കുന്നതായി ആ ചിത്രത്തിൽ കാണാം. കളിക്കു് ഒരു കൂട്ടുകാരനേയും അവർ പുറത്തുനിന്നു് അദ്ധ്യയനമുറിയിലേക്കു കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടു്, ഒരു കോലാടിനെ. പുരാതനകാലത്തു് ഒരു ക്ലാസ്സുമുറിയിൽ ഒരു അദ്ധ്യാപകൻ പഠിപ്പിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ നടക്കുന്ന സംഭവങ്ങളാണു് ഇവയെല്ലാം!

ഗവർമ്മേണ്ടാപ്പീസുകളിൽ കടലാസുകൾ നീങ്ങുന്നില്ലെന്ന പരാതി നാം ഇക്കാലത്തു പലപ്പോഴും കേൾക്കുന്നു.

ശതാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പും ഇത്തരം നിരുത്തരവാദിത്വം ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു ചരിത്രകാരന്മാർക്കു പഴയ രേഖകളിൽനിന്നറിയാം. തന്റെ പട്ടാളക്കാർക്ക് ഉടുപ്പുകൾ തയ്യാറാക്കീട്ടുള്ളതു വാങ്ങിക്കൊള്ളണം എന്നു മേലുദ്യോഗസ്ഥൻ അറിയിച്ചതനുസരിച്ച് അവരെ സ്ഥലത്തേക്കയച്ചെങ്കിലും അവിടെ ഉടുപ്പുകൾ കൊടുക്കാതെ അവരെ ആറുദിവസം അനാവശ്യമായി താമസിപ്പിച്ചു എന്നു പുരാതനകാലത്തെ ഒരു പട്ടാളഉദ്യോഗസ്ഥൻ പരാതിപറയുന്നതാണ് ഒരു പ്രാചീനലിഖിതത്തിലെ വിഷയം.

എന്തെല്ലാമാണിങ്ങനെ, പുരാവസ്തുക്കളിൽനിന്നു കിട്ടാവുന്ന വിവരങ്ങൾ, ഇത്രയെന്നില്ല! ഇന്നതരത്തിലുള്ളവ എന്നില്ല. ഉദ്ദേശം 3300 വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പ് ഈജിപ്തിലെ ഒരു രാജ്ഞി ഹിറ്റൈറ്റ് (Hittite) വർഗ്ഗക്കാരുടെ ഒരു രാജാവിനു് അയച്ച എഴുത്തു നോക്കുക: "എന്റെ ഭർത്താവു് ദിവംഗതനായി. എനിക്കൊരു മകനില്ല. അങ്ങേക്കു് പുത്രന്മാർ അനവധിയുണ്ടെന്നു കേട്ടു. അവരിൽ ഒരാളെ എനിക്കു തരുമെങ്കിൽ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെ ഭർത്താവായി സ്വീകരിക്കും." ഇത്രയും വിചിത്രകരമായ ഒരു രാജകീയവിവാഹലേഖനം ഇനിയൊന്നു് എവിടെ നിന്നെങ്കിലും ചരിത്രകാരന്മാർക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതായി അറിവില്ല.

രസകരമായ ഉദാഹരണം ഒന്നുകൂടി പറയാം. ഏകദേശം 2500 കൊല്ലങ്ങൾ പഴക്കമുള്ള ഒരു ചെരിപ്പാണതു്, മോടിപിടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ചെറിയൊരു ചെരിപ്പു്. ഗ്രീസിൽനിന്നു കിട്ടിയ ആ ചെരിപ്പു് ഒരു സ്ത്രീയുടേതായിരുന്നു എന്നു് ആർക്കും മനസ്സിലാകും. അതു പരിശോധിച്ചു് അതുണ്ടാക്കുവാനുപയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന തോൽ ഏതു്,

അതു ഗ്രീസിലെതന്നെ ഉല്പന്നമോ ഇറക്കുമതിയൊ, എങ്ങനെ ഊറ്റുകിട്ടി, ചെരിപ്പിന്റെ ആകൃതിവിശേഷം, തുന്നൽസമ്പ്രദായം, മോടികൂട്ടുവാൻ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ എന്നീ കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു് അന്വേഷിക്കുമ്പോൾ പുരാവസ്തുകാരന്മാക്കു് ഗ്രീസിലെ വ്യവസായം, കച്ചവടം എന്നിങ്ങനെ ഓരോ വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി പല വിവരങ്ങളും ചരിത്രത്തെ സമ്പന്നമാക്കുവാൻ കിട്ടുമെന്നതിനു് സംശയമില്ല. ഏതു രംഭയോ തിലോത്തമയോ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ആ പാദരക്ഷയ്ക്കു് വളരെ രസകരമായ ഒരു പ്രത്യേകതയുണ്ടായിരുന്നു. അതു കാലിലിട്ടു നടക്കുമ്പോൾ നിലത്തു് ഒരു സന്ദേശം പതിയത്തക്കവിധത്തിലാണു് അതിന്റെ അടിയിൽ തറച്ചിരുന്ന ആണികളുടെ മൊട്ടുകൾ നില്ക്കുന്നതു കണ്ടതു്! ഗ്രീക്കുഭാഷയിലുള്ള ആ സന്ദേശം, "എന്റെ പിന്നാലെ വന്നാലും" എന്നൊരു ക്ഷണമാണു്! ഇതിൽനിന്നു ചെരിപ്പുടമസ്ഥയുടെ തൊഴിൽ, രസികത്വം, അന്നത്തെ സമുദായജീവിതം എന്നിവയെപ്പറ്റിയും ചിലതെല്ലാം ചിന്തിക്കാം. ഇതിനുംപുറമെ അന്നത്തെ വഴികളെക്കുറിച്ചു് ഈ ചെറിയ ചെരിപ്പു് ഒരു വിവരം തരുന്നില്ലെ? അവയ്ക്കു് സിമൻറുറോഡുകളെപ്പോലെ ഉറച്ച മേൽഭാഗമായിരുന്നെങ്കിൽ ഈ രസികത്തിയുടെ പ്രയോഗം ഫലിക്കുമൊ?

ഇപ്രകാരമെല്ലാം പുരാതനലിഖിതങ്ങളും പലതരത്തിലുള്ള മറ്റു് അവശിഷ്ടങ്ങളും ബുദ്ധിപൂർവ്വവും ശാസ്ത്രീയവുമായി പരിശോധിച്ചു് അവയിൽനിന്നു വിവരങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കാവുന്നവക്കു് നമ്മുടെ പൂർവ്വികന്മാരുടെ രാജസഭകളിൽനിന്നും, യുദ്ധക്കളങ്ങളിൽനിന്നും ദേവാലയങ്ങളിൽനിന്നും മാത്രമല്ല, ചെറിയ അട്ടക്കളകളിൽനിന്നും കുളിമുറികളിൽനിന്നുകൂടി അനവധി രംഗങ്ങൾ രണ്ടാമതും

സൃഷ്ടിക്കുവാൻ കഴിയും. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പൂവ്വികന്മാരുടെ രാഷ്ട്രീയജീവിതം, വ്യാപാരസമ്പ്രദായങ്ങൾ, വൈദ്യം, കലകൾ, കളികൾ, അലങ്കാരം എന്നിങ്ങനെ പുരാതനജീവിതത്തിലെ നാനാമുഖങ്ങളെക്കുറിച്ചു പണ്ട് നിത്യോപയോഗത്തിലിരുന്ന സാധനങ്ങൾ പുരാവസ്തുവിദഗ്ധന്മാർക്കു പറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നു. ശതാബ്ദങ്ങൾക്കപ്പുറത്തുനിന്നു വരുന്ന അവയുടെ ശബ്ദങ്ങൾ ഗവേഷകന്മാർ ശ്രദ്ധിച്ചു കേട്ടു മനസ്സിലാക്കി ചരിത്രരചന തുടന്നു് പോകുന്നു.

Please Contact
No: 9
D, Maths
Baselios College
Kottayam

അദ്ധ്യായം 8

മോഹഞ്ജോദാറൊ—ഹാരപ്പ

ഈ പുസ്തകം പുരാവസ്തുഗവേഷണത്തെപ്പറ്റി ഒരു പ്രഥമപാഠമാണെങ്കിലും മോഹഞ്ജോദാറൊ, ഹാരപ്പ എന്നീ അവശിഷ്ടകേന്ദ്രങ്ങളെക്കുറിച്ചു ചുരുക്കമായിട്ടെങ്കിലും ഒരു വിവരണത്തിന്നു് ഇതിൽ ഒരു സ്ഥാനമുണ്ടെന്നു ഗ്രന്ഥകർത്താവു വിശ്വസിക്കുന്നു. ആ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ചതിന്റെ ഫലമായി ഇൻഡ്യയുടെ ചരിത്രം ലോകത്തിലുള്ള അഭ്യസ്തവിദ്യരെ അത്ഭുതപ്പെട്ടുത്തത്തക്കവണ്ണം വ്യത്യാസപ്പെട്ട എന്നുള്ളതാണു് ഈ വിശ്വാസത്തിന്നുള്ള കാരണം. ഈ കേന്ദ്രങ്ങൾ വെളിച്ചത്തേക്കു വരുന്നതിന്നു മുമ്പു് ഭാരതീയസംസ്കാരത്തിന്നു മെസൊപ്പൊട്ടേമിയയിലേയൊ ഈജിപ്തിലേയൊ സംസ്കാരത്തോടു താരതമ്യപ്പെടുത്തുവാനുള്ള പഴക്കമൊ പൊലിമയൊ ഇല്ലെന്നായിരുന്നു ചരിത്രവിദഗ്ധന്മാരുടെ അഭിപ്രായം. എന്നാൽ മോഹഞ്ജോദാറൊ, ഹാരപ്പ എന്നീ പട്ടണങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ അവിടെ സമ്പന്നമായ ഒരു സംസ്കാരം വിലസിച്ചിരുന്നു എന്നു് ലോകത്തെ ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തി. സിന്ധുതടസംസ്കാരം എന്ന പേരിൽ ആ സംസ്കാരത്തെ ഇപ്പോൾ അറിയുന്നു. ആ സംസ്കാരത്തിന്റെ കാലം ക്രിസ്തുവിന്നുമുമ്പു് ഏകദേശം 3250-ാമാണ്ടുമുതൽ 2750-ാമാണ്ടുവരേയാണെന്നും പുരാതനതപരീക്ഷണങ്ങൾ തെളിയിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഈ അവശിഷ്ടങ്ങളുടെ പഴക്കം അറിഞ്ഞതോടുകൂടി ഇൻഡ്യാചരിത്രം ശതാബ്ദങ്ങൾ പിന്നോട്ടു നീങ്ങി. അതിപുരാതനകാലത്തുതന്നെ ഭാരത

ത്തിൽ ജനങ്ങൾ പരിഷ്കരിച്ചരീതിയിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നു് ഏവരും സമ്മതിക്കേണ്ടിവന്നു.

റഘൽദാസ് ബാനർജിയാണു് മോഹഞ്ചോദാരൊ കണ്ടുപിടിച്ചതിനുള്ള പ്രശംസകൾ അർഹിക്കുന്നതെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. എന്നാൽ അദ്ദേഹം അവിടെയെത്തുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ ഇൻഡ്യയുടെ വടക്കുപടിഞ്ഞാറു കിടക്കുന്ന ഈ കേന്ദ്രങ്ങളെ സ്പർശിക്കുന്ന ചില സംഭവങ്ങൾ ഉണ്ടായി. ഏകദേശം 1856-ലാണു് കറാച്ചിയിൽ നിന്നു വടക്കോട്ടുള്ള തീവണ്ടിപ്പാത ആ പ്രദേശത്തുകൂടി പണിയുവാൻ തുടങ്ങിയതു്. പാതയ്ക്കു റെയിലുകൾക്കടിയിൽ കല്ലു നിരത്തണമല്ലൊ. ആ ആവശ്യത്തിനു കല്ലുകൾ അന്വേഷിക്കുന്നയവസരത്തിൽ ചുമതലപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ ഒരു പുരാതനപട്ടണത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടെത്തി. ബ്രാഹ്മണബാദ് എന്നായിരുന്നു സ്ഥലത്തിന്റെ പേർ. അവിടെ കുന്നുകൂന്നായി കിടന്നിരുന്ന പഴയ ഇഷ്ടികകൾ ലക്ഷക്കണക്കിൽ തീവണ്ടിവഴിക്കു വിരിക്കുവാൻ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ എടുപ്പിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. അതുപോലെ മുൾട്ടാൻപട്ടണത്തിൽനിന്നു വടക്കോട്ടുള്ള തീവണ്ടിപ്പാത, ഹാരപ്പയോടടുക്കുമ്പോൾ, ഏകദേശം നൂറുനാഴിക ദൂരത്തേക്കു് അവിടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കിടയിൽനിന്നു പെറുക്കിയ അതിപുരാതനമായ ഇഷ്ടികകൾ നിരത്തിയാണു പണിതീർത്തതു്. ആ വഴി തീവണ്ടിയിൽ പോകുന്നസമയം സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കുമുമ്പു ജീവിച്ചിരുന്നവരുണ്ടാക്കിയ ഇഷ്ടികകളുടെ മുകളിൽക്കൂടിയാണു തങ്ങൾ പാഞ്ഞുപോകുന്നതെന്നു് ഇന്നത്തെ യാത്രക്കാരിലാരെങ്കിലും അറിയുമോ, ഓർക്കുമോ എന്നു സംശയം. ഭാരമേറിയ എൻജിനുകളും മറ്റു വണ്ടികളും എത്രയോ വർഷങ്ങളായി ദിവസേന ആ റെയിലുകളിൽക്കൂടി ഓടി

ച്ചിരിക്കുന്ന എങ്കിലും ഇഷ്ടികകൾ അനവധികാലം കേടുകൂടാതെ കിടന്ന എന്നുള്ളതു പണ്ട് ഇഷ്ടികകളുണ്ടാക്കിയിരുന്നവരുടെ പണിയുടെ ഗുണമല്ലെ കാണിക്കുന്നതു്? ആ ഇഷ്ടികകൾ സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾ പഴക്കമുള്ളവയും ചരിത്രപ്രാധാന്യമേറിയവയുമാണെന്നു് തീവണ്ടിപ്പാത ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാക്കു് ആലോചനപോയില്ല.

ഇതുകൂടാതെ കണ്ണിങ്ങാം (Cunningham) എന്നൊരു പട്ടാളമേധാവി കുറച്ചുകാലം വടക്കുപടിഞ്ഞാറെ ഇൻഡ്യയിൽ പുരാവസ്തുവകുപ്പിന്റെ മേലധികാരിയായിരുന്നു. ആ സമയം അദ്ദേഹം ഹാരപ്പാപ്രദേശത്തുനിന്നു പഴയ മുദ്രകളും മറ്റു പുരാവസ്തുക്കളും കുറെ ശേഖരിച്ചു. അവയ്ക്കു വളരെ പഴക്കമുണ്ടെന്നു മനസ്സിലാക്കിയതല്ലാതെ അതിലപ്പുറം അന്വേഷണം കായ്മായിട്ടൊന്നും അദ്ദേഹം നടത്തിയില്ല.

ഈ പുസ്തകത്തിൽ ആദ്യം പറഞ്ഞതുപോലെ ബാനർജി അന്വേഷണം തുടങ്ങി മോഹഞ്ചൊദാരോവിലെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചപ്പോളാണു് അവയുടെ പ്രാധാന്യം അറിഞ്ഞു മറ്റു പുരാവസ്തുക്കൾ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ വിപുലമായതോതിൽ ഖനനം ആരംഭിച്ചതു്. ദയറാം സാനി (Dayaram Sahni) ഹാരപ്പയിലും, ബാനർജി മോഹഞ്ചൊദാരോവിലും ജോലിതുടങ്ങി. മറെറാരു കേന്ദ്രമായ ചാണ്ഡുദാരോവിൽ ഖനനത്തിനു് ഏർണസ്റ്റ് മക്കെ (Earnest Mackay) എന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥനെയാണു വകുപ്പധികാരി ഏല്പിച്ചതു്. മജുംദാർ എന്ന ഒരു യുവവിദ്വാനും ഈ പ്രദേശങ്ങളിൽ അങ്ങിങ്ങായി കിടന്നിരുന്ന ചെറുകിടകേന്ദ്രങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചു പരിശോധിക്കുവാനുണ്ടായിരുന്നു. ആ ജോലിയിൽ ഏർപ്പെട്ടി

രുന്നസമയത്തു് അദ്ദേഹം വധിക്കപ്പെട്ടതിനെപ്പറ്റി മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.

പുരാതനഭാരതസംസ്കാരത്തിന്റെ അതിപ്രധാനമായ സാക്ഷികളാണു് മോഹഞ്ചൊദാറൊ, ഹാരപ്പ എന്ന കേന്ദ്രങ്ങൾ. 1947-മാണ്ടുവരെ ഈ സ്ഥലങ്ങൾ ഇൻഡ്യാരാജ്യത്തിലായിരുന്നു. ഇൻഡ്യയുടെ വിഭജനത്തോടുകൂടി ഇവ പാക്കിസ്ഥാന്റെ അതിർത്തിക്കുള്ളിൽ പെട്ടുപോയി.

കറാച്ചിയുടെ വടക്കു് ഏകദേശം ഇരുനൂറു നാഴികദൂരെയാണു് മോഹഞ്ചൊദാറോവിന്റെ സ്ഥാനം. അവിടെനിന്നു നാനൂറു നാഴിക വടക്കുമാറി ഹാരപ്പയുടേയും. മോഹഞ്ചൊദാറൊ സിന്ധുനദിയുടെ പടിഞ്ഞാറും, ഹാരപ്പ റാവിനദിയുടെ കിഴക്കും കിടക്കുന്നു. രണ്ടു പട്ടണങ്ങളും ഒരു പുരാതനസാമ്രാജ്യത്തിന്റെ രണ്ടു തലസ്ഥാനങ്ങളായിരുന്നു എന്നു് അഭിപ്രായമുണ്ടു്. ഹാരപ്പ വടക്കെ തലസ്ഥാനവും മോഹഞ്ചൊദാറൊ തെക്കെ തലസ്ഥാനവും. ഈ പട്ടണങ്ങൾക്കു പുറമെ, പക്ഷേ, രാജ്യാതിർത്തിക്കുള്ളിൽത്തന്നെ വടക്കുഭാഗത്തു് ഏകദേശം പന്ത്രണ്ടും, തെക്കു് ഏകദേശം പതിനഞ്ചു വാസകേന്ദ്രങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഉണ്ടു്.

മോഹഞ്ചൊദാറൊപട്ടണം വളർന്നുവന്നതു് സിന്ധുനദിയിലെ ഒരു ദ്വീപിലാണെന്നു ചില ചരിത്രകാരന്മാർ പറയുന്നുണ്ടു്. ഈ പ്രാചീനകേന്ദ്രത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ചിന്നിച്ചിതറിക്കിടക്കുന്ന പ്രദേശത്തിനു് ഏകദേശം ഒരു ചതുരശ്രനാഴിക വിസ്തീർണ്ണമുണ്ടു്. ഹാരപ്പ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇപ്പോൾ റാവിനദിയുടെ കരയിൽനിന്നു് അഞ്ചാറുനാഴിക ദൂരെയാണെങ്കിലും പണ്ടു പട്ടണത്തിനരികിൽക്കൂടിയാണു നദി ഒഴുകിയിരുന്നതു് എന്നു് അനുമാനിക്കുന്നതിൽ അബദ്ധമില്ല.

രണ്ടു കേന്ദ്രങ്ങളിലും പട്ടണങ്ങൾ ഒന്നിനുമുകളിൽ മറെറാന്നു പണിതു വളന്നുവന്നു എന്നു് ഖനനത്തിൽനിന്നു് ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മോഹഞ്ചൊദാറോവിൽ ഏകദേശം ഒമ്പതു് 'അടക്കുകൾ' അല്ലെങ്കിൽ 'നിലകൾ' പട്ടണങ്ങൾ ഇതുവരെ വെളിച്ചത്തേക്കു വന്നിട്ടുണ്ടു്; ഹാരപ്പയിൽ ആറും. സ്ഥാനസൗകര്യം വളരെ ഉണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടായിരിക്കണം ഓരോ പട്ടണം വല്ല കാരണത്താലും നശിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കുമുകളിൽത്തന്നെ ആളുകൾ പുതിയ കെട്ടിടങ്ങൾ പണിതു ക്രമേണ പുതിയൊരു പട്ടണം വളന്നതു്.

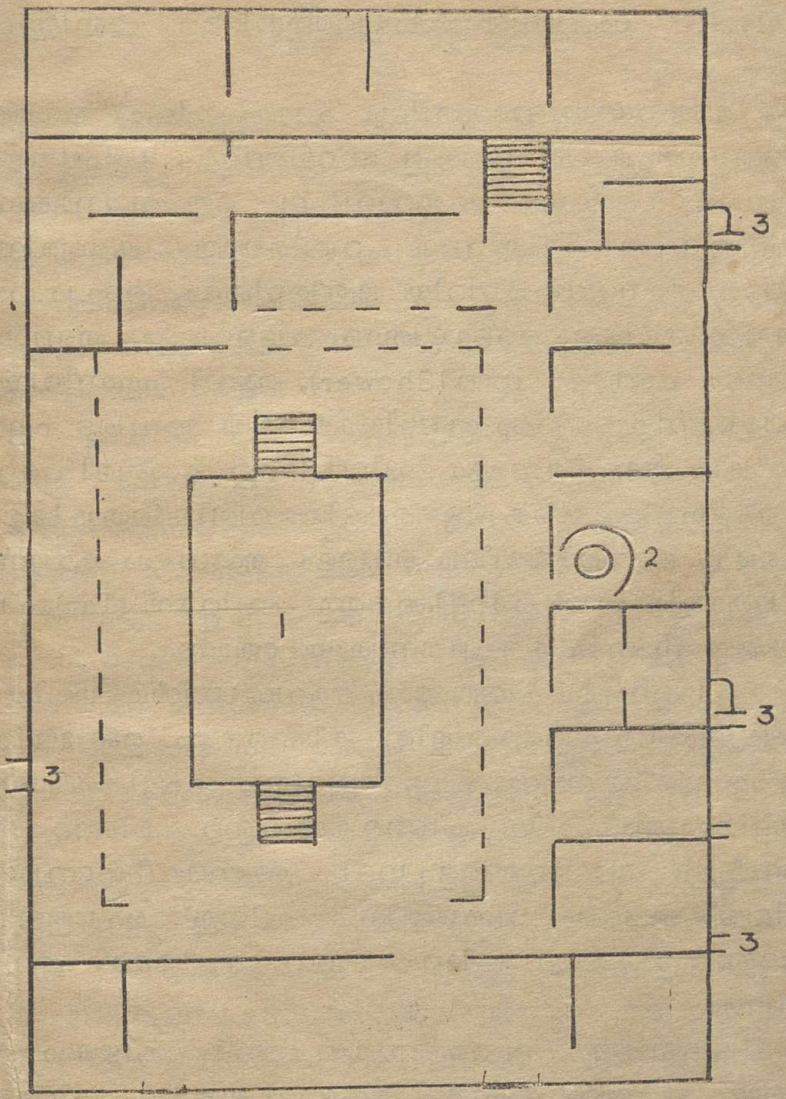
ഈ അവശിഷ്ടങ്ങൾ മണ്ണുമാററി വെളിച്ചത്തേക്കു വന്നിട്ടുള്ളവ പരിശോധിച്ചു് രണ്ടു പട്ടണങ്ങളുടേയും പ്ലാനിനു ചില സാമ്യതകൾ കണ്ടിരിക്കുന്നു. രണ്ടിന്റേയും പടിഞ്ഞാറുഭാഗം ഓരോ കോട്ടയുടെ സമ്പ്രദായത്തിൽ കെട്ടിയുയത്തിയിട്ടുണ്ടു്. ഈ ഉയത്തിയ സ്ഥലത്തിനു് ഏകദേശം നാന്നൂറു വാര നീളവും ഇരുന്നൂറുവാര വീതിയുമാണു്. ചുറുമുള്ള സ്ഥലത്തേക്കാൾ ഏകദേശം ആറാളുടെ ഉയരത്തിൽ കോട്ടത്തളം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. കോട്ടകെട്ടിടങ്ങളും മറും കെട്ടുന്നതിനു് ഇഷ്ടികകൾ വെയിലിൽ ഉണക്കിയവയും ചൂളയിൽ ചുട്ടവയും കാണുന്നുണ്ടു്. കോട്ടയിലെ ചില കെട്ടിടങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കിടക്കുന്നതു് ദേവാലയങ്ങളൊ പൊതുയോഗസ്ഥലങ്ങളൊ ആയിരുന്നിരിക്കണം. അനവധി തൂണുകളുള്ള ഒരു മണ്ഡപം, വലിയൊരു സ്നാനാങ്കണം എന്നിവയുടെ ഭാഗങ്ങൾ അവിടെ കണ്ടു. ഇവയൊന്നും സ്വകാര്യാവശ്യങ്ങൾക്കു് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നവയാകുവാൻ തരമില്ല.

കോട്ടത്തളത്തിനു് ഏകദേശം മുപ്പത്തിയഞ്ചടി താഴേയാണു് സ്വകാര്യഗൃഹങ്ങളുടേയും കച്ചവടസ്ഥലങ്ങ

ളുടേയും രീതിയിലുള്ള കെട്ടിടങ്ങൾ കാണുന്നതു്. ഇവയുടെ ശിഷ്ടങ്ങൾ പരിശോധിച്ചശേഷം സിന്ധുസംസ്കാരം വികസിച്ച കാലങ്ങളിൽ ഒരുതരം വ്യവസായകേന്ദ്രീകരണം ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു് വിദഗ്ധന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. അതായതു് നെയ്ത്തുകാരെല്ലാം ഒരു തെരുവിലും, ആഭരണവ്യാപാരികൾ മറെറാരു തെരുവിലും എന്നിങ്ങനെ ഒരു വ്യാപാരത്തിലേർപ്പെട്ടവർ ഒരുമിച്ചു താമസിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം രണ്ടു പട്ടണങ്ങളിലുമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു തോന്നും. രണ്ടു പട്ടണങ്ങളിലും ഒരു ഭാഗത്തു് തൊഴിലാളികളുടെ ആവശ്യത്തിനെന്നപോലെ പത്തുപതിനാറു വീടുകൾ ഒരേതരത്തിലുള്ളവ കാണുകയുണ്ടായി.

ഹാരപ്പയിൽ തൊഴിലാളികളുടെ കോളനിക്കടുത്തുതന്നെ ധാന്യം ശേഖരിച്ചിടുവാനുതകുന്ന വലിയ അറകൾ കണ്ടു. നിലത്തുനിന്നു കുറച്ചു് ഉയത്തിക്കെട്ടിയ ഒരു തിണ്ണയിന്മേലാണു് ഈ അറകൾ അല്ലെങ്കിൽ പത്തായങ്ങൾ പണിതിരിക്കുന്നതു്. ധാന്യത്തിനു നനവു തട്ടാതെ സൂക്ഷിക്കുന്നതിന്നായിരിക്കണം. തിണ്ണയ്ക്കു് ഏകദേശം 200 അടി നീളവും 150 അടി വീതിയും ഉണ്ടു്. ഇതിനടുത്തു വരിവരിയായി ഇഷ്ടിക വിരിച്ചു് വൃത്താകൃതിയിൽ ഉദ്ദേശം 10 അടി വ്യാസമുള്ള തിണ്ണകൾ കെട്ടിയിരുന്നു. ഓരോ തിണ്ണയുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ മരംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഓരോ വലിയ ഉരൽ വെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നതുപോലെ കാണുന്നുണ്ടു്. പത്തായങ്ങളിൽ ശേഖരിച്ചുവെയ്ക്കാറുള്ള ധാന്യം ആവശ്യംപോലെ പൊടിച്ചെടുക്കുവാനുള്ള സജ്ജീകരണങ്ങൾ ആയിരുന്നിരിക്കണം ഇവ.

ഈ കോളനിക്കടുത്തുതന്നെ കൊല്ലൻ, മൂശാരി മുതലായ ലോഹപ്പണിക്കാരുടെ ആവശ്യത്തിന്നുള്ള ഉലകളുടേയും ചൂളകളുടേയും അവശിഷ്ടങ്ങൾ കിടക്കുന്നുണ്ടു്.

മോഹഞ്ചൊദാറൊ സ്നാനമന്ദിരം
ഒരു ഉദ്ദേശപ്ലാൻ

1 നീന്തൽക്കുളം
2 ഒരു കുളിമുറിയിലൊരു കിണർ
3 മലിനജലം പുറത്തേക്കു പോകുന്നതിനുള്ള ഓവുകൾ. നീന്തൽക്കുളത്തിനു ചുറ്റും ചെറുവരകൾ കാണിച്ചിട്ടുള്ളവ തൂണുകളാണു്.

മോഹഞ്ജോദാരോവിലും ഹാരപ്പയിലും പൊതുജനങ്ങൾക്കു കുളിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലങ്ങളുടെ ശിഷ്ടങ്ങൾ കാണാം. മോഹഞ്ജോദാരോവിലെ ഒരു സ്നാനാങ്കണത്തിൽ നീന്തിക്കളിക്കുവാൻ വലിയൊരു കുളത്തിനു പുറമെ അനവധി ചെറിയ കുളിമുറികളും, ഉടുപ്പുമാറുവാനുള്ള മുറികളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ചൂടുവെള്ളം, തണുത്തവെള്ളം മാത്രമല്ല ധാര (Shower), ആവി എന്നിവയും ഉപയോഗിച്ചു് ദേഹം ശുദ്ധിയാക്കുവാൻ അവിടെ ഏർപ്പാടുകൾ കണ്ടു. വെള്ളം ചിലയിടത്തു ശേഖരിച്ചുവെച്ചതു് ഇഷ്ടികകൾകൊണ്ടു കെട്ടിയ വലിയ തൊട്ടികളിലാണു്. അവയിൽവിന്നു വെള്ളം അശേഷം ചോന്നുപോകാതിരിപ്പാൻ തൊട്ടിക്കകത്തു് ബിറ്റുമൻ (Tar)പോലെ ഒരു സാധനം തേച്ചിരുന്നതായി തോന്നും.

പുഴവെള്ളം പലരുടേയും ആവശ്യങ്ങൾക്കു മതിയായെങ്കിലും ഈ പട്ടണങ്ങളിൽ കിണറുകളും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നതിനു സംശയമില്ല. നല്ലവണ്ണം ഇഷ്ടികകൊണ്ടു കെട്ടിയതാണു് ചില കിണറുകൾ. ഈ കിണറുകൾ കണ്ടിട്ടുള്ള സ്ഥാനങ്ങളെപ്പറ്റി ആലോചിക്കുമ്പോൾ ചിലതു് സ്വകാര്യാവശ്യത്തിനും ചിലതു് പൊതുജനങ്ങളുടെ ഉപയോഗത്തിനും ഉള്ളവയായിരുന്നു എന്നു തോന്നും.

പട്ടണങ്ങളിലെ തെരുവുകൾ ശരിക്കു കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറും തെക്കുവടക്കുമായി കിടന്നവ തമ്മിൽ മുറിഞ്ഞുപോയിരുന്നു. വലിയവയ്ക്കു് ഏകദേശം മുപ്പതടി വീതി കാണുന്നുണ്ടു്. ഇവയ്ക്കു പുറമെ വീതികുറഞ്ഞ വഴികളും ഇടവഴികളും വേണ്ടുവോളമുണ്ടായിരുന്നു. വീടുകളിൽനിന്നുള്ള മലിനജലവും കൂടാതെ പെയ്ത്തുവെള്ളവും ഒരിടത്തും കെട്ടിനില്ക്കാതെ ഒഴുകിപ്പോകുവാൻ നല്ല കാനകൾ

ഉണ്ടായിരുന്നവയുടെ ശിഷ്ടങ്ങൾ ഇന്നും കാണാം. ഈ കാനകൾ തുറന്നവയല്ല, റോഡിന്നടിയിൽക്കൂടി പോയിരുന്നവയായിരുന്നു എന്നതാണു മറെറാരു വിശേഷം. ഇപ്രകാരമുള്ള കാനകൾ, തടസ്ഥമില്ലാതെ വെള്ളം ഒഴുകിപ്പോകുന്നവ, കേരളത്തിൽ ഈ ഇരുപതാംനൂററാണ്ടിൽ എത്ര മുനിസിപ്പാലിറ്റികളിലുണ്ടെന്നു് അന്വേഷിക്കുന്നതു രസകരമായിരിക്കും.

മോഹഞ്ജോദാരോവിലും ഹാരപ്പയിലും ഗൃഹങ്ങൾ പല വലുപ്പത്തിലും ആകൃതിയിലും ഉണ്ടായിരുന്നു. രണ്ടു നിലകളുള്ള വീടുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നതിനു കോവണികൾ സാക്ഷിപറയുന്നു. ഗൃഹനിർമ്മാണത്തിനു് അവർ ഇഷ്ടികയും മരവും ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ചൂളയിട്ട ഇഷ്ടികകൾ നീളത്തിലും വിലങ്ങത്തിലും വെച്ചുറപ്പിച്ചു ഭിത്തികൾ കെട്ടിയിരിക്കുന്നു. ഭേദപ്പെട്ട വീടുകൾക്കു നടുമുറ്റമുണ്ടു്, അതിനു നാലുഭാഗത്തു പല വലുപ്പത്തിലുള്ള മുറികളും. തൊഴിലാളികളുടെ വീടുകളുടെയെല്ലാം പ്ലാൻ ഒന്നുതന്നെ. ഇരുപതടി നീളവും പന്ത്രണ്ടടി വീതിയുമുള്ള രണ്ടു മുറികളാണു് എല്ലാത്തിലും കാണുന്നതു്. ഭിത്തിയുടെ ഘനം പരിശോധിക്കുമ്പോൾ അതിലൊന്നുംതന്നെ മാളികയായിരിക്കുവാൻ തരമില്ല. മലമൂത്രവിസർജ്ജനങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകസൗകര്യങ്ങൾ അവിടെ കണ്ടില്ലെങ്കിലും നല്ല കുളിമുറികൾ പല സ്ഥലത്തും കാണുകയുണ്ടായി. ഇഷ്ടിക വിരിച്ചു വെള്ളം എളുപ്പത്തിൽ ഒഴുകിപ്പോകുവാൻ കാനകൾ കെട്ടിയിട്ടുള്ളവയാണു് അവയെല്ലാം. വീടുകളുടെ പുറംഭിത്തികളിൽ വഴിയിലേക്കു് ഒരു ദ്വാരം കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. അതിന്റെ ചുവട്ടിൽ പുറത്തു് ഇഷ്ടികകൊണ്ടു കെട്ടിയ ഒരു തൊട്ടിയും. വീടുകളിലെ ചവറും മറ്റും പുറത്തേക്കിടുവാനുള്ള ഒരു സൗകര്യമായിരുന്നിരിക്കണം

ഇതു്. ഈ തൊട്ടികളിലേക്കിട്ടുന്ന ചവറു് വല്ല 'മുനിസിപ്പാലിറ്റി'ജോലിക്കാർ കൊണ്ടുപോകുവാൻ ഏർപ്പാടുണ്ടായിരുന്നോ?

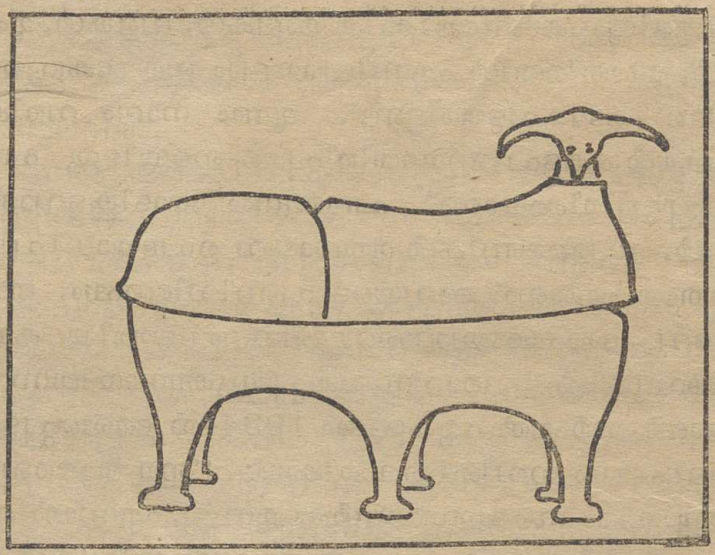
ഈ ഗൃഹങ്ങളിൽ താമസിച്ചിരുന്നവർ കാഴ്ചയിൽ എങ്ങനെയുള്ളവരായിരുന്നു? സിന്ധുതടനിവാസികളുടെ വലുപ്പം, മുഖഭാവം, വസ്ത്രസമ്പ്രദായം മുതലായവയെപ്പറ്റി അവശിഷ്ടങ്ങൾ എന്തു പറയുന്നു? അന്നത്തെ ശ്മശാനങ്ങളിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന അസ്ഥികളിൽനിന്നു് അവരുടെ വലുപ്പം അറിയാം. പാത്രങ്ങളിലും ചുമരുകളിലും മറ്റുമുള്ള നിറമില്ലാതേയും നിറമുള്ളതും ആയ ചിത്രങ്ങൾ, പാവകൾ എന്നിവയിൽനിന്നു മുഖത്തിന്റെ ആകൃതി, സാധാരണനിറം, വേഷഭൂഷണാദികൾ എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ കിട്ടുന്നതാണു്. നല്ല നാസികയോടുകൂടി കുറച്ചൊന്നു നീണ്ട മുഖമായിരുന്നു അവരുടേതു് എന്നു് അനുമാനിക്കണം. കുറച്ചൊരു തവിട്ടുനിറത്തിലാണു് (Brown) ചിത്രങ്ങളിൽ അവരെ കാണുന്നതു്. മുടി കറുപ്പുതന്നെ. മിക്കവരും കൃശഗാത്രരായിരുന്നു എന്നും പുരുഷന്മാരും സാധാരണ താടി വളർത്തിയിരുന്നു എന്നും ഊഹിക്കാം. തലമുടി പിന്നിലേക്കു വലിച്ചുകെട്ടിയ സമ്പ്രദായത്തിലാണു കാണുന്നതു്. പുരുഷന്മാർ വിചിത്രതയ്യലോടുകൂടിയ (Embroidery) ഒരുതരം ഉടുപ്പു് വലത്തുതോൾ മൂടാതെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നു. അവരുപയോഗിച്ചിരുന്ന ക്ഷൗരക്കത്തികൾ, ചീപ്പുകൾ എന്നിവ ഈ പ്രദേശങ്ങളിൽ കുഴിച്ചപ്പോൾ കണ്ടെടുത്തിട്ടുണ്ടു്. സ്ത്രീരൂപത്തിലുള്ള പാവകളിൽനിന്നു മുടികെട്ടുരീതികളും ആഭരണാവിശേഷങ്ങളും മനസ്സിലാക്കാം.

ആഭരണങ്ങളെപ്പറ്റി ചിത്രങ്ങൾ, പാവകൾ എന്നിവ മാത്രമല്ല നമുക്കു വിവരങ്ങൾ തരുന്നതു്. സ്വർണ്ണവും

വെള്ളിയുംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ മാലകൾ, വളകൾ, മൂക്കുത്തികൾ, മോതിരങ്ങൾ എന്നിവയെല്ലാം ഈ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ നിന്നു കുഴിച്ചെടുത്തിട്ടുണ്ട്. മൂന്നും നാലും വരികളുള്ള മാലകൾ കെട്ടുപിണയാതിരിപ്പാൻ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു പടികൾ ഉറപ്പിച്ചിരിക്കയാണു്. പലതിന്നും മോടികൂട്ടുവാൻ രത്നങ്ങൾ, സ്വർണ്ണമണികൾ മുതലായവ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അത്ഭുതകരമാണു് അവയുടെ പണിവിശേഷം. അവയെപ്പറ്റി മോഹഞ്ജൊദാരൊ ഖനനംനടത്തിയ കാലത്തു് ഇൻഡ്യയിൽ പുരാവസ്തുവകുപ്പദ്ധ്യക്ഷനായിരുന്ന സർ ജോൺ മാർഷൽ ഏകദേശം 1934-ൽ രേഖപ്പെടുത്തിയ അഭിപ്രായം ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം: "ഈ ആഭരണങ്ങൾ അയ്യായിരം സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പല്ല, എന്നാൽ ലണ്ടൻ നഗരത്തിൽ ഇന്നുള്ള പ്രമുഖ ആഭരണശില്പികൾ ഉണ്ടാക്കിയവയാണെന്നു തോന്നും." എന്നിങ്ങനെ അദ്ദേഹം സിന്ധുതടക്കാരുടെ ആഭരണങ്ങളെ പ്രശംസിച്ചിരിക്കുന്നു. അവയുടെ മട്ടും പകിട്ടും വളരെ വിശിഷ്ടമായതുകൊണ്ടുതന്നെയല്ലേ മാർഷലിനു് അവയിൽ ഇത്ര മതിപ്പു തോന്നിയതു്?

ഒരുതരം ചെമ്പുതകിടു് മിനുക്കിയതായിരുന്നു സിന്ധുതീരവാസികൾ അന്നു് ദേഹാലങ്കാരത്തിന്നുപയോഗിച്ച കണ്ണാടി. പലതരത്തിൽ മുടികെട്ടുവാൻ മാത്രമല്ല, ആഭരണങ്ങൾ ഭംഗിയായി അണിയുവാനും, കണ്ണെഴുതുക മുതലായതിനും അവക്കു കണ്ണാടി വേണ്ടിവന്നു.

കുട്ടികൾക്കു കളിക്കുവാനുള്ള സാമാനങ്ങളിൽ അവക്കു ശ്രദ്ധയുണ്ടായിരുന്നു എന്നു് അവശിഷ്ടങ്ങൾ നമ്മെ അറിയിക്കുന്നു. പാവകൾ, മൃഗരൂപങ്ങൾ, വണ്ടികൾ, ഗോട്ടിക്കായകൾ എന്നിങ്ങനെ അനവധി സാധനങ്ങൾ ഈ പ്രദേശങ്ങളിൽനിന്നു പുരാവസ്തുവകുപ്പുകാർ

ആടിന്റെ ആകൃതിയിൽ പുരാതനസംസ്കാര പേടകം—കടപ്പയിൽനിന്നു്.

ശേഖരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കളിവണ്ടികളിൽ ചിലതിനു കാള രൂപങ്ങളും പിടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളവയാണു്. മരംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ മൃഗരൂപങ്ങൾ തലയും വാലും ആട്ടുന്നവയുണ്ടായിരുന്നു. ക്രൂരങ്ങളായ പാവകൾക്കു ദ്വാരങ്ങൾ കണ്ടതു് അവയെ ചരടുകളിൽ കോർത്തു് ചരടുകൾ വലിക്കുകയോ അഴിയ്ക്കുകയോ മറ്റോ ചെയ്യുമ്പോൾ അവ കയറുന്നതിനും ഇറങ്ങുന്നതിനുമായിരിക്കും. പക്ഷികളുടെയും മറ്റും ശബ്ദങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കാവുന്ന പീപ്പികൾ കളിക്കോപ്പുകളിൽപ്പെട്ടം. ചില വീടുകൾക്കു നടുമുറ്റങ്ങൾ കണ്ട എന്നു് മുമ്പു പറയുകയുണ്ടായല്ലൊ. അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന ചില ചെറു കുഴികൾ ഗോട്ടിപോലെയുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചുള്ള കളികൾക്കായിരുന്ന എന്നു് ഊഹിക്കാം.

ഇവിടങ്ങളിൽ പുരാവസ്തു അന്വേഷകന്മാരുടെ ഖനനത്തിന്നിടയ്ക്കു പലവിധത്തിലുള്ള ഗൃഹോപകരണങ്ങൾ

പുറത്തേക്കു വന്നു. കത്തികൾ പലതരം, കോടാലികൾ തുളകളുള്ളതും ഇല്ലാത്തവയും, പാത്രങ്ങൾ എന്നിവ ഇവയിൽപ്പെട്ടതും. പാത്രനിർമ്മാണം അവരുടെ ഒരു പ്രധാന കൈത്തൊഴിലായിരുന്നോ എന്നു സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ചെമ്പ്, ഓട്ട്, കളിമണ്ണ് എന്നിവകൊണ്ടെല്ലാം പല ആകൃതികളിലും വലുപ്പത്തിലും ഉണ്ടാക്കിയ പാത്രങ്ങൾ വകുപ്പുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ ശേഖരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചിത്രങ്ങളുണ്ട് ചിലതിന്മേൽ, മിനുക്കിയതുണ്ട്, അല്ലാത്തവയുമുണ്ട്. ലോഹപാത്രങ്ങൾ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ അവയ്ക്കു ചുറ്റികകൊണ്ടടിച്ചും മൂശയിലിട്ടു വാർത്തും രൂപംകൊടുക്കുവാൻ സിന്ധുതടനിവാസികൾക്കു പരിചയമായിരുന്നു എന്നു നമുക്കു മനസ്സിലാകും.

അവശിഷ്ടങ്ങൾക്കിടയിൽനിന്നു കണ്ടെടുത്ത വിജ്ഞാനപരമായ മറെറാരു ഇനം കച്ചവടക്കാരുപയോഗിച്ചിരുന്ന തൂക്കുകട്ടികളാണ്. ലഘുവായ കട്ടികളും ഭാരമുള്ള കട്ടികളും കാണുകയുണ്ടായി. ലഘുവായ കട്ടികൾ ആഭരണവ്യാപാരികൾ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നവയാകാം എന്നല്ലേ ഊഹിക്കേണ്ടതു്?

മുദ്രകൾ കണ്ടതു് അന്നു കച്ചവടവുംമറ്റും സംബന്ധിച്ചുള്ള കരാറുകളിൽ മുദ്രവെക്കേണ്ടയാവശ്യത്തിന്നാണു് എന്നു വിദഗ്ധാഭിപ്രായമുണ്ടു്. സിന്ധുക്കരകളിൽനിന്നു ചില കളിമണ്ണുമുദ്രകൾ പൊടുക്കിയെടുത്തു പരിശോധിച്ചപ്പോളാണല്ലൊ ബാനർജിക്കു് അവയുടെ അസാധാരണത്വം മനസ്സിലായതും ആ പ്രദേശം ഒരു പുരാതനസംസ്കാരകേന്ദ്രമായിരുന്നു എന്ന വിശ്വാസം ജനിച്ചതും. മുദ്രകൾ മിക്കതും സൂക്ഷ്മരൂപങ്ങളും ചിത്രങ്ങളും ഉള്ളവയാണു്. വൃക്ഷങ്ങൾ, മൃഗങ്ങൾ, പുരാണകഥകളിലെ രംഗ

ങ്ങൾ എന്നിവ അവയിൽ നല്ല കലാനിപുണതയോടുകൂടി ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കച്ചവടം അടുത്തുള്ള പ്രദേശക്കാർതമ്മിൽ മാത്രമല്ല പുറംരാജ്യക്കാരുമായിട്ടുമുണ്ടായിരുന്നോ എന്നു ചോദിക്കാം. ഹാരപ്പയിലും മറ്റും കണ്ടിട്ടുള്ള ചില ആഭരണങ്ങളും പാത്രങ്ങളും സിന്ധുതടനിവാസികൾക്കു ബലൂചിസ്ഥാൻ, മെസൊപ്പൊട്ടേമിയ, പേഷ്യ എന്നീ പ്രദേശങ്ങളുമായി കച്ചവടബന്ധമോ സാംസ്കാരികബന്ധമോ സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്നു വിദഗ്ധന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

നല്ലൊരു നദി അടുത്തുകൂടി ഒഴുകിയിരുന്ന സ്ഥിതിക്കു് അതു ഗതാഗതത്തിനും കച്ചവടത്തിനും ഉപയോഗമാകയില്ലേ? പക്ഷേ, ഹാരപ്പയിലോ മോഹഞ്ചോദാരോവിലോ വഞ്ചികളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടതായ വിവരം പുരാവസ്തുഗവേഷകന്മാർ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു ഞാൻ ഓർക്കുന്നില്ല. കണ്ടിട്ടില്ല എന്നുകൂടി പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ എന്നു സംശയം. എങ്കിലും കപ്പലിന്റെ ചിത്രം ചില മുദ്രകളിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. മൃഗങ്ങളുടെ പുറത്തും, വണ്ടികളിലും സാമാനങ്ങൾ അങ്ങുമിങ്ങും കൊണ്ടുപോയിട്ടാണോ കച്ചവടം നടന്നിരുന്നതു്? രണ്ടു പലകച്ചക്രങ്ങളോടുകൂടിയ വണ്ടികളുടെ മാതൃകകൾ കിട്ടിയവ, അങ്ങനത്തെ വണ്ടികൾ അവിടെ നിത്യോപയോഗത്തിലിരുന്നു എന്നതിനു് സാക്ഷികളായി സ്വീകരിക്കാം.

വണ്ടികളുടെ ചിത്രങ്ങളും മാതൃകകളും കാണിക്കുന്നതു് അവയെ കാളകൾമാത്രം വലിക്കുന്നതായിട്ടാണു്. പക്ഷേ, കാളകൾ മാത്രമല്ല സിന്ധുതീരക്കാക്കു് വീട്ടുമൃഗങ്ങളായി ഉണ്ടായിരുന്നതു്. പോത്തു്, കുഴത, നായ്, പൂച്ച

എന്നിവയും അവക്കു പരിചയമായിരുന്നിരിക്കണം. എന്തെന്നാൽ അവയുടെ ചിത്രങ്ങൾ പാത്രങ്ങളിലും മുദ്രകളിലും ഉണ്ട്. മറ്റു തെളിവാണു് ഈ മൃഗങ്ങളുടെ എല്ലിൻകഷണങ്ങൾ, വളരെ പഴക്കമുള്ളവ, അവിടങ്ങളിൽ കണ്ടുകിട്ടിയതു്. ചാണ്ഡുഡാറോവിൽനിന്നു് പെരുക്കിയെടുത്ത ഒരു ഇഷ്ടിക ഒരു പൂച്ചനായാട്ടിന്റെ കഥ പറയുന്നു. സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കു മുമ്പു് ആ ഇഷ്ടികയുണ്ടാക്കി അതു് ഉണങ്ങുന്നതിനുമുമ്പു് ഒരു നായയും പൂച്ചയും അതിന്മേൽ ചവുട്ടിയതിനാൽ അവയുടെ കാൽപ്പാടുകൾ അതിന്മേൽ പതിഞ്ഞു. പാടുകളിൽ അവയുടെ പാദങ്ങൾ വിരിഞ്ഞും നഖങ്ങൾ കളിമണ്ണിൽ നല്ലവണ്ണം താഴ്ന്നമിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് അവ വേഗത്തിൽ ഓടുകയായിരുന്നു എന്നതന്നെ മനസ്സിലാക്കണം. നായയുടെ കാൽപ്പാടു് പൂച്ചയുടേതിന്റെ മുകളിലാകകൊണ്ടു് നായ പൂച്ചയുടെ പിന്നാലെയായിരുന്നു എന്നതിനു് സംശയമില്ല.

പഴയ മുദ്രകളിൽ ആന, പുലി, മാൻ, ആടു് എന്നിവയുടേയും ചിത്രങ്ങൾ ഉണ്ടു്. മയിലുകൾ, തത്തമ്മകൾ തുടങ്ങിയ പക്ഷികളുടെ പടങ്ങളുള്ള പിഞ്ഞാണക്കഷണങ്ങളും അവിടെനിന്നു കിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. ഈ പക്ഷിമൃഗാദികളെയും അവക്കറിയാമായിരുന്നു എന്നതന്നെയാണു നാം മനസ്സിലാക്കേണ്ടതു്.

ചിത്രങ്ങൾ, മുദ്രകൾ, ആഭരണങ്ങൾ, പാത്രങ്ങൾ എന്നിവയിൽനിന്നു് അന്നത്തെ കലാവാസനയെപ്പറ്റി ഊഹിക്കണം. അവരുടെ എഴുത്തു് ഒരുതരം ചിത്രലിപിയിലായിരുന്നു. ഈജിപ്റ്റുകാരും ചിത്രലിപിയാണു പണ്ടുപയോഗിച്ചിരുന്നതെന്നു പറയുകയുണ്ടായി. ആ ലിപികൾ തിരിച്ചറിഞ്ഞു് അവിടെ കണ്ടുകിട്ടിയ അനവധി ലിഖിതങ്ങളിലേയും ഗ്രന്ഥങ്ങളിലേയും

ഉള്ളടക്കം എന്താണെന്ന് ചരിത്രകാരന്മാർക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ, ഈജിപ്റ്റുകാരുടെ ചിത്രലിപിയും ഹാരപ്പചിത്രലിപിയും തമ്മിൽ സാമ്യതയില്ല. സാമ്യത ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ സിന്ധുസംസ്കാരത്തെപ്പറ്റി നമുക്ക് ഇന്നുള്ളതിലധികം വിവരങ്ങൾ അറിയാമായിരുന്നു. ഹാരപ്പലിപി ഏകദേശം ക്രി. മു. 1500 വരെ പ്രചാരത്തിലിരുന്നു എന്നാണു വിദഗ്ധാഭിപ്രായം. അതിനുശേഷം നമുക്കു ലിഖിതങ്ങൾ കിട്ടിയിട്ടുള്ളതു് അശോകചക്രവർത്തിയുടേതാണു്. അക്കാലമായപ്പോൾ ലിപികളെല്ലാം വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരുന്നു. പഴയ ചിത്രലിപികൾ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സഹായിക്കുന്ന രേഖകൾ ഒന്നും ഇതുവരെ നമ്മുടെ ഗവേഷണവിദഗ്ധന്മാർ കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടില്ല. ചില ചിത്രങ്ങളും ചിഹ്നങ്ങളും തിരിച്ചറിയുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നുള്ളതല്ലാതെ അവ എന്തിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്നു നിസ്സംശയം പറയാറായിട്ടില്ല.

സിന്ധുതടത്തിലെ പുരാവസ്തുക്കൾ പരിശോധിച്ചശേഷം പണ്ടു് അവിടെ താമസിച്ചിരുന്നവർക്കു ചില മതവിശ്വാസങ്ങളും മതാചാരങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു് ഗവേഷകന്മാർ അനുമാനിച്ചിരിക്കുന്നു. ചില മുദ്രകളിൽ കൊത്തിയിരിക്കുന്ന രൂപം ശിവഭഗവാനേറതാകാമെന്നു് അവർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. യോഗികളുടെ സമ്പ്രദായത്തിൽ പദ്മാസനത്തിലിരിക്കുന്നതായിട്ടാണു് ദേവനെ ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുള്ളതു്. അരയാൽവൃക്ഷത്തിനു് അന്നും ഒരു പുണ്യസ്ഥാനം ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു തോന്നും. സ്ത്രീരൂപങ്ങൾ ധാരാളമായി കണ്ടതു് ദേവിയെ പല ഗൃഹങ്ങളിൽ വെച്ചു പൂജിച്ചിരുന്നതിനു തെളിവായി വിദഗ്ധന്മാർ കരുതുന്നു.

ഇൻഡ്യയിലെ ആ പഴയ സംസ്കാരത്തെ സംബ

ന്ധിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ ചിലതെല്ലാം അവിടത്തെ ശ്മശാനങ്ങളിൽനിന്നും കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. പലതരം ശവസംസ്കാരം കണ്ടതിൽ ശരീരം അങ്ങനെതന്നെ അടക്കിയിരുന്ന സമ്പ്രദായവും കണ്ടു. ചില കുഴികളിൽ കോഴിമുട്ടകൾ, ചെമ്പുകൊണ്ടുള്ള മുഖക്കണ്ണാടി, പാത്രങ്ങൾ, ആഭരണങ്ങൾ എന്നിവയുണ്ടായിരുന്നു. ഈ സാധനങ്ങൾ ചില ചടങ്ങുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

ചില കുഴികളിൽ അസ്ഥികൂടങ്ങൾ കൂടെയെണ്ണം ഒരുമിച്ചു കിടന്നിരുന്നു. ഇതിൽനിന്നു വല്ല പകർച്ചവ്യാധികൾകൊണ്ടോ, വെള്ളപ്പൊക്കം മുതലായ ആപത്തുകൾ [illegible] കൂട്ടമായി മരിക്കുകയും അവരെ കൂട്ടത്തിൽ [illegible]ക്കുകയുമുണ്ടായി എന്നു് ഊഹിക്കുന്നു. [illegible]ക്കൾ വന്നു കൂട്ടക്കൊലനടത്തി [illegible]ന്നു് ഒരു തെളിവു് ആഭരണങ്ങൾ [illegible]പോലെ കുഴിച്ചിട്ടിരിക്കുന്നതു കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടുണ്ട്. [illegible]ിന്നിടയ്ക്കു ചില ആയുധങ്ങൾ കിട്ടിയതും ശത്രുഭയത്തേയും അരക്ഷിതാവസ്ഥയേയും സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. സിന്ധുസംസ്കാരം ക്ഷയിക്കുവാൻ ശത്രുക്കളുമായിട്ടുള്ള സമുദ്രമോ നദികളുമായിട്ടുള്ള സമരമോ പ്രധാനകാരണം എന്നതു ചിന്താവിഷയമാണു്.

പുരാവസ്തുഗവേഷണമാർഗ്ഗങ്ങളിൽക്കൂടി പോയി അനവധി ശതാബ്ദങ്ങൾക്കുമുമ്പുണ്ടായിരുന്ന മോഹഞ്ചൊദാറൊ, ഹാരപ്പ എന്നീ സ്ഥലങ്ങളെയും അവിടെ താമസിച്ചിരുന്നവരേയുംസംബന്ധിച്ചു വളരെ വിവരങ്ങൾ വിദഗ്ദ്ധർ നമുക്കു രേഖാചിത്രമായിട്ടുണ്ട്. വിവരങ്ങൾ ഒന്നും വിടാതെ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു് അഭിമാനിക്കുന്നതു് അബദ്ധമായിരിക്കും. ഗൃഹനിർമ്മാണം, ക്ഷൗരസമ്പ്രദായം, മതാചാരം, സമുദായജീവിതം മുതലായവയെപ്പറ്റിയുള്ള

വിവരങ്ങൾ പലതും ഒളിഞ്ഞുകിടക്കുന്നുണ്ടാകും. ഇപ്പോ
ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള വിവരങ്ങൾ ചിലതു തെറ്റാണെന
വരാം. കൈവശമുള്ള വിവരങ്ങൾ ശരിയാണൊ എന
അറിയുവാനും, കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുവാ
ഇപ്പോൾ അവ്യക്തമായിരിക്കുന്ന ലിഖിതങ്ങൾ സഹാ
ക്കുമെന്നതിനു സംശയമില്ല. പക്ഷേ, അവയെ തിരി
റിഞ്ഞു് വായിക്കുവാനും വ്യാഖ്യാനിക്കുവാനും ആരാ
വൊ എത്തിച്ചേരുവാനിരിക്കുന്നതു്? എവിടെനിന്ന
എന്നു്?

ഈ ചുമതല നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ
ണ്ഡിത്യവും ഉത്സാഹവുമുള്ള വിദ്യാ
ല്ലാതെ നമ്മുടെ ഗവേഷണരംഗ
എന്നതന്നെയായിരിക്കും ഇൻഡ്യ
നംകൊള്ളുന്ന എല്ലാവരുടേയും ആ

1 SEP 1983
24 AUG 1984
12 MAY 1
19 JUN 19
3 MAR 19

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM
CI. No. M 919 Acc. No. 22369

This book should be returned on or before the date last stamped below.

If the book is not returned on due date
a fine of ₹1 per day will be charged

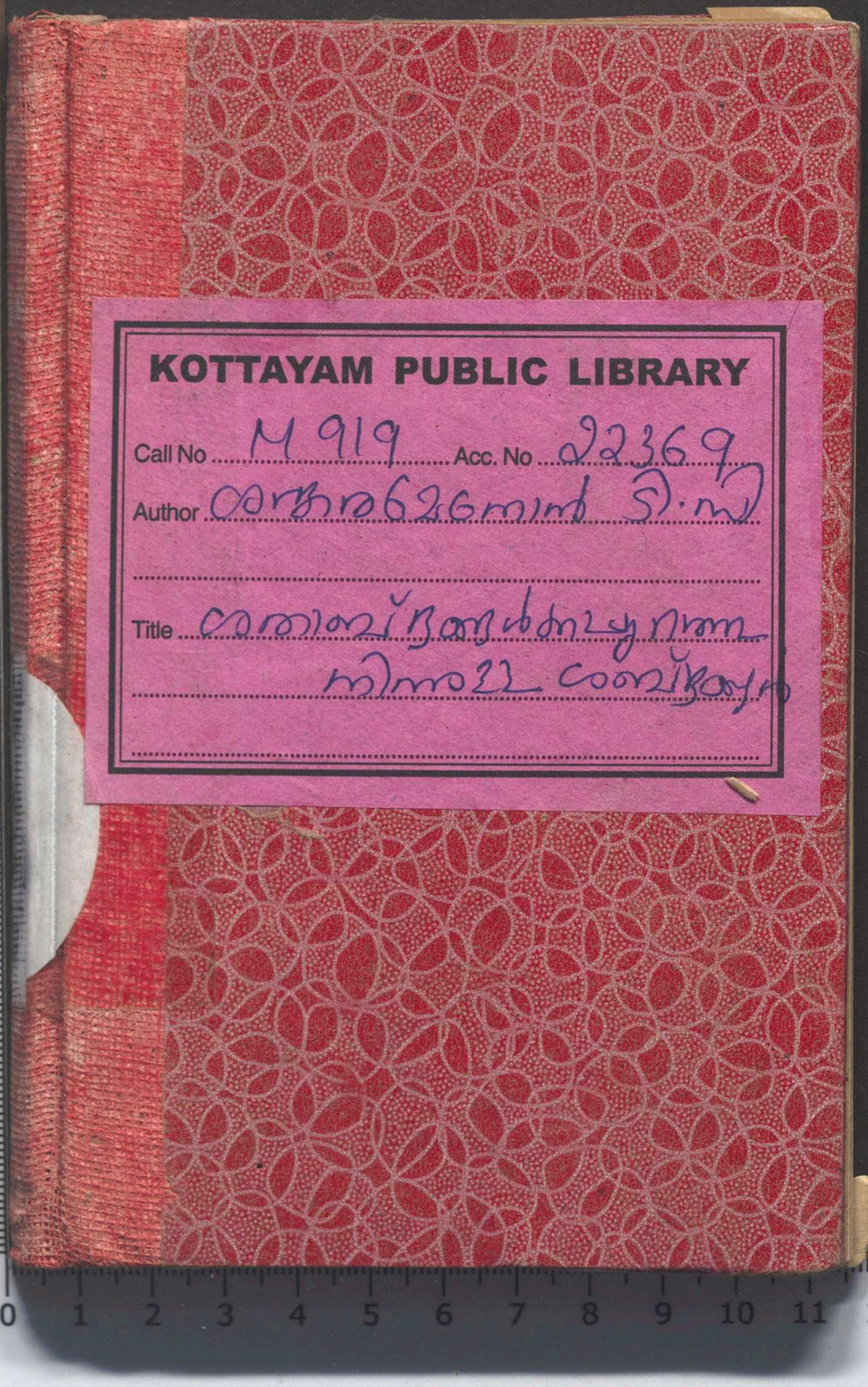
M 919
SAN - S

22369

കാരാഗൃഹത്തിൽ ടി.സി

രണ്ടാമത്തെ കുറ്റവും

സിസ്റ്റർ രണ്ടാമത്തെ

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
Call No M 919 Acc. No 22369
Author [illegible]
Title [illegible]

Indic Digital Archive Foundation
gpura.org